MARIO GIORDANO

Deney*

Türkçesi: Regaip Minareci

Roman

*SEL

MARIO GIORDANO • DENEY *

DENEY*

Kara Kutu

MARIO GIORDANO, 30 Mayıs 1963'te Münih'te doğdu. Düsseldorf Üniversitesi'nde psikoloji ve felsefe eğitimi aldı. Köln'de yaşayan Giordano roman, öykü, çocuk ve gençlik romanları, senaryolar ve radyo oyunları yazmaktadır.
Giordano'nun "Deney" adıyla sinemaya aktarılan "Black Box" romanı başka ödüllerin yanı sıra Bavyera Sinema Ödülleri En İyi Senaryo Ödülüne layık görülmüştür. "Der aus den Docks" adlı gençlik romanıyla 1998 Hans- im- Glück Ödülünü'nün de sahibi olmuştur.

REGAİP MİNARECİ, 1955 yılında İstanbul'da doğdu. Münih'te bitirdiği lisenin ardından Münih Teknik Üniversitesi'nde Elektronik Mühendisliği okudu. 1977 yılında Elele Dergisi çevirmeni olarak Hürriyet Grubu'nda çalışma hayatına atıldı. Hürriyet Dergi Grubu, Tercüman, Akşam Grubu ve Doğan Kitap'ta editör, yazı işleri müdürü, yayın yönetmeni ve yayın koordinatörü olarak uzun yıllar idare görevlerde bulundu. Bu çalışmalarının yanı sıra çevirmenliğe de ara vermeyerek, felsefe ve edebiyat başta olmak üzere otuzun üzerinde eseri Almanca ve İngilizceden dilimize çevirdi. Halen çevirmen ve editör olarak çalışmalarına devam etmektedir.

*SEL YAYINCILIK / ROMAN

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85 Faks: (0212) 516 97 26

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

*SEL YAYINCILIK: 531
ISBN 978-975-570- 552-1

DENEY - Kara Kutu
Mario Giordano

Kitabın Özgün Adı:
Das Experiment - Black Box
Türkçesi: Regaip Minareci
Roman

© Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg, 1999
© Onk Ajans aracılığıyla Sel Yayıncılık, 2010

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Levent Konca
Kapak ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Ocak 2012

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Mario Giordano

DENEY

Kara Kutu

Türkçesi: Regaip Minareci

Roman

Deneye katılım gönüllüdür.

• • •

Deney sırasında deneklerin bazı temel hakları kısıtlanabilir.

Deney, denekler tarafından zamanından önce sonlandırılamaz.

Doğanın kendini gizlemek gibi bir adeti vardır.

Parmenides

Neden korktuysam, başıma geldi; neden endişe ettiysem, beni buldu.

Eyyub, 3,25

"Şimdi sırada ne var, profesör?"

Bruno Batta, 37 yaşında. Milgram deneyinde bir deneğe mümkün olan en yüksek dozda elektroşoku vermesinin ardından, denek artık hareket etmeyince, deney yöneticisine böyle sormuştur.

1

Zikzaklar çizerek ormanda koşan, kendini zorlamaktan nefes nefese kalmış iki adamdan daha genç olanı, Tarek, bir anda birazdan neyle karşılaşacaklarını anlayıverdi. Önsezi içini sardı, çevresini kuşattığı çıplak şubat ağaçlarıyla bütünleşen sıçan grisi bir sis bulutu gibi yoğun ve ağır, üstünde asılı kaldı. Ağaçlardan dökülmüş yapraklardan buhar yükseliyordu. Kuş sesi bile yoktu, tek duydukları kendi adımları, nefes nefese solumaları, dalların çıtırdamasıydı. Az önce otomobildeyken içlerini saran o olumlu his uçup gitmiş, yerini alnının sol tarafını zonklatan bir ağrı almıştı. Ama önsezi başka şeydi, haber başka. O yüzden Tarek, bir yerlere çarpmaması için Nikon'unu daha da sıkı vücuduna bastırarak koşmaya devam etti. Artık yön duygusunu tamamen yitirmişti. Yakınlarda bir yerde at yarışı ya da planör pisti olmalıydı aslında. Ama hangi yönde, bilemiyordu. Önünde tıknefes koşan Drese'yi yalpalayarak izlemekten başka çaresi kalmamıştı.

"Dur!"

Eski bir kot ceket ve bir çift spor ayakkabı giymiş tıknaz adam durdu, vücudunun ağırlığını dizlerine vererek, soluğu kesilircesine öksürmeye başladı.

"Neyin var Drese?" diye soludu Tarek. "Hadi yürü, devam!"

Drese cevap vermedi. Nefesi hırıltılı, yüzü kıpkırmızıydı. Şimdi, böyle dururlarken, dökülmüş yaprakların rutubetli, çürümüş kokusu daha da keskindi. Tarek, hızlı ve kesik kesik soluk

alıp verirken, ağzından çıkan, rüzgarın dağıtmadığı buharı izledi, sonra yavaşça arkasına döndü.

"Bu boktan ormanın her tarafı aynı. İnsana, sanki içinde hapismiş gibi geliyor. Nerede olduğumuz hakkında hiçbir fikrin var mı? Şu ceketimin haline bak! Ne boktan orman bu! Hele şu sidik gibi yağan yağmur! Bir kuş sesi bile yok. farkında mısın Drese? Kuş sesi bile!"

Drese bir an için başını kaldırıp baktı, sonra nefes nefese gövdesinin kenarını tuttu.

"Sana yürü dedim, yağ tulumu!"

"Bana öyle deme!"

"Yağ tulumu!"

"Bana öyle deme dedim!"

"Pis kara kafa!"

Tarek burnunu çekip, yere tükürdü. "Benimle hele bir dalga geçmeye kalk...."

"Fazla uzakta olamaz artık."

"Hadi o zaman yağ tulumu, devam! Yürü!"

Yeniden koşmaya başladıklarında, yağmur hızını daha da artırmıştı. Yerler çamur olmuştu. Tarek kaydı, neredeyse kamerasını düşürüyordu, küfrü bastı. Derken Drese aniden durup, yağmur buharının içinde, yaklaşık yüz metre ileride silüeti seçilebilen ahşap bir kulübeyi işaret etti.

"Orası mı?"

"Romen'in kafası iyiyken zırvaladıkları doğruysa, evet! Kulübe, bir yıllığına yelkenliyle dünya turuna çıkmış bir Kölnlü'ye aitmiş. Çevrede bundan başka kulübe de yok. Onlar da kafalarına göre gelip...."

"Peki, o?" diye sözünü kesti Tarek. "O da içeride mi?"

Drese omuzlarını silkti. Tarek burnunu ceketinin koluna sildi, sonra üşüyen ellerini ovalamaya başladı. Sol şakağı şimdi daha fazla zonkluyordu, az önceki iyi ruh halinden eser kalmamıştı artık.

"Benimle kafa buluyorsan, yağ tulumu..."

Adamı kaçıran iki kişinin, Drese'nin öğrendiği kadarıyla, şehri çoktan terk etmiş olmasına rağmen; Tarek eğilerek av kulübesine doğru koştu, gizlice camların birinden içeriye baktı. Kulübenin birkaç fotoğrafını çekti, güvenli bir mesafede bekleyen Drese'ye el salladıktan sonra, bütün gücüyle kulübenin kapısını sarsmaya başladı. Sonra pencereye dönüp, ince camı bir dirsek darbesiyle kırdı. Tarek camdan içeriye girerken, birkaç kuş cıyakladı.

"İnsanoğlu bir hayvandır!"

Claus P. Thon amfiyi gözleriyle tararken, sözlerinin etkisini göstermesi için bekledi. Bu cümle, insanları her zaman etkilerdi.

"Aynı zamanda da bir otomattır!"

Yarı boş sıralardan fısıltılar yükseldi. Psikoloji profesörü Claus P. Thon, en önde oturan ve kendisinin hiçbir dersini kaçırmayan, daracık bir kazak giymiş kıza gülümsedikten sonra, kendinden memnun bir ifadeyle konuşmasına devam etti. O andan itibaren dersinin dikkatle dinleneceğinden emindi.

"İnsan davranışı; motorik programlar, genetik olarak programlanmış davranış biçimleri ve şartlı reflekslerden oluşan bir sibernetik fonksiyondur. Artı yetiştirme ve deneyim. Bunu bir provokasyon olarak görebilir, gülünç bulabilir ya da blasfemi* olduğunu düşünebilirsiniz ama bu bir gerçek. Bütün canlılar birer otomattır. Sizlere karar verme özgürlüğü gibi görünen şeyler, kültür, teknoloji ya da felsefe, hepsi çok büyük sayıdaki davranış seçeneklerinin sonuçlarıdır. Fakat tüm bunların altında, beyler ve bayanlar, bu incecik kültür ve ahlak tabakasının altında, bizi yöneten ve tek bir amaca, *kendi türümüzün devamına* hizmet eden, yaşam kadar eski içgüdüler ve kalıtsal kombinasyonlar vardır. İsterseniz, buna insanın işletim sistemi adını verebiliriz. İnsan davranışları hakkında gerçekten bir şeyler bilmek istiyorsak, işe tam da bu noktadan başlamak zorundayız.

*Tanrıya küfretme, alay. (ç.n.)

İzlerini yok etmek için bile uğraşmamışlardı. Küçük kulübe çöp içindeydi, havayı boğucu bir koku sarmıştı. İçki şişeleri, battaniyeler, iki uyku tulumu, paslı bir çakı, porno dergiler, kağıt mendiller. Bakımsız ahşap zemin üzerinde çamurlu çizme izleri seçiliyordu. Tarek, gördüğü her şeyin fotoğrafını çekti. Her yer iz doluydu. Ama kimse yoktu.

"Ee? Bu kulübe miymiş?" Drese, sanki içeriye girecek cesareti yokmuşçasına kapının önünde durmuş, soruyordu.

"Bunu bana mı soruyorsun, yağ tulumu? Bilgi senden gelmedi mi!"

"Yahu o Romen sarhoştu! Arkadaşlarına da çok içerlemişti... Burası olmalı, değil mi? O herif, adamların çocuğu baştan beri burada sakladıklarını söylemişti. O halde..."

Tarek yerdeki pizza kutusunu tekmeledi. İçinde kötü bir his vardı. "Bu durumda, çocuğun aslında burada olması gerekmez miydi?"

Drese yavaş yavaş kavrıyordu. "Yüce Tanrım!"

Artık, tek bir kelime daha etmeden, heyecanla kulübeyi aramaya koyuldular. Dolap kapaklarını hızla açıp kapadılar, yatakları karyolalardan devirdiler, bir demir parçasıyla zeminin ahşaplarını söktüler, kulübenin çevresindeki ormanlık bölgeyi sıkı bir aramadan geçirdiler. Sonunda, genç adamı kulübenin arkasındaki, eski bir lağım çukurunun içinde buldular.

Çukur, ancak bir telefon kulübesi kadardı, içi çimento kaplı, üzeri de Tarek'in dökülmüş yaprakların altında keşfettiği bir demir kapakla örtülüydü. Üzeri kayganlaşmış ağır kapağı abanarak kenara kaydırdıklarında, iki adamın da yüzüne iğrenç bir koku çarptı. Çukurun dibinde, toprak, yaprak ve dışkı karışımı çamurun içinde, yirmi üç yaşlarında genç bir adam büzülmüş oturuyordu. Başı, ağız hizasında geniş bir koli bandıyla sarılmıştı. El bilekleri de aynı şekilde bağlanmıştı. Sağ gözü, tanınmayacak halde, şişip kapanmış ve kapkaraydı. Yüzüne ve saçlarına yapışmış kurumuş kan, şimdi yağmurda iç bulandırıcı bir şekilde yu-

muşayıp akıyordu. Tüm vücudunda darp izleri vardı. Elbiseleri kirlenmişti ama Tarek, polisin kullandığı fotoğraflardakilerle aynı olduklarını fark etti. Sol elinin baş ve işaret parmağı yoktu – son iki fidye mektubunun içine konmuştu bu parmaklar. Bir zamanlar yakışıklı ve zeki bir gence ait olan, bu cansız, garip biçimde şişmiş ve yamulmuş bedeni, öbek öbek böcek ve karınca sürüleri sarmıştı. Üç hafta önce kaçırılmış, Hollandalı bir iş adamı olan babası, daha birkaç gün önce içi beş milyon Mark ile dolu küçük bir spor çantayı Eindhoven yakınlarındaki bir tarla yoluna bırakmıştı. Ama anlaşılan o ki, Michael von Hondeveld o tarihte çoktan defalarca ölmüştü. Donmuş, boğulmuş, dövülerek öldürülmüş, açlıktan, ateşten, karanlıktan, kıpırdayamamaktan, üzerini saran böcek ve karıncalar karşısındaki iktidarsızlıktan telef olmuştu.

Yağmur, daha büyük damlalar halinde düşmeye başlamış, saçlarından yüzlerine akıyor, giysilerini tamamen ıslatarak derilerine ulaşıyordu. Tarek, yağmurun farkında bile değildi. Gözlerini çukurun içine dikmiş, öylece bakıyordu. Mekanik hareketlerle kamerasını çıkardı, diyaframı ayarladı, iki büklüm olmuş ceset, kulübe ve çukurun bir makara fotoğraflarını çekti. Drese, başını çevirip kustu.

"Yürü, gidelim," diye inledi Drese, sonra ağzını sildi. "Gidelim buradan!"

Tarek hareket etmiyordu. "Bir hafta geç kaldık," diye mırıldandı. Olduğu yere çakılıp kalmıştı. Lağım çukurunun hemen kenarında duruyor, çürümüş ceset kokusu içine işlerken, gözü cesede dair küçük, önemsiz ayrıntılara, el damarlarındaki beneklenmelere, dudağındaki bene, ayakkabılarının markasına takılıyordu. Ona sonsuzluk kadar uzun gelen bir zaman sonra arkasını döndüğünde, Drese ortadan kaybolmuştu.

"Büyük Rus yazar Dostoyevski, Sibirya'daki bir kampta esir tutulduğu dört yılın, içinde insanlığın geleceğine dair büyük bir iyimserlik uyandırdığını söylemişti. Çünkü ona göre, insan bir

hapishanenin dehşetini yenebiliyorsa, her şeye katlanabilecek bir varlık olmalıydı."

Birkaç öğrencisi, tahmin ettiği gibi bu sözlerine güldüler, ama Profesör Thon aldırmadan devam etti. "Tabii ki, bizim yaşadığımız bölgede günümüz hapishaneleri, Dostoyevski'nin karşılaştığı hapishane ile kıyas bile kabul etmez. Ama Dostoyevski'nin sarkazmı, dün olduğu gibi bugün de yerinde. Ceza infazında yapılan sayısız reforma rağmen, bugün görüyoruz ki, toplumsal bir kurum olarak hapishane tamamen başarısız olmuştur. Hiçbir ülkede, ki 'gelişmiş' ve 'batılı' ülkeler de buna dahil, hapishaneler mahkumları 'rehabilite' edememiş, hatta onları yeni suçlar işlemekten alıkoyamamıştır. Aksine, hem işlenen suçlarda hem de hapishanelerde şiddet korkunç bir hızla artmaktadır. Ceza infaz giderleri patlama yaşarken, cezanın caydırıcı etkisi de aynı hızla kan kaybediyor. Bu, sizce de garip değil mi?"

Profesör Thon, öğrencilerin tepkisini beklemeden sözlerini sürdürdü: "Şiddet artışının nedenleri hakkında bir dizi açıklama var. Bunların arasında en popüler olanı 'kalıtım hipotezi'dir."

Thon, bu kavramı dikkatle tahtaya yazdı.

"Basitleştirecek olursak, bu teori, hapishanelerdeki şiddeti, mahkumların ve gardiyanların psikolojik eğilimleriyle açıklamaktadır. Buna göre, toplum ortalamasına kıyasla, hem gardiyanlar hem de mahkumlar doğaları gereği daha agresif, daha sadist, daha eğitimsiz ve şiddete daha yatkındır. Yani şiddet, karşı şiddete maruz kalıyor. Oldukça açıklayıcı, değil mi?

Bir başka açıklama da, hapishanenin, saldırganlık ve şiddeti destekleyen patolojik bir durum oluşturduğu yönündedir."

Thon tahtaya 'durum hipotezi' yazdı.

"Özgürlüklerin ellerinden alınması ve sürekli gözetleme aracılığıyla toplumun dışında bırakılan mahkumlar, içinde bulundukları duruma doğal bir yanıt olarak ileri derecede saldırganlık geliştirir. Buna 'sleeper' dediğimiz faktörler, yani uykuda olan, ancak böyle bir durumla karşılaşıldığında uyanan kişilik bozuklukları eklenir. Bu da oldukça açıklayıcı, değil mi?"

Thon sesini biraz daha yükseltip, doğrudan amfiye hitap etti. "Ne yazık ki, ne bunlardan ne de diğer hipotezlerden *hiçbiri* deneysel olarak test edilmedi! Kişisel olarak hangi yaklaşımı benimserseniz benimseyin, *hiçbiri* bilimsel ve eleştirel bir denetimden geçmemiştir. Zaten uygulaması da çok güçtür; çünkü gerçek bir hapishanede yapılacak bir saha çalışmasında, uzun vadeli etkiler, gardiyanların bileşimi vesaire gibi çevresel faktörlerin fazlalığı nedeniyle güvenilir sonuçlara ulaşmamız neredeyse olanaksızdır. Bunu mümkün kılabilecek tek yol, hapishane ortamının kendine özgü etkileriyle mahkumların kişisel yatkınlıklarının birbirlerinden tamamen ayrı tutulabildiği bir ortamın yaratılmasıdır. Temiz, ileri düzeyde denetlenebilir deneysel bir durum yani. Böyle bir durumda, *bir* kişilik özelliği bizim için özellikle ilginç hale gelir. Bu özellik, bütün insanlarda var gibi duruyor ve davranışlarımızı sandığımızdan çok daha fazla yönlendiriyor: İtaat etme eğiliminden söz ediyorum! Üstümüzde oldukları bir kez tanındıktan sonra, üstümüzdeki mercilerin her türlü talimatını hiç itiraz etmeden yerine getirme eğilimi... Bu durum, neredeyse kalıtımla geçen, insanlık kadar eski bir davranış modeli gibi duruyor. Aranızda Milgram'ın elektroşok deneylerini bilen var mı?

"Adınız?"

"Tarek Fahd. Sikmek. Göt deliği. Kapa çeneni. Pis kara kafa."

"Doğum tarihiniz?"

"On birinci ayın onu, yetmiş, Köln. Yahu bunların hepsi kimliğimde yazıyor!"

Tarek burnunu çekti. Küçük polis minibüsünde soğuktan titriyordu. Kadın memur, ne suratına ne de yanında duran kimliğe bakıyor, öylesine bazı notlar alıyordu. Dışarıda hala yağmur çiseliyordu. Kanıt toplamayla görevli memurlar fotoğraf çekiyor, polisler olay mahallinin çevresini şeritlerle kapatıyor, biraz ötede iki adam bir tabutu götürüyordu.

"Uyruğunuz?"

"Alman," dedi Tarek kayıtsızca.

"Mesleğiniz?"

"Gök et sineği."

Asabı bozulan memur kadın başını kaldırdı.

"Gazeteci," diye düzeltti Tarek. Sonra mekanik bir şekilde klasik tanımına başladı: "Acar muhabir, paparazzi ya da ne derseniz deyin. Genelde *Abendpost* için çalışıyorum. İş çıkışında bir programınız var mı?"

Thon, elinde tuttuğu plastik insan beyni maketini havaya kaldırdı.

"İşte insan beyni! Evrenin en karmaşık nesnesi. İki kilo bile gelmeyen bir kütlede, milyarlarca işlev ve sonsuz büyüklükte bir veri deposu. Nöronlar, sinirler, reseptörler, glial hücreler, astrositler, damarlar. 'Davranış' burada ve -onları da hesaba katarsak- omurilik ganglionları içinde ortaya çıkar. Tüm sorularımızın cevabı, bu gri-beyaz kütle içinde saklı. Ama ne yazık ki, bu muhteşem nesnenin içine bakamıyoruz." Thon, maketi tek eliyle tarttı. "İçine bakabilecek olsak dahi, pek bir şey anlayamazdık. Felsefi bir gezintiye çıkmama izin verirseniz: Beyin, kendi kendini nasıl anlayabilir ki! Beyin, bizim için 'Kara Kutu', Pandora'nın hiçbir zaman açamayacağımız kutusu olarak kalacaktır."

Thon, ceketinin cebinden küçük bir sürpriz yumurta çıkardı, kulağına götürüp, içinden gelen sesleri duyulacağı biçimde salladı.

"Ama onu sarsıp sallayarak tıpkı bu yumurtadayaptığımızgibiiçerikhakkındatahminleryürütebiliriz." *

Tahmin ettiği gibi, öğrenciler yine gülerken; Thon, arkasını dönüp tahtaya bir şeyler yazdı.

* Bu cümle orijinalinde de bitişik yazılmıştı. (ç.n.)

"Bu sürpriz yumurta, bu Kara Kutu 'beyin', bizim sibernetik bakış açımıza göre, duyu organlarından alınan veri girişi ile kaslara ve konuşma sistemine ulaşan veri çıkışından oluşan bir otomattır. Bunların arasında yer alan her şeyi, bu Kara Kutu'nun çalışma sisteminin tümünü, 'şu olursa ne olur'u tespit edebilmemiz için, veri girişini sistematik olarak değiştirmemiz, veri çıkışını izlememiz ve bundan sonuçlar çıkartmamız gerekir. Psikoloji, tam olarak da budur."

Thon bir an durakladı, pahalı takım elbisesine bulaşan tebeşir tozunu silkeledi, ön sıradaki öğrenci kıza tekrar gülümsedi.

"Önce şunu kabul etmeniz lazım: Veri girişinin sistematik ve kontrollü olarak değiştirilmesine ve veri çıkışının ölçülmesine 'deney' diyoruz. Bu kadar basit! Prensipte yani. Bunu, bir örnekle sizlere açıklayabilmem için, şimdi size yakında enstitüde yürüteceğimiz bir deneyi tanıtacağım."

Onlar sordu, o cevapladı. Sonra onu emniyet müdürlüğüne, basit ve zevksiz döşenmiş bir odaya götürdüler, iki polis memurunun karşısına oturtup, yeniden sorguladılar. Hep aynı sorular. Saatlerce.

"O kulübenin tesadüfen karşıma çıktığını meslektaşınıza söyledim!"

"Tesadüfen demek! Ormanın tam ortasında! Hem de bardaktan boşanırcasına yağmur yağarken. Kameranız da tamamen tesadüfen yanınızdaydı, öyle mi Bay Fahd?"

"Etkileyici birkaç fotoğraf çekmek istemiştim. İster inanın, ister inanmayın ama sabahları ormanda yürüyüşe çıkmayı severim. Yağmur yağsa da."

Tarek, yanı başında duran polis memurunun yüzüne baktı, adamın yanak kaslarının attığını gördü. İki polis de kendisinden daha yaşlı değildi. Yakışıklı, güler yüzlü, sportif yapılı ve can sıkıcıydılar. Tarek, evlerinin nasıl döşenmiş olabileceğini, kız arkadaşlarını, bindikleri otomobilleri hayal etti. Film manyaklarıdır, durmadan televizyon seyrediyordur bunlar, diye geçirdi içinden.

"Bay Fahd, gazetecilik etiğine saygınız sonsuz, ama bir insan kaçırma ve cinayet vakasında yalan ifade vermenin size nelere mal olabileceğini biliyorsunuz, değil mi?"

"Beni rahat bırakın! Ben mi öldürdüm o genci? O kulübeyi tesadüfen keşfettim, ki bu sizin vazifenizdi, sonra hemen sizi aradım, üstelik siz gelene kadar da bekledim!"

"Zaten biz de kaçırma olayına karışmış olduğunuzu düşünmüyoruz. Çünkü son birkaç haftayı biz de uyuyarak geçirmedik. Ama sizin şu masum sabah gezintinize de inanmıyoruz. Bir adam kaçırılarak canavarca öldürüldü. Bu hiç de eğlenceli bir durum değil. Katillerini yakalamak istiyoruz, Bay Fahd, bu bizim işimiz. İşimizi yapmamızı engellediğinizi düşündüğümüz, ifadenizin doğruluğundan biraz olsun şüphelendiğimiz sürece sizi bırakmayız, bunu bilin. Sizi tutuklamak için mutlaka bir sebep buluruz ve siz işimize yarayacak bir şey söyleyene kadar da burada tutarız. Kendimi yeterince açık ifade edebildim mi?"

Tarek başını salladı. Dudağını ısırdı, ormandaki çukuru ve tutuklama sözcüğünü düşündü.

"Ee, ne diyorsunuz Bay Fahd?"

"Etik kurulundan mektup geldi mi?"

Yan yana dizilmiş bilgisayarların başında, verileri değerlendiren doktora öğrencileri ve akademide çalışan öğrenciler, Thon'un hışımla salona girmesiyle irkildi. Burası, normalde koşuşturan insanların olmadığı sakin bir yerdi. Havalandırmanın vızıltısıyla lazerli yazıcıların yaydığı ozon kokusu odaya hakim olurdu.

Thon içeri dalmadığı sürece, sessiz, işine yoğunlaşan bir dünyaydı burası.

Bu deneyde planlarına görevini üstlenen Thon'un asistanı Dr. Grimm başını salladı. "Hayır, gelen bir şey yok!"

"Lanet olsun, bunlar ne yapmaya çalışıyor böyle? Deney için hazırlıklar son sürat devam ederken, ahlak polisinden hanımefendilerin ve beyefendilerin hiç mi hiç acelesi yok! En tuhaf hayvan deneyini tereddütsüz onaylarlar, ama iş reşit insanların psikolojik bir deneye gönüllü katılımına gelince de sorun çıkarırlar."

"Ben, bu deneye çoktan onay alındığını sanıyordum," dedi çalışan öğrencilerden biri.

"Alınmıştı da zaten! Ama aniden her şeyi bir kez daha gözden geçirmeye karar verdiler. Hey tanrım, birilerini klonlayacak halimiz yok ya!"

İki öğrenci yüzlerini ekşitti.

"Belki onlarla bir konuşmanız iyi olur," diye bir öneride bulundu genç psikolog kadın. "Yani etik kurulu ile diyorum."

"Neyin gerektiğini göstereceğim ben onlara," diye gürledi Thon. "Beni kendilerine ricacı edecek kadar ileri götürdüler işi."

"Ben öylesine söylemiştim."

"Unutun o söylediğinizi! Yoksa birden sizin de mi *etik* çekinceleriniz oluştu?"

Jutta Grimm saçlarını arkaya attı, derin bir nefes aldı, ama sonra dilinin ucuna geleni söylemekten vazgeçip başını iki yana salladı.

"Hayır," dedi, başını iki yana sallayarak, "tabii ki hayır."

"Başka bir şey söyleyecek var mı?"

Kimseden çıt çıkmadı. Thon, tatmin olmuş halde başını salladı.

"O halde kurul mafyasına yalakalık yapmanın ne gereği var?"

Genç bilim kadını tekrar monitörüne döndü. "Savunma Bakanlığı'ndan birisi gelmiş. 'Küçük Beyin'de bekliyor. Von Seth ya da onun gibi bir şey."

"Ooo, harika!" Claus Thon içeri girdiği hızla dışarı attı kendini.

Genç kadın arkasından "'Küçük Beyin'de," diye seslendi.

"Senin *neyin* var?"

Adımını yazı işlerinden içeri atar atmaz, Ziegler üzerine çullandı.

"Kulaklarında bir sorun var galiba Ziegler, ha?"

"Bana hikâye anlatma şimdi! O filmi gerçekten onlara vermiş olamazsın!"

"Ne yapabilirdim?"

"Ulan yeme beni, bir ipucu yakalamak için gözünü kırpmadan bir binlik bastıracaksın, sonra ilk karşına çıkan aynasıza çektiğin birinci sınıf bir filmi teslim edecek, manşetten girecek haberden olacaksın, öyle mi?"

Tarek, omuzlarını silkip, camdan dışarı bakmaya devam etti. Ziegler'in öfkesi, küçücük ofisin her yerini sarmıştı. Onun patlamalarından herkes çekinirdi. Bir tek Tarek aldırmazdı. Tarek'in babasıyla kıyaslandığında, Ziegler'in öfkesi solda sıfır kalırdı.

"Beni çok fena sıkıştırdılar. Ne yapabilirdim ki! Darmadağın olmuştum."

Dışarıda hala yağmur yağıyordu. Dünya küçülmüştü gözünde. İki hafta boyunca o çukurda, diye geçirdi içinden Tarek. O leş kokulu, kapkaranlık delikte tek başına kalınca bağırmış mıydı acaba? Üzerindeki kapağın açılabileceğini son ana kadar umut etmiş miydi?

"Darmadağın olmuşmuş! Yok ulan, yok, yok! Sen böyle bir şey yapmış olamazsın! Senin gibi usta, böyle bir hataya düşemez! O film, mutlaka elindedir senin! Pazarlık derdindesin! Böyle bir adilik yapıyorsun bize! Ulan, hele bana bir kazık atmaya kalk..."

"O herifi ne hale getirdiklerini hayal bile edemezsin!"

"Aman, gözlerim yaşardı! Ulan, bu senin gördüğün ilk ceset mi ki!"

"Öyle."

Yazı işleri müdürü bir an derin bir nefes aldı, sonra babacan role büründü.

"Haydi ya, öyle mi! Kahretsin! Evet, ilk ceset insanın iliklerine işler!" Ziegler, gömlek cebinde parmaklarıyla sigara aradı. "Drese'ye ne oldu?"

"Sırra kadem bastı. Yer yarıldı, içine girdi. Ondan kimseye söz etmedim," diye yalan söyledi Tarek.

"Doğru olan da bu zaten. Haber kaynağını düzmek olmaz."

"Polise göre, herif öleli bir hafta olmuş."

"Ee?"

"Drese, bilgiyi bir hafta önce almıştı."

"Ne? Peki, o bilgi *sende* neden bir hafta önce yoktu?"

"Ah Ziegler, sormadım! Sarhoş bir Romen'in verdiği bilgi karşılığında benden bir binlik istedi, pazarlığa başladı. Siktir git, dedim ben de. Drese de kafayı çekmiş, leş gibi kokuyordu. Ona yağ tulumu olduğunu, sarhoş Romen'inin beni hiç ilgilendirmediğini söyledim. Normalde böyle sözlere aldırmaz, hatta iyi gelir, ama geçen hafta kaprisli karılar gibi alınganlık edip, çekti gitti. Birkaç gün sonra tekrar gelip aynı teklifi yeniden yapınca, bu işin içinde bir iş olduğunu kavradım."

Ziegler'den derin bir homurtu yükseldi.

"Sormamış! Ulan, işleri hep en can alıcı noktada bok ediyorsun! Kim bilir, belki Drese de son anda tırsmıştır? Belki Romenler'den korktuğu için teklifiyle ilgilenmemene memnun olmuş bile olabilir, kim bilir?"

"Kafan basmıyor mu, Ziegler? Drese'nin parasını bir hafta önce ödeseydim, belki de bu Van-Hondeveld'lerin oğlu bugün yaşıyor olacaktı!"

Ziegler, sigarasını püflete püflete bitirdi.

"Belki. Ama bu, senin sorunun değil. Drese domuzun teki zaten. Bak evlat, ne olursa olsun, bu haberi vermek zorundayız. İnsanlar böyle şeyler okumak istiyor! Hayat böyle! Şu pazarlamacı cinayeti haberin hikaye olsa da, sen benim en iyi koku alan

adamlarımdan birisin. Tamam, unutalım! Harım evladı olmadığını bilirim. Başkaları frene basarken, sen gaza yüklenirsin. Seviyorum bu tarafını. Şimdi neden zayıflık göstereceksin ki? Kus içindekileri, sende kalmasın, dök hepsini kâğıda! Sen iyisin evlat!"

Ziegler elini uzattı.

"Film artık bende değil."

Ziegler,Tarek'e uzattığı elini sıkıp, yumruk yaptı, dudakları incelip çizgi gibi oldu. "Bak oğlum, ben bir şeyi bir defa söylerim. Bu hikâyeyle ilgili fotoğrafları ve bomba gibi bir haberi bu akşama kadar hazır etmezsen, seni parçalara ayırırım. Anlıyor musun? Fotoğraf, yazı, yani ne gerekiyorsa bunlarla özel haberi bu akşama kadar önümde istiyorum ya da seni tekme tokat kapı dışarı ederim. Bununla da kalmam, adını bundan böyle iş ve işçi bulma kurumunun işsizler listesinden başka bir yere yazdıramaman için ne gerekiyorsa yaparım! Sanırım derdimi yeterince açık anlatmışımdır!"

"Daha açık olamazdı, Ziegler."

"İyi." Ziegler hem konuyu hem de ses tonunu değiştirdi. "Bu akşam ne yapıyoruz?"

"Ne yapacaktık ki?"

"Ulan, bu iş seni gerçekten darmadağın etmiş! Yayınevinin şatoda partisi var ya! Birkaç yeni stajyer kız var, onlar da gelecek!" Yüzü, kinayeli bir ifade aldı. "O kısa saçlı, esmer kızı ne yaptın? Düzdün mü?"

"Evet."

"Tabii, kaçar mı senden! Hepsini düzüyorsun zaten. Sen de benim gibisin. Yalnızca beni, bak iyi dinle, yalnızca beni düzemezsin, anladın mı? Tamam. Şimdi sen eve gidip, biraz uzanıyor ve dediklerimi bir kez daha düşünüyorsun. Bu akşam da, bana o fotoğrafları yanında sağlam bir haberle veriyorsun, sonra da gönlünce eğleniyorsun. Hadi şimdi marş! Hayat devam ediyor."

'Küçük beyin' dedikleri küçük oda, Thon'un kendi ofisinin hemen yanındaydı. Derli toplu odada ilk göze çarpanlar, rahat bir kanepe, koltuk, kitaplık ve ünlü davranış bilimcilerin duvarda asılı resimleriydi. Skinner, Pawlow, Piaget, Lorenz, Eysenck, Eccles, Hebb, Köhler, Wiener yan yana renkli bir karma oluşturuyorlardı. Thon, bu odayı öğrencilerle yaptığı görüşmeler, sözlü sınavlar ve zaman zaman kız öğrencilerle kaçamak yapmak için kullanıyordu.

Claus Thon, dış görünüşü açısından, üniversiteye olduğu kadar borsaya ya da bir reklam ajansına da yakışacak tipte bir adamdı. Uzun boylu, iyi giyimliydi, 18'inde liseyi bitirmiş, 23'ünde psikoloji eğitimini tamamlamış, üç yıl sonra Stanford'da doktorasını yapmış, dört yıl sonra da Almanya'da doçentliğe yükselmişti. Beş yıldan beri başında olduğu genel psikoloji bölümünde, o geldiğinden beri yayınların ardı arkası kesilmiyordu. Şimdi 40'lı yaşların başlarında, beş dilde konuşma yapıyor, günde iki yüz sayfa okuyor, yılda bir kez de maratona katılıyordu. Evliydi, yelken sporuna meraklıydı ve hala günde altı saat uyuyordu.

Karşısında oturan adam, bunların hepsini biliyordu. Taşıdığı binbaşı rütbesine rağmen üniforma giymemişti. Thon ile Jürgen von Seth asker arkadaşıydı. Aradan çok zaman geçmiş olmasına ve askerde birbirlerine pek yakın sayılmamalarına rağmen, birkaç hafta önce Münster'deki bir konferansta karşılaştıklarında birbirlerini hemen tanımışlardı.

Thon, misafirini selamladıktan sonra, lafı evirip çevirmeden doğrudan sordu:

"Ee, senin büyük komutanlar ne diyor bu işe?"

Von Seth yerinde doğruldu. "Senin deneyinin, ileri düzeyde patolojik bir durum yaratacağını söylüyorlar."

Thon, midesinin ağrıdığını hissetti. "Deney planımı doğru okumuş olsalar, böyle hatalı sonuçlar çıkarmazlardı," dedi. "Bu, saçmalık! Deneysel bir durum patolojik olamaz. Olsa olsa kişilikler patolojiktir. Bir insan hasta olabilir, ama bir durum değil! Ön testlerimiz sayesinde, psişik bozuklukları olan insanları dı-

şarıda bırakabiliriz. Tüm yan koşulları da kontrol ediyoruz. Katılım gönüllü, denekler sürekli gözetim altında tutuluyor. Bir doktor, yirmi dört saat hizmetimizde."

"İnsanlar, tam anlamıyla test edilemez," dedi Seth sakince. "Tamamen emin olamama durumu kaçınılmazdır. Bunu, bizden iyi kimse bilemez. Deneklerinin, belki de psikolojik açıdan kaldıramayacakları deneysel bir durum yaratıyorsun."

"Ortalama düzeyde sağlıklı bir insan, psikolojik açıdan sanıldığından daha dayanıklı ve esnektir. Bizim deneysel olarak yarattığımız gibi olağan dışı durumlarla da baş edebilir."

"Deneyinin tehlikeli olduğu tartışmasız ortada!"

Thon, gözlerini sakin bir ifadeyle yüzüne bakan adama dikti. Burnundan soludu, hızla sırtını döndü, pencerenin önüne gitti, parmaklarını sinirli sinirli cama vurduktan sonra tekrar arkasına döndü.

"Bu, temel bir araştırmadır!" diye açıkladı. "Toplumsal bir sorunu acilen çözmek zorundayız, bunun için de güvenilir verilere ihtiyacımız var. Bu tür veriler de, ancak bizimki gibi çok titiz kontrol edilen deneylerden elde edilir."

"Biz de aynen böyle düşünüyoruz."

"Pardon, nasıl? Ne demek istiyorsun sen?"

"Senin deneyin herkese olağanüstü ilginç geldi, bunu anlatmaya çalışıyorum. Yani herkes çok ilgi gösterdi. Bunu, sana Münster'de de açıklamıştım. Alman ordusunun kurulmasından bu yana ilk kez, büyük olasılıkla yeterince hazır olmadığımız çatışma durumlarıyla karşı karşıyayız. Senin laboratuvarının bir benzerinin, ki biz olsak buna 'eğitim merkezi' derdik, askeri bölgede kurulması bile düşünüldü."

"O halde niye hala yapmadınız?"

"Yetişmiş kadrolara ihtiyaç var. Bilim adamları, doktorlar, ölçüm teknikleri. İşbirliği imkânı varken, neden her şeyi sıfırdan yaratmaya çalışalım ki?"

"Peki, bakanlığın finansal desteğinin kapsamı hiç gündeme geldi mi?"

"Bu konunun ayrıntılı olarak görüşülmesi lâzım. Ama bence sorun çıkmaz. Burada önemli olan, içerik açısından fikir birliğine varabilmemiz."

"Bu tür deneylere izin vermesi gereken bir de etik kurulu var, biliyorsun."

"Elbette. Doğal olarak, biz de etik kurallar çerçevesinde hareket etmek zorundayız ve bunu istiyoruz da. En başta kamuoyundaki imajımız açısından. Bu nedenle, ilk deneyine izin çıkıncaya kadar beklemekten yanalar. Senin alacağın izin, daha sonraki deneyler için emsal teşkil edecektir, biliyorsun. Sen aldın mı iznini?"

"Doğruyu söylemek gerekirse, bu biraz zaman alacak. Bu kurulun etikle pek alâkası yok. Arpalıklarına sahip çıkan bir bilim adamları mafyası tarafından denetleniyor. Ama vakit daraldı. Yurtdışında benzeri projeler üstünde çalışan üç grup daha var. Gelecek yıl Stanford'da düzenlenecek sempozyumda ilk sonuçları sunmayı başarabilirsek zirveyi yakalarız ve işler tıkır tıkır yürür ondan sonra. Söylemek istediğim şu: Madem Savunma Bakanlığı projeye böylesine ilgi gösteriyor; kurulun karar almasını, şöyle diyelim, kolaylaştıracak olanaklar yok mu?"

Jürgen von Seth, yüzünü buruşturdu.

"Sanmam. Bağımsız bir kurumun bizim tarafımızdan değil etki altına alınması, bunun denendiğinin kamuoyunda duyulması bile büyük sıkıntı yaratır. Zaten kurulu nasıl yönlendirebileceğimize dair bir fikrim de yok."

Thon, derin bir nefes aldı. "Anladım, öylesine bir fikirdi sadece. Unut gitsin."

"Unuttum bile."

"O halde bekleyeceğiz."

"Çözülür, merak etme."

"Elbette."

"Bir konu daha var. Senin laboratuvarının şartlarını görmek, tanımak istiyoruz."

"Bunu nasıl yapmayı planlıyorsunuz?"

Thon'un sekreteri, elinde kahvelerle içeri girince, von Seth hemen cevap vermedi. Kıza gülümsedi, konuşmak için dışarı çıkmasını bekledi.

"Mesela pilotlarımızdan birinin ilk deneye katılabileceğini düşünüyoruz."

"Bu mümkün değil. Katılım, tamamen ön testlerimizin sonuçlarına bağlı. Çünkü deney bunun üstüne kurulu. Tamamen sıradan insanlar istiyoruz."

Von Seth imayı anladı.

İki adam konuşmadan birbirine baktı. Sonra von Seth yüksek sesle nefes verdi. "Bir teklifim var: Senin kurulla ilgili sıkıntılarını iletirim. Bizim adamımız da testlere kabul edilir ve tüm kriterleri yerine getirme koşuluyla deneye katılır. Özel şahıs olarak, deneye katılmak için kendisi size başvurur."

"Anlaştık. Ama denekler rastgele iki gruba ayrılacaklar."

"Peki, tamam. Bir tür deneme seansı olacak bu zaten."

Jürgen von Seth gülümsedi. "Dürüstçe söyleyecek olursam, ben böyle bir şeye katılmak istemezdim."

Tarek eve gitmeden önce, arabasını, karanlık odasında zaman zaman fotoğraflarını tab eden fotoğrafçı arkadaşının evinin önünde durdurdu, içeri girip, polisten külotunun içinde sakladığı filmi arkadaşına uzattı. Onlara, ormanı terk edip, cep telefonundan polisi aradıktan sonra alelacele çektiği diğer filmi vermişti. Diyafram ayarlarını kasten bozduğu o makaradaki fotoğrafların hepsi flu idi. Yani hiçbiri para etmezdi. Üzerini aramadıkları iyi olmuştu. Bir hafta, diye düşündü Tarek, tam bir hafta geç kalmıştı.

Tarek, arkadaşıyla birlikte karanlık odaya girmedi. Hiç girmezdi zaten. O saçma, çocukça canlı canlı gömülme korkusunu hala üstünden atamamıştı. Korkusu, dokuz yaşında oyun oynarken kazayla çok önemli bir filmi yaktığında, babasının onu bir gün boyunca karanlık odaya kapatarak cezalandırdığı güne dayanıyordu. Daracık, ışıksız, kimyasal kokan karanlık oda, Tarek'in rüyalarına hala dünyanın en korkunç dehşet merkezi

olarak girerdi. Ama bugünden itibaren, onun için artık daha da dehşetengiz bir şey olduğu kesindi.

Tarek, babasının anısını kafasından attı, buzdolabından yiyecek bir şeyler aldı. Yan odadaki fotoğraf banyosunda fotoğraflar yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlarken; o, kendine sandviçler hazırlayıp, salondaki televizyonun karşısına geçti. Huzursuz ve keyifsiz, kanallar arasında gezinirken, karşısına tekrar tekrar çukurun içindeki genç adam çıkıyordu. Öğleden sonra haberleri, bulunan cesetten söz ediyor, kulübe ve boş çukurun görüntülerine de yer veriyordu. Tarek, televizyonu kapatıp banyoya girdi. Dört aspirini boğazına tıkıp çeşme suyuyla yuttu, ellerini ve yüzünü iyice yıkadı, aynada kendini incelemeye koyuldu. Tarek Fahd. Sikmek. Göt deliği. Kapa çeneni. Pis kara kafa. Sokak samurayı. Kamikaze gazeteci. Karanlık sırlı gök et sineği. Profesyonel ezik. Tarek, aynadaki aksine küçümseyen bir bakış atıp yüzünü ekşitti, sonra canı acıyıncaya kadar iki elini şakaklarına bastırdı. Mankene benzemediğini geçirdi içinden, zaten boyu da kısaydı, sonra burnunun hali, ama mesele bu değildi. Kadınların hoşuna giderdi. O da, kendinden memnundu. Ama şu anki görüntüsünü berbat buldu, sonra iki hafta boyunca o çukurda kendisi kalsa nasıl gözükeceğini düşündü.

"Bayağı ağır bir mal," dedi fotoğrafçı arkadaşı, karanlık odadan çıkıp, fotoğrafları bir zarf içinde Tarek'e uzatırken.

"Evet," dedi Tarek sadece, zarfı aldı, fotoğrafları incelemeden teşekkür edip eve doğru yola çıktı.

Oturduğu apartmanın koridorunda, komşu kadının kapısının gözetleme deliğine doğru her zamanki gibi müstehcen bir hareket yaptı. Bunu, alışkanlık haline getirmişti. İçeri girdikten sonra evin kapısını hemen kapattı, alışık olduğu kokuyu içine çekti.

Evin hali her zamanki gibiydi. Yaratıcı, diyordu kız kardeşi. Annesi evine ilk ve son kez gelişinin ardından, korkunç, demişti. Babası, evini hiç görmemişti.

Ağzına kadar dolu iki çöp poşeti, antreyi kokutmuştu. Tarek'in sahip olduğu tüm giysiler, her yere saçılmış, kanepenin,

yatağın, müzik setine ait hoparlörlerin ve eski masanın üzerini örtüyordu. Günlerin bulaşığı, mutfakta üst üste yığılmıştı. Fincanlarda kabarcıklar oluşturmuş, küflenmiş kahve kalıntıları. Kurumuş domates sosu, makarna. Taş kesilmiş ekmek. Pencere camlarının kirden arkası gözükmüyordu. Bütün armatürlerde kireç lekeleri, giderlerde saçlar.

Tarek, ıslak ceketini çıkarıp öylece yere bıraktı, işerken bir taraftan da telesekreteri dinledi.

"Tarek, benim, Sina. Bilmem hatırladın mı, kız kardeşin! Nerelerdesin? Ara beni!"

"Tarek, Nicole ben. Bana bak, telefonuna çok sevindim. Artık hiç umudum kalmamıştı senden. Aradığında burada olmadığıma çok canım sıkıldı, ama belki bugün birlikte bir şeyler yaparız? Ara beni. Ciao, ciao."

"Rösler arıyor. Bay Fahd, şunu bilmenizi isterim ki, daire kapımın önünde yaptığınız ahlaksızlıklara ve bana geceleri yaşattığınız müzik terörüne daha fazla sabrım kalmadı. Apartman yönetimiyle görüştüm. Tekrar etmeniz halinde derhal evden atılacaksınız."

"Ne yapalım, sen değil telesekreter çıktı karşıma. Yvonne ben. Hatırladın mı? Aradan epey zaman geçti. Numaranı saklamıştım ve düşündüm ki... Tamam, ararım yine."

"Tarek, yine ben, Niki. Cep numaram var mı sende? 0171 4344762. Ciao, ciao!"

"Ben Kerstin. Sen tam bir hayvanmışsın, Tarek! Gerçekten! Bana nasıl böyle bir şey söyleyebilirsin?"

"Hey, pis kara kafa, aç artık şu kahrolası cebini! Bir tek şey söyleyeceğim, şu polis işine sakın beni karıştırma, tamam mı? Bu bela beni de yeterince sarstı, asla bulaşmak istemiyorum, anladın mı? Özellikle de şu Romenler'den dolayı istemiyorum. Ararım yine."

"Bay Fahd, Sparkasse Bankası'ndan, Sonnen. Bir kez daha aramıştım, kredi borcunuzun kapatılmasıyla ilgili. Beni ararsanız sevinirim."

Tarek, daha Sonnen numarasını söyleyemeden telesekreterdeki bütün kayıtları sildi. Aniden evinin ormandaki kulübeye ne kadar çok benzediğini fark ettiğinden, kendini koltuklardan birinin üstüne atarken inledi. Fotoğrafların olduğu zarf dizlerinin

üzerinde duruyordu. Gidip dolaptan bir bira aldı, siyah-beyaz fotoğrafları zarfın içinden tek tek çekip çıkararak inceledi. Profesyonel bir göz ve net bir görüntü için büyüteçle idare ederlerdi, fena sayılmazlardı hani. Tamam, en başarılı fotoğraflarından sayılmasalar da kötü değillerdi. Fotoğraflar oldukça netti, yağmurun bulanıklaştırdığı ışıkta, ceset oldukça çürümüş, aklında kaldığından daha berbat gözüküyordu. Şişmiş, topak topak pisliklere bulanmış beden, üzerindeki karınca ve böceklerle bir tablo için yaratılmış kompozisyon gibiydi adeta.

Tarek, çukurun başında düşünmeden peş peşe çektiği fotoğrafların her birine tekrar baktı. Sonra bir ara, eve girdiğinden beri eski bir çocuk şarkısını mırıldandığını fark etti. Diline dolanmıştı bu şarkı.

"... oracıkta oturmuş uyuyor. Zavallı tavşancık hasta mısın ki yürüyemiyorsun..."

O anda gerginliğinden kurtuldu, midesi yüksek sesle guruldadı. Tarek banyoya koştu, inleyerek kusmaya başladı. Midesinde ne varsa tek seferde boşalttıktan sonra, bacakları kalkamayacak kadar titrediğinden klozetin üzerine oturdu. Sonra kaynar suyla uzun uzun duş aldı. Telefonun bir kez çaldığını duydu. Telesekreter devreye girdi ama not bırakan olmadı. Tarek banyodan çıkınca fotoğrafları yeniden zarfa koydu, karyolasının altına elini sokup laptopuna uzandı. Gövdesiyle öne doğru eğilmiş halde bilgisayarın karşısında otururken, her zaman yaptığı gibi ayaklarını masanın altına sokuşturmuştu; ertesi gün herkesin unutacağı dehşeti, bir metnin içinde sürgüne göndermek için klavyeye darbeler indirmeye hazırdı artık. Dört saat sonra bilgisayarını toplayana dek tek bir satır bile yazamamıştı.

Tarek, soyunup yatağına uzandıysa da uyuyamadı. Kafasına musallat olan, kelimelere dökemediği resimler uyumasına izin vermemişti. Olup bitenlerin üzerinden, daha yirmi dört saat bile geçmemişti.

"... oracıkta oturmuş uyuyor. Zavallı tavşancık hasta mısın ki yürüyemiyorsun..."

Tarek içini çekti, yerinden doğrulup el yordamıyla telefona uzandı.

"Sina, benim. Uyumuş muydun? ... İki buçuk galiba... Kusura bakma... Yok, bir şey yok. Hayır, doğru değil, bir şey var. Uğrayabilir miyim? ... Evet, şimdi, hemen... Lütfen!"

Kız kardeşi, adeta ayakta uyuyordu. Gür, siyah saçları darmadağınıktı. Üzerine bornoz giymişti, benzi çok solgundu. Birbirlerini yanaklarından öptüler. Tarek'in kız kardeşi, eski bir apartmandaki geniş dairesinin uzun koridorunda tek söz söylemeden ilerlemeye başladı.

"Kusura bakma, ama... uyku tutmadı işte."

Kardeşi derin bir nefes aldı. "Berbat görünüyorsun, Tari."

"Sen de. Ralf yok mu?"

"Salonda, kanepeye senin için yatak hazırlıyor. Şimdi anlat bakayım, tam olarak ne oldu?"

Tarek ne diyeceğini bilemeden, koridorda kala kaldı.

"Haydi, söyle!"

Sina'nın kocası, üzerinde külot ve tişörtle kapıda belirdi, kollarını göğsünde kavuşturup kapı eşiğinde bekledi.

"Selam Tarek."

"Selam Ralf."

"Çay hazırlayayım," diye iç geçirdi Tarek'in kardeşi, sonra mutfağa yöneldi. Ralf kapıdan uzaklaşıp, Tarek'in yanına gitti.

"Ölü gibi yorgun," dedi kocası. "Otuz saatlik bir vardiyadan döndü. İki acil durum, başarısız bir reanimasyon, bu ne demektir, bilir misin? Uykuya daldı diye çok sevinmiştim."

Tarek omuzlarını silkti. Ralf başını salladı, sonra mutfağa karısının yanına gitti.

"Sen hala çocuksun, Tarek."

Nane çayı içerlerken, Tarek o sabah olanları alçak sesle özetledi.

"Aman Tanrım!" diye soludu Sina.

"Ama sen de hemen fotoğraflarını çektin, değil mi?" dedi

Ralf. "Tıpkı babanız gibi, değil mi? Ne işin vardı ki orada? Neden doğrudan polisi çağırmadın ki?"

"Kahretsin, çocuğu bulup kurtarırsam süper bir haber çıkarırım diye düşünmüştüm."

Ralf, gözlerini Tarek'e dikti. "Senin aklından zorun var, Tarek! Hayatta başka bir şey düşünmez misin sen?"

Tarek, bakışlarını kız kardeşine çevirdi. "Anlamıyorsun Ralf."

"O zaman anlayabileceğim gibi anlat!"

"Bu konuyu yarın sabah konuşuruz," dedi Sina. Esnedi ve ayağa kalktı. "Haydi, yatalım şimdi."

"Yanında yatabilir miyim?" diye sordu Tarek Sina'ya.

Ralf, yüksek sesle derin bir nefes aldı. Tarek, gözlerini Sina'dan ayırmıyordu. Sina soran bakışlarla kocasına döndü. Ralf gözünü kaçırdı, içini çekerek oturduğu yerden kalktı: "Yorganımı alıp kanepeye geçiyorum."

"Teşekkür ederim."

"Artık büyü Tarek, en azından dene bunu!"

Bir yıl sonra

2

"Hiç içerde yattınız mı?"

"Efendim?"

"Hapishane yani."

"Tabii ki hayır!"

"İyi."

Öğrenci kız, huzursuz bir şekilde sandalyesinin üzerinde bir ileri bir geri gelip giden tıknaz adama dostça gülümsedi, sonra formun üzerine bir çarpı attı.

"Bunu neden soruyorsunuz ki?"

"İşimizin bir parçası da ondan. Mesleğiniz nedir, Bay Schütte?"

"Kendi işim var. Yani dükkânım demek istedim. Daha doğrusu minik bir dükkân. Oberbilker Allee'de 'Stille Quelle', biliyor musunuz orayı?"

"Bu deneye neden katılmak istiyorsunuz, Bay Schütte?"

Öğrencinin yanındaki ekranda sivri uçlu rengârenk eğriler, hamur makinesinden dökülen şekli tutmamış makarnalar gibi akıyordu. Bilgisayardan çıkan renkli kablolar, duvarın içinden yandaki odaya geçiyor, oradan da dar, penceresiz, ses geçirmez bir kabine ulaşıyordu. Karartılmış olan odada bir adam, oldukça rahat bir doktor koltuğunda oturuyordu. Başında kulaklık, kafası ve yüzünün her yerine elektrotlar tutturulmuş bir halde, üzerindeki geometrik şekiller ve fotoğraflar sürekli değişen bir monitöre bakıyordu. Pik-

nik yapan bir aile. Otomobil kazası ve yaralılar. Duş alan çıplak bir kadın. Bir grup Türk genci. Bira. Kırmızı lateks iç çamaşırı giymiş, göğüslerini birbirine bastıran bir kadın. Üniforma. Bir dövüş. Tavşan. Boris Becker. Ürünlerle dolu bir market rafı. Davetkâr pozda çıplak bir adam. Bulut kümeleri. Akvaryumda balıklar. Çıplak bir çocuk. Birisini kurşuna dizen askerler. Çubuk üzerinde dondurma. Birbirlerine saldıran kasklı polisler ve gösterıciler.

Fotoğraflar belirdiğinde, adam, kulaklıktan sadece uğultular duyuyordu. Sıra geometrik şekillere geldiğinde, kulaklıktan heceler veriliyordu. Her kulağa bir başka hece. Ta. Ga. Pa. Da. Ba. Ka. 'Ta' hecesini duyduğunda hemen bir düğmeye basması istenmişti. Ekranda bir elips gördüğünde de düğmeye basacaktı. Neden, bu ona açıklanmamıştı.

Başka bir odada, çıplak göğsü EKG elektrotlarıyla kaplanmış bir adam, kondisyon bisikletine binmiş, pedal çeviriyordu. Beyaz önlüklü öğrenci kız, grafikleri izliyordu.

"İyi görünüyor, Bay Kamps. Şimdi 200 Watt'a çıkıyoruz, ardından da kurtuluyorsunuz."

"Bu deneye hangi sebepten katılmak istiyorsunuz, Bay Ullmann?"

"Lütfen her soru için tek bir çarpı atın ve fazla düşünmeden cevap verin. Doğru ya da yanlış cevap diye bir şey yok."

"Lütfen gözlerinizi kapatıp, sol işaret parmağınızı hızla burnunuza değdirin."

"İki dakika süreniz var. Haydi, başlayın!"

"Deney süresince temel haklarınız kısıtlanabilir."

"Lütfen monitöre bakın ve gördüğünüz nesneleri hafızanıza kaydedin. Mümkün olduğu kadar çoğunu."

"Deneye tamamen gönüllü olarak katılıyorsunuz."

"Çeşitli heceler duyacaksınız."

"Kendinizi rahat bırakın."

"Şimdi bu soru formlarını doldurmanızı rica edebilir miyiz, Bay Schütte?"

"Ne formlarıymış bunlar böyle? Zekâ testi değil, değil mi?"

"Kısmen evet. Ama korkmayın, Bay Schütte. Çoğu kişi beklediğinden çok iyi sonuçlar alıyor. Ayrıca bunlar aslında daha çok kişilik testleri."

"Tamamen sağlıklıyım, anladınız mı?"

"Elbette öylesiniz! Biz sadece sizin kişilik başarı grafiğinizi çıkarmak istiyoruz."

"Peki, sonrasında beni kabul etmeyecek olursanız, ücretimi yine de alacak mıyım?"

Yunan, otomobili gitmeden yıkamasını söylemişti, ama Tarek bu fikri aptalca bulmuştu. Otomobil iyi durumdaydı, içi de dışı da pırıl pırıldı. Yunan, dikiz aynasına kokulu çam ağacı asmış, bagajdaki kâğıt askısına yeni bir rulo takmıştı, dikiz aynasından her turdan önce dokunduğu, sallanan iki tane şans zarı sarkıyordu.

Tarek, otomobili her zamanki gibi hızlı kullanıyor, hep en önde seyretme çabasıyla yoğun sabah trafiğinde gördüğü her aralığa dalıyordu.

"Grafenberger," diye bir ses yükseldi telsizden. *"Rehtel 23, Becker yanı. Dorotheen. Marien Hastanesine sigara içmeyen biri. Spichern Meydanı."*

Tarek, küçük otomobilini çekingence kullanan bir kadını kornayla ürküterek şeridine geri döndürdü, sonra da trafik lambasının kırmızıya geçtiği anda yanından geçip gitti. Arkasından kornaya bastılar, ama Tarek oralı olmadı. Yol kenarında bir kadının kendisine telaşla el salladığını görünce, sinyal vermeden iki şeridi birden keserek sağa geçti.

"Yine Dorotheen. Belsen Meydanı. Lucca ve köpeği için Kronprinzen 2."

Hareket halinde olmak iyiydi. Belki de, araba sürmenin sakinleştirici bir etkisi vardı. Gördüğü kâbuslar azalmıştı, işte bu kesindi.

"Güney Mezarlığı. Scheider'in yanı Kühlwetter 10. Kronprinzen'e giden biri var mı?"

Bir yıldır taksicilik yapıyordu. Tam bir yıl! Bir yıldır kâbuslar görüyordu, bir yıldır tek satır yazmamıştı, günlük yaşıyordu. Sina konuyu açtığında, "Yapamam," diyordu sadece.

"Neyi yapamazsın?"

"Lütfen biraz daha yavaş gider misiniz?" dedi arka koltuktaki kadın. Tarek, tek kelime etmeden dikiz aynasından kadına baktı, hiç istifini bozmadan aracı aynı hızda sürmeye devam etti. Kadın, Tarek'in bakışlarından rahatsız olup gözlerini kaçırdı, sesini çıkarmadı.

"Yapamam," dedi Tarek.

Yola devam etti. Çiseleyen yağmura, soğuğa rağmen tamamen sıradan bir gündü. Sabah saatlerinde, iri yarı, ördeğe benzeyen hantal bir adamı üniversitenin psikoloji enstitüsüne götürmüştü. Adam, gideceği yeri tam bilmiyordu, ama Abendpost gazetesinde çıkan, adresin de belirtildiği ilanı yanına almıştı. Tarek, ilana göz ucuyla bakmıştı:

"DENEKLER ARANIYOR" yazıyordu. Sonra müşteri inmişti.

Otomobiline daha sonra, bir televizyon dizisinin kast seçimine giden, pırıltılı giysiler içinde bir Elvis taklidi bindi. Kendisine sorulmadan hayatını, diziyi, bu kast seçiminde şansının çok yüksek olduğunu, çünkü kendisi gibi çok yönlü bir yeteneğe ihtiyaç duyduklarını bir çırpıda anlattı. Tarek, bütün bu anlatılanlara başını sallayıp, düşüncelerini kendine saklıyordu...

"Bak ne diyeceğim," dedi yanında oturan Elvis aniden. Elinde bir tabanca tutuyordu. "Bunu satın almak ister misin?"

"Ne oluyor be! Çabuk kaldır şunu!"

"Sakin ol, yok bir şey. Gaz tabancası sadece. Ama on numara! Bastır bir ellilik, senin olsun. Siz taksicilerin çok işi düşer bunlara. "

"Bana bak ulan, şimdi o boktan silahını alıp hemen defoluyorsun!"

Elvis üzülerek omuz silkti, gaz tabancasını yerine soktu, inerken de bahşiş bırakmadı.

"Göt herif!" diye bağırdı Tarek arkasından.

"uuh, it's one for the money,
two for he show,
three to get ready –
now go cat go!
But dont't you –
Uuh!
Step on my blue suede shoes!
Uuuh!
You can do anything, but..."

"Teşekkürler, Bay Eckert, bu kadarı bizim için yeterli."

"Ne?"

"Şarkıya devam etmeniz gerekmiyor, Bay Eckert. Yeterince dinledik."

Volker Eckert, güneş gözlüğünü çıkardı, gitarını kalçasında çevirdi, beliyle geniş bir daire çizdi, başını arkaya attı, bacaklarını ayırdı, çok iyi becerdiği şekilde ağzını büzdü, ağzının bir kenarını yukarıya kaldırdıktan sonra elindeki gözlükle gösterisini yarıda kesen sanat direktörü kadının oturduğu, spotların ardındaki salona işaret etti. Volker Eckert, üzerine boynundan kemer hizasına kadar açık, payetlerle bezenmiş beyaz bir tulum giymişti. Sahne ışıkları gözünü alıyordu, ter içindeydi ve artık yavaştan morali de bozulmaya başlamıştı.

"Hey, lady, ama King işini daha bitirmedi! Siz henüz şovun tamamını görmediniz! *Be-bop- a- lula, she's my baby, Be-bop- a- lula, I don't mean maybe..."*

"İnanın bize, Bay Eckert, yeterince gördük. Elvis taklidiniz çok etkileyici, ancak..."

"Ancak, ne, lady?"

Volker Eckert, sahne kenarındaki karanlığa doğru beceriksizce ilerledi, çenesini öne doğru çıkardı, elindeki güneş gözlüğüyle yine kadının oturduğu noktaya işaret etti.

"Ancak, ne?"

"... bu diziye tip olarak uygun değilsiniz."

"Tip olarak mı? Tip olarak da ne demek?"

"Ayrıca şarkı söylemeyi de beceremiyorsunuz, Bay Eckert. Tamamen falsoydu."

"Şimdiye kadar kimse bana bunu söylemedi, lady."

Kadın, cevap vermedi.

"Zaten şarkı söylemeye ne gerek var? Asıl istenen şov değil mi? Ne isterseniz, birkaç haftaya kadar hazır ederim. Michael Jackson, Mick Jagger ya da Liam Gallagher. Siz – ne – isterseniz! Bana hepsi uyar. Ben, çok yönlü bir yeteneğim. 'The Real Life' için aradığınız kişi tam olarak benim."

"Üzgünüm, Bay Eckert."

Gün, tuzaklarla doluydu. İnsan, bavula yanlış etiket yapıştırabilir, yolcuların check-in işlemlerini başka bir uçak için yapabilir, uçağa biniş kartını hatalı basabilir, büyük bir el bagajını gözden kaçırabilir, engellileri, çocukları ya da sörf tahtalarını unutabilir, kırmızı çizgiyi geçebilir, yolculara karşı sevimsiz davranabilir, işten atılmakla tehdit edilebilirdi. İşten atılma tehdidi!

"Fazladan bir biniş kartı bastığınız için *Romeo Tango* dün yarım saatten fazla *rötar* yaptı. "

Söylenenlere bakılırsa İsrail Ordusu'nda subaylık yapmış olan terminal şefi kadın, her şeyin yerli yerinde durduğu çalışma masasının arkasına geçmiş, karşısındakilerin başını döndürecek bir ısrarla elindeki kalemi çevirip duruyordu. Tam işine başlayacağı sırada, onu ofisine çağırmıştı.

"Ama her şeyi kusursuz yapabilmek için gerçekten çok uğraşıyorum," diye açıkladı Holger Berus. Sesinin kalın çıkmasına gayret ediyordu. "Gerçekten!"

"Sadece uğraşmak yetmez. Bu tür hatalar çok pahalıya patlar, Bay Berus, bunu siz de biliyorsunuz!"

"Fakat sadece iki kişiydik," diye kendini savundu Berus.

"Yolcuların hepsi, bir anda kontuara hücum etti. Tam üç otobüs dolusu! Eğer üç kişi olsaydık, bu kesinlikle başımıza gelmezdi!"

Renkli camların ardında, giden yolcu salonu dolmaya başlamıştı. Öyle aptaldı ki şu yolcular. En basit tabelaları bile okumaktan aciz, sersem koyunlar. Hele bir de davranışları. Ama bir uçak şirketinin üniformasıyla kontuarın arkasında oturuyorsanız, onlara sıcak davranmak zorundaydınız. Her zaman sıcak.

Holger Berus'un ensesine yine o tanıdık ağrı girdi, sık sık tekrarladığı gibi, arkadan hafif bir kıtırdama duyuluncaya kadar başını çevirdi. Terminal şefi, yüzünü buruşturdu.

"Bay Berus, olayı yine arkadaşlarınızın üzerine atmayacaksınız, değil mi? Böylesine kısa süreli bir yükü kaldıramıyorsanız, bu iş için doğru adam değilsiniz demektir."

Üniforma pantolonunun sentetik kumaşı, bacağını kaşındırdı. Berus; gömleğinin, sırtına yapıştığını hissetti. Bu yine "ter kokusu" demekti. Geçen hafta sabah vardiyasından bir iş arkadaşı kenara çekmişti. Berus, sürekli kadınlarla takıldıkları herkesçe bilinen birkaç iş arkadaşının da katılacağı bir partiye davet edileceğini sanmıştı. Herkes, bu partileri anlatıp dururdu. Ama iş arkadaşı onu, kadın çalışanların onun ter kokusundan yakındığını, ama konuyu kendisine açmaya cesaret edemediklerini söylemek için kenara çekmişti.

"Gayret edeceğim."

O güne kadar ona kimse 'ter kokuyorsun' dememişti. Berus, evde bir saat boyunca duş almıştı ve o günden beri işe giderken tepeden tırnağa deodorant sıkıyordu.

"Bu ilk vakanız değil, Bay Berus. Sonra bir de şu yolcuyla yaşadığınız olay var. Tanrım, bir yolcuyu nasıl alıkoyarsınız? Neredeyse adamla dövüşecektiniz!"

"Çok üzgünüm. Her halde sigortalarımdan biri attı."

"Sigortası atmış!"

"Ama o da bana saldırdı! Kendimi savunmak zorunda kaldım! Adamla kadın Free Shop'ta boş yere oyalanıp durmasaydı, uçak vaktinde kalkacaktı. Adam kavga *aradı*!"

"İşte o noktada sizin soğukkanlı davranmanız gerekiyordu. Bir de yolcu VIP, hele ki gazeteciyse! Tanrım, adam gelecek programında bizi yerden yere vurursa, ne yaparız!"

"Adam sarhoştu, bana hakaret etti."

"Bay Berus! Siz sinirleri bu kadar zayıf biri misiniz?"

"Bir daha olmayacak. Çok üzgünüm. Gerçekten gayret edeceğim."

Terminal şefi, önündeki personel dosyasını karıştırmaya başladı. "Son zamanlarda sık sık geç kalmışsınız. Hasta mısınız?"

"Ben, check-in'de en hızlılardan biriyim."

"Ama bayan arkadaşlarınızdan çok daha farklı yorumlar duyuyorum."

Kadınlar! Uçak şirketinin yolcu biriminde neredeyse sadece kadınlar çalışıyordu. Aralarındaki birkaç erkeğin de çoğu eşcinseldi. Geriye kalan erkeklereyse ya sarkılıyor ya da onlarla dalga geçiliyordu. Böyleydi işte. Berus, ilk günden beri son gruba dahildi. Bunun sebebini kendi de bilmiyordu. Bugüne kadar ne okulda, ne de çalıştığı diğer yerlerde böyle bir şey başına gelmişti. Ortalama bir dış görünüşe sahipti, her yerde zorlanmadan yol almıştı, ama burada adeta cezalandırılıyordu. Başlangıçta, söylenenler falan onu pek rahatsız etmemişti. Sadece çalışmış, iyi çalışmıştı ve işler yolundaydı. Ama sonra, zamanla, özellikle de sabah vardiyasında ufak tefek hatalar yapmaya başlayınca, bunu haftalarca başına kakmayı alışkanlık haline getirmişlerdi.

"Evet, Bay Berus, ne yapıyoruz şimdi?"

"Bilmiyorum. Siz ne düşünüyorsunuz?"

"Dürüst olmak istiyorum. Bu iş sizi gerçekten bu kadar zorluyorsa, akılcı bir çözümde anlaşmayı düşünsek diyorum."

Şantiyede işler tüm hızıyla sürüyordu. Havaalanının bu bölümü, üç yıl önceki bakım çalışmaları sırasında çıkan yangında neredeyse tamamen yanmıştı ve beş yıl içinde burada yeni ve modern

bir yolcu gidiş salonu hizmete açılmış olacaktı. Beton freze, döner testere ve hava basınçlı çekiçlerin gürültüsü, tozlu salonda yankılanıyordu. Sarı baretli adamlar, demir yalıtım şiltesi ve bazalt yünü döşüyor ya da eski betonu frezeyle kesiyordu. Her yer, toz ve korlaşmış demir kokuyordu.

Küçük bir grup, inşaatı ilerlemiş bir bölümde kablo ve tesisat döşüyordu. Betona elektrik tesisat kanalları yerleştirmek için görevlendirilmiş olan ve ustabaşının görüş açısı dışında kalan genç iki montaj işçisi şakalaşıp, gülüşüyor, birbirlerinin kollarını yumrukluyordu. Aralarından biri, Sven, bir süre önce başka bir şantiyede başına gelen bir olayı anlatmaya başladı:

"Polonyalı'nın biriyle öyle bir dalga geçtiler ki, anlatamam sana! Ama nasıl bir dalga!"

Diğeri, kısaca Joe dedikleri Joachim, çalışmaya ara verip, üşümüş ellerine üfledi. "Anlat bakayım, nasıldı?"

"Bak dinle. Üçüncü kat. Her şey bitmiş, kalıplar çoktan sökülmüş, tavan yerinde, iki ara duvar örülmüş. Helanın konacağı köşede; bizim Polonyalı yığılmış, dut gibi sarhoş, horluyor."

"Nasıl horluyor?"

"Bildiğin horluyor işte! Derin uykuda. Geceden hala kafası iyi. Tam Polonyalı işte. Bomba patlasa duymayacak. Ustabaşı durumun farkında değil, kimse de bir şey söylemiyor."

"Çok şık."

"Dur şimdi. Öğle tatilinde herifler gidiyor yanına, açık olan o aralığa duvar örüyor. Düşünsene, tamamen kapatıyorlar!"

"Ee, Polonyalı?"

"Ruhu bile duymuyor!"

Joe kıkırdadı. "Ooo, iyiymiş! Polonyalı hala farkında değil yani! Sonra ne oldu?"

"Ne olacak, işe devam, akşam olunca da paydos."

"Nasıl yani?"

"Eh, söylüyorum işte, Polonyalı bütün gece duvarın içinde kalıyor. Gecenin bir saatinde uyanıyor ve dehşet! Doğal tabii!"

"Eh, herhalde!"

"Bağırıp çağırıyor, ortalığı ayağa kaldırıyor, ağlıyor, deliriyor anlayacağın. Ama duyan yok! Ancak ertesi sabah duvarı yıkıp herifi oradan dışarı çıkarıyorlar."

"Ne yapıyor Polonyalı?"

"Adam bitmiş, tükenmiş, dermanı kalmamış. Normal tabii. Bir de, üstünü başını tepeden tırnağa sıçıp batırmış."

"Süper!"

"Hepi topu bir gecelik!"

"Oh, süper! Ee, sonra ne oldu?"

"Ne olacak, adamı kapının önüne koydular."

"Nasıl? Polonyalıyı mı?

"Ee, tabii ki! Ustabaşı yenen halta bakıyor, Polonyalı'ya gayet serinkanlı şekilde, "aşağı in, evraklarını al ve defol!" diyor. Tabii, Polonyalı olup bitenin farkında değil, ne olduğunu soruyor, ağlayıp zırlıyor, Lehçe bağırmaya başlıyor, ama ustabaşı kararlı bir el hareketiyle, yine 'sana aşağı in ve evraklarını topla dedim. Seni yarın burada görmek istemiyorum. Atın şu Polonyalı'yı dışarı!' diye bağırıyor."

"Vay be! Çok acayip! Peki, kimse bir şey dememiş mi?"

"Gülmekten konuşamamışlar ki!"

"Of, acayip. Çok pis be! Hiçbir şerefsiz bir şey söylememiş mi gerçekten?"

"Hiçbiri! Acayip herifler değil mi?"

"Hem de nasıl!"

Ustabaşı gelip kendilerini dürtünce, iki genç gülüşüp kıkırdayarak çalışmaya devam etti. Ama ustabaşı uzaklaşır uzaklaşmaz Sven, çevreyi kolaçan ettikten sonra pantolonunun cebinden bir çikolata çıkardı.

"Bana da bir parça verir misin?" diye seslendi Joe, çikolatayı görür görmez.

"Tabii. Bu işten sonra ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Ne bileyim," diye geveledi Joe dolu ağzıyla. "Ancak üç hafta sonrası için bir planım var."

"Peki, o zamana kadar?"

"Bilmem. Takılırım. Kız arkadaşıma şımarttırırım kendimi." Ağzını çalkalıyormuş gibi bir ses çıkardı.

"Senin kız arkadaşın yok ki!"

"Hiç boş olmam ki ben!"

"Sana göre bir iş biliyorum. Hem yatar, *hem de* para kazanırsın. Tam senlik. Bugün gazetede gördüm."

"Yaa, anlat bakayım!"

"Hapiste."

"Nasıl hapiste?"

"Yoksa ben konuşmayı mı beceremiyorum? Hapiste işte!"

Claus Thon -2. katta asansörden indiğinde, yüzüne donuk bir floresan ışığı çarptı. Dışarıdaki bütün sesler bir anda duyulmaz olmuştu. Asansör, daha çok plastikten yürüme borusuna benzeyen kapısız bir koridora açılıyor, koridor ötede bir başka koridorla kesişiyordu. Köşeden sesler ve çalışma gürültüleri geliyordu. Claus P. Thon, bir an için durakladı, plastik kokusunu ağır ağır içine çekti. Titriyordu.

Mavi tulum giymiş bir adam, karşıdan yanına doğru geldi.

"Aa, Profesör Bey! Nasıl, beğendiniz mi?"

"İyi görünüyor. İyi iş çıkarmışsınız. Ama sanırım biraz... fazlaca soğuk."

"Ama zaten öyle olması gerekmiyor muydu? Şaka bir yana, aşırıya mı kaçmışız?"

"Yok, yok! Mükemmel olmuş. Planladığımız gibi. İşler nasıl gidiyor?"

"Plana uymaya çalışıyoruz," dedi mavi tulumlu adam. "Hafta sonu aralıksız çalıştık. Bu sabah separatör duvarlarla kimyasal tuvalet de geldi. Cep telefonu burada aşağıda çekmediğinden, ben de kaloriferlerle ilgili telefon etmek için yukarıya çıkıyordum. Ama madem ki geldiniz, ne kadar yol aldığımızı size gösterebilirim."

Laboratuvarı kuran fuarcılık firmasından bir ekip, lambaları takıyor, tesisatı döşüyor, kablo çekiyordu. Laboratuvarın ortaya çıkışını adım adım izlemek mümkündü. Yapay bir yer altı dünyası... Sığınaktaki odalarda çalışmalar hızla ilerliyordu. İki koridorla küçük avlu bitmiş gibiydi, duşlar hazırdı, uyku hücrelerinin konumları ve boyutları da ortaya çıkmıştı. Hepsinin üzerini, gölgeye yer bırakmayacak bir floresan ışık kaplıyordu. Montaj ustaları alışkın oldukları hareketleri yapsalar da, bu şantiye farklıydı, burada bağırıp çağıran kimse yoktu. Binanın kalın beton temelleri her türlü sesi yutuyor, dışarıdan içeriye ne bir ses ne de bir ışık giriyordu. Bu bodrum katında gece de yoktu gündüz de. Olan tek şey vardiya değişimiydi.

Bodrum, ideal bir laboratuvardı. Claus Thon, burayı profesörlüğe getirildikten kısa bir süre sonra tesadüfen keşfetmişti. Bir kat yukarıda, -1'de sınıf ve laboratuvarlar vardı. -2. kat, 60'lı yıllarda üniversitenin inşası sırasında malzeme deposu olarak öngörülmüş, fakat malzeme-ağırlıklı tıbbi ve fiziksel araştırmalar kampüsün diğer ucunda yapıldığı için hiç kullanılmamıştı. Büyük depoları ve mal girişiyle, ses geçirmez bodrum, tamamen bir projelendirme hatasıydı ve onca yer sıkıntısına rağmen yine de dersliklere dönüştürülmemişti. Thon burayı keşfeder etmez, önüne nasıl bir imkân çıktığını anında kavramıştı.

Mavi tulumlu şantiye şefi, çalışmaların seyrini kendisine proje üzerinden açıklarken "Daha ne kadar zamana ihtiyacınız var?" diye sordu Thon.

"Tamamı için mi?"

"İlk deneye başlayabileceğimiz duruma gelene kadar."

"Tahminen on gün."

Thon yüzünü buruşturdu.

"Ne kadar çabuk olursa, o kadar iyi. Stanford'daki sempozyum Haziran'da, oraya elimde sonuçlarla gitmek istiyorum."

Şantiye şefi, sakinliğini korudu. "Elimizden geleni yapıyoruz. Bu arada, kalan meblağı havale ettiniz mi?"

Thon, bağlanmayı bekler halde tavandan sarkan, mavi izole edilmiş, parmak kalınlığındaki ethernet kablolarına dalgın dalgın baktı. Veri kabloları, tavan izolasyonunun altına yığınlar halinde yerleştirilmişti, oradan birbirlerine bağlanmış desteler halinde çıkıp, sigara dumanı gibi tüm binayı aşağıdan yukarıya geçiyor, üst katlara ulaşıyor, bir koridordan yana saptıktan sonra yine bir tavanı delerek, bir başka odada sıra sıra dizilmiş, birisinin kendilerini açmasını bekleyen bilgisayarların bağlı olduğu server'da son buluyordu.

"Profesör?"

"Bu konuda hiç canınızı sıkmayın," dedi Claus Thon. "Her şey, planlandığı gibi yürüyor."

* * *

Tarek, havaalanında yarım saat bekledikten sonra, üstünde bir uçak şirketinin yer hizmetleri üniforması olan bir adamı evine bıraktı. Adam, yol boyunca tek kelime etmeden camdan dışarı baktı, elindeki *Abendpost* gazetesini yuvarlayıp durdu.

Tarek öğlen McDonald's'a gittiğinde, üzerinde farklı bir giysi, başında kâğıt şapka olmasına rağmen, burger tezgâhının arkasında duran Elvis'i tanıdı.

"Bay Eckert! 12'likler nerede kaldı?" diye sordu işletmeci kadın.

"Hemen geliyor!" diye seslendi Elvis.

"Bu işlerin çok daha süratli yapılması gerekiyor, Bay Eckert!"

Çocuğu nasıl da korkutuyordu kadın öyle! Tarek sırıttı. Kadın büyük ihtimalle çocuğu gözüne kestirmişti ama kendisi bile henüz bunun farkında değildi!

Öğleden sonra, oldukça küçük bir-iki turla başladı. Çocuklu bir kadını doktora, bir fahişeyi müşterisine, yaşlıca bir kadını otobüs durağından karşı köşedeki evine, iki berduşu da bir büfeden diğerine taşıdı. Sahibinin cömertliği nedeniyle berduşların çok tuttuğu lokalin, hayli ilerleyen saate rağmen daha yeni açılıyor

olmasına Tarek şaşırdı. Tarek de müşteriyle birlikte taksiden indi, 'Stille Quelle'den çikolata ve Abendpost gazetesi alırken, büfe sahibinin berduşlara, katılacağı bir psikoloji deneyinden etraflıca söz etmesine kulak misafiri oldu.

Tarek, az sonra bir taksi durağında kuyruğun sonunda beklerken, elindeki gazeteyi karıştırıp, o ilanı buldu.

DENEKLER ARANIYOR

14 günlük bir deney için
Günlük 200 DM!

Sosyal bilimler alanında yapılacak "Hapishanede Yaşam" konulu bir deney için, 14 günlerini sahte bir hapishanede gardiyan ya da mahkum olarak geçirmeye hazır 20 erkek aranıyor. Araştırma, Düsseldorf Üniversitesi Psikoloji Enstitüsü'nde yapılacak olup, sonuçlar, hapishanelerdeki insan ilişkileriyle ilgili araştırmalarda değerlendirilecektir.

Her katılımcıya günde 200 DM ödenecektir!
Özel hazırlık dönemi ya da tecrübe gerekli değildir.

Her meslek grubundan erkekler arıyoruz. Aranan özellikler: 25 – 45 yaş arasında, sağlıklı ve sabıkasız olmak. Bu deneyle ilgileniyor ve aranan özelliklere uyuyorsanız, alttaki adrese başvurularınızı bekliyoruz:

Düsseldorf Üniversitesi
Psikoloji Enstitüsü I
Prof. Dr. Claus P. Thon'un sekreteri
Tel: 0211-833-21 66

Bu numaradan deney hakkında bilgi edinebilir, ön test için randevu alabilirsiniz.
Başvuruları geri çevirme hakkımız saklıdır.
Yol masraflarınız enstitüye ayak bastığınızda karşılanacaktır.
Telefonlarınızı bekliyoruz.

Tarek, ilânı okudu ve düşünmeye başladı. Sonra verilen numarayı aradı, arabayı çalıştırıp, üniversitenin yolunu tuttu.

Kampüsün yabancısı olmadığı için Psikoloji Enstitüsü'nün binasını kolayca buldu. Liseden hemen sonra, babasının eline diploma tutuşturabilmek için matematik öğrenimine başlamıştı. İki sömestrden sonra üniversite hayatı öyle sinirini bozmuştu ki, en iyi neyi becerdiğini düşünmeye başlamıştı. 'Merak etmek', 'ileri geri konuşmak' ve 'insanları sinir etmek'ten başka aklına bir şey gelmediğinde, gazeteciliğin kendisi için en doğru seçim olduğuna karar vermişti.

"İyi günler, deney için gelmiştim," dedi. Sekreterliğe girmiş, elindeki gazetenin, ilânın bulunduğu sayfasını gösteriyordu.

"Ön test için kayıt mı yaptırmak istiyorsunuz?" diye sordu sekreter kız.

"Hayır... Aslında, belki de evet. Ama önce bana deney hakkında biraz bilgi verebilir misiniz? Nedir bu deney?"

"Basından mısınız?"

"Öyle mi görünüyorum?"

Kız tereddüt etti.

"Taksi şoförüyüm," dedi Tarek bir nefeste. Ceketinin cebinden çıkardığı makbuz defterini sallıyordu. "Takam kapı önünde duruyor, hemen gitmem lazım, bana biraz bilgi verirseniz çok memnun olurum. Katılıp katılmayacağıma ondan sonra karar vereceğim."

Sustu ve sırıttı. Sekreter, ağzını büzdü, üzerinde açıklamaların yazılı olduğu bir fotokopiyi Tarek'e uzattı.

"Burada bilmeniz gereken her şey yazılı. Yarın sabah 9'da ön teste gelirseniz, Profesör Thon size bütün açıklamaları yapacaktır."

Tarek koridordan çıktı, kısa açıklamayı yürürken okudu. Arabasına dönmek yerine, giriş katındaki kafeteryaya girip, gruplar halinde oturan öğrencilerden bilgi toplamaya çalıştı. Biraz sorup soruşturduktan sonra doğru grubu buldu.

"Sizler psikoloji öğrencilerisiniz, öyle mi?"

Gruptan biri başını salladı. "Neden soruyorsun?"

"Öyleyse şu deney hakkında daha fazla bilgi sahibisinizdir diye düşündüm." Tarek, çocuklara kendisine verilen fotokopiyi gösterdi. Öğrenciler, deneyi duymuş gibiydiler, çünkü tuhaf mimikler yapmaya başladılar.

"Basından mısın?" diye sordu gruptan biri. Bakışları, Tarek'in gözünden kaçmadı.

"Evet," dedi.

* * *

Holger Berus, ilândaki numarayı neden aradığını kendisi bile tam olarak bilmiyordu. Belki bazı kelimelerden etkilenmişti. Bazen kelimeler sihirlidir çünkü. İlânı tekrar tekrar okumuş, sonunda belirtilen numarayı arayarak bir randevu almıştı. Öylesine, düşünmeden. Zaten kovulduktan sonra yapacak daha iyi bir işi de yoktu.

Uçsuz bucaksız kampüs, insanlarla doluydu. Öğrenciler ve üniversite çalışanları, enstitülerin yüksek binaları arasında gidip geliyorlardı. Yağmur dinmişti, ama hava hala çok soğuktu; herkesin, sanki açık havada başlarına bir şeyler gelecekmiş gibi, acelesi vardı. Bir yerlerden gelen şahmerdan gürültüsü kulakları tırmalıyordu.

Berus, binayı bulmakta hayli zorlandı. Önüne gelene sordu, üstünde kampüsün haritası olan renkli panoyu incelemeye çalıştı, ama panonun üzeri renkli boyayla DOMUZ SİSTEM yazılarak örtülmüştü. Renkli pencere çerçeveleriyle yüksek beton yapılar, yollar, bina girişleri, her şey birbirine benziyordu. Sonunda Blok 23.21, Kırmızı, 01 Yeşil, Oda 145'i nihayet buldu. Bir sekreter, onu üç adamın beklediği bir odaya yönlendirdi. Dergileri karıştıran adamlar, Berus odaya girip selam verince, bir an için başlarını kaldırıp baktı. Berus, kapıya yakın bir yer bulup oturdu, odanın ortasındaki sehpanın üzerinde duran dergilere elini bile sürmeden bekledi.

Yarım saat geçmeden iki adam daha gelip odanın farklı köşelerine oturdu. Adamlardan biri aniden kalkıp, iki iskemle öteye geçti.

Berus, boynunu kütürdeterek başını çevirdikten sonra, çekingence çevresine bakındı. Camlar, buzlu filmle kaplıydı. Derinlerden hala şahmerdan gürültüsü duyuluyor, ortalık temizlik malzemesi kokuyordu. Berus, tam karşısında oturan, alt dudağı öne çıkık, burnu basık adamı piranaya benzetti. Adamın ön kolunda solmuş ve silinmiş bir dövme fark etti. Onun sağında koyu renk saçlı, deri ceketli, etrafına bakınan bir tip vardı. Berus, iskemlesiyle beraber hafifçe ileri geri sallandı. Az önce yerini değiştiren adam diğerlerinden çok daha gençti, yüzü de daha solgundu. Dergileri eline aldı, okumadan sayfalarını karıştırdı, sonra tekrar yerlerine koydu. Lekeli kotlu, göbekli adam; gözlerini kapamış, hafifçe aralanmış ağzından nefes alıp veriyordu. Çaprazında oturan, takım elbise giymiş, titizce kısaltılmış sakallı adam, evrak çantasının kilidiyle oynuyordu. Berus, ne elliden fazla ne de yirmiden gençler diye tahmin etti. Ellerini ovuşturdu, ara ara saate baktı, iskemleleri saydı, kapıyı gözledi.

Kimse konuşmadı ve kimse üst köşelerden birindeki minicik kamerayı fark etmedi. Öylece beklediler.

İki kapı ötedeki odada Thon, Dr. Grimm ve iki öğrenci, bekleyen grubu gösteren monitörün karşısına geçmişti.

"Bunlar, bugüne randevu alanların hepsi mi?" diye sordu Thon, sonra kahvesinden bir yudum aldı. Öğrencilerden biri, oradaki listeye göz attı.

"Evet."

"Birbirleriyle hiç etkileşime girdiler mi, Jutta?"

"Kısa selamlaşmalar dışında konuşma yok. Bakışmaların hepsini saydık, ama deneklerden hiçbiri ortalamanın üstüne göz teması aramıyor."

"İyi. İşlem görmüş sandalyelerle ilgili durum nasıl?"

"Biri hariç bütün denekler, östrojenimsi koku maddesi salgılayan sandalyelere oturdu. Son denek, şu solgun yüzlü olan, testosteron kokuluya oturdu ama hemen kalkıp başka bir yere geçti. Şu an nötr bir sandalyede oturuyor. "

"Peki. Bu ne böyle?" Thon ekranı gösteriyordu. "Bu koldaki, bir yara mı, yoksa dövme mi?"

"Söylemek zor."

"Şayet dövmeyse, bu adamı almayız. Ön teste katılsın, hepsi buydu der, teşekkür edip gönderirsiniz."

"Ama neden?" diye karşı koydu Jutta. "İyice test etmeyelim mi, bakarsınız bütün kriterlere uyan biridir?"

"Dövmeler, bazı kişilere itici gelebilir. Böyle bir dövme, verilerin hesapta olmayan bir değişime uğramasına yol açar. Dövmeli kimse istemiyorum."

Thon, öğrencilerden birinin sinir olmuş biçimde gözlerini kaydırdığını görmedi. Kahvesini bitirdi, fincanı masaya bıraktı, gömme dolabı açıp beyaz önlüğünü çıkardı.

"Gidip adaylarımızla bir tanışayım."

Son yirmi kilometre, her zaman yolculuğun en güzel bölümüydü. Markus Steinhoff, gittikçe artan hava cereyanına karşı daireler çizdi, bir termik santralin soğutma kulesinin üzerinden geçti, sonunda bin metre yüksekliğe çıkıp, dağılmaya yüz tutmuş bulut kümesinin alt kısmına ulaştı. İrtifa artıkça hava soğuyordu. Steinhoff, eldiven ve kalın çorap giydiğine memnundu. Levyeye hafifçe bastırarak, ince, beyaz motorlu planörünü doğrulttu, rotasını düzeltti, gaz verdi ve uçak hafifçe ıslık çalarak hızlandı. Motoru kapanabilen bu planörü çok seviyordu. Aerodinamik açıdan mükemmeldi, rahatça bilekten kullanılabiliyordu ve saatte yüz elli kilometre hız yaparken bile rüzgâr gürültüsü duyulmuyordu. Kullandığı diğer uçakların hiçbiri, bu özelliklere sahip değildi. Markus Steinhoff, tatilinin ilk güzel gününü, yılın planörle ilk uçuşuna ayırmıştı. Aslında, hava daha planörle uçmaya uygun değildi. Soğutma kulesinin üstü dışında yükselmesini sağlayacak rüzgarlar nadirdi. Uçağın kıç bölümündeki katlanabilir, küçük ama güçlü motor sayesinde kısa mesafeler hava cereyanı olmadan da alınabiliyordu.

Açık şubat havasında görüş mükemmeldi. Hatta pist bile neredeyse görülebiliyordu, yukarısı ise masmaviydi. Doğu yönünde yağmur bulutlarını gördü, belli ki orada sağanak vardı. Kemerini biraz gevşetti, yanına aldığı sandviçlerin sonuncusunu yemeye başladı. Piste yaklaştığını telsizden anons etti. Hızını bir kez daha iki yüz elliye çıkardı, pistin üzerinden geçti, yukarı elevatör verdi ve uçuşu loop yaparak sonlandırdı. Aptalca hava attım diye düşündü, ama olmuştu bir kere.

Zeytin yeşili Opel'i daha inerken tanımıştı, aracın yanında duran, başını kaldırıp kendisine bakan adamı da.

"Ee, Bernie, canın mı çekti?" diye selamladı iniş pistinde ağır ağır kendisine doğru gelen adamı.

"İyi miydi bugün?" diye sordu üniformalı adam.

"Yok canım! Ama küçük bir alıştırma uçuşu için yeterliydi. Ama yarın bunu alıp Zell am See'ye gideceğim. Lodos olacakmış."

"İhtiyar, seninle konuşmak istiyor."

"Ne konuşacakmış? İzinliyim ben! Neler oluyor? Yallah Balkanlar'a mı?

"Yukarıdan çok acil bir durum."

"Yani, sen resmi görevle mi buradasın?"

"Aynen öyle."

"Sıçtık!"

'İhtiyar', yüzbaşı Steinhoff'un bağlı bulunduğu filonun komutanıydı. Steinhoff, ofisine girip, selam verdiğinde; üzerinde üniforma değil, pilot montu vardı, yüzü gülüyordu.

"Yarbayım!"

"Bırakın şimdi Yüzbaşı," dedi komutan, el ederek. "Daha ilk gününden sizi izninizden çekip aldığım için özür dilemem gerekir. Uçuş güzel miydi?"

"Çok güzeldi."

"İyi bari." Steinhoff'a karşısına oturmasını işaret ettikten sonra, komutan tekrar çalışma masasının arkasına geçti. "Ben şahsen motorsuz uçuşlara pek ilgi duyamadım."

Steinhoff yalnızca bekliyordu.

"Yüzbaşı, hemen konuya girmek istiyorum. Zaten biliyorsunuzdur, birliklerin değişen görevleri nedeniyle, bakanlığın uzun zamandır, pilotların düşman topraklarındaki acil inişlerde karşılaşacakları şartlara hazırlanmalarıyla ilgili bazı projeleri var. Burada amaç, olası bir esir düşme durumunda pilotları doğacak stres ortamına ve bununla karşı karşıya kalmaları muhtemel psikolojik manipülasyonlara hazırlamak. Anlıyorsunuz."

"Buraya kadar, evet."

"Şimdi, bakanlıktan dün bir adamımızı böyle bir çalışma için ayırıp ayıramayacağımızı sordular. Böyle bir çalışmanın, eğitim amaçlı kullanılıp kullanılamayacağına dair bir test bu. Bir gönüllü aranıyor. Tabii ki, izniniz yanmayacak. Çalışma, ordu arazisi üzerinde yapılmayacak. Çalışmaya bireysel, yani tamamen sivil olarak katılmanız çok önemli."

Steinhoff, alnını buruşturdu. "Yani çalışma gizli, öyle mi?"

"İsterseniz şöyle diyelim: Özel."

"Ne tür bir çalışma olduğunu sorabilir miyim izninizle?"

"Şey... Psikolojik bir deney."

"Peki, neden ben?"

"Çünkü şu an için elimizdeki yegane uygun kişi sizsiniz, neden bu!"

Steinhoff kekeledi. "Şimdi ben... bu vazifeye emirle mi tayin ediliyorum?"

"Hayır. Tamamen gönüllü olarak, özel amaçlı katılıyorsunuz diyelim."

"Yani kabul etmeme hakkım var."

"Evet."

Komutan, gözlerinin içine bakıyordu. Steinhoff duyduklarını değerlendirirken, bir anda düşüncelere daldı. Dizi dizi bulut kümeleri. Tarlalarda baharın ilk yeşilleri. Bir dağın eteğinde parıldayan kar örtüsü. Dağın sırtını alçaktan uçarak aştıktan sonra karşısına çıkan vadiye baktığı an. Ters yönden esen rüzgârın yarattığı hava cereyanındaki sessizlik. Nefes alıp verdi.

"Hayır, diyorum."

Tarek, kendisini Profesör Thon olarak tanıtan adamı incelemeye koyuldu. Adam, sürekli herkesin kendini görebileceği şekilde dönüyor, çok açık ve anlaşılır şekilde konuşuyordu ve bunu her zaman yaptığı her halinden belli oluyordu. Sesinde, hafif de olsa küçümseyici bir tonlama vardı. Yanında oturan fare suratlı kadının sesi çıkmıyordu.

" üstüne basarak söylemek isterim ki, sizler bu deneye tamamen gönüllü olarak katılacaksınız. Yapacağımız ön testlerin nedeni, çalışma gruplarımız için belirli kişilik özellikleri arıyor olmamız. Bu testler, birer sınav değil. Sizi seçmeyecek olursak, bunu lütfen kişiliğinizin ve zekânızın bir değerlendirmesi olarak algılamayın. Birisini seçmemişsek, bu deneyimizin özel şartlarından kaynaklanıyor demektir. Şahsınızla ilgili tüm bilgiler, tamamen gizli tutulacak ve deney tamamlandıktan sonra imha edilecektir. Deneyin kendisi, hiçbir fiziksel acıya yol açmayacak. İlaç kullanmaya ya da zarar görebileceğiniz başka herhangi bir şeyi yapmaya zorlanmayacaksınız. İki hafta boyunca bir doktor müdahaleye hazır bekleyecek. Ancak bir konuya özellikle dikkatinizi çekmek isterim: Rastgele yapılacak olan dağıtımda hangi deney grubuna verilmiş olursanız olun, on dört gününüzü aralıksız olarak laboratuvarımızda geçireceksiniz. Mahremiyetinizden yoksun kalacaksınız. Deney sırasında, temel vatandaşlık haklarınız, özellikle de özgürce hareket etme ya da görüşlerinizi açıkça ifade etme haklarınız kısıtlanabilir. Kesinlikle uymanız gereken kurallar olacak. Sizinle daha sonra bunlarla ilgili ayrıntılı bir sözleşme yapacağız. Bu sözleşmeyle özgürlüğünüzün kısıtlanma derecesi belirlenecek. Sözleşme aynı zamanda görebileceğiniz olası zararlara karşı da bir sigorta içerecek. Mesela kalkarken ayağınızın kırılması gibi durumlar için."

Adamlardan birkaçı güldü. Tarek gülenler arasında değildi.

"Evet, herhangi bir sorunuz yoksa, o zaman...", bir saniye bekledi, "o zaman sizi Bayan Doktor Grimm ile baş başa bırakı-

yorum. Kendisi, sizi test boyunca yönlendirecektir. İşe, ilginç kişilik testleriyle başlıyoruz."

Thon, odadan çıktı; genç kadın, adamları bir koridorlar labirentinin içinden, binanın, beyaz önlüklü öğrencilerden oluşan bir grubun onları beklediği diğer kanadına geçirdi. Tarek, öğrencilerin beyaz önlük giymesinin denekleri sindirme amaçlı olduğunu düşündü, Dr. Grimm'e ayak uydurmaya karar verdi.

Karşı karşıya geldiklerinde, "Merhaba" diye selamlamıştı onu Dr. Grimm. "Bana Jutta diyebilirsiniz."

"Selam Jutta, gözlükler süper."

"Siz Bay..."

"Fahd. Sikmek. Göt deliği. Kapa çeneni. Pis kara kafa. Tarek. Burada her şey gizli galiba?"

"Elbette. Size bir numara verilecek. Ama daha sonra numaranın kime ait olduğunu belirleyebilmek için gerçek adınıza ihtiyacımız var. Sizin numaranız 106."

"Güzel bir numara."

Kadın, 106 sayısını formun üzerine özenle yazdı.

"Güzel bir parfüm."

"Önce genel sorularla başlıyoruz, formlara daha sonra geçeceğiz. Diğer hususları bunlardan sonra anlatacağım."

"Kulağa iyi geliyor, Jutta."

"Daha önce hiç hapse girdiniz mi?"

"No."

Çarpı attı.

"Mesleğiniz nedir, Bay Fahd?"

"Tap dansçısı."

Kadın başını kaldırıp baktı, Tarek sırıttı. "Taksi şoförü."

"Deneye katılmak isteme sebebiniz nedir?"

"Merak. Yani, insan ilişkileri falan, hep ilgimi çekmiştir. Bir de yaşayarak öğrenmek. Evet, özfarkındalığımı artırmak. Ve ilham. Aa Jutta, benim de bir sorum olacaktı."

Kadın başını kaldırdı. "Evet?"

"Koltuk altlarını tıraş ediyor musun?"

Kılavuz

İlerleyen sayfalarda, belirli davranışlar ve görüşlerle ilgili ifadeler bulacaksınız. Bu ifadelere katılıyor ya da katılmıyor olabilirsiniz. Doğru ve yanlış olmadığı gibi, daha iyi ve daha kötü yanıtlar da yoktur. Bizim burada öğrenmek istediğimiz, yalnızca *sizin* hangi görüşü benimsediğinizdir. Her ifadeyi "doğru" ya da "doğru değil" şeklinde yanıtlayabilirsiniz.

Lütfen hangi yanıt daha iyi etki bırakır diye düşünmeden, cevaplardan size uygun olanı seçiniz. Bazı soruları aşırı özel bulabilirsiniz. Ancak tüm yanıtlarınızın her koşulda gizli tutulacağını unutmayın.

İfadeler üzerinde uzun uzun düşünmeden, ilk aklınıza gelen yanıtı işaretleyin.

Bazı ifadeler size tam uymuyor olsa bile, yine de *tek bir yanıt verin* ve görüşünüze en yakın olan şıkkı seçin.

- Kılavuzu anladım ve her cümleyi samimiyetle yanıtlamayı kabul ediyorum.
- Tanımadığım insanlarla bir arada olmayı sevmem.
- Sık sık başım ağrır.
- Sağlığımı korumak için düzenli beslenmeye ve uykumu almaya dikkat ederim.
- İç çatışmasız, kendimle uyum içinde yaşarım.
- Korkak davranmaktansa sonuna kadar gitmeyi yeğlerim.

- Genelde geleceğe umutla bakarım.
- Çok sayıda ufak tefek rahatsızlık verici şey yüzünden kontrolden çıkmam.
- Geçmişim hakkında çok kafa yorarım.
- Grup organizasyonlarında yönetimi ele almayı severim.
- Bence herkes kendi başının çaresine kendi bakmalı.
- Çabuk harekete geçmeyi gerektiren işleri severim.
- Kendimi sık sık patlamak üzere olan bir barut fıçısı gibi hissederim.
- Hakkımı korumak için şiddet uygulamam gerekiyorsa, kaçınmam.
- Kişisel özgürlüklerimi kısıtlayacağı için hiçbir derneğe üye olmam.
- Biri bana bağırırsa, ben de ona bağırırım.
- Bugüne kadarki yaşamımda yeteneklerimi ortaya koyamadım.
- Seks hakkında bu kadar çok konuşulmasını iğrenç buluyorum.
- Asla yıkanmamış meyve yemem.
- Cinsel konularda genelde sıkıntılarım var.
- Düzenli el ve ayak bakımını önemserim.
- Sürekli birileri tarafından izlenmekte ve denetlenmekteyim.
- Beni, tanıyan insanların çoğu sever.
- Sık sık intiharı düşünürüm.
- Çocuk genelde can sıkıcıdır.
- Uzun süre sigara içtim.
- Seks oyunları aşağılayıcıdır, karşılıklı saygıyı öldürür.

- Her şeyin tadı, bir şekilde birbirine benziyor.
- Geceleri uyumakta güçlük çekiyorum.
- Önce iş, sonra eğlence.
- Yatakta uzanmayı severim ve çok uzanırım.
- Borçlanmak bence kötü bir şey değil.
- Vücudumun yüzeyinde ve içinde garip değişimler oluyor.
- Eleştirilmek beni artık eskisinden daha çok kırıyor.
- Canım sıkılınca ortamı biraz galeyana getirmeyi severim.
- Artık duygusuz bir insan oldum.
- Karanlıktan korkarım.
- Birileri düşüncelerimi çalıyor.
- Canlılığımı zorlanmadan sonuna kadar korurum.
- Kendine güvenen, iş hayatında ilerlemek için uğraşır.
- Oyunda kaybetmektense kazanmayı tercih ederim.
- Çok sık bitki çayı içerim; insanı zinde ve sağlıklı tutar.
- Kimi zaman her yeni günden korkuyorum.
- Birinin bana aldığı hediyeyi değiştirmekten utanırım.
- Aile içinde de kendi yoluma gitmeyi tercih ederim.
- Bir mektubu yollamadan önce defalarca yeniden yazarım.
- Soğuk günlerde bile çok kolay terlerim.
- Birisiyle tartışmak durumunda kalsam bile kontrolümü kaybetmem.

- Beni ruhsal olarak yok etmek istiyorlar.
- Boş zamanlarımı tek başıma geçirmeyi tercih ederim.
- Çok nadir ilaç kullanırım.
- En iyisi, insanlara hiç güvenmemek.
- Çocuklar, önlerine ne konuyorsa yemelidir.
- Sevimsiz insanlara karşı da kibar davranmak zorundayız.
- Yanımda birileri varken bile kendimi yalnız hissediyorum.
- Vicdan azabı çekmemek için işimizi özenli yapmak zorundayız.

Tarek, derin bir nefes aldı. Hiç sesini çıkarmadan, masanın üstündeki form yığınını son sayfasına dek karıştırdı. 343 soru. Fare surat, onu sessizce izliyordu.

"Aralarında çok aptalca ifadeler var değil mi?"

"Sorular hakkında fazla düşünmeyin. Size en yakın görünen şıkkı işaretleyin."

"Anlaşıldı."

"Bazen başkalarının başına kötü şeyler gelmesine hafiften memnun olurum" gibi ifadeleri Tarek gülünç ve anlamsız buldu. Herhalde dürüstlük derecesini test etmeyi amaçlıyorlardı. Tarek, gardını almıştı. Her zaman olduğu gibi. Daima. 'Bu bana herhalde çölün ortasında çevresi düşmanlarla sarılı, vahşi bir kavimden miras' diye düşündü ve çarpılara devam etti.

Bitmek bilmeyen kişilik testinin arkasından, Tarek'in daha önce de yapmış olduğu klasik bir zekâ testi geliyordu. Kelimelerdeki hatalı harfleri bul, sayı dizilerini tamamla, çizilmiş objeleri kafanın içinde çevir, şekilleri bul.

Jutta, her testin başında "İki dakika zamanınız var," diyordu. Sonra, Tarek'i küçük bir muayenehaneye götürdü, orada bir doktor kadın onu muayene etti, kanını aldı, tansiyonuna ve nabzına baktı, tekrar sorular sormaya başladı, kendi geçirdiği hastalıklar ve ailesinde olan hastalıklar hakkında sorular, Tarek hepsine 'hayır' cevabı verdi. Daha önceden bildiği şeylerdi. Doktor, parmaklarına ve kollarına belirli hareketler yaptırdı, bunları yaparken onu dikkatle süzdü. Yan odada, göğsüne, takılırken yapay sülükler gibi tıslayarak derisini emen EKG elektrotları taktılar, sonra bisiklete bindirip, terleyene kadar pedal çevirttiler.

"İyi görünüyor, Bay Fahd" dedi Jutta. "Şimdi 200 Watt'a çıkıyoruz, sonra kurtuluyorsunuz."

Jutta, bu işlemler sırasında Tarek'e hep sorular soruyordu. Tarek, hep gardını almış durumda, gelen her soruda bir an duraksıyor, sonra yanıtlıyordu.

"Bir kavgaya karıştınız mı hiç?"

"Hayır." Yalandı.

"Boks maçı sever misiniz?"

"Hayır." Doğruydu.

"Eşcinsel misiniz?"

"Lanet olsun, hayır!" Doğruydu.

Adamın biri, başına ve yüzüne elektrotlar yapıştırdı, kulaklarına bir kulaklık taktı. "Bununla beyninizin lateralizasyonunu ölçeceğiz," dedi ve Tarek'i ses geçirmez bir kabine soktu.

Tarek'in, resimlere bakmak, kopuk kopuk heceler duymak ve "Ta" hecesinde düğmeye basmakla ilgili bir derdi yoktu. Ama kabinden rahatsız olmuştu.

"Bu ne ya? Bu kabin yani! Şart mı bu kutunun içine girmek?"

"Uzun sürmeyecek. Ayrıca rahatsızlık verici bir şey de yok içeride. Resimlere bakıp, heceler duyacaksınız. Başka bir şey yok. Kendinizi rahat bırakın lütfen."

Tarek'in içini, aniden, odadan çıkıp gitme ve bu aptalca meseleyi de unutma arzusu kapladı. Ama aynı zamanda, böyle anlarda hep olduğu gibi, kabinin içine girmek, bir cesaret sınavına dönüştü. Ancak sabırlı olduğu takdirde, öğrenciler arasında hakkında bir sürü dedikodu dolaşan bu deneyle ilgili bir şeyler öğrenebilecekti.

"Neyiniz var?"

"Ah, siktir et."

İyi ki, kabin küçük bir pencereden ışık alıyordu. Tarek, asistanın kendisini gözetlediğini fark etti. Rahat nefes almaya, resimlere ve hecelere konsantre olmaya çalıştı. Terledi. Ağzı kuruduğu halde yutkundu.

"Ne boktan şey bu. Ne boktan!"

"Lütfen konuşmayın!" diyen bir ses kulaklıktaki hışırtıyı böldü.

"Siktir!"

Yarım saat sonra kabinin kapısı açılırken, Tarek'in yüzünde renk kalmamıştı.

"Kendinizi iyi hissetmiyor musunuz?"

"Harikayım," diye içini çekti Tarek.

"Kendinizi tam olarak rahat bırakmadınız."

Tarek, dilinin ucuna gelen küfrü yuttu. İyi bir çocuk ol, diye geçirdi içinden. Sevgili, iyi Tarek. Şeker tatlısı Tarek. Güneş ışığı Tarek. Göt yalayıcı Tarek.

"Şimdi sırada ne var?"

"Tarek, bunu neden yapıyorsun?"

Kız kardeşi, Tarek'e bağırıyordu. Bu şiddetli tepki, Tarek'i şaşırtmıştı. Ralf hiç bir şey söylemeden, gözlerini Tarek'e dikiyordu.

"Tamam, sakinleşin artık," diye kendini savundu Tarek. "Ne biçim bakıyorsunuz öyle yüzüme? Ne var bunda?"

"Neden böyle bir şey yapıyorsun?"

"Gazeteciyim ben. Gazeteciler böyle şeyler yapar."

"Sebep bu değil Tarek! Hele ki böyle bir deney!"

"Evet, bu! Yeniden yazı yazmak istiyorum, buradan manyak bir hikâye çıkabilir. Öğrencilerle biraz konuştum. Deney hakkında kimsenin tam bir bilgisi yok. Ama ortalıkta alabildiğine dedikodu dolaşıyor. Hatta anlatılanlara bakılırsa, Savunma Bakanlığı da işin içindeymiş!"

"Aptalca uydurulmuş hikâyeler bunlar!"

"Savunma bakanlığı devreye girene kadar, deneye bir yıl izin verilmemiş. Bu garip değil mi? Orada neler dönüyor? Bunlar neyi test etmek istiyor?"

"Sen hayal görüyorsun, Tarek!" dedi Ralf. "Birileri gizli deneyler yapmak istediği zaman, bunu öyle yedi düvele duyurmaz, gazetelere ilan vermez, üniversiteye ise hiç başvurmaz! Şu pazarlamacı cinayeti hikâyende olduğu gibi, yine kafanda bir şeyler kurmuşsun sen!"

"Yine de pazarlamacılar için bir şeyleri değiştirmiştim!"

"Hiçbir şey yapamadın! Bu pazarlamacı birliğinde iki ay eşek gibi çalıştın, sonra ağzını burnunu öyle kırdılar ki, öldürülmediğine sevinebilirsin! Hayal alemindesin Tarek! Uyan artık!"

"Yeniden yazmak istiyorum. Mecburum."

"Sen, aslında çok daha başka bir şeyin peşindesin!" diye bağırdı Sina hiddetle.

Tarek, çocukluğunda Sina'nın kendisini bazen nasıl patakladığını hatırlayınca sırıttı. Küçük, narin Sina.

"Bu psikoloji geyiğiyle üstüme gelmeyi bırak! Ben acayip bir hikâye kokusu alıyorum diyorum size! Olay bundan ibaret! Üstelik sen her zaman, insanın korkusunu yenmesi için, en çok korktuğu şeyle yüzleşmesi gerektiğini söylemez misin? Bunlar senin sözlerin Sina!"

"O zaman beni tamamen yanlış anlamışsın, Tarek! Bunu demek istememiştim ben! Bu iş tamamen ters tepebilir!"

"Burada şov yapıyorsun, Tarek!" diye Ralf yeniden söze karıştı. "Sen hala çocuksun, Tarek! Sözüm ona yardım etmek istediğin insanlar, umurunda bile değil senin! Baban gibi alaycının birisin sen, senin sorunun bu! Evet, Tarek, durum bu!"

Tarek ikisine de bakıp, içini çekti. "Ancak doktorlar sizin gibi saçmalar. Herkes bir hikâye peşinde. Ama gerçek ama uydurma, hiç fark etmez! Yeter ki sıkı olsun! Ben de bunu sağlıyorum onlara. Ne var bunda? Siz, insanlarla uğraşan tarafsınız, bense kenarda durup izliyorum ve her şeyi yazıyorum. Böyle işte."

Ralf, başını sallamakla yetindi, kollarını kavuşturup arkasına yaslandı. Sina, onun yerine konuşmaya devam etti.

"Ralf, senin böylesine zorlayıcı bir deneyle baş edemeyeceğini söylemek istiyor."

"Niyeymiş? Ne kadar zorlayıcı ise o kadar iyi! Sakinleşin be! Birkaç rahat gün geçirmek, biraz okumak, kafamı dinlemek istiyorum orada, ha biri canımı sıkacak olursa, o zaman 'good bye Johnny,' derim. Her şey simülasyon zaten!"

"Bunu yapma, Tarek!" dedi kız kardeşi, "Lütfen!"

"Bu hikâyeyi *istiyorum*!" dedi Tarek kararlı bir ses tonuyla. "Belki de, o çukur ve Hondeveld'lerin oğlu yüzünden... Ne olursa olsun, yapacağım bu işi!"

Listede 21 isim vardı. Teste tabi tutulan toplam 127 kişiden 21'i, deneye katılabilmek için gerekli olan değerlere ulaşabilmişti. 21 kişiden biri son anda vazgeçince, bir alt sırada olan denek 'Tarek Fahd' üste kaydırıldı. Oysa stres değerleri pek uygun sayılmazdı.

Bilgisayardaki 'tesadüf programı', 21 kişinin on ikisini "mahkum" grubuna, dokuzunu da "gardiyan" grubuna dağıtmıştı. Her bir vardiya için üç gardiyan öngörülmüştü. Adamlar, 24-42 yaşları arasındaydı ve farklı farklı mesleklerden geliyorlardı. Ortak özellikleri, istatistiki açıdan tamamen normal olmalarıydı: normal ölçülerde zeki, duyarlı, sinirlenebilen, duygusal, meraklı, korkak ve yine normal ölçüde sağlıklı. Saldırganlığa yatkınlıkları, toplam nüfusun ortalama değeriyle örtüşüyordu. On altısı sağ ellerini kullanırken, dördü solaktı, bir kişi de iki elini birden kullanıyordu. Ortalamalara uygundu. Refleksleri normaldi, hiçbirinde psikosomatik belirtiler yoktu, beyinlerinde bir hasar ya da herhangi nörolojik rahatsızlıkları bulunmuyordu ve ruhsal açıdan tamamen sağlıklıydılar. Erkeklik testine göre de, hepsi kendini normal bir erkek olarak hissediyordu. EEG testi eğrileri, adamların hiçbirinde dikkat çekici bir özelliğe işaret etmiyordu. Yirmi bir tane son derece normal adam.

Mahkumlar

- Andreas Verhoeven, 24, üniversite öğrencisi
- Harry Schütte, 42, perakendeci
- Günther Ullmann, 35, sigortacı
- Tobias Roloff, 28, üniversite öğrencisi
- Niklas Tanberg, 31, öğretmen
- Bernd Zöllner, 26, üniversite öğrencisi
- Holger Berus, 29, havaalanı çalışanı
- Markus Steinhoff, 28, pilot
- Joachim Gehlen, 27, elektrikçi
- Peter Cornelius, 29, çiftçi
- Erik Wimmer, 25, üniversite öğrencisi
- Fabian Crantz, 37, işsiz

Gardiyanlar

- Ulrich Kamps, 25, üniversite öğrencisi
- Sven Gläser, 26, kimyager
- Robert Amandy, 24, üniversite öğrencisi
- Volker Eckert, 26, şov sanatçısı
- Heiner Bosch, 28, stajyer öğretmen
- Christian Stock, 34, garşon
- Tarek Fahd, 28, taksi şoförü
- Boris Renzel, 30, perakendeci
- Werner Tode, 36, kaynakçı

Bilgisayarın yanındaki telefon çaldı.
"Jutta, Thon ben. Liste hazır mı?"
"Şu an çıktısını alıyorum, birazdan getireceğim."
"Harika."
Jutta Grimm telefonu kapattıktan sonra tekrar monitöre baktı. Bir an düşündü. Sonra mouse ile iki tık yapıp, 7 No.lu gardiyan 'Tarek Fahd' ile 7 No.lu mahkum 'Holger Berus'u birbirleriyle değiştirdi.
"Suçlusun, seni aşağılık!" dedi. Sonra her mahkumun adının başına, rastgele görünmesi için aklına o anda geliveren iki haneli sayılar koydu ve yazıcıdan listenin çıkmasını bekledi.

Bir hafta hiçbir şey olmadı. Sonra üniversiteden bir kadın arayıp, hazır olmasını, kendisiyle tekrar irtibata geçeceklerini söyledi. O da bekledi. İki gün sonra sözleşmeyi yolladılar. Yalnızca üstünkörü okuduktan sonra, tereddütsüz imzaladı ve postayla geri gönderdi. Hafta sonu acilen Yunan'ın işlerini üstlenmek zorunda kaldı, çünkü Ren Karnavalı en hareketli evresine girmişti, Yunan, her yerde sahne alıyordu. Akşam Tarek, kedi kılığına girmiş dört genç kızı, büyük bir partinin verildiği, şehrin biraz dışında bulunan barok şatoya götürdü. Günün özelliğini ancak o an fark edebildi: Yıl dönümüydü.

Sarımsı spotlar, yeni restore edilmiş küçük sarayı dört bir yandan aydınlatıyor, kızılımsı renkteki binaya sıcak, esrarengiz bir hava katıyordu. Tekno müzik, camlardan caddeye taşıyordu.

Neredeyse beş yüz kişi şimdiden eğleniyordu. Tarek, arabanın motorunu kapatmadan, dört kız gözden kaybolana kadar yolun kenarında bekledi. Sonra yan sokağa saptı, arabasını park etti ve indi. Havada yağmur kokusu vardı. Tıpkı bir yıl önce olduğu gibi.

Tarek, bir grup gençle birlikte kapıdaki itiş kakışa katılarak, görevlinin yanından geçip içeri girdi. Parti çoktan hareketlenmişti. Editörler, serbest gazeteciler, bölgenin ünlüleri, önemli ilan müşterileri, ortamların ünlü simaları, başka gazetelerden gazeteciler, kentin önde gelen çapkınları, üst düzey fahişeler, gösterişçiler, beleşçiler. Hemen hepsi, kendilerince yaratıcı kostümlere bürünmüştü. Erkeklerin çoğu vampir, korsan ya da şeyh, kadınlar da kedi, fahişe ya da cadı kılığındaydı. Kadınlardan biri, bir kostüm giyinmek yerine bedenini boyamakla yetinmişti. Daha göz alıcı kostümlerin içindekiler, çoğunlukla parayla tutulmuş figüranlardı.

Abendpost, daha yeni sayılabilecek bir bulvar gazetesiydi. Henüz on yaşını doldurmamıştı, ama diğerlerinden hep bir nebze daha sert ve müstehcendi. Ziegler'in fikriydi bu. Yayınevi her yıl, gazetenin ayakta kalması şerefine, bir zamanlar bir prensin alemleri için inşa ettirip müsrifçe döşettiği, şehrin göbeğindeki bu küçük barok şatoda bir parti verirdi.

Giriş katındaki, kiralanmak üzere halka açık olan beş salon büyük ve yüksek tavanlıydı, mermer tavandan şehvetli melekler ve masal yaratıkları gözlerini aşağıya dikmişti, duvarlar ise av sahneleriyle süslenmişti. Tarek başını kaldırıp yukarı baktığında, prensin azgın partilerinin şimdikilerden farklı olmadığını düşündü.

Tarek boş boş salonda dolandı, birbirine girmiş küçük grupların arasından kendine ite kaka yol açtı, büfeden ağzına bir iki lokma attı. Kendisini fark eden tanıdıklara rastladıkça sağa sola selam verdi, onlarla bir yudum içki içip yanlarından hemen uzaklaştı.

"Tarek! Hayatım!"

"Aa, Tarek burada! Tarek, bak, kim burada!"

"Heeey!"

"Tarek, dur gitme!"

"Vaktim yok!"

"Bak bu benim arkadaşım Tarek. Eski kurtlardan! Tarek Fıht. Fıht! Fıhhht! Mesleğin en sağlam adamı! Ya da bir zamanlar öyleydi! Çılgın işler fabrikatörüydü o!"

"Bu da Dieter. Aslında ibnenin tekidir kendisi!"

"Tarek, baksana, Moni'yi gördün mü?"

"Erkekler tuvaletindeydi!"

"Tarek, dursana, nerelerdeydin sen?"

"Vaktim yok, Piwi."

"Bir yıldır senden alacağımı alamıyorum, unuttun mu borcunu?"

"Alacaksın, alacaksın!"

"İyi de ne zaman?"

"Yarın."

"Tarek, dikkat et, Ziegler'in karşısına çıkma!"

"Nerede o?"

"Az önce arkadaydı."

Tarek kalabalığın içinden ilerlemeye devam etti. Kimi tek başına duran, kimi de yanlarındaki tiplerle birlikte olmadıkları her hallerinden belli olan birkaç kadın çarptı gözüne. Kadınlardan biri, kostüm giymediği ve birini arar gibi bir hali olduğu için dikkat çekiyordu. Tarek kadını izledi, bir an, gidip konuşsam mı, diye geçirdi içinden, ama sonra fikrini değiştirip Ziegler'i aramaya başladı.

Ziegler, mahkum kostümleri içinde, bir grup reklam verenle bir aradaydı, onları bağıra çağıra anlattığı açık saçık fıkralarıyla eğlendiriyordu. Tarek bir an durup Ziegler'i izledi. Hiç değişmemişti. İş adamları ağzının içine bakıyor, fıkralarının can alıcı noktalarında yüksek sesle gülüyorlardı. Yetenekli adamdı şu Ziegler.

Tarek, Ziegler'in kendisini fark ettiği anda yüzündeki ifadenin birden değiştiğini gördü. Ziegler, cümlesini yarıda kesti ve grubu orada öylece bırakarak Tarek'e yöneldi.

"Selam, Ziegler. Amma da boktan görünüyorsun öyle!"

Ziegler selamlaşmadan Tarek'i kolundan tutup, götürdü.

"Biliyorum, hadi gel bir şeyler içelim."

Tarek kolunu kurtardı. "Boş ver, Ziegler. Birazdan çıkıyorum. Zaten neden geldiğimi de bilmiyorum."

"Ama ben biliyorum evlat. Anlat bakalım, bir yıldır neler yapıyorsun? Kitap mı yazdın? Reklam metinleri mi? Hela vecizeleri mi?" Ziegler gülüyordu.

"Taksi şoförlüğü yaptım."

Ziegler gerçekten şaşırmıştı. "Hadi be! Bütün bir yıl mı?"

"Doğrudur."

"Sen salağın birisin! Taksi şoförlüğü ha!"

"Hiç de fena bir iş değil!"

"Siktir be! Bana bak, bana kazık atmadığını biliyorum. O günlerde fotoğrafları kimseye satmadığını da biliyorum. Gerçek bir şoktu, değil mi? Ama geçti, unuttuk gitti. O zamandan beri köprünün altından çok sular aktı." Ziegler yanına sokulunca, Tarek ağır bir alkol kokusu aldı.

"Neyi unuttuk?"

"Canım bizim yaşadıklarımızı işte. Geri döndün. İyi çocuksun sen. Yıldız takacağım sana. Bir şey söylemen gerekmiyor. Seni tekrar işe alıyorum. Yeniden ekiptesin. Her şey eskisi gibi, tamam mı? Tanrım, fotoğraflar olmayınca ne kadar zor bir duruma düşmüştük, seni eşek sudan gelene kadar pataklamak istemiştim."

"Patakladın da zaten."

"Neredeyse. Sadece neredeyse." Ziegler güldü ve iri yumruğunu arkadaşça Tarek'in çenesine bastırdı. "Ama unuttum gitti. Ama başka türlü olamazsın işte. Sen de, bana benziyorsun. Yazmak zorundasın. Ne kitap ne reklam metinleri, iki gün sonra unutulacak o lanet olası boktan haberleri yazmak senin işin. Hoşuna gitmiyor mu? Hiç fark etmez, hoşuna gitse de gitmese de

bu böyle! Dur burada, ikimize içecek bir şeyler getireyim. Sonra da bayanlar gelecek."

"...Ziegler?"

Ama Ziegler, Tarek'i duymadı bile, onu orada bırakıp büfe yönünde kayboldu. Tarek ne yapacağını bilemeden öylece kalakaldı. Etrafına bakındı. Hala aynı insanlar vardı. O kadını yeniden gördü. Aramaktan vazgeçmişe benziyordu, meraklı meraklı kalabalığın içinde gezinip duruyordu, değerli bir şeye zarar vermekten korkar gibi dikkatli ve çekingendi. Garip bir şekilde sendeliyordu ama Tarek sarhoş olduğuna inanmadı. Tarek'ten daha uzundu, incecikti, göğüsleri küçüktü, ince ama güçlü kolları ve elleri vardı. Yanaklarında sivilcelerin bıraktığı izlerden oluşan küçük adacıklar vardı. Özel bir zarifliği yok, diye geçirdi Tarek içinden. Kısa kesilmiş sarı saçları, açık renkli bir teni vardı. Makyajsız olmasına rağmen görünümü modaya uygundu, ama partiye hazırlanmak için özel bir çaba harcamış gibi de durmuyordu. Kısa bir etek ve keçeli kumaştan ortama uymayan kısa bir ceket giymişti. Ayakta dururken dizleri birbirine değiyordu. Tarek'in tipi değildi. Ama yine de gözleri Tarek'i büyülüyordu. Gözkapakları içe katlı, çevreyi bir şeyden ürkmüş gibi tarayan yeşil gözler. Tarek kadını izlerken, bakışları bir ya da iki kez karşılaştı. Hepsi buydu.

Tarek, kadının bu tür partilerin vazgeçilmezi olan fahişelerden biri olup olmadığını düşündü. Görünüşüne ve duruşuna bakılırsa pek öyleymiş gibi durmuyordu. Birisi arkadan çarptı, bir yığın özür diledi. Tarek tekrar arkasını döndüğünde, kadın yanına gelip onunla konuşmaya başladı.

"Selam, sen de yalnızsın sanırım."

Demek fahişeydi.

"Duruma göre."

"Çok sıkıcı, değil mi?"

"Doğrudur."

"Davetli misin?"

"Sayılır."

"O zaman burada ne..." Ceketinin içinde çalan cep telefonuyla cümlesi yarım kaldı.

"Bir saniye." Kadın, Tarek'in yanından ayrılıp cam kenarına geçti, telefonla konuştu. Tarek yerinden kımıldamadı.

Ziegler elinde bardaklarla geldi, ona ağzına kadar viskiyle dolu bir bardak uzattı. "Pardon, geç kaldım. Tezgâhın altından iyisini çıkarmaları için ortalığı biraz karıştırmak zorunda kaldım. Beni tanımadılar!" Kıs kıs gülüyordu.

Tarek ona bakmadı bile. "Ben içmiyorum."

Ziegler, Tarek'in bakışlarını takip ederek telefon konuşmasını bitiren kadını gördü.

"Ooo, bugün ne kadar da hızlısın."

"Tanıyor musun onu?"

"Hiç görmedim."

"Fahişelerden biri mi?"

"Pek benzemiyor. Dedim ya, tanımıyorum. Bana bak, seni Alman pasaportlu Türk..."

"İranlı, Ziegler, İranlı."

Ziegler sırıttı.

Tarek, Ziegler'i olduğu yerde bırakıp, kendisine gülümsemeye başlayan kadının yanına gitti.

"Kusura bakma," dedi kadın.

"Sorun değil. Önemli miydi?"

"Pek değil. Aslında... Ay, fark etmez işte!"

"Ee?"

"Ne ee'si?"

"Bir şey soruyordun."

"Aa, evet." Çevresine bakındı. "Bunun ne partisi olduğunu sormak istemiştim sana."

Tarek, kadına inanmadan baktı.

"Nasıl yani? Sen buradasın, ben buradayım. Ne partisi olduğunu ben biliyorum, ne partisi olduğunu sen de biliyorsun. Karnaval!"

"Haftaya değil miydi o?"

"Boş ver, kimin umurunda!"

Mahcup olmuş gibiydi. "Gürültüyü duyunca indim aşağıya." Tavanı gösteriyordu. "Yukarıda kalıyorum ben."

"Sen. Kalıyorsun. Burada. Yukarıda."

Kadın güldü. "Ne var bunda?"

"Bu şatoda kalıyorsun yani?"

"Evet, yukarıda birkaç daire var. Onlardan birinde misafirim. Ama yarın sabah ayrılıyorum buradan."

Hollanda aksanı. Kadın, Tarek'e gülümsedi. Hafifçe çarpık dişleri göründü. Kadının ağzı, Tarek'e artık başta olduğu kadar alelâde gelmiyordu. Ağzı sürekli değişiyor, her biçimi alabilirmiş gibi duruyordu. Tanımadığı bir parfüm sürmüştü. Tarek, kadını tepeden tırnağa süzdü.

"Evi görmek ister misin?" diye sordu kadın.

"Görmek ister miyim? Evet. Tabii. Neden olmasın?"

Kadın önde, dışarı çıktılar. Ana girişin yanındaki çıkıntılı yapıda, Tarek'in daha önce dikkatini çekmemiş olan bir kapı vardı.

"Adım Dora."

"Tarek."

"Güzel bir isim."

"Sağ ol, seninki de."

Dora, kapıyı açmak için epey uğraştı. Doğru anahtarı bulması hayli zaman aldı. O uğraşırken, Tarek de kalçalarına bakıyordu. Yukarıya aşınmış, taştan bir döner merdivenle çıkılıyordu. Kadın ona döndüğünde, yarı karanlık içinde iki yeşil nokta ateş gibi parlıyordu.

"Şimdi ne partisiydi bu?"

"Abendpost'un yayınevi partisi."

"Aa. Gazetecisin bu durumda?" Sesi birden uzaklaşmıştı.

"Yok. Taksi şoförü." Bu, onu rahatlatmış gibiydi. "Peki sen? Sen neler yapıyorsun?"

"Çeşitli şeyler. Annemle babamın bazı işlerini halletmek için buradaydım. Tatsız bir iş, ama artık bitti. Ben Zandvoort'tan geliyorum. Hollanda'da. Deniz kenarında."

"Zandvoort'un nerede olduğunu biliyorum."

"Yarın geri dönüyorum."

"Hımm."

Çatı dairesiydi. Büyüktü, iki bölümden oluşuyordu, yeni tadilat geçirmişe benziyordu. Eğimli tavanın altında parlak koyu renkli ve kalın çatı kirişleri. Fazla mobilya yoktu. Birkaç antika, birkaç da modern parça.Tarek, dişlerinin arasından ıslık çaldı.

"Beğendin mi?"

Kadın, ceketini koltuklardan birinin üzerine attı, Tarek'e evi gezdirip, bir çırpıda bütün odalara göz atmasını sağladı.

"Manzara güzel, değil mi?"

"Evet, güzel manzara. Kimin evi burası?"

"Bir arkadaşımın. Şu an New York'ta."

Mutfaktaydılar şimdi. Buranın mobilyası, diğer odalardakine kıyasla daha eski ve rastgele bir araya toplanmış hissi veriyordu. Kadın, kanatsız dev bir böcek gibi vızıldayan ve titreyen buzdolabına yaslanmıştı.

"Bir şey içmek ister misin?"

"Teşekkür ederim, hayır."

"Bir taksi şoförü için fazla suskunsun, Tarek. " Kadının bakışları parlıyordu.

"Şu an konuşacak bir şey var mı ki?"

Tarek, kadına yaklaştı, iyice sokuldu, o çekilmeyip, gözünü hiç kırpmadan yüzüne bakınca, düğmelerini çözmeye ve bluzu ağır ağır eteğin içinden çıkarmaya başladı. Kadın hiçbir şey yapmıyor, sadece ona bakıyor ve buzdolabına tutunmaya devam ediyordu.

Kadının bluzunu çekip kollarından kurtardı. Göğüsleri küçük ama diri ve yuvarlaktı, onları şimdi daha güzel buluyordu Tarek. Avuç içleriyle göğüslerinin yanlarını okşadı, sonra da başparmağıyla uçlarını. Tarek boynunu öpmeye başlayınca, kadın hafifçe inledi ve başını arkaya attı. Bir anda titremeye başladı, içgüdüsel bir ısınma ihtiyacıyla Tarek'in boynuna sarıldı, iç geçirdi ve Tarek'i sıkıca bedenine bastırdı.

Bir süre öylece kaldılar. Tarek sıkıca sırtından tuttu kadını, sonra ellerini aşağı doğru kaydırdı. Kalçasını kavradı, boyun kıvrımının sıcaklığını içine çekti. Sonra kadın biraz geri çekildi, Tarek'in başını tuttu, şiddetle dudaklarından öptü, iyice sokuldu, vücudunu Tarek'inkine yapıştırdı, nefesini soludu.

Tek kelime etmeden birbirlerini hızla soydular. Mutfak serindi, şimdi Tarek de üşüyüp titremeye başlamıştı. Göğüs göğse, kısa iniltilerle birbirlerini sürtünerek ısıttılar, bir taraftan da durmadan öpüşüyorlardı. Tarek, elini külotuna götürünce, kadın buzdolabı yönünde ani bir hareketle sıçrayıp ona yardım etti. Tarek onu kendine doğru bastırdı, o da Tarek'in atmakta olan uzvunu dolambaçsız bir hareketle kavradı, yönünü bulmasında yardımcı oldu. Kadın, Tarek'i kolları ve bacaklarıyla sıkı sıkı sarmaladı, onu kendine doğru bastırıp nefes almadan öpmeye devam etti.

Rahat olmuştu. Hiçbir dirençle karşılaşmadan. Tamamen içindeydi şimdi, onu her yerinde hissediyordu, kokusunu, tadını alıyordu, yine titriyordu, ama bu kez soğuktan değildi titremesi. Kadın, Tarek'e sımsıkı sarılmıştı, iyice kendine çekti, ortak bir ritim tutturana kadar onunla birlikte hareket etti, sıkıca sarmalamıştı kadın, Tarek onu kaldırıp yatağa taşırken de, kol ve bacaklarını bedeninden çözmedi. Tarek, karnını öptü, kadın üzerine eğilince de göğüslerini. Meme uçlarını, parmaklarının arasında dikleşip sertleşinceye dek okşadı. Kadın üzerine oturup, gözleri kapalı kendini arkaya doğru atınca, Tarek bu kez elleriyle onu belinden kavrayıp, sımsıkı tuttu. Nefeslenmek için durduklarında birbirlerine baktılar, öylesine, merak ve şaşkınlıkla.

Sürekli hareket halindeydiler, pozisyondan pozisyona geçtiler, birbirleriyle boğuştular. Kadından ara ara hafif sesler geliyordu, hala kendinde, tamamen kendinde olduğunu gösteren sesler. Tarek, bedeninde yumuşacık noktalar keşfetti: boynuyla omzu arasındaki derin küçük gamzeyi, dizlerinin arkasını, kollarının içini. Kadın güldü, Tarek'in elini okşanmak istediği nok-

taya götürdü, Tarek'in ağzıyla da her yerine ulaşabilmesi için eğilirken, göz ucuyla adamın uzvunun nasıl değiştiğini izledi.

Ağzını adamın kulağına dayayıp "Eveeet!" diye fısıldıyordu. Tarek ağır ağır içine girerken kadın nefesini tutuyor, Tarek kısa bir süreliğine onu terk edince de yüksek sesle nefes veriyordu. Aceleleri yoktu. Kadın ara ara Flemenkçe bir şeyler fısıldıyordu. Tarek içindeydi, sımsıcak, sımsıkı, kâh kadının içinin gıdıklandığı ön tarafta, kâh içinde en derinlerdeydi, kadın çevresinde, her yerdeydi. Kimi zaman, Tarek daha hızlı hareket etmeye başladığında, kadın onu aniden durduruyordu.

"Sakin ol."

"Neden?"

"Bir nedeni yok. Sakince."

Öylece uzun süre uzandılar. Hiç kıpırdamadılar, nabızları birbirine karıştı. Sonra yeniden hareketlendiler, bakıştılar ve hiç durmadılar, ta ki Tarek gözlerini kapatıp, kadının soluk alıp vermeleri kısa bir çığlığa dönüşene ve adamın kadının içindeki sertliği azalmaya başlayana kadar.

Artık yan yana yatıyorlardı, terden sırılsıklam, hala dip dibe, tek kelime etmeden, bitkin halde birbirlerine bakıyorlardı. Bakışları karşılaşınca da birbirlerine gülümsediler. Dora, ikisinin üzerine yatak örtüsünü çekti, Tarek uyuyakaldı.

Tarek uyandığında kadın hâlâ uyuyordu. Kalktı, parmak uçlarına basarak sağdan soldan giysilerini toparladı. Yatak odasına döndüğünde kadın uyanmıştı.

"Gidiyor musun?"

"Hıı."

Kadın başını salladı. "Tekrar görüşecek miyiz?"

"Bilmiyorum. Evet, belki. Bilmiyorum."

Kadın tekrar başını salladı, üzerindeki örtüye iyice sarılıp, dizlerini kendine doğru çekti ve Tarek'in giyinmesini seyretti.

Kısık bir sesle, "Çok güzeldi" dedi kadın.

"Evet, öyleydi."

"Uzun süredir kimseyle yatmamıştım" dedi kadın.

"Ben de."

Tarek giyinmişti. Yeniden o yeşil gözler. Örtünün altında vücudunun tüm hatları belli oluyordu.

"O zaman..."

"Kalmayacak mısın?"

"Ama yarın sabah yolcusun."

"Gelsene benimle."

Tarek bir an düşündü. Sonra "Hayır" dedi. "İşlerim var."

Kadın başını salladı. Tarek bir kağıda cep numarasını yazdı, onunkini de aldı. Dışarıda, kapının önünde durdu, soğuk gece havasını içine çekti. Arkasından kapı ağır ağır kapanıyordu. Yeşil gözler. Sımsıcak bir koku. Tarek geri döndü, ama kapı kilide oturmadan yetişemedi. Bunu, bir işaret kabul etti.

Eve vardığında, Dora'yı arayıp aramamakta tereddüt etti, sonra vazgeçti ve yattı. Kokusu hala üzerindeydi. Gözlerini kapatıp onu düşündü. Yarın. Yarın onu hemen arayacaktı. Belki de bir gün Zandvoort'a giderdi. Deniz kenarına. Yarın.

Bir sirenin çalışı, son rüyasına girdi. Ama onu asıl uyandıran kapının zili ve tak tak vurulmasıydı.

Tarek üzerinde yalnızca külotla kalktı, uyku mahmuru, gözetleme deliğinden baktı. Kapıda bir polis vardı.

"Lanet olsun!" diye pufladı ve kapıyı açtı. "Ne var şim..."

Daha sözünü bitirmeden birisi bütün gücüyle kendini kapının üzerine attı, kapı hızla açıldı, köşesi Tarek'in çıplak ayak parmaklarına çarptı. Tarek can havliyle bağırdı. Daha kafasını toparlayamadan, iki polis eve hücum etti, üzerine atladı, onu evin içine doğru itti.

"Polis! Olduğun yerde kal!"

Böğürüyorlardı. Hem de hiç susmadan. Adamlardan biri Tarek'i arkadan kollarından yakalarken, diğeri bütün ağırlığıyla üzerine çullandı. Tarek kaydı ve sırt üstü yere düştü. Polis de

onunla birlikte yere yuvarlandı. İşte o andan itibaren Tarek kendini toparladı, diziyle polisin bacaklarına vurdu, adam bir bağırtıyla ölmüş gibi önünde yere yuvarlandı. Tarek yana doğru yuvarlandı, boğuşarak hala kolunu tutmakta olan ikinci polisten de kurtulmaya çalıştı, ama onu savurup atma çabası sonuçsuz kaldı. Ayağa kalkmayı denedi ama kapının çarptığı ayağı yana doğru kıvrıldı, sıcak bir sızı parmaklarından bacağının yukarılarına doğru yayıldı. O arada polis onu kıskıvrak yakalamıştı bile. Tarek'in kollarını sırtının arkasında yukarıya kaldırdı, onu yere itti ve beline bastırdığı diziyle sabitledi.

"Çabuk, bağları ver!"

Plastik kablo bağı, Tarek'in bileklerine canını acıtacak kadar sıkı sıkı sarıldı.

"Ayy! Lanet olsun, ne halt ediyorsunuz böyle?"

Birinci polis diğerine, "Bak bakalım, evde başka birileri var mı" dedi. İkincisi, güç bela yerden doğruldu, evin odalarını aradı. Tarek, yatak odasından gelen gürültüden ayaklı abajurun kırıldığını anladı.

"Lanet olsun, ne yapmaya çalıştığınızı bilmek istiyorum!"

"Seni tutukluyoruz evlat!"

"Kahretsin, neden?"

"Bundan!"

Öteki polis tuvaletten geri geldi; elinde, içinde beyaz bir toz olan, küçük bir torba tutuyordu.

"Uyuşturucu madde kanununu çiğnemekten."

"Artı ağır soygun ve adam yaralama."

"Sizin kafalar yerinde değil galiba! Ulan, ne döndürüyorsunuz burada?"

"Sen, onu en iyisi hakîme sorarsın."

Tarek'i, pantolon, tişört ve ayakkabı giymesine izin verdikten sonra, alıp götürdüler. Tarek sekerek yürüdü. Kapının çarptığı ayak parmağı ayakkabının içinde zonkluyordu.

Apartman koridorunda, Tarek'in tutuklanmasını merakla izleyen komşular toplanmıştı. Binanın önünde polis aracı bekliyordu. Siren lambası hala yanıyordu. Yağmur çiseliyordu. Tarek'i, kafasından bastırıp aracın arka koltuğuna ittiler.

"Büyük bir hata yapıyorsunuz! Size, büyük bir hata yapıyorsunuz, diyorum!"

"Sakin ol evlat! Hata falan yok!"

Karakolda parmak izlerini alıp, fotoğrafını çektiler. Tekrar soyunmasını istediler, buz gibi bir hücrede çırılçıplak yarım saat beklettikten sonra sorgu odasına aldılar. Nelerin döndüğünü yavaş yavaş anlıyordu. Çeşitli suçlarla itham ediliyordu. Kokain bulundurmak ve satmak. İki süpermarkete silahlı soygun yapmak, hatta soygunlardan birinde genç bir kadını öldüresiye dövmek. Sonra bir ara söz konusu kadın, sorgu odasına girdi, Tarek'e baktı ve "Evet, bu o. Hiç şüphem yok, bu domuz yaptı," dedi. Tarek, kadını hayatında görmemişti.

Tarek'e hakları anlatıldı, ifade vermeyi ret edebilirdi, ağzından çıkan her söz aleyhinde delil olarak kullanılabilirdi. Avukatın sözü bile geçmedi.

"Avukatımla görüşmek istiyorum."

"Daha sonra, Bay Fahd. İşimiz bittikten sonra."

Formlar doldurduldu, memurlardan biri bilgisayara bazı bilgiler girdi. Bütün bunlar olurken Tarek'in elleri bağlıydı.

"Bütün bunlar şaka değil mi? Hepsi şu deney yüzünden, öyle mi?... Hey, size bir şey sordum!"

"Bay Fahd, lütfen sizden istenmedikçe konuşmayın."

Onu, elindeki tutanağı okuyan, Tarek'in geldiğini fark etmemiş gibi görünen, sert ifadeli bir adamın oturduğu başka bir odaya götürdüler. Adam sonunda, tutanağa hışımla bir damga basıp, Tarek'e eşlik eden memura uzattı.

"Elimizdeki kanıtlar ve kaçma tehlikesi sebebiyle Bay Fahd, kanıt toplama işlemleri tamamlanana kadar tutuklu kalacak. En iyisi, hemen şimdi götürün."

"Boktan bir şaka bu!"

Tarek'i odadan dışarı çıkardılar. Sorgu odasında gözlerini bağladıktan sonra binayı terk ettiler.

Tarek artık konuşmuyordu. Yeniden bir araca bindirildi. Arabayı her kim kullanıyorsa, tek söz etmiyordu, Tarek de sormaktan vazgeçmişti. Yirmi dakika kadar gittiler. Tarek'in duyabildiği kadarıyla, araba durup da, bir açıklıktan geçerek, bir binanın içine götürülüp, sonra da asansöre bindirilene dek şehri bir uçtan diğer uca geçmişlerdi. Çevresindeki dış dünyaya ait gürültüler, adımlar, nefes, öksürme sesleri geride kalmıştı şimdi. Her yer sessizdi, tamamen sessiz. Bodrum, diye düşündü Tarek. Bir yerde durdurdular. Beklettiler. Hiçbir şey olmuyordu. Kimse onu gelip almıyordu. Tarek, nabız atışlarına göre geçen süreyi belirlemeye çalıştı ama başaramadı. Neden sonra arkasında bir kapı açıldı, yine birisi onu geniş bir yerden geçirdi. Adımlarının yere çarpmasını duyuyordu. Arkasından çelik bir kapı kapandı, sonra bir koridordan geçtiler, saptılar, arkalarından bir kapı daha kapandı, sonunda gözlerini çözdüler. Cankurtaran kılıklı, ağzında maske olan bir adam; Tarek'in bileklerindeki kabloları kesti. Duvarları fayanslı, aydınlık, beyaz bir odadaydılar şimdi. Yerde duran, ucunda büyük bir püskürtücü bağlı bir tür dalgıç tüpü hariç, oda bomboştu. Karşılıklı iki duvarda birer kapı vardı.

"Soyunun."

"Yine mi?"

"Hadi ama."

Tarek denileni yaptı, eşyalarını yerde bıraktı.

"Şimdi ne olacak?"

"Kollarınızı kaldırın."

Beyazlar giymiş adam onu muayene etti, elleriyle yokladı, öne doğru eğilmesini isteyip, popo yanaklarını yanlara doğru açtı. Tarek hepsine katlandı. Adam, tüpe ve püskürtücüye uzandı.

"Lanet olsun, şimdi sırada ne var?"

"Dezenfekte edeceğim. Kaldırın kollarınızı!"

"İstemiyorum ben!"

Adam umursamadı bile. Sprey, büyük bir basınçla Tarek'in vücudunda cızırdadı. Tarek, ne olduğunu bilmediği, sersemletici, parfümlü karışımı solumamak için nefesini tuttu. Ama işlem çok uzun sürdü. Sonsuz derecede uzun.

"Eğilin!"

Tarek dişlerini birbirine geçirdi, diyaframıyla akciğerine bastırdı. Sprey bulutu bütün odayı sardı, Tarek, ciğerlerinin acıdığını hissetti. İnleyerek nefesini verdi, tekrar derin nefes aldı, aerosolü soluyunca da hıhldayıp öksürmeye başladı. Etkisini göstermesini bekledi ama hiçbir şey olmadı.

Püskürtücü adam, umursamaz bir edayla bir sonraki kapıyı göstererek, "Şimdi şuraya girin!" dedi.

Tarek, bir sonraki odaya girdi. Apoletlerinde çift parlak şerit olan, haki üniforma giymiş bir adam onu bekliyordu. Aynı renk şapka ve gözlerini gizleyen aynalı camlı, büyük bir gözlük takmıştı. Boynunda bir alarm düdüğü, kemerinde de bir tomar anahtar ve siyah cop asılıydı. Gardiyan, ona gri kumaştan katlanmış bir giysi uzattı.

"Giy şunu!"

Sen diyordu! Bu, Tarek'in hemen dikkatini çekti. Ama yine de o kıyafeti direnç göstermeden aldı. Elinde tuttuğu, basit ve sert kumaştan gecelik gibi bir şeydi.

"Peki, iç çamaşırı?"

"İç çamaşırı yok. Bunu geçir üzerine, tamamdır."

Tarek, göğüs kısmında kocaman bir <77> yazılı entariyi üzerine geçirdikten sonra, gardiyan ona gri renkli bir bone uzattı, onun üzerine de boyayla <77> yazılmıştı.

"Giy!"

"Ne yani? Yüzmeye mi gidiyoruz?"

"Giy ve sus! Tek bir saç telinin bile gözükmemesi lazım."

Tarek, itaat ederek boneyi kafasına geçirdi. Sonra lastik plaj terlikleri, yastık, çarşaf ve bir örtü, bir havlu, bir kalıp sabun ve bir diş fırçası verdiler.

Tarek hepsini elinde tutarken, gardiyan onu ayak bileklerinden kelepçeledi, ama kelepçeler zincirle birbirlerine bağlı değildi.

"Uzat ellerini!"

Tarek denileni yaptı. Gardiyan, bileklerini tekrar kablo bağıyla sardıktan sonra onu dışarı çıkardı.

Geçtikleri aydınlık, gölgesiz koridor, Tarek'e havaalanlarında uçağa binerken içinde yürünen körüklü yolu hatırlattı. Ya da aralıklarla çepeçevre kaburga gibi yerleştirilmiş olan floresan tüpleri nedeniyle, dev bir yaratığın yemek borusunu. Biraz arkadaki bir florasan yanıp sönüyordu. Ayağındaki lastik terlikler hem gıcırdıyor, hem de plastik zeminin üzerinde, kofça yankılanan şap şap sesler çıkartıyordu. Çok soğuktu. Tarek'in tüyleri diken diken oldu.

Koridor, yaklaşık altı çarpı altı metre boyutlarında plastik duvarlı dikdörtgen bir avluya açılıyordu. Her duvarında parmaklıklı bir kapı vardı ve her kapının arkasında bir başka koridor uzanıyordu.

Gardiyan "Bekle!" diye emretti, elindeki copla karşıdaki kapıya vurdu. Avluda kapılardan başka bir şey yoktu. Bakışların takılabileceği hiçbir şey. Çıt çıkmıyordu. Yalnızca floresan tüplerin vızıltısını, gardiyanın nefesini ve kendi nabız atışlarını duyabiliyordu. Tarek, ağırlığını bir ayağından diğerine aktardı.

Parmaklıkların diğer tarafında bir başka üniformalı adam belirdi. "Evet?"

"77 No.lu mahkum, dezenfeksiyon işlemi ve giyinme sonrası hücreye alınmaya hazırdır."

3

Tarek, hücrede pencere bulunmamasına ve saati olmadan zaman duygusunu neredeyse tamamen yitirmesine rağmen, hücrelerinden çıkarıldıklarında çoktan öğleden sonra olduğunu tahmin ediyordu. Gardiyanlar son birkaç saat boyunca, dört hücre de doluncaya kadar durmadan yeni mahkumlar getirmişlerdi. Hücreler. Üst üste konmuş üç dar ahşap yatak ve önünde dönebilecek kadar bile yer olmayan bir alan ve siyah çelik parmaklıklı kapı. Kapının ardında yaklaşık üç metre eninde bir koridor. Her şey fazlasıyla aydınlık, temiz ve dar. Plastik ve temizlik maddesi kokuları.

Gardiyanlardan biri, koridorun sonundaki tek kapının önünde duruyor. Tarek ve iki hücre arkadaşı kulak kabartıyor, sürgülerin gıcırtısını, nöbetçilerin kısa talimatlarını, çizmelerinin yerle temas sırasında çıkardığı gıcırtıyı, komşu hücrelerden gelen gürültüleri ve kopuk kopuk sesleri dinliyorlar.

"Hımm, ne olacak bize şimdi?"

"Hücrelerde sesler kesilsin!"

"Tuvalete gitmem gerek."

"Sonra."

"Sıkıştım!"

"Ben de!"

Düdüğün tiz sesi, her yerde çınlıyor.

"Hücrelerde sesler kesilsin!"

Tarek'in hücresinde çıt çıkmıyordu. Bekliyorlardı. Sadece ara sıra bakışları karşılaşıyordu. 38, yatağa uzanmış, hareketsiz yatıyordu. Sinirleri alınmış gibiydi. Galiba uyuyordu. 69, gergin, parmaklıkların önünde duruyordu. Holün tavanındaki video kameralar, doğrudan hücrelere çevrilmişti. Tarek, kameraların hareket edip etmediklerini anlamaya çalıştı, ama büyük bir olasılıkla açıları yeterince genişti. Bu kadar görünür şekilde yerleştirildiklerine bakılırsa, kameraların sahte olması da mümkündü.

Tarek etrafına bakındı, kafasında, gördüğü her şeyin fotoğrafını çekmeye çalıştı. Tavandaki havalandırma kapağı, büyük bir olasılıkla bir mikrofonu gizlemeye yarıyordu. Tarek kaşındı. Entarinin pamuklu kumaşı bütün cildini kaşındırıyor, ayak parmağı hala sızlıyordu. Lastik terlikler içindeki ayaklarının üzerinden esen serin rüzgâr, yükselerek bacaklarına oradan da gömleğin altına ulaşıyordu. Tarek entarinin kumaşını bacaklarının arasına kıstırsa da hala üşüyordu. Yatağının üzerinde duran katlanmış battaniyeye dokunmadı. Çünkü dokunduğun şeyi almak zorundasın. Kurallar böyleydi.

"Bayağı boktan ha, ne dersiniz?"

Diğer ikisi tepki vermedi.

"Böyle çuvallarla dolaşacağımızı biliyor muydunuz? Hem de donsuz? Hastane gibi."

"Karı önlüğü."

"Ne demezsin, moruk. Adın ne senin?"

Parmaklıkların önünde duran 69 döndü. "Joachim. Ama Joe de bana."

"Joe. Havalı kovboy Joe! Ben, Tarek. Tarek de bana. Bayağı boktan, ne dersin Joe? Seni nasıl getirdiler buraya?"

"Şey, ee, fırından geliyordum, kapımın önüne polisler dikilmişti."

"Doğru. Sana da şov attırdılar mı öyle?"

"Hem de nasıl! Paldır küldür giriştiler!"

"Senin nasıl oldu? ... Hey, sana söylüyorum, 38! Seni nereden aldılar?"

38 Numara, bir an başını kaldırdı. "Havaalanından."

"Aa, pilot musun?"

"Bildin."

"Peki, adın ne, pilot?"

Adam, cevap vermeden gömleğini düzeltti. "Otuz sekiz."

"Ha ha."

"Lanet olsun. Polisler beni götürürken herkes camdaydı. Şimdi hepsi de beni mahkum sanacak."

"Ee? Değil misin yani şimdi?" dedi 38.

"Yani Joe, haklıya haklı derim. Bizler şimdi mahkumuz."

Holün sonundaki kapı açıldı. İki nöbetçi, karşı duvar kenarında beklerken; bir üçüncüsü, arada bir düdüğünü öttürerek, sırayla bütün hücreleri açıyordu.

"Herkes çıksın! Tek sıra olun, eller başın arkasına, gürültü yok!"

"Yine ne yapıyor bunlar?"

"İşemem lazım."

Gardiyan kükredi. "Susun dedim! Susun!"

Tarek, sıraya girmeden önce bir sağa bir sola baktı, ama mahkumlardan hiçbirini tanıyamadı, bu üniformalar içinde zaten zordu. Duvar kenarındaki gardiyanları da çıkartamadı, şu en soldaki boynunu kütürdeteni gözü bir yerden ısırıyor gibiydi ama emin olamadı. Gardiyanların aynalı gözlüklerine, yüzlerinin yarısını örten berelerine rağmen, hepsinin de gergin olduğu Tarek'in dikkatinden kaçmadı. Yüzleri mimiksiz olsa da,Tarek, gerilen yanak kaslarını ve huzursuzluklarını görebiliyordu. Onları dışarı çıkaran gardiyan, el bileğinden sarkan copuyla, bir o yana bir bu yana koşturuyordu. Düdüğünü çiğneyip duruyor, ellerini, sanki yapış yapışlarmışçasına sürekli pantolonuna sürtüyordu.

"Eller arkaya!"

Tarek'in solunda duran 15 numaralı mahkum öne çıktı. "Bana şimdi derhal..."

Gardiyanlardan biri hemen atladı, onu iterek sıraya soktu. Hücreleri açan gardiyan da adama kükredi:

"Geri çekil, 15 Numara!"

Claus Thon hole, sanki dersine çalışmış gibi girdi. Üniversitedeki tanışma sırasında olduğu gibi üzerinde yine beyaz önlüğü vardı. Fakat bu kez gülümsemiyordu. Yüz ifadesi sakin, konuşması hızlı, kısa ve resmiydi.

"İyi günler, beyler. Hepiniz burada bulunduğunuza göre, sizlere kurumumuz ve nöbetçi ekibimiz adına hoş geldiniz diyorum. Adımı zaten biliyorsunuz. Kurumumuzda bulunduğumuz sürece bana "Müdür Bey" diye hitap edeceksiniz. Getirilme ve yerleştirilme biçiminiz sizi şaşırtmıştır. Ancak huzurunuzun kaçmasını gerektirecek bir durum yok. Nöbetçi personelle birlikte tayin ettiğimiz kurallara uyar ve sükûnetinizi korursanız, buradaki zamanınızın nasıl geçtiğini fark etmeyeceksiniz bile. Her tür probleminizde, randevu almanız şartıyla her zaman sizinle görüşmeye hazırım. Gününüzün nasıl geçeceğine gelince: Sabah 5'te uyandırılacaksınız. Gününüz, akşam 22.00'de sona erecek ve bu saatte ışıklar sönecek. Size günde üç öğün yemek verilecek, yemeklerde hepiniz bir arada olacaksınız. Günde üç kez, her vardiyada birer kez olmak üzere, sayım için hücrelerinizden çıkartılacaksınız. Günde üç kez gözetim altında tuvalete gitme hakkınız var. Günde iki kez yarım saatliğine avluya çıkabilirsiniz."

"Dışarıdakine mi?" diye Tarek aradan seslendi.

"Hayır, buradakine." Thon, bir şey daha söylemek isteyen Tarek'e aldırmadan sözlerine kaldığı yerden devam etti: "Okuma ve mektup yazma fırsatınız da olacak. Kâğıt, kalem ve kitaplar nöbetçi personel tarafından dağıtılacak. Haftada bir kez, zamanı önceden saptanan bir ziyaret saatiniz olacak. Daha sonra size, gün içinde yapabileceğiniz ve saatine 1 Mark fazladan ücret alacağınız hafif işler de verilecek. Evet, benim söyleyeceklerim bu

kadar. Görevli vardiya şefi, size şimdi kuralları okuyacak. Buyurun, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

Thon'un hitap ettiği gardiyan hafif bir hareket yaptı, mahkumların sırasına boydan boya baktı, yine ölçülü bir hareketle gömlek cebinden katlanmış bir kâğıt çıkardı, kâğıdı çok değerliymiş edasıyla açtı ve gür bir sesle okumaya başladı.

"Yönetimin düzgün işleyebilmesi, hapishane düzeninin korunması ve genel güvenliğin sağlanabilmesi için ezberlemeniz ve uymanız gereken on adet temel davranış kuralı vardır."

Mahkumların sırasından homurtular yükseldi, yer yer gergin kıpırdanmalar başladı, huzursuzluk sıranın sonuna doğru yayıldı. "On kural!" diye bağırdı gardiyan.

"Kural 1: Mahkumlar, dinlenme ve yemek saatlerinde, ışıklar kapatıldıktan sonra ve hapishane avlusunun dışına çıktıktan sonra konuşamazlar.

Kural 2: Mahkumlar, sadece yemek saatlerinde yemek yiyebilir. Her öğün tamamen bitirilecektir.

Kural 3: Mahkumlar, hücreleri temiz ve düzenli tutmak zorundadır. Duvarları, tavanları, kapıları, hücrelerdeki eşyaları ya da hapishaneye ait başka bir malı yerinden oynatamaz, kirletemez, üzerinde tahrifat yapamaz ya da bunlara herhangi bir şekilde zarar veremezler.

Kural 4: Mahkumlar, kuruma ait kıyafetlerini ya da bunların bir kısmını üzerlerinden çıkaramazlar, değiştiremezler ya da bunlara herhangi bir şekilde zarar veremezler.

Kural 5: Mahkumların, özel eşya, yiyecek maddesi ya da başka bir şey bulundurmaları ya da bunları saklamaları yasaktır.

Kural 6: Mahkumlar, birbirlerine kendi aralarında sadece numaraları ile hitap etmek zorundadırlar.

Kural 7: Mahkumlar, gardiyanlara "Sayın Ceza İnfaz Memuru" diye hitap etmek zorundadırlar.

Kural 8: Bir ceza infaz memurunu tutmak ya da ona dokunmak yasaktır.

Kural 9: Ceza infaz memurunun her talimatına sorgusuz sualsiz derhal uyulması zorunludur.

Kural 10: Yukarıda belirtilen kuralların birine uyulmaması ceza ile sonuçlanabilir."

Gardiyan başını kaldırdı, hiç yorum yapmadan kâğıdı yeniden katladı. Aldığı bir işaret üzerine, bir başka gardiyan listeyi mahkumlara dağıttı. Tarek sırıtıyordu.

"Bir soru mu var 77?"

"Yok, tamam."

"Haydi, söyle bakalım."

Tarek, sırıtmayı sürdürdü. "Otuz bir çekince ne olacak? O da, hapishane malına zarar vermeye girer mi?"

Sıradaki mahkumlardan bazıları kıs kıs güldü, özellikle de Tarek'in hücre arkadaşı 69 iyice dağılmıştı. Gardiyan soruyu önemsemedi, Tarek'i dik dik süzdü, yanak kasları attı. 38 Numara el kaldırdı.

"Bir şey sorabilir miyim, Sayın Ceza İnfaz Memuru?"

"38 Numara?"

"Cezalandırma derken neyi kastettiniz?"

Profesör Thon, eliyle, holün sonunda, üzerinde "KARA KUTU" yazan kapıyı işaret etti. Bütün kafalar, işaret edilen noktaya çevrildi.

"Küçük olaylarda yerde şınav çekilecek," diye açıklama yaptı Thon. "Ama kurum kurallarının ağır ihlali halinde, şu Kara Kutu'yu hazırladık. Işık ve ses geçirmeyen, son derece küçük, tek kişilik bir hücre. Sizi temin ederim ki, içeride uzunca bir süre kalmak hiç de keyifli olmaz."

Tarek yutkundu, gözlerini kapıdan alamıyordu. "Ha siktir," diye fısıldadı.

"Dediğim gibi, ağır ihlallerde," diye devam etti Thon. "Evet, bence her şey açıklandı. Buradaki zamanınızın iyi geçmesini di-

liyorum, beyler." Thon, gardiyanlara bir işaret verdi ve hızlı adımlarla holü terk etti.

Mahkumların sırasında çözülmeler oldu. Adamlar, durdukları yerde yaylanmaya, ayaklarını bacaklarına sürtmeye, kaşınıp, konuşmaya başladılar. Söz sahibi olduğu havasını veren bir gardiyan, sırayı baştan sona adımladı.

"Sizler mahkumsunuz!" diye bağırdı. "*Mahkum!* Burada olduğunuz sürece kurallara uymak zorundasınız! Mahkumlar, kurallara uymak zorundadır! 82, tekrarla!"

"Mahkumlar, kurallara uymak zorundadır!"

"Efendim, anlayamadım!"

"Mahkumlar, kurallara uymak zorundadır, Sayın Ceza İnfaz Memuru!"

"Çok doğru. Bu, kafalarınızın içine girdiyse, her şey yolunda demektir."

Sırayla tuvalete götürüldüler. Tarek, o minicik tuvalete altıncı kişi olarak girdiğinde, ortalık leş gibi kokmaya başlamıştı bile. Ama asıl midesini bulandıran, koku değil, darlıktı. Nefesini tuttu, gözlerini kapadı, işini hızla bitirmeye çalıştı. Tuvalet ihtiyaçları giderildikten sonra yeniden sıraya girmek zorundaydılar. Gardiyanlar şimdi daha özgüvenli ve sakin görünüyordu.

Vardiya şefi "Tamam. Rutine dönmeden önce söylemek istediğim bir şey daha var," diye yeniden söz aldı. "İki nokta çok önemli." İşaret ve başparmağını kullanarak saymaya başladı. "Sessizlik. Ve düzen. Sessizlik .Ve düzen. Sizler mahkumsunuz, bizler de gardiyan. Durum bu. Şimdi belki de, her şey bir oyundan ibaret diye düşünüyorsunuz. Ama öyle değil, her şey gerçek." Vardiya şefi, ayağını yere öyle bir hiddetle vurdu ki, her yer zangırdadı. "Her şey *gerçek*! Hapishane gerçek. Biz gerçeğiz. Bunu kafanıza sokun! Buraya sessizlik ve sükunet hakim olduğu ve sizler de kurallara uyduğunuz sürece, gül gibi geçiniriz. Anlaşıldı mı? Çok basit. Ama aranızdan biri kendini herkesten zeki sanıp da düzeni bozmaya kalkışırsa, işte bunun hesabını hepiniz

verirsiniz. Anlaşıldı mı? Her şey size bağlı... Tamam mı? Peki, o zaman... Baştan say!"

Yoklama hızla yapıldı. Sonra herkesi yeniden hücrelerine soktular, üç gardiyan da holden çıkıp gitti.

2 No.lu hücreden "Artık yiyecek dağıtılmayacak mı?" diye bir ses yükseldi. "Açlıktan ölüyorum."

Vardiya şefi döndü. "Kes sesini! Burada ölünmez! Kuralları öğrenseniz iyi edersiniz! Yarına kadar herkes kuralları ezberlemiş olacak!"

38 Numara hemen yatağına uzandı, gözlerini kapadı. Nöbetçilerin tavrından rahatsızlık duymuyor gibiydi. Ama öteki, Joe, titremesini gizlemeye çalışıyordu, yatağına oturmuş, kendi kendine anlaşılmaz bir şeyler mırıldanıyordu. Komşu hücrelerden kısık kısık homurtular geliyordu. Mahkumlar, ya yataklarına oturmuş birbirleriyle fısır fısır konuşuyor ya da parmaklıkların arkasında ayakta duruyorlardı.

Parmaklıkların arkasında dikilen Tarek, "Bunlar işi ciddiye bindireceğe benziyor, ne dersiniz?" diye sordu. "Sizce sırada şimdi ne var?"

"Pislik bunlar," diye geveledi Joe. "Göt herifler! Ne boktan bir durum! Hele bu entari, her yerimi kaşındırıyor!"

"Hı, sağ ol. Başka söyleyeceğiniz bir şey yok mu?"

Steinhoff, gözlerini açmadan konuştu. "Şimdi bir şey olacağı yok. Sükûnetinizi koruyun, en iyi strateji de budur."

Boris Renzel, nöbet odasına girer girmez güneş gözlüğünü ve şapkayı çıkardı, elinin kıllı sırtıyla alnını sildi. Arkasından gelen iki adam da aynı şeyleri yaptı. En son gelen, Berus, kapıyı arkasından dikkatlice kapattı. Hiç konuşmadan, salonun ortasındaki beyaz masanın etrafına geçtiler.

"Birimizin onların başında durması gerekmez mi?"

Bu vardiyanın şefi olan Renzel "On dakika," dedi. "Ara vermeye ihtiyacım var."

"Benim de," dedi Ulrich Tode. Üçünün arasında en yapılı olandı. Sonra dolaplarda kahve ve filtre kâğıdı aramaya başladı.

"Ve sert bir kahveye."

Renzel, oturduğu sandalyenin üstünde arkaya doğru kaykıldı.

"Sizce nasıl geçti?"

"Bence iyiydi," dedi Tode. "Sen iyiydin."

"Ya sen, Berus, sen ne diyorsun?"

"Bence de iyiydi. İyi sayılır yani. Kavradılar."

"Doğru. Bence gerçekten de iyi geçti."

"Evet, bir şekilde."

"Yorucuydu."

"Hem de çok yorucu, gerçekten. Ben bittim."

"Hiç dermanım kalmadı."

"Baksanıza nasıl ter içindeyim."

Adamlar, konuşmadan sigaralarını içtiler.

"İşi kavradılar."

"İzlediniz mi onları?" Kahve bulamamış olan Tode geri geldi. "Çok gerginler."

"Normal canım, sen bir de benim gerginliğime baksana!"

"53, nasıl da dağılmak üzereydi!"

"Bence durumu iyi toparladık."

"Doğru, toparladık."

"Profesör memnun kaldı."

"En önemlisi de bu zaten."

"Ulan, herifler bok gibi gözüküyor!"

Adamlar güldü.

"O entariler! Hele o boyalı boneler!"

"Çok zevksiz!"

"Bu deney için gerçekten de en salakları bir araya toplamışlar!"

"Hakikaten yahu!"

"Ne kurtlu, ne kıpır kıpırdılar, gördünüz mü? Hele o tutuklama sırasında, falan!"

"Bence o tutuklama süper fikirdi, değil mi?"

"Nasıl da afalladılar!"

"Ama vardiya başına on iki mahkuma sadece üç gardiyan, manyak bir durum bu! Bu kurtlu herifler hepsi birden bir delirecek olsa, yandık!"

"Bizim artık odadan çıkmamız gerekmiyor mu? İş iştir! Zaten akşam yemeği vakti de yaklaşıyor. Onları yalnız bırakınca içim rahat etmiyor."

"Takma kafanı, Berus! Baksana çıt çıkmıyor! Bir sigara daha, sonra devam!"

"İyi olur demiştim işte." Berus, hafifçe 'küt' edene kadar boynunu çevirdi.

"Sakin ol, Berus. Yeterince işimiz olacak burada. Sen hasta mısın?"

"Biraz kasılmalarım var. Önemli değil."

"Bilirim ben o derdi. Hey, Tode, sen niye öyle çekingendin az önce? Daha aktif katılabilirsin. Sonuçta biz bir ekibiz."

"Ben o kadar iyi bağıramıyorum."

"O zaman bunu öğrenebilmek için burada sana süper bir fırsat doğuyor! At içindekileri dışarı! Mesaiden sonra şöyle bir kadeh tokuşturmaya ne dersiniz? İyi ekip çalışmamızın şerefine..."

"İyi fikir."

"Bugün paydos kaçta?"

"Onda. Arkadaşlar zamanında burada olurlarsa tabii."

"İsterse olmasınlar!"

"Bayağı uğraştıracaklar bizi, söyleyeyim size! 77'yi fark ettiniz mi? Kesin asi bir tip o. Onu neden aldılar, anlayamadım."

"Aman bana asi deme!"

"Bizi parmağında oynatabilir bu herif."

"Böyle bir şeye izin veremeyiz." Renzel, gözlerini iki adama dikti. "Bakın beyler, olay çok basit. Onlar çoğunlukta, doğrudur. Ama onlar içeriye tıkılmış ve patron biziz. Yalnızca bunu anlamak zorundalar. Eğer anlamazlarsa hanyayı konyayı gösteririz!"

"En iyisi, ilk denemelerinde doğrudan Kara Kutu'ya."

"Hayır," diye karşı çıktı Berus. "Kutu'ya attığımız kişi göz önünden kaybolur. Sadece *onu* sindirmiş oluruz, diğerlerini değil. Bence biz birini gözümüze kestirmeli ve onun şahsında önlemlerimizi gözler önüne sermeliyiz ki, kimse aptallık yapmaya kalkışmasın."

"Sen de amma sıkıymışsın!" dedi Tode şaşkınlıkla.

Berus omuz silkti. "Sadece bir öneri."

"Bana uyar," dedi Renzel. "Neden olmasın? Hapis başka, eğlence başka. Kendilerini nelerin beklediğini biliyorlardı, şimdi kuralları da öğrendiler ve onlara uymak zorundalar. Kimi seçelim?"

Tode, bir şey demedi.

"Neden 77 olmasın?" diye önerdi Berus. "Onu tanıyorum. Bir keresinde benden bir şey çalmıştı. O, nasılsa sorun çıkaracak zaten, eminim."

Renzel, başını salladı. "Başka bir teklifi olan var mı?"

...Beş... Altı... Yedi... Sekiz... Dokuz... Tarek, sınav çekmekten oldum olası nefret ederdi. On... Daha okuldayken bile. Şimdi zar zor onuncuya gelmişti ve çoktan nefes nefeseydi. Yanındaki 38'in durumu daha iyi gibiydi, küçük Joe da fena görünmüyordu. İkisi de yirmiye gelmişti ve buz gibi zemin üzerinde bir aşağı, bir yukarı inip çıkıyorlardı.

"Devam, 77!" diye bağırdı başlarında duran gardiyan. "Hadi hareket et! Daha aşağıya! Daha aşağıya!""

Gardiyanlar, odalarından geri dönmüş, hepsini akşam yemeği için hücrelerinden çıkartmıştı. Sadece Tarek ve hücre arkadaşları daha içerideydi. Sınav yüzünden.

Gardiyan, Tarek'in önüne dikildi.

"Senin çenen çok düşük, 77."

"Benim işim bu."

"Nedir mesleğin? Profesyonel orospu çocuğu mu?" Gardiyan gülüyordu. "Bu kafayla burada uzun yaşayamazsın, 77!"

"Öyle bir niyetim yok zaten."

Gardiyan, arkasını döndü. "77 çenesini hala kapamadığı için hepiniz otuzar şınav daha çekeceksiniz, sonra yemeğe gidebilirsiniz. Tabii yetişebilirseniz! Ve bu şansınızı kime borçlu olduğunuzu da hiç aklınızdan çıkarmayın, millet! Belki bundan sonra hıyar arkadaşınızı biraz dizginlersiniz."

"Kıçımı yala!"

"Bu, hepiniz için artı on demek."

"Eh, yeter ama!" diye soludu Joe. "Bir şeyler yemek istiyorum."

"Nasıl söyleyecekmişsin, 69?"

"Özür dilerim, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Aferin. Kaç tane oldu senin?"

"Yirmi sekiz."

"Nasıl?"

"Yirmi sekiz, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Böyle daha iyi. Devam."

Yetişememişlerdi. Tarek, ellinci şınavını tamamlayıp tükenmiş halde yerde uzanırken; diğer iki gardiyan, mahkumları tek sıra halinde hücrelerine geri getiriyordu.

38 ve 69, aç karnına hücrelerine kapatılırken tek söz söylemediler, Tarek'e bakmadılar. 38, uzanıp hemen uyudu. Joe yatağının kenarına oturup bitkin bitkin soludu. Tarek yatağına uzandı, gözlerini kapattı, aklına ormandaki çukur geldi. Gözlerini hemen açtı.

"Ne boktan bir fikirmiş bu deney."

"Kapa çeneni, arkadaş denen domuz!" diye diş gıcırdattı Joe başını bile kaldırmadan.

Tarek, yerinde hafifçe doğruldu. Laf dilinin ucuna kadar gelmişti, ama söylemedi, yuttu. Zaten kavga etmeye mecali de yoktu. Yarın belki. Biraz stres yaratır, ortalığı biraz karıştırırdı belki. Gözlerini kapattı, düzenli soluk alıp vermeye çalıştı.

Zaman ya durmuştu ya da hızla akıp gidiyordu. Tarık ayırt edemiyordu artık. Nasıl da kaptırmıştı kendini. Dudakları kurumuştu. Boynundaki damarlardan biri atıyordu. Ranzada yatarken

kolunu uzattığında, karşı duvara neredeyse dokunabiliyordu. Tarek hücrenin boyutlarını tahmin etmeye çalıştı, ama açık renkli plastik gözü yanıltıyordu. Kolunu hemen geri çekti. Tavana bakarken gözlerini açıp kapattı, parıltılar görene kadar gözlerini iyice kıstı ve yan hücrelerdeki konuşmalara kulak kabarttı. Zor duyuluyordu, plastik duvarlar kalın olmamakla birlikte sesleri parça parça bölüp, boğuk bir karışıma dönüştürüyordu.

"Bunlar, gardiyan diye gerçekten has orospu çocuklarını seçmişler!"

"Tesadüfen olması gerekiyor."

"Sen öyle san. Zaten farkındasın durumun. Hele o tutuklamalar falan!"

"Bu şartlarda uzun süre burada kalmak ister miyim bilmiyorum."

"Ee, sözleşme ne olacak?"

"Sıçarım sözleşmeye."

Birisi ağzını kapatarak gülüyordu.

"Duş var mı burada?"

"Ben yokum bu işte. Gerçekten. Bırakıyorum!"

"Bir de şu ışığa bak!"

"Ulan, asap bozuyorsun!"

"Kendilerini gözlükle pek havalı sanıyordur bunlar."

"İhtiyaçları var da o yüzden."

"Duş, tuvalette alınıyor."

"Peki, şu Kara Kutu neyin nesi?"

"Duymadın mı? Tek kişilik hücre."

"Kara Kutu."

"Askerlikten beter."

"Hiçbir şeyden haberin yok."

"Yemek berbattı."

"Hey karşıdaki, dikkatli ol!"

"Çok da azdı."

Zaman, boğuk bir mırıldamaydı... Duvarların hışırtısı. Kulaktaki zonklama. Floresan lambaların çıkardığı ses.

Neden sonra vardiya değişimi. Gece vardiyası devraldı. Üç yeni gardiyan herkesi kısaca dışarı çıkarttı, saydı, bitti. On dakika geçmeden gardiyanlar ortadan kayboldu.

Sonra bir ara uyuma emri, hemen ardından bir anda ışıklar söndü. Tarek, açık renk plastik duvarlara rağmen ortalığın bir anda zifiri karanlığa bürünmesine şaştı. Herkes battaniyelerine sarılana kadar komşu hücrelerden kısa bir süre daha hışırtılar duyuldu. 2 numaralı hücrede fısıldaşıyorlardı. Gardiyanlardan biri hemen el feneriyle holde belirdi, hücreye ışık tuttu.

"Işıkların sönmesi demek, herkesin susması demektir! Yat aşağı, 15 Numara!"

"Bir battaniye daha alabilir miyim... Sayın Ceza İnfaz Memuru?"

"Reddedildi!" Gardiyan elindeki feneri her hücreye tek tek tuttu. "Sessiz olmayan, uyuyup kalana kadar şınav çekecek!"

Tarek, neredeyse hiç ısıtmayan ve entariden daha beter kaşındıran battaniyenin altında yüzükoyun yatıyordu. Gözünü karanlığa dikerek, Dora'yı hayal etmeye çalıştı; zaman zaman yaptığı garip beceriksiz hareketler, sesi, boynunun kokusu, göğüsleri dokunmanın yarattığı his hayalinde canlansın istedi. Ama başaramadı. Resim keskinliğini kaybetmişti, sürekli Drese'nin, Ziegler'in, gardiyanların ve çukurdaki çocuğun yüz hatlarıyla karışıyordu. Tarek hafifçe mırıldandı ama farkına varır varmaz sustu. Midesi gurulduyordu. 38'in hareketlerini kafasının üstünde hissetti. 69, tepede inliyordu. Derken çevresinde sesler kesildi, ilk horultular başladı. İnsan, karanlıkta hücrenin çok daha büyük olduğuna kendini inandırabiliyordu. Ama sonra bir anda büzülüp, eski halini alıyor, daralıyor, Tarek'i nefessiz bırakıyordu. Yabancı, tehlikeli dünya... Sırtlan uğultuları, hem de çok yakınında. Sert yaban kokusu. Kanın tadı. Tarek, kurumuş dudaklarını yaladı.

Yanında aniden bir gölge beliriverdi, kötü kokan, sıcak bir nefes yüzüne üfledi. Tarek irkilip doğrulmak istedi ama bir el onu hemen ranzaya bastırdı.

"Bunu bir daha sakın yapma, bok herif!" diye, neredeyse dudaklarıyla değecek kadar yaklaştığı kulağının dibinde dişlerinin arasından tıslıyordu 69. "Anladın mı, kara kafa? Çeneni asla bir daha böyle açma, asla, duydun mu?"

Kurgulanmış Hapishanede Özörgütlenme ve Sosyal Dinamikler

Prof. Dr. Claus P. Thon
ve ekibi

Hapishane ortamının ruhsal etkilerini gönüllü denekler üzerinde araştırmak amacıyla; ortalama özelliklere sahip, duygusal açıdan sağlam, tesadüfen gardiyan ve mahkumlara ayrılmış adamlar üzerinde, iki haftalarını hapishane benzeri bir ortamda (1) geçirmek suretiyle bir örnekleme yapılmıştır. Bu kurgulanmış hapishane, gerçek bir cezaevi olmamakla birlikte, işlevsel açıdan (örneğin belirli bir süre için özgürlüklerin men edilmesi) deneklere mahkum ve gardiyan zihniyetlerini benimsetmek (2) açısından yeterince gerçekçi idi.

Etik ve pragmatik nedenlerden, mahkumluğun uzun süreli etkileri ve bedensel cezaların yaratacağı sonuçlar incelenemediği gibi, ırk ayrımcılığı ya da eşcinsel uygulamalara da izin verilmedi. Yine de, ileri düzeyde denetlenen, olabildiğince gerçekçi bir ortam yaratarak, rol yapan deneklerimizin kendilerini gerçekten hapishanedeymiş gibi hissetmesini sağlayabileceğimizi düşündük.

"Normal bir insan, hapishane ortamında gardiyan ya da mahkum olarak hangi tepkileri verir?" sorusundan yola çıkarak; ortalamabir insanın, böyle bir ortamda iktidar ya da aciz duygularına kapılsa da, aşırı saldırganlık geliştirmeden duruma katlanacağı ve kontrolü kaybetmeyeceği hipotezine vardık. (3)

Deneyin kurgusu son derece basitti. Denekler "gardiyan" ve "mahkûm"lardan oluşacak iki gruptan birine rastgele tayin edilecek ve hapishane benzeri bir ortamda iki hafta boyunca kendilerine verilen rolü oynayacaklardı. Denekler, hangi gruba verildiklerinden tamamen bağımsız olarak, strese ve rollerine bağlı olarak kendilerinden beklenen görevlere çok farklı tepkiler gösterdiler.(4)

Deneye katılan 21 denek, bir günlük gazetede yayımlanan, sosyal bilimsel bir deneye katılanlara günde 200 Mark ödeneceğini belirten ilana başvuran 127 kişi arasından seçildi. 127 kişiye; formlardan, EEG, EMG ve EKG'den, aile geçmişleri, fiziksel ve ruhsal durumları, psikopatolojik ve sabıka durumları, anti sosyal davranışlar ve uyuşturucu bağımlılığına (5) yönelik dikotik ve nörolojik testlerden oluşan kapsamlı bir test programı (6) uygulandı.

Bu testler sonunda, kişilik testlerinde toplum ortalamasıyla bire bir örtüşen değerlere sahip, bedensel açıdan sağlıklı, ruhsal açıdan son derece sağlam 21 kişi seçildi. Deneklerin hepsi erkekti (cinsiyetler arası etkilenmeyi ortadan kaldırmak için), 23-43 yaşları arasındaydı, orta sınıfa mensup olup, birbirlerini daha önce hiç görmemişlerdi. Tesadüf ilkesine göre 9 kişi "gardiyan", 12 kişi de "mahkum" grubuna dahil edildi.

Hapishane, üniversitenin bodrumuna kuruldu. Duvarların (7) ses geçirmez yapısı, fuarcılıkta kullanılan beyaz ve açık gri tonlarda portatif plastik maddelerden inşa edildi. Duvarlar, tüplü floresan lambalar tarafından eşit olarak aydınlatılmıştı.

Haç şeklinde ve merkezinde iç avlu (6x6m) olan yapıda, 4 hücrenin (2,50x2,50 m) bulunduğu bir hol

vardı. Holde ayrıca nöbetçi odası, muayenehane ve çıkışa açılan koridor bulunuyordu.
Dört küçük hücre, siyaha boyanmış, sağlam bir parmaklıklı çelik kapıyla kapanıyordu. Hücrelerin tek donanımı üzerinde şilte, battaniye ve yastıklar olan üçlü ranzaydı. Hücrelerin bulunduğu holün sonunda, içinde klozet ve lavabo bulunan tuvaletin yanısıra, bir de tek kişilik hücre vardı. Gerek tuvalet, gerekse tek kişilik hücre son derece küçüktü (yaklaşık 1x1m). Bunların dışında bir ziyaret odası, gardiyanların oturma ve soyunması için bir oda, son olarak da deney yöneticilerinin deneklerle yapacağı görüşmelere ayrılmış bir oda vardı. Tüm odalar, yerleştirilmiş olan kamera ve mikrofonlar aracılığıyla enstitü çalışanları tarafından yirmi dört saat izleniyordu.
Deneklerin hepsi, kendilerine tesadüfe göre verilmiş rolleri günde 200 DM karşılığında üstlenmeyi kabul etti. Hangi rolü tercih ettikleri sorusuna, tüm denekler 'mahkum' yanıtını vermişti. İmzaladıkları sözleşmede, deneklere asgari şartlarda yemek, giysi, kalacak yer ve tıbbi bakım garanti ediliyordu.(8) Aynı sözleşmede, araştırma süresince sürekli izlenecekleri, mahremiyetlerinin neredeyse tamamen ortadan kalkacağı, vatandaşlık haklarının (bedensel zararlar hariç) kısıtlanabileceği ya da ortadan kaldırılabileceği açıkça belirtiliyordu.
"Mahkumlar" araştırma boyunca günün 24 saatini hapishanede geçirdiler. Üç "mahkum" bir hücreyi paylaşıyordu. "Gardiyanlar" üçlü gruplar halinde 8'er saatlik vardiyalarda çalışıyordu. (Sabah: 05.00-13.00; Gündüz: 13.00-21.00; Gece: 21.00-05.00) Gardiyanlar, sadece vardiya sırasında hapishanede kalıp, onun dı-

şındaki saatlerde normal hayatlarına devam edebiliyordu. Gardiyan grubundaki denekler, çalışma başlamadan iki gün önce karşı karşıya kalacakları durum hakkında fikir sahibi olmaları için hapishanede düzenlenen bir oryantasyon toplantısına çağırıldılar. Mümkün olduğunca az etki altına almak adına, "gardiyanlar" görevleriyle ilgili asgari ölçüde yönlendirildi. Görev tanımları, "hapishanenin verimli çalışabilmesi için uygun ölçülerde bir düzen sağlamak" şeklinde yapıldı. Görevlerini yaparken "her şeye hazırlıklı" olmaları, fiziksel şiddet kullanmadan "karşılaşacakları çeşitli durumlara uygun tepkiler" vermeleri gerekiyordu.

Gardiyanlar deney yöneticileriyle birlikte, on maddeden meydana gelen mahkumlar için davranış kuralları listesini (9) oluşturdular ve nasıl ortak hareket edeceklerine dair kendi aralarında görüş alışverişinde bulundular.

Bütün hücreler dolduktan sonra mahkumlar, ezberlemeleri ve uymaları gereken kuralları okuyan bir gardiyan tarafından karşılandı. Mahkumlara günde üç öğün yemek verildi. Günde üç kez, gözetim altında tuvalete gitme, iki saat de okuma ve mektup yazma hakları vardı. Kendilerine ayrıca karşılığında 1 Mark saat ücreti ödenen küçük işler verildi. Mahkumlar günde üç kez, her vardiya başlangıcında sayılmak üzere dışarı çıkartılıp, sıraya dizildi.

Denekler arasında, anonimlik hissini vurgulamak için, gruplara özel üniformalar dağıtıldı.

Gardiyanların giydiği üniformalar, askeri bir havası olan haki pantolon ve apoletli gömlekten, göz temasını engelleyen aynalı gözlüklerden meydana geliyordu.

Gardiyanlara, iktidar ve kontrol sembolleri olarak alarm düdükleri ve (ebonitten) polis copları verildi.
Mahkûmların giysisi ise, önünde ve arkasında mahkumun kimlik numarası yazılı, dize kadar, bol, gri pamuklu kumaştan entarilerden ibaretti. İç çamaşırı yoktu. Mahkûmların ayaklarında lastik sandaletler, başlarında yüzücü boneleri vardı. Bir ayak bileklerinde, ucunda kilidi bulunan demirden bir halka takılıydı. Her mahkuma birer diş fırçası, sabun, havlu ve çarşaf takımı verildi. Hücrelerde bunların dışında kişisel eşya bulundurulması yasaktı.
Mahkûmların giysileri, sadece bireyselliklerini kaybetmelerini sağlamayı amaçlamıyor, aynı zamanda bağımlılıklarını sembolize ediyordu. Üzerlerine oturmayan, altında iç çamaşırı bulunmayan giysi, giyenlerde bir iç huzursuzluğu yaratıyor; bunun ötesinde mahkûmları alışmadıkları, erkekçe olmaktan çok kadınca tavırlara itiyordu.
Yerel emniyet teşkilatının da desteğiyle, bütün "mahkûmlar" deneyin başladığı gün hiç beklemedikleri bir anda evlerinde tutuklandı. Bir polis memuru onları çeşitli ağır suçlarla itham edip, ellerine kelepçe taktı, üstlerini aradı ve onları (genelde komşularının meraklı bakışları arasında) emniyete götürdü.
Karakolda, kimlik tespiti amaçlı rutin uygulamalara tabi tutuldular. Polis memurları, bu sırada son derece resmi ve düzgün bir ifade biçimini seçmekle birlikte hiçbir soruyu yanıtlamadı. Ardından denekler gözleri bağlanarak "hapishaneye" nakledildi. Orada üzerlerine bir "dezenfektan" (aslında bir deodoranttı bu) sıkıldı, kendilerine birer kimlik numarası ve hapishane üniforması verildi, sonra da hücrelerine götürülüp, gürültü etmemeleri istendi.

4

Gün, bittiği gibi ani başladı. Geçişsiz, günbatımsız, rüyalardan arta kalan son görüntüleri bir kez daha gözden geçirmek için zaman bulamadan. Floresanlar yanınca Tarek yerinden sıçradı.

"Herkes ayağa!"

38, çoktan kalkmıştı ve entarisini düzeltmekle meşguldü. Sabah vardiyasındaki üç gardiyan, coplarını kapıların parmaklıklarına sürtüp duruyorlardı. Yine aynı üniformaları giymiş, göz temasına izin vermeyen aynalı gözlükleri takmışlardı. Aralarından biri diğerlerinden farklıydı. Ördeğe benziyordu. Tarek, onu daha önce nerede görmüş olduğunu düşünmeye başladı. Ama komuta görevinin kimde olduğundan emindi, büfedeki Elvis'ti o.

"Ranzaların önünde dizilin!"

Bazıları şimdiden yerlerini almıştı, gardiyanlar uykucuları sıraya sokmakla uğraşıyorlardı.

"Hadi, daha çabuk! Bu işler daha hızlı yapılacak! Hey, 74, 86! Kalkın!"

Yan tarafta coplar, yine parmaklıklara vuruyordu. Ranzalar önünde itiş kakış, üç kişinin sığamayacağı kadar dardı burası. Tarek, hücre arkadaşlarına bakarak esnerken, aklında hala son rüyası vardı. 38'in, dünkü gibi sakin ve kendinden emin bir hali vardı. 69, ayılabilmek için avuç içiyle alnına vuruyordu. Tarek'e

kısa bir bakış attı, Tarek karşılık verdi, sonunda 69 bakışlarını kaçırmak zorunda kaldı. Tarek elini entarisinin altına atıp, uzun uzun kaşındı. Ağzında kötü bir tat vardı. Rüyasında ne görmüştü acaba? Her şey uçup gitmişti.

Burger büfesinden Elvis, hücre kapılarını sırayla açtı, ağzında bir şey geveleyip duruyordu, başparmağıyla kısa bir işaret yaptı. "Sayılmak için herkes dışarı!"

Kimsenin acelesi yoktu. Birileri homurdanıyordu. Gardiyan hücresine geldiğinde, Tarek yüzüne bakıp sırıttı.

"Dışarı! Ne kafanı sallayıp duruyorsun orada, 77? Hadi hızlan, ibnelik yapma karşımda! Herkes tek sıra olsun! Havlularınızı unutmayın! Daha hızlı, hadi! 21 neden 53'ün yanında? Sen sayı saymayı bilmez misin? Sırayla dizilin!"

Gardiyanın yapılan sırayı beğenmesi ve sayma işleminin tamamlanması biraz zaman aldı. Gardiyan, çoğunu itelemek zorunda kaldı. Hiçbiri acele etmiyor ama kimse de nöbetçileri bir an bile gözünden ayırmıyordu. Gardiyanlar içlerinden birine dikkatle bakacak olsa, bakışlara hedef olan gözlerini aynalı gözlüklerden derhal kaçırıyordu.

"Herkese günaydın!" diyerek, gardiyan sonunda başladı. Adamın yapmacık hareketleri, Tarek'i pek eğlendirdi. Gardiyan, bacaklarını açа açа dizlerinin üzerinde hafifçe yaylandı, kalçasını çevirdi, kollarını kaldırdı. Sahne şovu yani. Tarek, 38'i hafifçe dürttü; dişlerinin arasından "Bak, King yaşıyor!" dedi.

"Evet, yataklarınızdan kalkmanız tam... on üç dakika sürdü. Bu çok fazla! Daha hızlı olmalı! Olmadı, becerinceye *kadar* çalışacağız. Tamam mı? Hadi, numara sıranıza göre doğru yıkanmaya! Herkesin iki dakikası var... Yürüyün!"

Duş yoktu, yalnızca vücutlarını ovmaları için banyo lifleri vardı. Tarek yıkanmaya vakit harcamadı, zaten gardiyan kapıyı yumrukladıktan hemen sonra açana kadar geçen iki dakika ancak ihtiyacını gidermeye yetecekti.

Hemen ardından yataklar yapılacaktı. Çarşafların düzeltilmesi, battaniye ve havluların katlanmasıyla ilgili kesin talimatlar vardı. Çarşaf iki kez, battaniye bir kez enlemesine, havlular bir enlemesine, bir boylamasına katlanacaktı, dikiş yerleri tamı tamına üst üste gelecekti. Nöbetçiler sonuçları ellerinde cetvellerle kontrol ederken, mahkumlar hücrenin dışında bekliyorlardı. Herhangi bir detaydan memnun kalmadıklarında, yatağın üzerinde ne varsa yere fırlatıyorlar ve her şey baştan başlıyordu.

Hatasız yatak yoktu.

"Çok büyük katlamışsın, 21 Numara!"

"Sen buna düzgün mü diyorsun, 82? Tekrar yap!"

"Havlu, battaniyenin *üzerine* konacak, 53!"

"Ama battaniye ıslanır o zaman!"

"Çarşaf, battaniye, havlu. Düzen bu, çaktın mı?"

"Hayır, bu aptalca. Ben yapmıyorum!"

"Öyle mi? Bana bak, 53, ya talimata uyarsın ya da bütün hücreye kahvaltı yok! Duyuru bitmiştir! Hepiniz için bir kez daha tekrarlıyorum: Çarşaf, battaniye, havlu. Beş dakika sonra tekrar teftişe geliyorum. Yataklar kusursuz toplanmadığı sürece kahvaltıyı unutun!"

Altı kez. Tarek, yatağını tam altı kez yeniden düzeltmek zorunda kaldı. Gardiyan her seferinde yeniden geldi, ölçtü, çarşafı da battaniyeyi de kaldırıp yere attı.

"Tekrar yap, 77! Zamanımız bol nasılsa!"

Nihayet kahvaltı saati. Yemekhane. Diğerleri gibi bir salon, sadece biraz daha büyük. Tek bir kapısı, tavanda floresanların arasında bir de havalandırma kapağı var. Ortada uzun iki plastik masa, yanlarında da katlanabilir plastik sandalyeler. Buradaki diğer her şey gibi gri. Masada, her sandalyenin önüne birer tabldot tepsisi konmuş. Yemek de gri.

"Sus, 77!"

"Bir şey söylemedim ki!"

"İlk uyarı, 77!"

Gardiyanlar salona dağılmıştı. Biri kapı önünde durmuş, bir şeyler not alıyordu. Diğer ikisi, coplarıyla oynaya oynaya salonda volta atıyordu.

İki dilim açık renk tost ekmeği, bir parça margarin, bir parça tatsız tutsuz, yalnızca şekerli sarı marmelat, çeyrek litrelik bir kutu süt. Hepsi buydu.

"On dakikanız var. Haydi başlayın!"

Tarek, karşısında oturan, yanak damarları çatlamış, iri kıyım mahkuma, "Kahve yok mu?" diye tısladı. 40 Numara belli belirsiz omuz silkti.

"Hey, kahvesiz yiyemem ben. Başlarım süte!"

"77 Numara, ikinci uyarı!"

Tarek derin derin soludu, sütü denedi, ama hemen iterek kendinden uzaklaştırdı. Tost dilimlerini avucunda sıkarak top yaptı, ağzına atıp, kuru kuru yuttu.

"Dört dakika kaldı!"

Tarek, diğer mahkumları izliyordu. Çoğu, kaçamak bakışlarla ürkek ürkek gardiyanları süzüyordu. Masada kısa bakışmalar uçuşuyordu, bazen birisi başını sallıyordu. Kimse sırıtmıyordu. Konuşulmuyordu. Kural 1. Herkes, rahatsız bir biçimde oturduğu yerde ileri geri kayıp, üzerindeki entariyle tahammül edilebilecek bir oturma pozisyonu bulmaya çalışıyordu. Kimileri, kadınlar gibi bacaklarını üst üste atmış, masada yan yan oturuyordu, sanki çok kibar görünmeye uğraşır gibi bir halleri vardı.

"Üç dakika kaldı! Kural 2'yi hatırlayın, tabaktaki yemekler bitirilecek!" Nöbetçiler, masaları dolaşıp süt kutularını kontrol ettiler. Elvis yanına geldiğinde, "Süte tahammülüm yok" diye açıklamadı Tarek.

"Sadece ibneler süt sevmez. İbne misin, 77?"

"Hayır, ama..."

"O zaman iç bitir, 77! Kural 2."

Tarek, başını kaldırıp, tehditkâr bir duruşla karşısına dikilmiş gardiyana baktı. Yüzünü buruşturup, sütü zorla içti.

"Vardiya raporunda okudum, 77 Numara. Ağzını kapatmayı bilmiyormuşsun, öyle mi?"

Tarek, sesini çıkarmadı. Gardiyan, süt kutusunu yeniden kontrol etti.

"Bu daha bitmemiş!"

"Boş o!"

"Anlayamadım, mahkum 77. Nasıl söyleyecektin?"

Tarek derin bir nefes aldı. "Kutudaki süt bitti, Sayın Ce-za İnfaz Me-mu-ru."

"Sana iç bitir dedim, ibne!"

Tarek kıpırdamadı. Gardiyan, bir anda copunu masaya öyle bir şaklattı ki, bütün tepsiler takırdadı. Sanki silah patlamış gibi bir gürültü koptu. Salondaki bütün sesler aniden kesildi. Herkesin gözü Tarek ve gardiyandaydı.

Tarek başını salladı. "Siz kafayı yemişsiniz!"

Kutuyu ağır ağır bir kez daha ağzına götürdü, içinde kalmış son damlaları emdi, kutuyu ağır ağır masaya bıraktı. Bunları yaparken gardiyandan gözünü bir an bile ayırmadı. Gardiyan, kutuyu bir kez daha kontrol etti, başını eğerek onayladı ve copunu yerine soktu. "Gördün mü, 77 Numara? İşte *şimdi* boşalmış!"

"Neler oluyor?" diye nefes nefese sordu Thon, dört monitörün olduğu odaya girerken. Erkek öğrenci sandalyesinde döndü ve heyecanla 2 numaralı monitöre işaret etti.

"Az önce yemekhanede çok şiddetli bir olay yaşandı. Nöbetçilerden biri, 77 Numara'yı sütünü bitirmeye zorladı."

Thon, öğrencisine kızgın kızgın baktı. "Yani bunun için mi beni evimden arıyorsunuz? Kurallar böyle! Nöbetçiler, kurallara uyulması konusunda ısrarcı davranmak zorunda."

Öğrenci, sandalyesinde ileri geri kaydı. "Özür dilerim. Ama adam copunu masaya indirdi, müthiş sertti, oysa 77 numara hepsini içip bitirmişti zaten. Burada müdahale etmek gerekmez mi?"

"Yok canım!" Thon, hücrelerin bulunduğu holü tepeden gösteren üç numaralı monitöre gözlerini dikmişti. Birkaç mahkum yataklarına oturmuş, gardiyan nezaretinde sınav çeken dört mahkumu izliyordu.

"Burada ne oluyor şimdi?"

"Yemekte konuştukları ya da gardiyana unvanıyla hitap etmeyi unuttukları için cezalandırılıyorlar. İhlal edilen her kural için on sınav. Şimdiye kadar en fazla sınav çekmek zorunda kalan 77 Numara oldu."

"İlginç." Thon, cezayı bir süre izledikten sonra ayağa kalktı. "Vardiya değişimi ne zaman?"

"Birazdan."

"Tamam." Thon saatine baktı. "Ben karşıya, büroya geçiyorum. Öğleden sonra deneklerle görüşme yapacağım. O zamana kadar bir olay olursa, beni çağırın. Yani gerçekten olağan dışı bir olay diyorum. Onun dışındaki her şey toplu değerlendirmeye tabi tutulacak."

"Üzgünüm."

"Sorun değil. Hangi davranışın gerçekten ilginç olabileceğini bilemiyor insan. Burada bizim derdimiz veri toplamak. Yapmamız gereken, bütün verileri tarafsız ve olduğu gibi toplamak ve daha sonra detaylı bir şekilde incelemek. Sürekli müdahale etmemiz, bir kimyagerin örneklerini parmağıyla karıştırması gibi bir şey olur. Anlaşıldı, değil mi?"

Öğrenci kibarca başını eğerek onayladı.

"Bana bildirmeniz gereken, gerçek saldırganlıklar," diye devam etti Thon. "Ama böyle bir şey olmayacak zaten. Denekleri fiziksel şiddetin yasak olduğu konusunda üstüne basa basa uyardık. Tamam mı?"

Öğrenci başını salladı. Thon odadan çıkınca derin bir nefes verip, tekrar monitörlere yöneldi. Fincanına kahve doldurmak istedi ama termosun boşaldığını fark etti. O an Jutta Grimm girdi içeri.

"Günaydın, Lars"

"Günaydın, Jutta. Erkencisin bugün?"

"Merak ettim. Ayrıca öyle tek başıma oturmak da istemedim. Yolunda mı her şey?"

"O kadar gerçekmiş gibi oynuyorlar ki! Film gibi!"

"Bir şey mi oldu?"

Lars tereddüt etti. " Yoo. Pek yok. En iyisi kendin bak. Çok keyifli. Özellikle de sesini kapatırsan. Vah, bütün bunları sonradan değerlendireceklerin haline! Gidip taze kahve alalım mı?"

"Peki, şu..." Jutta Grimm monitörlere işaret etti.

"Hı, önemli bir şey olduğu yok. Şimdi şınav çekiyorlar. Sonra idrar ve tükürük örnekleri verecekler. Her şey normal."

Nöbetçiler, idrar örnekleri için herkese numaralı birer plastik bardak dağıttı. Ayrıca tükürüklerinin alınabilmesi için bir dişçi tamponunu sıkı sıkı çiğnemeleri gerekiyordu. Kortizon düzeylerinin belirlenmesine yarayan tükürüklü pamuklar, üzeri numaralı birer küçük tüpe konuldu.

Bir ellerinde içi idrar dolu bardaklar, öbür ellerinde tükürük tüpüyle yine hücrelerin önünde sıraya dizilmişlerdi. Test. Kurallardan birini bilmeyen bardağı yere koyuyor, bardağın üzerinde beş şınav çekiyor, sonra da kuralı ezberliyordu.

"Kural 5, Mahkum 74?"

"Mahkumların, özel eşya, yiyecek maddesi ya da başka bir şey bulundurmaları ya da bunları saklamaları yasaktır."

"Kural 9. Mahkum 21?... Mahkum 21, ne oluyor orada, uyukluyor musun?"

"Bilmiyorum, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Neyi bilmiyorsun, 21 Numara? Kuralı mı, yoksa uyuklayıp uyuklamadığını mı?"

"Kuralı, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"O zaman hemen ezberliyorsun, 21! Beş şınav. Hadi, aşağı!... Kural 9, Mahkum 11?"

"Nöbetçilerin her talimatına sorgusuz sualsiz derhal uyulması zorunludur."

"Daha yüksek sesle!"

"Nöbetçilerin her talimatına sorgusuz sualsiz derhal uyulması zorunludur."

Her emir bağırarak veriliyordu. Her kelime de bağırarak söyleniyordu. Bağırtılar bütün holü sarsıyor, duvardan duvara titreyerek ulaşıyor, kulaklarda gümbürdüyor, derinin içine, ta derinlere işliyordu, her yerdeydi, yüzünüze sıcak sıcak çarpan, nereye dönerseniz dönün kaçamadığınız, cildi yakan çöl rüzgarı gibi esiyordu.

"Kural 7, 77 Numara?"

"Mahkumlar gardiyanlara "Sayın Ceza İnfaz Memuru" diye hitap etmek zorundadır."

"Öyle demek! Herkes sussun!"

Diğer iki gardiyan, nefeslerini tuttu.

"Kural 7! Hep bir ağızdan!" dedi, diğerlerinin Eckert diye seslendiği gardiyan.

Koro halinde Kural 7'yi mırıldandılar.

"Demek Kural 7'den haberiniz var? Çok şaşırdım. Oysa neredeyse kimse bu kurala uymuyor. O halde, şu andan itibaren sadece doğru hitap şeklini duymak istiyorum. Anlaşıldı mı? 82 Numara, anladın mı?"

"Tabii, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Çok güzel. Şimdi bana hemen Kural 5'i söyle bakalım, 82 Numara."

82, güler yüzlü büfeci, on şınav çekmiş, hala da kendine gelememişti. Şimdi boynunu kırmızı lekeler basıyordu.

"Bekliyoruz, 82!"

"Ben... ben unuttum. Biliyordum, ama unuttum."

"O zaman Kural 2. Artık onu biliyorsundur herhalde!"

"Evet... Aslında hayır. Ben..."

"Unuttum, demek istiyorsun!"

"Biliyordum, yemin ederim. Lütfen başka şınav çektirmeyin, Sayın Ceza İnfaz Memuru, lütfen."

"Artık kuralların hiçbirini bilmediğini düşüneceğim, 82 Numara."

"Bu öğlen hepsini biliyor olacağım. Gerçekten. Sadece şimdi unuttum. Biliyordum. Ben bütün sınavlarda böyle olurum."

"İbne misin, 82 Numara?"

"Hayır."

"O zaman neden zırlıyorsun?"

"İbne değilim ben." Sesi ağlamaklıydı.

Tarek, yan tarafta seslerin kesildiğini hissetti. Hiçbir şeyin sarsmadığı 38 numara, pilot bile ilgiyle başını çevirmişti. Eckert, elinde copuyla 82 numaralı mahkuma yaklaştı, onu koklamaya başladı.

"Ben ibneleri kokusundan tanırım ama."

Berus, huzursuz uyumuş, uzun zaman sonra ilk kez erkenden kalkmıştı. Duşun altında son rüyasını hatırlamaya çalıştı, ama tek hatırlayabildiği rüyanın bir şekilde deneyle bağlantılı olduğuydu. Kendini huzursuz, gergin ve sinirli hissediyordu. Havanın soğukluğuna aldırmadan, kahvaltıdan önce evinin yakınındaki göle gitti, bir senedir yapmadığı bir şeyi yapıp, gölün çevresinde bir tur koştu. Altı kilometrelik yolu yarım saatten az bir sürede almayı başardı, canı çıkmış biçimde park alanına ulaştığında kendinden bayağı memnundu. Bacakları titriyor, ciğerleri sancıyor, başı alev alev yanıyordu, ama o, uzun zamandan beri olmadığı kadar mutlu ve keyifliydi şimdi. Uzun zamandan bu yana, özellikle de uçak şirketinde işe başladığından beri ensesine saplanan o basıncı ilk kez hissetmiyordu. Başıyla ağır ağır dairesel hareketler yaptı, ama 'küt' etmedi, ense kasları yumuşamıştı. Vücudunu gerip çevresini inceledi. Sonra kollarını kaldırıp, koltuk altlarındaki ter kokusunu içine çekti. "Mmmm!" Güzel bir gündü.

82 Numara terlemişti. Ağzı açık, yüzü solgundu. Bir eliyle tükürük örneğini sıkıca kavramıştı, öbür elindeki idrar bardağını kalkan gibi bedenine siper etmişti, sanki bardak sayesinde gardiyanın kendisinden uzak durmasını sağlayacaktı.

Tarek, dik dik oraya bakıyordu. Diğer iki gardiyan da bir şey yapmadan bekliyordu. Eckert ağır ağır copunu kaldırdı, bir işaret çubuğu gibi düz tutarak, adamın göğsüne yaklaştı. 82 kendini geri çekti, arkaya doğru kaykıldı. Tarek, copun 82'ye değip değmediğini tam olarak göremedi, ama 82 aniden arkaya doğru seğirdi, tökezledi ve bardağın içindekileri gömleğine döktü. Kumaşın üzerinde hemen uzun ve ıslak bir leke oluştu.

Eckert burnunu çekip, yüzünü buruşturdu. "Ne beceriksiz herifsin! Diyorum işte, ibne bu!"

82, gömleğindeki ıslak idrar lekesine baktı, sonra Eckert'e doğru ani bir hamle yaptı. Tarek'e, 82 dengesini kaybetmiş gibi gelmişti, ama gardiyan bu durumu farklı yorumladı.

"*Alarm!*"

Eckert'in çığlığıyla birlikte, diğer iki nöbetçi derhal 82'nin yanında bitti ve adamı hücre duvarına öyle sert bastırdılar ki, plastik kalıplar sallanmaya başladı. 82 Numara kendini savunmaya, gardiyanların elinden kurtulmaya çalıştı, ama adamlar onu duvara yapıştırmıştı. Bir yandan biri bağırmasın diye eliyle ağzına bastırırken, diğer yandan tomar tomar ceplerinde taşıdıkları kablolarla ellerini bağlıyorlardı. Ördek kılıklının hep geride durduğu, Tarek'in dikkatini çekti.

"Bir ceza infaz memuruna saldırı!" diye açıkladı Eckert. "Bunun cezası... tecrittir!" Yapmacık bir hareketle belinin etrafında dönüp, copuyla Kara Kutu'yu işaret etti.

"Götürün!"

Mahkumların sırasında birden bir hareketlenme başladı.

"İtiraz ediyorum! Bu, sözleşmeye aykırı!"

53 Numara, bir adım öne çıktı. Büfecinin kollarını, adamı inletene kadar arkadan büken gardiyanlardan biri, göz ucuyla görmüştü onu. Hemen 53'ün önünü kesti, düdüğünü çalıp, copuyla tehdit etti.

"Dur, sırana geri dön, 53 Numara!"

"İtiraz ediyorum!"

Gardiyan, 53'ü eliyle sıraya doğru itti. 53 kendini korumak için bir hareket yaptı, gardiyan hemen copunu kaldırdı ama vurmadı. 53 Numara korkuyla büzüldü, sesini çıkarmadı. Donup kalmıştı.

"Bir hareket daha yaparsan, doğrudan Kutu'ya doğrudan *sen* giriyorsun, 53! Anlaşıldı mı?"

53 Numara kımıldamadı, sadece gardiyana dik dik bakmakla yetindi. Kimse 82 Numara'nın yardımına koşmadı; iki gardiyanın, tıknaz adamı Kara Kutu'ya sürüklemesini öylece izliyolardı. Eckert, tek kişilik ufacık hücrenin kalın ses ve ışık geçirmez kapısını açarken, Tarek, boşluk, sessizlik ve korkudan oluşan bir kara delik görür gibiydi, bir an midesi bulandı.

Berus, öğleden önceyi televizyon karşısında geçirdi. Sabah programları, talk showlar, reklamlar, çizgi diziler, spor haberleri ve hava durumu arasında zapladı durdu. Evini topladı, donmuş sebze yemeğini ısıttı, görevde giyeceği üniforma gömleğini ikinci kez ütüledi. Uçak şirketinin üzerine oturmayan mavi üniformasıyla kıyaslanamazdı bile. Haki rengi zaten severdi. Her şeyi üzerine giydi, kendini aynada izlerken birkaç da poz denedi. Botlar, ayağını vuruyordu. Açılsınlar diye küçük dairesinde bir ileri bir geri gidip gelmeye başladı ve her zamanki alışkanlığının aksine yere sert basmamaya özen göstermedi. Aksine, botları zemine vura vura yürüdü, bir tepki bekledi, ama gelmedi. Berus, hayatından memnundu. Güzel bir gündü bu. Saat on ikiye doğru, yani vardiyadan bir saat önce üzerinde üniformasıyla işe gitmek

üzere dışarı çıktı. Karnaval zamanı olduğundan caddede kimselerin dikkatini çekmedi.

Avluya çıktıkları yer, dört hapishane koridorunun birleştiği noktadaydı. Mahkumlardan birkaçı bacaklarını açmak için yürüyor, diğerleri duvara yaslanıyor ya da hücre arkadaşlarıyla birlikte üçlü gruplar halinde duruyordu. 38, esneme hareketleri yapıyordu. Gardiyanlar, kapılara dağılmış, gözlerini olan bitenden bir an bile ayırmıyorlardı. Düdükleri ağızlarında, copları da herkesin gözüne sokarcasına ellerindeydi. Tarek, konuşulanları kopuk kopuk da olsa yakalayabilmek için etrafta dolanıyordu.

"... hayvan yemi gibi... kan entarisi... buradan çıkmalıyım... bir de kaşındırıyor ki... çekip gideceksin ve bitecek... kasten bu kadar az ısıtıyorlar burayı... mutlaka her tarafta gizli kamera vardır... hepsi bir hata, kocaman bir hata... kaçta öğle yemeği verecekler?... yakında televizyon hepsini yayınlar... en geç yarın her şey belli olur, o zaman çıkarım buradan... kim demiş şiddet yasak diye? Söyleyeyim size, bunlar o copları kullanır... bir de mikrofonlar... Ölsem girmem Kara Kutu'ya... askerlikten bir farkı yok... beni oraya sokmaya kalkarlarsa, deneyi yarıda keserim, gerçekten... ya, şu Kural 4 nasıldı?... 82 çıktığında hayvan gibi kokacak... kendi kabahati, o kadar beceriksiz olmasaydı... burada kim kokuyormuş, 53?... tam hapishane aynasızı bunlar... şimdiden dar geliyor, iki hafta hayatta dayanamam, gerçekten...

Konuşmaların hepsi deneyle ilgiliydi. Kişisel konular hakkında tek bir kelime geçmiyor, kimse kendinden ya da dışarıdaki hayatından bahsetmiyordu. Tarek, gardiyanlardan uzakta alçak sesle sohbet eden iki numaralı hücredeki üç kişinin yanına sokuldu.

"Selam."

Konuşmalar kesildi.

"Ben Tarek."

Hemen her yere yayılan tiz bir düdük sesi.

"İsim söylemek yok, 77!"

"Lanet olsun!" diye alçak sesle sövdü Tarek. Sonra gardiyana doğru anladığını gösteren bir hareket yaptı, tekrar mahkumlara döndü. "Bayağı boktan ha, ne dersiniz?"

Omuzlarını silktiler.

"Sizin dillerinizi mi kesip attılar?"

"Ne istiyorsun?" 74, 15 ve 86, Tarek'e şüpheyle baktılar.

"Konuşmak. Sadece biraz laflamak."

"Öyle gruplaşmak yok!" diye bağırdı onlara Eckert. "Dağılın!"

"Çek git, 77. Biz, sıkıntı istemiyoruz."

"Kim sıkıntı yaratıyor ki burada?"

"Sen, 77. Sen sıkıntı yaratıyorsun."

Öğlene kadar zaman beklemekle geçiyordu. Beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Öyle, oturup durmak. Yatıp uzanmak. Dikilmek. Tarek, ranzanın en altında yatıyordu. Dora'yı düşündü, elini entarisinin altına attı, ama tık yoktu. Gözü sık sık Kara Kutu'ya takılıyordu, ama oradan da haber yoktu. Başını her çevirdiğinde onu görebiliyor, görür görmez de nabzı hızlanıyordu. Tarek, yatağında gerindi, basit gevşeme hareketleri yapmayı denedi. Nefes al, yumruğunu sık, nefesini tut, yirmi bir, yirmi iki, kasılmayı hisset, yumruğu aç, nefes ver. Bu şekilde ayak parmaklarından alnına kadar bütün kaslarla. Hiç olmazsa yapacak bir şey. Üstüne yoğunlaşacak bir şey.

Holde gardiyanlardan biri volta atıyor, copunu avucunun içinde şaklatıp duruyordu. Yan hücrede biri yellendi, ama gülen olmadı. Zaman, yapıştırıcıydı. Zaman, plastik kokusu ve floresan lambaların çat etmesiydi. Zaman geçiyor ya da geçmiyordu. Tarek'in kahvesizlikten başı ağrıyordu.

"Hey, bize okuyacak bir şey vermeyecek misiniz?" diye seslendi, 4 No.lu hücredeki 11 Numara.

"Reddedildi, 11 Numara! Şimdi kes sesini!"

"Okumamıza izin verilmesini talep ediyorum!"

Yine düdüğün kulakları tırmalayan sesi yükseldi. 11 Numara'yı hücresinden çıkartıp, sınav çektirttiler. 11 Numara direnince, iki gardiyan onu kuvvetle yere bastırdı.

Yemek verdiklerine göre, demek ki öğlen olmuştu. Yine gri. Ne olduğu belirsiz, etli bir bulamaç, pörsümüş sebze, pilav, bir de elma. Hepsi için on dakikaları vardı. Çatal kaşık plastikten, bıçak yok. Havası alınmış folyo içindeki porsiyonlar, doymaya yetmeyecek kadar küçük, ama yine de on dakikada bitirilmeleri mümkün değil. Yemekten sonra, tepsiler kontrol edilip toplanıyor. Mahkumlar, yemeğin üstüne ikişer litre su içmeye zorlanıyor. Bunun için de üç dakikaları var. Hızlı hızlı yutmaktan Tarek'in göğsü sancıdı, birden öksürdü, neredeyse ağzındaki bütün suyu 38'in yüzüne püskürtecekti.

"Su içmek önemlidir!" diye açıkladı sabah vardiyasındaki gardiyanlardan biri.

"İçmek zorundasınız! İçmek! İçmek! İçmek!"

15 Numara geğirdi.

"15 Numara, ilk uyarı!"

Su, karnını şişirmişti. Entarinin altında karnı yumru gibi kabarmış, her yöne basınç uyguluyordu. Hücrelerine götürülürken Tarek çok ağır hareket ediyordu. Hücreye girince de yatağa uzandı, çeşitli pozisyonlar denedi, ama ne yapsa basınç geçmiyordu. Ve bir de baş ağrısı. Sakince uzan, hafif hafif nefes alıp ver, geçip gidene kadar dayan!

Ama geçmiyordu işte!

Gardiyanlar, 82 Numara'yı Kara Kutu'dan çıkardı. Tarek, gözünü kırpmadan gardiyanların adamı tecrit hücresinden çıkarmasını izledi. 82 Numara'nın yüzü çökmüş, benzi atmış, yaşlanmış, ifadesizleşmişti. Floresan ışığı yüzüne vurunca gözlerini hızla kırpmaya başladı, sonra acıyla iyice yumdu. Bacakları

titriyor, 82 Numara sendeliyor, hücresine dönmek için gardiyanların yardımına gereksinim duyuyordu. Gömleğindeki leke hala duruyordu.

"82, leş gibi kokuyorsun, haberin var mı?"

Diğer iki gardiyandan biri güldü. Tarek'in 'Ördek' adını verdiği diğeri, arkasını dönüp uzaklaştı. Birazdan elinde temiz bir gömlekle döndü, gömleği 82 Numara'nın hücresine attı. Bütün mahkumlar parmaklıkların önüne dizilmiş, olup biteni izliyordu. Sadece 38 Numara yoktu aralarında.

"Bütün bunlar senin umurunda değil herhalde, 38?"

"Seyretmek neyi değiştirecek ki! Ben ayakta kalmak için çabalıyorum."

"Sanki senin için sorun olma ihtimali varmış gibi."

"O, hiç belli olmaz."

"*Ne* belli olmaz?"

"Yok bir şey. Unut gitsin. Bu eğitimi atlatmaktan, buraya girdiğim gibi çıkmaktan başka derdim yok, anladın mı?"

"Eğitim? Ne eğitimi? Daha önce katıldın mı böyle bir şeye, söylesene. Ya da öncesinde hazırlık mı yaptın?"

38 Numara arkasını döndü. "Sen çok soru soruyorsun, 77!"

"O halde neden telefonla aramıyorsun onu?"

Dora, cevap vermek yerine ağzını buruşturdu, başını yana çevirdi, kadehi iki eliyle birden kavrayıp kırmızı şarabından büyük yudumlar aldı. Sıcak çay içer gibiydi.

"Dora!"

Cevap vermedi. Dora, dalgın dalgın bir zamanlar depo olan o büyük alanda, bükülmüş, kaynaklanmış çelik tellerin arasında tüy gibi hafif canlıların olduğu masal dünyasında dolaşmaya başladı. Her yerde titreşen bir hareketlilik. Dora'nın adımları, bir grup demir spiral figürü yerinden oynatıyor, hepsinden ürkek, korkmuş gibi çıngırtılar geliyordu. Hayret içindeki kanatlı keler-

ler, tuhaf ve keyifsiz böcekler, portmanto gibi yassı, rengârenk bir dansöz. Daha arkada, ters dönmüş, incecik şeffaf tülden, kocaman, denizanası benzeri yaratıklar. Lambanın ısısıyla dönen incecik kabuklar, kuş tüyünden yapılma bulutlarla doldurulmuştu ve her hava akımıyla birlikte havalanıyordu. Hafiflik ve neşeden oluşsa da, yine de yerinden asla kımıldamayacak olan tüy gibi hafif bir dünya.

"Küçük hilkat garibelerin tek kelimeyle muhteşem, Hendrikje!" dedi Dora arkadaşına. "O kadar kederli ve kırılganlar ki! Ama diğer taraftan da çok komikler!"

Üzerine askeri kamuflaj üniforması giymiş, kısa saçlı ufak tefek kadından cevap olarak sadece bir homurtu yükseldi.

"Konuyu dağıtma şimdi, Dora. Hangisinin daha çok başımı ağrıttığını bilmiyorum. Getirdiğin şu şarap mı, yoksa cevap vermek istemediğin zaman şu sıkı sıkı yumduğun ağzın mı!"

"Telefon *ettim*, Rikje. Hem de gün boyunca denedim. Ulaşamadım ona. Lütfen başka bir şey konuşalım, Hendrikje, olur mu?"

Dora, arkadaşının yanına döndü, küçük başını ellerine aldı ve sert telli saçlarını okşamaya başladı.

"Her zaman neye şaşarım, biliyor musun Rikje?"

"Neye?"

"Bu kadar küçük, küçücük bir bedenden böylesine büyük bir ses nasıl çıkar, diye!"

Hendrikje, gırtlaktan gelen bir of çekti, sesinde hem öfke hem de tatmin seziliyordu.

"Seni özleyeceğim Rikje."

"Ev boşaldı mı şimdi?"

"Sayılır. Birkaç ufak tefek şey kaldı."

"Annen baban Kanada'da ne durumda?"

"Daha her şey çok yabancı onlar için. Ama yine de buradan daha iyi. Şu son bir sene ikisi için de korkunçtu. Kanada, onlara iyi gelecek. Şimdi Dennis ilgileniyor onlarla. Ev bulana kadar şimdilik bizde kalacaklar. Ben Kanada'ya gittiğimden beri,

babam burada kalmak istemiyordu zaten. Michael öldükten sonra da, burası neredeyse çıldırttı onu."

"Haberim var. Soruşturma nasıl gidiyor?"

Dora başını çevirdi. "Bana zanlıların fotoğraflarını gösterdiler, ama hiçbirini tanımıyorum. Güya iki Romen yapmış. Polis yakalanacaklarından çok umutlu değil. Yeni bir haber çıkar çıkmaz bize, Kanada'ya haber verecekler zaten. O zaman hemen atlarım uçağa."

"Ne zaman dönüyorsun?"

"Öbür gün."

Hendrikje içini çekti.

"Ne oldu?"

"Biliyorum, gelme nedenin korkunçtu ama, geçen yıl buraya döndüğünde, belki artık kalırsın diye düşünmüştüm."

"Ah Rikje! Sadece annemlerden dolayı geldiğimi hep söylemiştim ama."

"Biliyorum. Ama son zamanlarda anlattıklarına bakınca, Dennis hakkında da, düşündüm ki... Of, tamam, boş ver ne düşündüğümü. Hadi sahile inelim."

Tarek, bunların olacağına önceden yemin edebilirdi. Akşam vardiyası başladığında, yüzü tanıdık gelen gardiyandan gözünü ayırmamıştı. Yoklama tamamlandıktan sonra, gardiyan her mahkumu tek tek gözden geçirdi, ellerinin yıkanıp yıkanmadığına, kuralların ezberlenip ezberlenmediğine baktı.

"Adın ne senin?"

"Bernd Zöller."

Gardiyan, beklenmedik bir biçimde kükredi. "Hayır, sen 86 Numara'sın! Anladın mı? 86 Numara! Burada isim yok! Adın ne senin?"

"86 Numara."

"Sayın Ceza İnfaz Memuru!... Adın ne senin?"

"86 Numara, Sayın Ceza İnfaz Memuru!"

Gardiyan, burun kökünü kaşıdı.

"Hayır, hayır" dedi, düşünür gibi alçak sesle. "Tekrar baştan. Söyle bakayım bana, senin gerçek adın ne?"

"Bernd Zöll..."

Gardiyan yine gürledi. "Hayır, senin gerçek adın 86 Numara! Senin adın bu! Burada olduğun sürece, sen 86 Numara'sın!" Parmaklarıyla alnına vuruyordu. "86! 86! 86! 86! Hadi bakalım, altı şınav çek! Yat aşağıya! Adın ne senin?"

"86 Numara, Sayın Ceza İnfaz Memuru!"

"Adın ne senin?"

Diğer iki gardiyan geride durup oyunu izliyordu. Tarek'in tahmin ettiği gibi, tekrar teftişe geçildiğinde gardiyan gelip onun önünde durdu.

"Sen leş gibi sarımsak kokuyor olabilir misin, 77 Numara?"

"Böyle bir yemekten sonra, imkânsız."

"İmkânsız!" Gardiyan, Tarek'in taklidi yaptı.

"Yemeklerimizi beğenmiyor musun, 77 Numara?"

"İdare eder, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Kesin sarımsağı az gelmiştir, ha?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru:"

"Ama ukalalığı iyi biliyorsun, değil mi? Sen kendini süper zeka mı sanıyorsun, ha? Adın ne senin?"

"77 Numara, Sayın Ceza İnfaz Memuru?"

"Hayır, adını sordum sana!"

Tarek oyuna gelmedi. İnatla, gözünü bile kırpmadan önüne bakarak, sadece numarasını tekrarladı. Göster ona, Tarek. Al herifin gazını, Tarek. Seni kışkırtmalarına izin verme, Tarek. Süper Tarek. Kaya parçası, Tarek. Göt yalayıcı, Tarek. Gardiyan, ona bütün kuralları sordu, hepsini, kelimesi kelimesine. Tarek ezberlemişti. Hiç şansları yoktu. Gardiyan bunu anlayınca, bu defa ilk konuya döndü.

"Ama leş gibi sarımsak kokuyorsun, 77 Numara, bu da hiç hoş değil. Git yıkan!"

Gardiyan, Tarek'in entarisini çıkarıp tuvalete girişini herkesin görmesini istedi, bunun için de Tarek'e kapıyı açık bırakmasını emretti. Tarek'i, bir saatten fazla, sabunu bitene, bütün vücudu ovalamaktan ve koridorun soğuğundan kıpkırmızı kesilene kadar yıkanmaya zorladı.

Tarek sesini çıkarmadan ve soğuktan titreyerek hücresine dönerken, gardiyan arkasından, "Bak, işte oluyormuş, 77!" diye bağırdı.

Dalgalı, köpük köpük bir deniz. İnsanın içine işleyen yeşil ve mavi, yukarıda, gökyüzünde bulut ve ışık patlaması. Rüzgâr çıktı. Kumun içinde, yüzlerini ısıran soğuk rüzgâra karşı bata çıka yürürken, yine Michael'i konuşuyorlardı. Zaten bir yıldır başka konuları yoktu. Eski hikâyeleri hatırlıyor, Michael'in kaçıklıklarını, sevdiği şeyleri, küçük konuşma bozukluklarını anıyorlardı. Olayı öğrendiklerinde, bir yıl önce nerede olduklarını konuşuyorlardı.

"Onu bulan o gazetecilerle görüştün mü?" diye birden sordu Hendrikje.

Dora başını salladı. "Asla! Babam onlarla ısrarla tanışmak istedi, ama ben zar zor vazgeçirdim onu. Onlarla karşılaşmak korkunç olurdu, Rikje. Michael'in ölümü bir şekilde onların üzerine yapışıp kalmıştır. Michael'i onların bulmaları ve bulma biçimleri rezil bir durum. Onları tanımayı hiç istemedim."

"Ben olsam isterdim."

Dora omuzlarını silkti, birden üşümeye başlamıştı. Hava daha da soğumuştu. Hendrikje'nin aynı zamanda evi de olan atölyesine döndüler, bir şeyler yiyip, içtiler. Hendrikje konuyu değiştirdi.

"Âşık mısın?" diye yine doğrudan konuya girdi.

"Rikje, komik olma lütfen!"

"Aşık mısın, değil misin?"

"Tanrım, hayır!"

"Aşıksın yani."

"*Hayır!* Ayrıca... Bilmiyorum."

Hendrikje içini çekti. "Bak, yine kilit vurma şu ağzına! Senin şu 'ayrıca'ndan nefret ediyorum! Ben sana söyleyeyim, âşıksın sen! Hiç tanımadığın birisiyle düzüşüyorsun ve ağzından çıkan her kelimeden acayip vurulduğunu anlıyorum."

"Sadece tek bir geceydi!"

"Yeter zaten!"

"Tanrım, Rikje! Ayrıca, *o* gitmek istedi. *Onun için* de sadece tek bir geceydi."

"Erkeklerin gidişine hemen anlam yüklenmez. Onların olup biteni anlamaları biraz zaman alır."

Dora, cevap vermedi. Durup dururken, "Michael'in de okumak için Kanada'ya gelmek istediğinden haberin var mıydı?" diye fısıldadı. "Sanırım davetiye bekliyordu, ama sonunda ailemden uzaklaşmış olmaktan mutluluk duyduğumdan, ben ağırdan aldım. Bazen, onu davet etmiş olsaydım, şimdi hayatta olurdu, diye düşünüyorum."

"Saçmalama!"

"Michael'i kaybettim ben, Rikje. Adam nasıl biri olursa olsun, bir gece yüzünden Dennis'i de kaybetmek istemiyorum."

"Peki, *o*? *Ona* ne olacak? Şimdi uçağa binip gidersen, *onu* kaybedeceksin! Söyle şimdi, ne istiyorsun?"

Dora, arkadaşının yüzüne bakmadan konuşuyordu. "Her şeyin geride kalmasını istiyorum. Şimdi Kanada'ya döneceğime göre, *zaten geride kaldı*! Anlıyor musun, Rikje? Polis onları yakalasa da yakalamasa da, tek istediğim, çekip gitmek! Her şeyin tamamen geride kalmasını ve bir daha asla geri dönmemesini istiyorum!" Dora hıçkırdı. "Rikje, insanlar neden böyle bir şey yapar?"

Arkadaşı ona sıkı sıkı sarıldı. "Bilmiyorum, Dora."

"*Neden böyle bir şey yaparlar?*"

"İnsanlar neden herhangi bir şey yapıyor zaten? Aslında, *neden* yaptıkları hiç de önemli değil. Tek önemli olan, *ne* yaptıkları!"

Dora sesini çıkarmadı, yutkundu, gözlerini sildi, içkisine devam etmek için uzandı, ama Hendrikje bardağı elinden aldı.

"Iıh!"

"*Onunla* ilgili kararını vermeden önce içmeyeceksin! Daha araba kullanacaksın."

"Nasıl yani, *şimdi mi*? Gece vakti üç yüz kilometre yol mu gideceğim?"

Hendrikje, başını sallarken çok kararlıydı. "Cevabı bulmak için bu tek şansın!"

"Delisin sen! Olmaz!"

"Neden olmasın?"

"Ne söyleyeceğim ki?"

"Hiçbir şey. O, anlar."

"Peki, ya orada değilse?"

"Tanrım! O zaman gelene kadar beklersin!"

"Uçağım ne olacak?"

Öbür gün değil mi zaten? Bir tam gün zamanın var, o da sana yeter!"

"Yanında ya başka bir kadın varsa?"

"O zaman zaten yapacak bir şey yok."

"Ayrıca nerede oturduğunu bile bilmiyorum."

"Aşkım, beni öldürüyorsun! Telefon rehberi ne güne duruyor?"

Dora tereddüt etti. "Hayır, yapamam bunu."

Hendrikje, o öfkeli hırıltılarından birini daha çıkardı. Dora, dalga geçti onunla. "Ah, Rikje, bu kadar romantizm sana yakışmıyor ama! Ayrıca... daha çok erken."

Avluya ikinci çıkışlarında, 11 Numara etrafta dolaşıp, bütün mahkumlarla konuştu. Çok gençti; Tarek, yirmilerin başında olduğunu tahmin ediyordu ve konuşurken sık sık gözlerini kırpıştırıyordu.

"Burada işler, bize vaat edildiği gibi yürümüyor," dedi Tarek'e ve 38 Numara'ya. "Bu, sizin de canınıza yetti, öyle değil mi? Bir şeyleri değiştirmek istiyorsak, birlik olmalıyız!"

Tarek, kendisi sözcüsü olmadığı sürece bir komite oluşturulmasına karşı değildi. Hatta 38 bile başıyla onayladı. Tarek, gardiyanların 11 Numara'yı izlediğini fark etti. Kendi aralarında kısık sesle konuşuyor, ancak müdahale etmiyorlardı. Avlu dönüşü, tam hücrelerine kapatılacakları an, 11 Numara söz aldı.

"Bir saniye, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Evet, 11 Numara?"

Gardiyan sakindi. Yalnız 11 Numara gergindi, durmadan gözlerini kırpıştırıyordu.

"Ben, kurduğumuz mahkumlar komitesi adına konuşuyorum. Bu deneyde bize yapılan muamele; onur kırıcı olup, imzaladığımız sözleşmeye uymamaktadır. Belirli şeylerin değişmesini talep ediyoruz, aksi halde deneyi toplu halde yarıda keseceğiz."

Bir gözü sürekli Tarek'in üzerinde olan gardiyan öne çıktı. "Bu komitede kimler var?"

11 Numara etrafına bakındı. Biraz çekinerek de olsa, bütün mahkumlar el kaldırdı. Gardiyan başını salladı.

"Talepleriniz neler?"

"Daha iyi muamele, yani artık ceza ve aşağılama olmayacak. Daha iyi yemek, bir de okumak, televizyon seyretmek ve mektup yazmak gibi, sözleşmede bulunan aktiviteler."

"Başka bir şey var mı?"

Gardiyanın sesi nötr idi. 11 Numara rahatsız olmuş görünüyordu.

"Şimdilik yok."

"Tamam." Gardiyan arkadaşlarına döndü. "Reddedildi! Herkes hücresine konulsun. 53 Numara, bu vardiyayı Kutu'da geçirecek."

11 Numara anlamamıştı. "Ne? Ben..."

Tarek, üç gardiyanın aralarında işaretleştiğini fark etti. Üçü de aynı anda kulakları tırmalarcasına düdüklerini öttürdü, mah-

kumlara yaklaştı, o kadar yaklaştılar ki, sanki dayak atacaklarmış gibi bir halleri vardı, sonra üçü bir ağızdan gürledi.

"Susun, diyoruz! Susun! Derhal susun! Hepiniz yere! Yere yatıyorsunuz! Derhal yere! Yat yere, 77! Hadi, 53, hareket et! Yere! Yere!"

Susmuyorlardı. Bağırıyorlardı. Coplarını havaya kaldırdılar. Kükrediler. Mahkumlar kendilerini yere attı. Hala tereddüt edenlere, gardiyanların aynı anda bağırması diz çöktürdü.

"Yere! Yere! Yere!"

Bütün mahkumlar boylu boyunca yerde yatıncaya kadar bu bağırtılar sürdü.

"Eller kafanın arkasına!"

Bütün holde düdük sesleri yankılanıyordu.

"Kalkın tekrar! Hadi, ayağa, çabuk! Hızlanın!"

Mahkumlar ayağa fırladı. Tam ayağa kalkmışlardı ki, kendilerini tekrar yere attılar. Sonra tekrar kalktılar. Tekrar yattılar. İşkence bitip, mahkumlar soluk soluğa, sessiz ve ürkmüş bir halde tek sıra halinde ayağa dizildikten sonra Berus, 11 Numara'ya yaklaştı.

"Burada komite momite kurulmayacak, 11 Numara! Siz kendinizi ne sanıyorsunuz, boktan bir sendika falan mı, hah? Sizler *mahkumsunuz*! Mahkum dediğin istediği zaman çekip gidemez. Mahkumlar komite kuramaz!" Mahkumların sırasını boydan boya arşınladı, ve yeniden bağırmaya başladı. "Bir kez daha *komite* kelimesini duyacak olursam, canınıza okurum! Her türlü gruplaşma, iç güvenliği tehlikeye düşürecek ter türlü girişim, derhal tecrit ile cezalandırılacaktır!"

"Peki, niye ben?" diye seslendi 53. "Ben bir şey yapmadım ki! Aslında 11 Numara..."

Gardiyan, sözünü kesti. "Sen de, diğerleri gibi buna dahilsin! Ama Kutu'ya ancak tek kişi girebileceğine göre, piyango hepsinin adına sana çıktı, 53! Çıktıktan sonra 11 Numara'ya teşekkür edebilirsin. Bu iş bundan sonra da böyle yürüyecek! Her seferinde bir kişi güzel güzel herkesin yerine!... Sıradan say!"

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz, Bay Eckert?"

"Kendimi nasıl mı hissediyorum? Bilmem."

"Lütfen tarif etmeye çalışın."

"Bir şekilde asabi. Bir şekilde huzursuz."

"Neden huzursuz peki?"

"Bilsem! Kendimi kötü hissetmiyorum, gergin belki. Yani, stresli de sayılmam. Bu iş pek stresli sayılmaz. Güvende olmama duygusu sanki. Oyun bile, yani diyorum ki simülasyon bile olsa, insanın kendini alıştırması gerekiyor. Ama heyecan verici. Aynı zamanda tuhaf da, biliyor musunuz? Eğlenceli değil de, tuhaf. Bu arada harika görünüyorsunuz, Jutta. Vavv!"

"Duygularınızı tarif etmeyi dener misiniz lütfen, Bay Eckert."

"Şöyle söyleyebilirim, kendi halime şaştım kaldım. Biliyor musunuz, ben sanatçıyım. Şarkıcı. Şarkıcılar avaz avaz bağırmaz, bu sese zarar verir, ama bir anda ortalıkta avazım çıktığınca bağırıyorum. Tanrım! Diyorum ki, konuşmuştuk bunları. Ama şimdi... Sonra da diyorum ki, onlardan gözünü ayırınaman lazım, gözünü onlardan ayırma! Yani, bir işe kalkışmaları halinde diyorum. Bu kadar insanla zor. Haklıymışım, 82 kazan kaldırdığında hazırdım. Anlıyor musunuz? Hazır."

"O an ne hissettiniz?"

"Ne mi hissettim... Bir şekilde *eğlenceliydi* aslında. İtiraf etmeliyim. Evet, çok açık, iyi bir duygu. Patron olmak, ipleri elinde tutmak, anlıyor musunuz?"

"Siz, kendi tepkinizi nasıl değerlendiriyorsunuz, Bay Eckert?"

"Evet, ya, ne demek istediğinizi anladım. Tamam, şu sidik bardağı hikâyesi biraz ağırdı, ama ucunda kötü bir şey yoktu. Yalnızca şakaydı, gerçekten. Ama 82 de pek beceriksizdi. Böylece olay patlak verdi. Hepsi bir oyun zaten, öyle değil mi? Yani diyorum ki, hepsi kuralları biliyor ve uymak zorunda."

"Kendinizi nasıl değerlendirirsiniz, Bay Eckert?"

"Kendimi? Nasıl mı değerlendiririm? ... Ben, iyi niyetli bir insanım. Hem de çok. Yumuşacık, sokulgan. Hep öyle oldum. Eski karıma sorun. Her zaman da doğrudan biri oldum. Ne düşünür-

sem, onu söylerim. Lafı eveleyip gevelemek bana göre değildir. Düzene çok önem veririm. Yani, kurallar neden konmuş diyorum, değil mi? Tıpkı televizyondaki gibi. 'The Real Life' programını örnek alırsak, her karakterin bir işlevi var. İyiler ve kötüler var. Yani, orada oynamak için de herkesin tipi uygun değil mesela, anlıyor musunuz? Herkes, kendine uygun yeri bulmak zorunda. Bir şey soracağım, ne dersiniz bu akşam bu akşam benimle biraz... Tamam, anladım. Küçük bir espriydi, pardon. Ciddi değildim."

"Peki mahkumlar? Onları nasıl değerlendirirsiniz, Bay Eckert?"

"Mahkumlar. Çok tuhaflar. Gözlerinin içine bakıyorum -biliyor musunuz, gözleri insanı ele verir- ve şöyle düşünüyorum: Dikkatli ol, koçum Ecki! Bu adamlar normal değil. Anlıyor musunuz? Normal değil. Bilmiyorum. Kendilerini gizlemekte ustalar. Mesela 38, adam bence gereğinden fazla havalı. Ya da 77. Ne o, Türk mü? Hepsi, acayip birbirine benziyor. Hep tetikte olmak lazım. Her an her şeye hazır. Biz de, zaten bunun için seçildik."

"Ya 82?"

"Garibanın teki o. Acınacak durumda. Yine de işi kaptı. Ama sonuçta hepsi de bana biraz çocuk gibi geliyor. Daha öğrenecek çok şeyleri var. Biz öğreteceğiz onlara. "

5

Yol boyunca yağmur hiç dinmedi. Karşıdan araç geldikçe gözlerini kısmak zorunda kaldı, çünkü farlar, gözlerinin önünde binlerce damlaya çarparak infilak ediyordu. Sık sık esnedi, birkaç saat uyumuş olmasına rağmen, sandığından daha sarhoş ve yorgundu. Dora ayağını gazdan çekip, radyonun sesini yükseltti. Koyu gri renkli otoyol, hiç bitmeyecekmiş gibi önünde uzayıp gidiyordu. Bu yol üzerinde insan, ilerliyor ama gideceği yere sanki asla varamıyordu. Hendrikje'nin atölyesinden çıktığında, dışarıdaki hava gece ve yağmur kokuyordu, her yer sessiz ve serindi. Hala Hendrikje ile kucaklaşmalarını yüreğinde hisseder halde Almanya-Hollanda sınırını geçmişti bile. Tarek'ten ve bu yolculuktan söz edecek olsa, Dennis'in, kendisine nasıl bakacağını hayalinde canlandırdı. Anlayışsız, şaşkın bakışlar. Zavallı, sevgili Dennis.

Uçak biletini değiştirmiş, uçuşunu bir gün sonraya ertelemişti. Bir günlük erteleme. Birkaç eşyasını eline geldiği gibi toplayıp yola çıkmıştı, gecenin tam orta yerinde. Bir günlük erteleme. Ne için? Neyin ertelemesi? Yine esnedi. Arabası biraz şeridin dışına kaydı, arkalarda birisi uzunları yaktı. Arabayı daha da yavaş sürüyordu şimdi. Hızını, zifiri karanlık ve yağmurlu havada bir görünüp bir kaybolan stop lambalarına göre ayarlıyordu. Yüksek sesle eşlik edebileceği bir şarkı arayışında, radyo istasyonunu sürekli değiştiriyor, bir taraftan da bir-iki saat kestirmek için bir park yerine girip girmemeyi içinden geçiriyordu. Ama bir türlü karar vereme-

diği için, önüne çıkan her park alanına girmeden geçip gidiyordu. Böylece dört saat sonra Tarek'in evinin önündeydi, ama zile ne kadar ısrarlı basarsa bassın, kapı açılmıyordu.

"Bu çok gülünç! Burada gönüllü olarak bir deneye katılıyoruz. Ama bu, bize bu şekilde davranılmasına izin vermek zorunda olduğumuz anlamına gelmez. Yatak kusursuz yapılacak, öyle mi? Bu, ne demek? Defol! Çek ellerini eşyalarımdan! Çek dedim, yavşak! Aaaah!"

Uyanma ve yatakları düzeltme emrinden sonra, 4 numaralı hücreden bağırtı ve patırtılar yükseldi. Bir beden, yan duvarlardan birine öylesine şiddetli çarptı ki, duvar titremeye başladı. Sonra bir bağırtı yükseldi. Tartışmasız Eckert idi bu. Mahkum da ona bağırdı, o da, tiz ve çatlak sese bakılacak olursa, büyük olasılıkla 11 Numara'ydı.

"Hadi bakayım, aşağılık herif! Vur hadi! Orospu çocuğu! İbne! Şimdi hapse sen gireceksin! Şöyle hakikisine!... Burada her şey kaydediliyor, pezevenk seni!"

11 Numara'nın, komite sözcüsünün, tiz sesi, bir anda daha da yükseldi. Tarek, ikisinin de yüksek sesle nefes alıp verişlerini duydu, ardından yan tarafta ranzalardan biri kırıldı, sonra yine anlaşılmaz şeyler geveleyen sesler geldi kulağına. Gardiyanlardan biri, 2 numaralı hücreden fırlayarak kendini hole attı. O sırada Tarek'in yatağını kontrol eden üçüncüsü de, diğerinin arkasından dışarı koştu. Tarek, 38 Numara ile bir an bakıştı, sonra yataktan kalkıp, daha iyi görebilmek için parmaklıkların arkasına geçti.

11 Numara, kapısı açık olan hücreden sürünerek çıktı, geriye doğru bir tekme savurdu, kolları ve bacaklarıyla kudurmuş gibi etrafa saldırıp ayağa kalkmaya çalıştı. Neredeyse koridora ulaşacaktı ki, gardiyanlar yeniden üzerine atladı.

"Kollarını! Kollarını yakalayın! Bacaklarını tutun! Bacaklara dikkat!"

Kollarını ve bacaklarını kıstırmaya çalıştılar, ama başaramadılar. Bir diz darbesi, gardiyanlardan birinin aynalı gözlüğünü yere fırlattı. Parmaklıkların arkasındaki mahkumlar bağırıp çağırıyordu şimdi. Gardiyan panik halinde, el yordamıyla yerde gözlüğünü aradı, bulur bulmaz tekrar gözüne taktı. Bunu yaparken mahkumun bacaklarını bırakmıştı; o da, bir an için serbest kalınca kendisini ezen bedenin altından kurtulmaya çalıştı. Tarek, gardiyanın burnundan kan geldiğini fark etti. Tarek'in hücre komşuları; hareket etmeden olup biteni izliyor, ara ara şaşkınlıkla irkiliyor ama yerlerinden kımıldamıyorlardı. Tarek, bunun sebebini biliyordu. Sadece korku değildi onlarınki. Kendinden biliyordu. Hücrelerin darlığı hareketleri kısıtlıyor, ağır bir kostüm gibi bedenlerin üzerine çöküyordu. Yağın içine düşmüş de hareket etmeye çalışır gibi. Tarek sakinleşmeye çalıştı. Sadece bir deney.

Tarek, Eckert'in fark ettirmemeye çalışarak copunu hızla çekip indirdiğini gördü. Aynı anda 11 inledi, sanki ciğerlerindeki hava boşalıyor gibiydi, sonra iyice büzüldü. Yan hücrede birisi protesto çığlıkları atıyor, ama gardiyanlar aldırmıyordu. Hepsi sadece bir deney.

"Şimdi bacaklarından! Hadi davranın! Kavrayın şu lanet olası piçi!"

O kadar basit değildi. 11 Numara güçlü ve çevikti, sırtı sopa kaldırıyordu, yine ellerinden kurtulup, gardiyanlara hakaret etmeye başladı, hatta suratlarına bile tükürdü.

"Orospu çocukları! İbneler! Her şey videoya alınıyor, ibneler! Her şey vide... Ahhh! Çek elini üzerimden, domuz herif! Ulan bana yardım etsenize! İmdat! İmdat!"

Gelen olmadı. Gardiyanlar onu yere yatırıp, dizleriyle sırtına bastırdılar, kollarını arkaya alıp, büktüler, birbirine bağladılar, sonra 11 Numara'yı sürükleyerek hücreye taşıyıp, yatağının üzerine fırlattılar, ellerinden ve ayaklarından çelik boruya kelepçelediler. 11 Numara tepindi, doğrulmaya çalıştı, ranza zangırdadı, çatırdadı, ama yapabileceği başka bir şey yoktu. Bir türlü doğrulamadı.

"Neyi vardı bunun?" dedi gardiyanlardan biri soluk soluğa.

"Yatağını kurallara uygun şekilde düzeltmemişti," dedi Eckert. "Öğrenmesi için dürtükledim biraz, o piç de üzerime saldırdı... Eeeeh, ne diktiniz gözlerinizi öyle? Çekilin parmaklıklardan! Bosch, göndersene şunları geriye!"

Tarek, ördek vücutlu gardiyanın adını ilk kez duymuştu. Aynı anda, Dora ile tanıştığı akşamın sabahında üniversiteye müşteri götürüşü aklına geldi.

Bosch, elinde copu ağır ağır parmaklıklara yaklaştı. Mahkumlar geri çekildi. Tarek, bu arada Eckert'in bir kez daha 2 numaralı hücreye girdiği gördü, hemen arkasından ayağını yere vura vura ranzanın önüne geldiği duydu.

11 Numara, susmadan bağırıyordu. Tarek, hem zeminin hem de 11 Numara ranzasında her doğrulmaya çalıştığında iki hücreyi ayıran duvarın sarsıldığını hissetti. Bir süre sonra 11 Numara'yı hücreden çıkarıp, götürdüler. Sadece Bosch orada kaldı, çıkış kapısının önüne geçti ve kıpırdamadan öylece durdu.

11 Numara geri dönmedi.

Hücrelerde sesler kesildi. Sadece fısıltı halinde konuşmalar, belirsiz mırıltılar. Tarek duvara yaslanmış duruyordu, o kadar gergin ve sinirliydi ki, kahveyi fazla kaçırınca olduğu gibi titriyordu. Ve soğuk. Battaniyesini omuzlarına attı, parça parça konuşmalardan bir şey yakalamaya çalıştı, daha öğlen bile olmamıştı, ama o bitkindi, ne yapacağını bilemiyordu. Ani bir titremeyle ürperdi. Vücuduna, soğuk algınlığı öncesine benzer, tuhaf, tarif edilemez bir his hakimdi. Yine de farklıydı. Aydınlıktan kurtulmak için gözlerini yumuyor, yumunca da başı dönüyor, sonra yine gözlerini açıyordu. Midesine sanki bir taş oturmuştu. Nabzı da kalbi de hızlı atıyordu. Bacaklarında derman kalmamıştı. O zaman duvara dayanacaktı. Belki de oturacaktı. Sırtını duvara verip, aşağı doğru kaydı, dizlerinin üzerine çöktü. Bütün bedeninin taş kesildiğini hissetti. İçinde bulunduğu durumu tarif etmeye, hafızasına kazımaya çalıştı; bu çoğunlukla işe yarardı, ama bu kez düşüncelerini kaçırmamak için yazması

gerektiğini fark etti. Konsantre olamamak, onu huzursuz ediyordu. Yutkunacak bir şey olmamasına rağmen yutkundu. Boğazında bir engel vardı. Gözlerini kapatıp, hafif hafif nefes almak, kısa bir süreliğine olsa da rahatlattı onu. Bir an için her şeyi kendisinden uzaklaştırdı, ışığı, hücreyi, hatta diğer iki adamın kokusunu, darlığı. Kapattığı gözlerinin ardındaki oda sonsuz büyüklükteydi. Garip bir huzur.

Kapalı göz kapaklarının arkasında gözlerini kırpıştırınca, karşısında yatağa uzanmış 38'i gördü. Her zamankinden daha gergin ve uyanıktı, tetikteydi. 69, yine parmaklıkların arkasındaydı. İki gardiyan holde volta atıyor, soruları cevapsız bırakıyordu. Aralarından biri not alıyordu.

Başarısızlıkla sonuçlanan örgütlenme çabasından sonra bir şeyler değişmişti. Tarek, avluya çıkarıldıkları sırada bunu diğer mahkumlarda fark etti. Bu kez protesto yoktu. Hücrelerden çıkarılırken kimse acele etmiyor, ama kimse de karşı koymuyor ya da şikâyet etmiyordu. Hatta hepsinden bir kafa uzun olan ve iki gardiyanı tek seferde kaldırabilecekmiş gibi güçlü kuvvetli görünen 40 Numara bile. O da sessizdi, denileni yapıyor, herkes gibi ağır hareket ediyordu. Sığırlar gibi, diye düşündü Tarek ve kendisinin de farklı davranmadığını fark etti. O sırada nöbetçiler değişti. Bir güven gelmişti adamlara, bir de sessizlikten sonra fırtına beklermişçesine daha dikkatliydiler.

Hücrelere döndüklerinde, mahkumlara daha önce ilan edilen işler verildi. Her mahkuma, içinde elektrik rezistanslarının, kodlama tablosu ve plastikten bir tür dizgi kasasının olduğu birer torba dağıtıldı. Renkli etiketlerle kodlanmış bu çok düşük dirençleri, amperajlarına göre sıraya dizmeleri isteniyordu. İşi bitene, hemen yeni bir torba veriliyordu.

"Bu işi de artık becerebilmeniz lazım!" dedi gardiyanlardan biri.

Dizgi kasası dolunca boşaltılıyordu. Eckert gelip Tarek'in dolmuş olan kasasını devirdi, bütün rezistanslar yere düştü. Tarek, içinde yükselen ayağa fırlama dürtüsünü bastırdı. Sesini çıkar-

madan rezistansları yerden topladı, işe baştan başladı. Eckert güldü.

Aptal bir iş. Gözleri yanmaya başladı. Sorun, karmaşık renkli kodlamalarda değildi, bunları kısa zamanda öğreniyordu insan. Ama rezistanslar o kadar küçüktü ki, hepsini tek tek alıp, hepsini dikkatle incelemek gerekiyordu.

38, ağır çalışıyordu. Her rezistansa uzun uzun vakit ayırıyordu. Kendini işe veriyor, ritmik çalışıyordu. Yemek yerken de böyleydi o. Tarek onu izledi, sonra onun tarzında çalışmaya başladı. 69 farklıydı. Rezistansları torbadan balık tutar gibi çıkarışı bile başkaydı. Parçalar birbirine geçiyor, yere düşüyor, incecik teller yamuluyordu.

"Sizce 11'e ne yaparlar?" diye aniden sordu. "Adamı döverler mi acaba?"

"Saçmalama!" Tarek, işine konsantre olmaya çalışıyordu. Daha şimdiden sık sık gözünü kırpıştırmak zorunda kalıyordu. Boynu ağrımaya başlamıştı.

"Ben beklerim bunlardan."

"Saçmalama. 11 Numara'yı sen de duydun. Bu, sadece bir deney. Onun için bu iş bitti. Para yok, ama artık stres de yok."

"Dilerim her şey çabuk geçer. Ne boktan iş!"

"Daha ikinci gündeyiz, 69 Numara. Ama çıkmak istiyorsan, 11 Numara gibi yap. Gördün işte, işe yarıyor."

En üst katta, Tarek'in dairesinin yanında bir kapı açılmıştı. Saçları cart bir sarıya boyanmış, orta yaşlı, zildeki etikete göre soyadı Röβler olan bir kadın, gözünü merakla merdivenlere dikmişti. Dora özür dileyerek, onun zilini çalma nedenini açıkladı.

"Fahd'ı mı arıyorsunuz?" dedi kadın, kelimeleri uzata uzata kısık bir sesle konuşarak. "Polis götürdü onu."

"Polis mi? Ne oldu ki?"

"Yani benim yüzümden olmadığı kesin. Siz kimsiniz? Bir tanıdığı mı?"

"Kardeşiyim," dedi Dora bir çırpıda, aksarının duyulmamasına büyük gayret göstererek.

"Hiç de benzemiyorsunuz. Ne yapmış ki, kardeşiniz?"

"Ben... Ben bilmiyorum. Beni arayıp, buraya gelmemi istedi. Polis ne gün geldi demiştiniz?"

"Önceki sabah. Bağırtılar, patırtılar koptu, derken onu yaka paça evden çıkarıp götürdüler. Ama kimse ifademe başvurmadı."

"Herhangi bir not bırakmış olabilir mi?"

Leopar desenli bir tayt giymiş olan kadın, şimdi Dora'nın tam karşısında duruyordu, bakışları buğulanmıştı, Dora kadının durumunu hemen anladı.

"O halde siz Alina'sınız."

"Hayır, Dora. Dora Fahd."

"Girin bakayım içeri," dedi leopar kadın, Dora'yı elinden çekiştirerek. Etraf, karton kolilerden ve eski gazete yığınlarından geçilmiyordu. Eve soğan kokusu sinmişti. Kadın, tek bir söz etmeden Dora'yı mutfaktan geçirip, arka bahçeyi gören küçük bir balkona çıkardı ve çatı oluğunun hemen altında, duvardaki küçük bir deliğe işaret etti.

"Görüyor musunuz? Buraya hep kuşlar giriyor ve her tarafı sıçıp batırıyorlar. Bir de gürültü kopartıyorlar ki, dayanılacak gibi değil. Ne yapabilirim?"

"Pardon?"

"Nasıl kurtulurum onlardan?"

"Deliği tıkayarak."

"Sizin elinizden gelir mi?"

"Not bıraktı mı, demiştim."

"Not falan yok. İnsanın burada hiçbir şeyden haberi olmuyor. Zaten kardeşinizle komşuluk ilişkimizin o kadar iyi olduğu da söylenemez."

Dora çıkmak üzere arkasını döndü. "Bu durumda sizde yedek anahtar da yoktur, değil mi?"

"Peki, o delik ne olacak?"

"Tıkamayı deneyebilirim. Ama öncesinde kardeşimin evinden birkaç parça eşya almam lazım."

Kadın, onu tekrar dikkatle süzmeye başladı. "Tabii ki yandaki dairenin anahtarı yok bende. Ama kardeşinizin anahtarını nereye sakladığını biliyorum. Posta kutusuna. Tesadüfen görmüştüm. Beni ilgilendirmez zaten, buraya girip çıkan bir yığın insanı düşünüp, bildiğimi de kendime saklamıştım, biliyor musunuz, bütün varlığım üzerine yemin ederim ki, hiç ajanlık yapmadım. Şimdi benim şu deliği kapatıyor musunuz?"

* * *

"Ya bunlar buna gerçekten işkence falan ederse? Ya da tecrit edecekler. Ya, evet, ayırıp tıkacaklar onu. Ha siktir. Ya, ben iki hafta yan gelir yatarız sanmıştım, yani öyle takılırız demiştim, siktir ya."

69 Numara, bir süre sustu, sonra tekrar başladı, kendi kendine sızlanıp küfürler etti. Tarek gözlerini kapattı, renkli etiketler geldi gözünün önüne.

"Ben de, 11 Numara gibi yapacağım ya! Ben yokum artık bu işte. Sıçtığımın hapishanesi. Sıçtığımın hapishane aynasızları."

"Sakinleş 69," dedi 38 Numara.

69 Numara, fırıl fırıl dönüyordu. "Bana bak, sinirime dokunuyorsun, haberin var mı? Sakinleş. Sakinleş. Sen sakinleş, 38 Numara! Çok biliyorsun sen, ukala!"

38, bir hamleyle ranzadan atladı, 69'u duvara bastırdı.

"Beni iyi dinle 69 Numara!" diye tısladı. "Sana sakinleş diyorum, anlaşıldı mı? Yoksa neler olacağını gözlerinle gördün. Deney gerçek ya da değil, ama deminki olay tamamen gerçekti! Ve bu daha ikinci günümüz. Lanet olsun, şimdi çıldırma zamanı değil!"

69'u bıraktı, dönüp yatağına oturdu. 69'da artık ne ses ne de hareket vardı. Tarek'in bakışları ikisinin arasında gidip geldi, kaşlarını kaldırıp, başını iki yana salladı. Bir an için bile olsa korkuyu görmüştü. İkisinde de.

"Hey, ne dersiniz, bunlar bize ne zaman kâğıt verecek? Ne zaman mektup yazabileceğiz?"

Nöbetçi odasında moraller yerindeydi. Gece vardiyasındaki gardiyanlar, vaktinden bir saat önce içeri girince büyük bir tezahüratla karşılandılar.

"İnek! İnekler!" diye tempo tuttu Eckert.

"Eh, siz de güzel güzel çalıştınız mı bakalım?" diye sordu Berus.

Gülüştüler, sanki yıllardır birlikte çalışıyormuş gibi birbirlerinin ellerini sıktılar, omuzlarını yumrukladılar. Sadece Bosch onlara katılmadı, mahkumların yemeklerini mikrodalgaya koymak üzere hazırlık yapıyordu.

"İşi erken bırakacağımızı sanmayın!" diye seslendi Eckert. "İş zamanında iş!"

"Size belki biraz koltuk çıkabiliriz."

"Aman, sakın arkadan olmasın!"

Yine gülüşmeler. Tode ve Renzel, fincanlarına kahve doldurdu. Holger Berus, vardiya raporunu yazmakta olan Eckert'in yanına oturdu.

"Dünkü şu komploya karşı iyi iş çıkartmışsın. Vardiya raporunda okudum. Bunlar kafayı yedi, ha?"

"Hiç şansları yok!" dedi Berus. "Sizde nasıl gidiyor?"

"İyi gidiyor. Tatsız tuzsuz ama rahat. Bu sabah 11 kontrolden çıktı, şef de onu deneyden çıkardı. Şimdi yine sakin."

"İyi olmuş. Ya öteki *salaklar*?"

"Duydunuz mu? *Salaklar!* İyiymiş yahu! Çarpışma testi salakları!" Bu espri, Eckert'in pek hoşuna gitti. "Aynen öyle duruyorlar! Tam çarpışma testi salakları! Biz de, onları duvara patlatıyoruz!"

"Biz değil," dedi Renzel. "Şu yukarıdakiler. Biz, sadece emniyet kemerlerini bağlıyoruz."

Eckert toparlanmaya başlamıştı. "*Salaklar*! Süpermiş... Yoo, Berus, salakların hepsi sakin. Bazen bir gerzek başkaldırıyor, ama

biz hepsini de sakinleştirmeyi beceriyoruz. Dik kafalı bunlar. Her şey için itelenmeleri gerekiyor, ama coplar sağ olsun, hemen yola geliyorlar. Yavaş yavaş işlerin burada nasıl yürüdüğünü anlamaya başladılar."

"Ee, özel dostumuz 77 Numara ne âlemde? Avluda yine herkese sırnaşıp duruyor mu?"

Eckert, yüzünü buruşturdu. "Bu herifin bir sorunu var. Sanırım yakında özel muamele gerektirecek."

"Bence de."

Bosch, masaya yaklaşıp, konuşmaya katıldı. "77 kuralları çiğnemediği sürece, 'özel muamele' gerektirecek bir neden yok. Uymamız gereken bir yönetmelik var."

Renzel, kahve makinesinin önünde beklerken, "Neyi var bunun?" diye seslendi.

Eckert, Berus'a gözüyle işaret etti. "Bosch, bizim vardiyanın Rahibe Teresa'sı. Hey, Bosch, sorun yok. Burada her şey yönetmeliğe uygun yürüyor. Bizim işimiz, düzeni sağlamak. Her şeye hazırlıklı olmamız gerektiğinin defalarca altını çizdiler. Doğru mudur?"

"Doğrudur!" dedi Berus.

"Ama böyle yöntemlerle değil!" diye seslendi Bosch.

"Ne yöntemleriymiş bunlar?"

Volker Eckert arkasına yaslandı.

Werner Tode, ağzına kadar kahveyle doldurduğu fincanını dökmemek için dikkatle masaya doğru yürüdü. "Yukarıdakiler bir şey demediği sürece her şey yolunda gidiyor demektir."

"Aynen," dedi Berus. "Durum ne eksik, ne fazla."

Bosch, bir şey daha söylemek istedi, ama arkadaşlarının yüzlerini görünce yine hazırladığı yemeklere yöneldi.

"Hey Bosch!" diye arkasından seslendi Eckert. "Burada yaptığımız her şey, bir oyundan ibaret! Onun için kasılmanın anlamı yok." Sonra Berus'a dönüp devam etti: "Tipik öğretmen. Eğlenceden çakmıyor."

"Bugün yemekte ne var bakalım?" diye sordu Renzel.

Bosch'un karşı çıkmasına aldırmadan, Eckert porsiyonlardan birini Renzel için açtı, tadına baksın diye uzattı. Renzel ağzına bir lokma atıp, yüzünü buruşturdu.

"Yoksa siz de bundan mı yiyorsunuz?"

"Hasta mıyız biz? Yok, dışarıdan bir şeyler söylüyoruz."

"Benim en küçük oğlum böyle şeylere bayılıyor!" diye seslendi Tode.

"Kaç yaşında ki?"

"Sekiz aylık!"

Espri, herkesi neşelendirdi.

"Evet, altına sıçanlar bayılır buna!"

"Peki, doyuyorlar mı bununla?"

"Yoo, ama biz de yemek yerine bol bol su içiriyoruz onlara. Karnı şişenin pek sesi çıkmaz."

"Çok akıllıca."

"İyi de, bu açılmış porsiyonu ne yapacağım ben şimdi?" dedi Bosch, ötekiler konuşurken.

"Dert değil!" dedi Berus. Gürültülü bir şekilde burnunu çekti, içindeki sümüğü et suyunun içine boşalttı. Sonra içine biraz süt ilave edip, hepsini karıştırdı.

"77 için özel menü! Hem baharatlı hem de proteini bol!"

Bosch hariç, hepsi güldü. Midesi bulanır gibi bir ifadeyle Berus'u süzdü, sonra tek kelime etmeden arkasını döndü.

Püre, yine bir şeye benzemeyen bir sos içinde muhallebi gibi ezilmiş et ve yine kaynamaktan kendini bırakmış sebze. Tadı, saman gibi. Ne tuzu var ne baharatı. Hepsi birbirinin aynı. Zaten çok da az. Ama bu kadarını bile hızla içlerine tıkmak zorunda kaldıklarından mideye oturuyor. Bosch adlı gardiyan, Tarek'e bakıp, yemeği göstererek, hafifçe başını salladı. Tarek bunun üzerine, kendi yemeğini diğerlerininkiyle karşılaştırıp, kendi sosunun diğerlerinden çok daha açık renkli olduğunu fark etti. Diğer iki gardiyanın sırıtarak kendisine baktıklarını da gördü. Aniden midesi

bulandı, okul kamplarında yapılan şakaları hatırlamıştı. Çatalla kaşığı bırakıp, yemeğine devam etmedi.

"Yemeğini bitirsene, 77! Proteini çok bol!"

On dakika sonra, yemekler bitsin ya da bitmesin, tepsiler toplandı. Başladılar su içmeye. İçin, için, için, için. Bu arada, su miktarı beş dakikada üç litreye çıkmıştı. İçtikten sonra şişeler başların üzerinde ters çevriliyordu. Tarek, içebilmek için kendine eziyet etti, bir litreden sonra yutkunamıyordu bile. Birileri geğirip duruyordu, geğirdikçe de uyarı alıyorlardı.

21'e, herkesten fazla rezistans yaptı diye bir gofret verdiler, o da birisi gelip istemesin diye, hepsini tek seferde ağzına atıp yuttu. 69, hayretler içinde ona bakıyordu.

"Ne bakıyorsun 69? Sen de mi isterdin, huh?"

69'un yüzü parladı. "Evet, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Bir gofret için hepsinin kafasını uçururdun, değil mi kovboy?"

Ardından hücrelerin önünde sayım yapıldı. Gardiyanlardan biri, *Disiplin Komisyonu*'nun 82 Numara, 15 Numara ve 77 Numara'nın mahkumiyet sürelerini ikişer gün uzattığını duyurdu. Tarek'in kafası karıştı, çünkü sözleşmede mahkumiyet süresini uzatmakla yetkili herhangi bir komisyondan söz edilmiyordu. Yoksa var mıydı böyle bir madde? Gardiyanların, özellikle de adı Berus olanın, pusuda beklediğini fark ettiğinden sormadı. Hayır, hiçbir şey yapmayacaktı. Cildi, yıkanmaya zorlanmasının etkisiyle hala yanıyordu. Dur, sükûnetini koru Tarek, gevşe, her şeyi hafızana kazı, Tarek. Sonra hepsini yazacaksın. Dayan, Tarek.

Vardiya değişiminden sonra, sabah vardiyası daha uzun süre görev başında kaldı. Sadece Bosch yoktu. Neredeyse kimse konuşmuyordu. Dişlerin arasından, belli belirsiz kafa hareketlerinin eşlik ettiği, alçak sesle kısacık cümleler çıkıyordu ancak. Çoğu, öylesine ayakta duruyordu. Sadece 38 Numara esneme hareketlerine devam ediyor, programını aksatmıyordu. Tarek sırtını duvara yaslamış, mahkumları ve gardiyanları izliyordu. Duvara yaslanıp olan biteni takip etmek iyi geliyordu ona, hoşuna giden bir durumdu.

"Hadi hareket edin! Harekete ihtiyacınız var!" diyerek; Berus, hepsini harekete geçirdi. "Nedir o ayakta dikilmek öyle! Tembellik yok! Bakın 38'e! Haydi hareket!"

Onlar da, gardiyanları sinirlendirmemek adına dolanır gibi yaptılar. İki gardiyan kenarda duruyor, biri de kapının önünde bekliyordu.

Her şey, nasıl da hemen rutinleşebiliyordu! Kalkmak, yıkanmak, yoklama, yatakları düzeltmek, kahvaltı, vardiya değişimi, yoklama, avluya çıkış, çalışma, can sıkıntısı, öğle yemeği, vardiya değişimi, yoklama, can sıkıntısı, avluya çıkış, can sıkıntısı, akşam yemeği, can sıkıntısı, vardiya değişimi, yoklama, ışıklar sönsün, kuralların öngördüğü pozisyonda sırtüstü uyumak, eller battaniyenin üzerinde, kâbuslar.

Otomatik bir dünya. Otomatik, dar, göz kamaştıracak kadar aydınlık bir dünya. Her şey, en ince ayrıntısına kadar organize edilmiş, önceden belirlenmiş, ama hiçbir şey için yeterince zaman yok. Can sıkıntısı hariç. Uyumaya sadece geceleri izin var. Gardiyanlar, uyuyan birini yakalayacak olsalar, hemen uyandırıyorlar. Gardiyanları hırçınlaştırmamak için, her şeyi doğru yapmak zorundasın. Gardiyanlar birine seslenecek olsalar, bir şey yolunda gitmediğinden herkese kendilerini yere atmaları emredilse, hemen nabızlar fırlıyor. Şimdiye kadarki en büyük mutluluk, bir gofretti. 69, anlata anlata bitiremiyor.

69, iyi görünmüyordu. En dip köşeye kaçıp kıvrılmış, terliyor ve tir tir titriyordu. Hücreye girdiklerinde Tarek, Steinhoff'a bir işaret çaktı, sonra gidip 69'un yanına oturdu.

"İyi misin, 69?"

Cevap yok.

"Hey, kovboy!"

"Donuyorum. Çıkmak istiyorum buradan."

38 Numara, yataktan kalkıp, karşılarındaki duvara yaslandı. Tarek, 69'un sırtına vurmayı denedi, ama o istemedi.

"Peki, tamam. Hey Joe, nesin sen? Yani dışarıda, meslek olarak diyorum."

"Elektrikçi."

"Elektrikçi. Ne güzel meslek. Yüksek gerilimli akımlar falan da mı?"

"Evet."

"Tehlikeli desene."

Cevap yok. Tarek, 38'e bir bakış attı. O da omuz silkti.

"Buradan çıkar çıkmaz ilk olarak ne yapacaksın Joe? Neyin hayalini kuruyorsun?"

Joe düşünmeden cevapladı. "Ketçap ve mayonezli kızarmış patates. Hem de çift porsiyon alacağım kendime."

"Şahane! Hey Joe, burada ne arıyorsun? Yani bu deneye katılmak aklına nereden geldi?"

Önce duymamış gibi yaptı, Tarek sorusunu tam tekrarlamak üzereydi ki, birden anlatmaya başladı.

"Bir arkadaşımın dolduruşuna geldim. İki inşaat işi arasında 3 hafta boş duracaktım, arkadaşım da deneyin süper bir aksiyon olabileceğini düşündü. İki hafta kafana göre takıl, karşılığında da parayı kap. Peki, kendisi müracaat etti mi dersin? Hayır, kendisi etmedi! Sadece ben! Salak yerine konan yine ben oldum. Sıçtığımın oyunu bu!"

"Peki, sevgilin ne diyor? Var mı sevgilin? Olmaz olur mu, elbette vardır, 69!"

"Benim her zaman sevgilim oldu. Deli olduğumu düşünüyor. Haksız da değil, hani! Ha siktir! Hep başkalarının dolduruşuna geldiğim ve sonunda kendimi salak gibi hissettiğim için."

69 Numara'nın titremesi artmıştı. Tarek, yatağından battaniyesini alıp, omuzlarına örttü.

"Gerçek salağın kim olduğunu söyleyeyim mi sana, Joe? Bilmek ister misin?" 69 Numara, başıyla onayladı.

"Ben. Yerin dibindeki bir çukurda bir ölü gördüğüm için kâbuslar görüyorum. Muhabirim ve bu gördüklerimi yazamadım, biliyor musun? Şoka girdim falan. Yazabileceğim bir şeyler çıksın diye, içeride yatmanın nasıl bir durum olduğunu merak ettim. En büyük salaklık bu değil mi, Joe?"

"Mega salaklık."

"Doğru. Üstüne üstlük bugüne kadar rastladığım en baş döndürücü kadın dışarıda, onu bir daha aramadığım ve de benim nerede olduğumu da bilmediği için bana durmadan sövüyor. Söyleyeyim sana Joe, sen bence şanslı bile sayılırsın."

Tarek'in dairesine girdiğinde ilk dikkatini çeken şey kokuydu. Bir insanın nasıl koktuğu Dora için önemliydi. Tarek iyi kokuyordu, ama evi öyle değildi. Rutubet, küf, kirli çamaşır ve hafifften de ne olduğunu çıkaramadığı bir kimyasal madde kokusu alıyordu. Kötü bir yer, diye karar verdi Dora hayal kırıklığı içinde. Onu rahatsız eden evin dağınıklığı değildi. Zaten böyle bir ortam bekliyordu. Sanki tuzaklarla dolu yasaklı bir yere girmiş gibi, büyük bir dikkatle koridoru, iki odayı, küçük mutfağı, küf kokulu daracık banyoyu gezdi. Giysi, kâğıt, kitap ve video kaset yığınları üzerinden dikkatlice atladı, bardaklar, tabaklar, şişelerin etrafından dolaştı ve kimi zaman apartmandan ya da caddeden sesler geldiğinde korkudan sıçradı. Banyoda musluk açıktı, gidip kapattı. Yatağın yanında çok güzel ayaklı eski bir abajur vardı, kırılmıştı. Salonda telesekreterin ışığı yanıp sönüyordu. Dora, ona dokunmadı. Bir masanın üzerine fotoğraflar saçılmıştı. Dora, suçluluk hissine kapılsa da, karıştırdı onları, çünkü Hendrikje olsa böyle yapardı. Resimlerde tanımadığı insanlar vardı, bir sürü de kadın. Duvara asılmış bir çerçeve içinde, Tarek'in ailesiyle birlikte çektirdiği bir fotoğraf çarptı gözüne. Ailesi olmalıydı, çünkü fotoğraftaki herkes birbirine benziyordu. Dördü de gülüyordu. Tarek'in gülümsemesi diğerlerine göre daha hafifti. Çok gençti burada Tarek, çok da vahşi. Dora oturdu, resmi uzun uzun inceledi. Kendi yatağının başucunda duran, anne babası ve Michael ile çektirdiği fotoğrafı hatırlattı. Çok benziyordu. Tarek'in yüzündeki ifadeyi okumaya çalıştı, bir şey arıyordu, fotoğrafı elinden bırakmamaya, yabancı daireyi terk

etmemeye ya da buraya bir daha asla gelmemeye onu ikna edecek bir şey... Sonra fotoğrafı çerçevesinden çıkardı, çantasına soktu, polise gitmek üzere evden çıktı.

* * *

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz, 82?"

"Bilmiyorum, Müdür Bey."

"Tarif etmeye çalışın, lütfen."

"Burada pek bir şey hissedilmiyor. Bir şekilde hissedilmiyor. Soğutulmuş gibiyiz. Sarhoş, yanlış kelime olurdu, ama dibe vurdum. Rölantide gibiyim. Evet, öyle diyebilirim. Bilmiyorum."

"Hücre arkadaşlarınızla aranız nasıl, 82?"

"Herkes birbirinden uzak duruyor. Kolay değil bu tabii. Pek kimseyle konuşmuyorum. 21, kendini beğenmiş. 53'ün çenesi kapanmıyor. Durmadan konuşup duruyor, bazen de kendi kendine söyleniyor. Mesela bu öğlen tepsimden yiyecek çalmaya kalkıştı. Ama zamanında fark ettim. Diğerlerini tanımıyorum. Konuşmuyorum da onlarla. Herkes kendi içinde yaşıyor."

"Şu idrar örneği olayı, ne hissettiniz o sırada?"

"Önce çok öfkelenmiştim. Sonra, herhalde hırsımdan ağlayacağım dedim, çünkü aynı gömleği iki hafta boyunca giyeceğimi düşünmüştüm. Sonra da, kendi kabahatin, dedim. Beceriksizlik etmeseydim."

"Kara Kutu'da neler hissettiniz? ...82? Beni anladınız mı?

"Hiç. Hiçbir şey hissedilmiyor orada. Kulaklarımda basınç vardı, bir şeyler uğuldadı."

"Peki nöbetçiler? Nöbetçiler hakkında ne düşünüyorsunuz?"

"Bu soruyu yanıtlamak zorunda mıyım?"

"Elbette değilsiniz. Ama konuştuklarımız aramızda kalacak."

"Hepsi, hayatı boyunca hayal kırıklığına uğramış, iktidarsız Nazi domuzları."

"Kendinizi nasıl tarif ederdiniz, 82?"

"Daha çok ortalama. Kendi mücadelesini veren. Hayır demesini bilmeyen. Cesurluktan ölmeyen. Çeneni kapa gitsin. Zeytin-

yağı sudan hafiftir."

"Buraya geldiğinizden beri cinsel fantezileriniz oldu mu?"

"Nasıl?"

"Buraya geldiğinizden beri cins..."

"Hayır. Şu an bunu düşünemiyorum bile. Ama gardiyanlara sağlam bir muamele gerek, ihtiyaçları var çünkü."

"Buradan çıktıktan sonra ne yapacaksınız, 82?"

"Bilmiyorum. Son zamanlarda her şey boka sarıyor."

"Sizin bir büfeniz vardı, değil mi?"

"Evet, ama... Bakalım, bilmiyorum."

"Teşekkürler, 82 Numara."

"Doktor Hanım?"

"Evet?"

"... Yok bir şey. Yok. Unuttum."

"Tamam, o zaman. Bir de, lütfen bu formu doldurur musunuz? Ondan sonra işiniz bitiyor, gidebilirsiniz."

"Ee, senin durumun ne, pilot? Sen neden buradasın?" diye aniden sordu Tarek.

"Bir şeyler yaşamak istedim."

Tarek, yerinden fırladı. "Yok, hikaye anlatma, 38! 69 Numara'nın da benim de böyle boş lakırdılara karnımız tok, değil mi 69? Burada birbirimizi ter kokularımızdan tanıyacak kadar dip dibe yaşıyoruz, üstelik önümüzde daha epey bir yol var. Evet, 38: Neden buradasın?"

Birbirlerine ters ters baktılar, sonunda 38 duvardan biraz uzaklaşıp onlara doğru eğildi:

"Komutanım emretti."

Heiner Bosch, gözleri kapalı, koltukta yatıyordu. Uzun bacakları koltuğun bir ucundan aşağı sarkıyordu, dümdüz karnının üze-

rinde, kollarını ve bacaklarını iyice açmış, beş aylık kızı yatıyordu. Kızının küçücük bedeninin her nefesle inip kalkmasına tanık olmayı, minik kalbinin atışlarını hissetmeyi, onunla adeta tek bedende bütünleşmeyi çok seviyordu. Böyle anlar, onu sakinleştiriyordu.

Karısı yanında oturmuş, yüzüne hafif hafif hava üflüyordu. Bosch gözlerini açıp, ona baktı. Hiçbir şey söylemedi, sadece baktı.

"Ne var, Heiner?"

"Dayanamayacağım."

"O kadar mı fena?"

Başıyla onayladı. Karısı bir iç geçirerek yerinden kalktı, bebeği karnından aldı. "Yemekte anlatırsın."

Bosch pek konuşkan değildi. Şimdi de, kafasından onca şey geçmesine rağmen, az ve yavaş konuşuyordu. Ama kafasından geçenleri nasıl kelimelere dökebilirdi? Tek başına hiçbirinin adını anmaya değmeyecek ufak tefek şeylerden oluşan, gittikçe büyüyen bir tehlikenin yaklaştığı hissi.

"Belki de fazla hassassın."

Bosch bir süre konuşmadı.

"Mahkumlardan birinin yemeğine tükürdüler."

"İğrenç! Peki, fark etti mi?"

"Konu, fark edip etmemesi değil. Konu, onların bunu , anlıyor musun? Bu adamlar tehlikeli!"

"Hayır. Bu, iğrenç bir ergen şakası. Deneyi yönetenlerin, buna engel olması lazım. Ama neden tehlikeli olsun ki? Niye sesini çıkarmadın?"

"Çıkarmaz olur muyum? Güldüler bana. Ve mahkumlar perişan durumdalar. Hepsi de acı çekiyor. Ben de sorumluyum bu rezaletten!"

"Fazla hassassın, Heiner. Onlar, her şeyi biliyordu. Bu sözleşmeyi imzaladıklarına göre... Ayrıca hepiniz sürekli denetim altındasınız."

Bosch önce 'evet' sonra da 'hayır' der gibi başını salladı, kafasını meşgul eden düşünceleri kelimelere dökemiyordu.

"Dayanamayacağım."

Karısı elini tuttu, ovaladı, kocasını ikna etmeye çalıştı. "Heiner, sen sandığından daha güçlüsün. Okulu hatırlasana. Başaracaksın, gör bak!"

"Herhalde deneyi yarıda keseceğim."

"Biz, bunu defalarca konuşmadık mı? Aralarında onlardan farklı birinin bulunması önemli, demedik mi?"

"Bilmiyorum."

"Seni hiçbir zaman bir şeye zorlamayacağımı bilirsin, Heiner. Ama bunu bir düşün. Şu ara bu meblağdan vazgeçme lüksümüzün olmadığını biliyorsun. Senin için de önemli. Dayan. Sonunu getir! Kendin için."

"Yüzbaşı Steinhoff! İnanılacak gibi değil! Senin türünden başka birileri daha var mıdır acaba burada?"

"Bildiğim kadarıyla yok. Ama olabilir."

Steinhoff'un anlattıkları karşısında Tarek'de uykudan eser kalmamıştı!

"Yani şu katıldığın bir deney değil, bir tür eğitim senin için. Hatta başka askerler varsa onlar için de, öyle mi?"

"Başkalarının olduğunu sanmam, ama kesin bir şey söyleyemem tabii. Bana bunun çok sıradan bir psikolojik deney olduğunu bildirmişlerdi."

"Bu, bizim için ne anlama geliyor?"

"Tahminimce daha bir dizi yapay stres ortamı yaratacaklardır."

"Yani bizler sadece dekoruz, öyle mi? Kimsenin umurunda olmayan deney hayvanları?"

38, omuzlarını silkti.

"Buradan çıkmak istiyorum," diye 69 sızlandı kendi kendine.

"Peki, senin görevin nedir, yüzbaşı?"

"Burada temel görev, asgari düzeyde direnç göstererek ola-

bildiğince dayanmak. Bir de manipülasyona gelmemek. Ne gardiyanların ne de mahkumların."

Tarek'in gözleri fal taşı gibi açıldı. "Aaa, böyle demek!"

"Evet, böyle!"

"Yani buradaki herkes düşmanın."

"Prensipte öyle."

"O zaman bize bunu neden anlattın?"

"Evet, neden, hı?"

Steinhoff, yeniden ranzasına uzandı. "Belki de hataydı."

"Diyelim ki bu 'eğitim'e katlanamadın ve sonunu getiremedin, o zaman ne olur?"

"Bir şey olması için, bunun gerçek bir eğitim olması gerekirdi. Yani bilmiyorum."

"Ve de kimseye güvenemezsin."

"Aynen."

"Eh, bizler hücre arkadaşıyız ama," diye söze karıştı 69 Numara.

Steinhoff, başını iki yana salladı. "Bu tamamen tesadüf. Sizleri ilk kez görüyorum. Gülünç entariler ve yüzücü boneleri içinde iki adam. Size neden güveneyim ki?"

Tarek ayağa fırladı, ani hareketle bonesini kafasından çıkarıp yere fırlattı. "Peki şimdi?"

"Hey, bu yasak," diye seslendi 69 Numara.

"Sıçarım yasağına! Peki, şimdi? Şimdi beni görüyorsun! Bu, benim! Tarek Fahd, yirmi sekiz yaşında ve..."

Sözüne devam edemedi. Düdüğün sesi kulakları tırmaladı, hemen arkasından bir gardiyan kapıda belirdi, copuyla parmaklıklara vuruyor, Tarek'e bağırıyordu.

"Boneni tak! Derhal boneni tak, 77!"

Berus ve üçüncü gardiyan kendilerini hole attılar, ama ilk gardiyan onları sakinleştirdi.

"Her şey yolunda! Sorun yok! Her şey kontrol altında! Yalnızca 77'nin kafası kaşınmış da!"

Berus, parmaklıkların önüne dikildi. "Senin başka yerlerin de kaşınıyordur, ha 77?

Tarek, şimdi yine olay çıkacağını tahmin ettiğinden, Berus'un işi büyütmemesine şaşırdı. Berus, hol nöbetini devraldı, Tarek'i gözünden ayırmadı ve arada bir boynunu kütürdetti.

Tarek düşündü, aklına bir fikir geldi. "Hey, Yüzbaşı! Peki ya, ortak çalışmayı öğrenmen gerekiyorsa? Belki de, elindeki işin çözümü budur."

"Senin böyle bir kelimeyi biliyor olmana şaşırdım, 77."

"Olabilir mi, olamaz mı?"

38, tereddüt etti. "Mümkün. Ya da değil."

Tarek iç geçirdi. "Bak, sana ne diyeceğim, 38. Sen, bu bokun içine bizden çok daha fazla batmışsın."

Öğleden sonra yemekhaneye götürüldüler. Masaların üzerinde, her sandalyenin karşısında dörder adet mektup kâğıdı, birer tane de yumuşak uçlu ince keçeli kalem duruyordu.

"Okunaklı yazın! Abuk sabuk şeyler istemem!"

Tarek, kız kardeşine yazdı. Gardiyanların mektupları okuyacaklarını bildiği için kendini kısa ve net cümlelerle ifade etti. Gizli mesaj olarak yorumlanabilecek hiçbir şey yazmamaya dikkat etti.

"Dört dakikanız kaldı!"

Diğer üç yaprak boş kalmıştı. Tarek, salonu arşınlayan nöbetçileri izliyordu. Gözleri gardiyanlarda, kalan kâğıtları usulca kucağına kaydırdı, onları alelacele olabildiğince küçülterek katladı. Bütün gardiyanların başka bir noktaya baktığı bir anda, o küçük yumağı kolunun içine soktu. 38, durumu fark etti, ama sesini çıkarmadı.

"Bir dakika kaldı! Hadi, bitirin artık!"

Gardiyanların bir kez daha başlarını çevirmesi gerekiyordu. Çünkü kalem olmadan kâğıt ne işe yarardı? Bakmayın bana! *Bakmayın bana!* Gardiyanlar sırtlarını dönünce, Tarek yeniden risk aldı. Ani bir hareketle kalemi koltuğunun altına sıkıştırdı. Gardiyan, kâğıtları toplamaya ve kalemleri saymaya gelmeden

hemen önce kalemini saklamayı başarmıştı. Ama hesaba katmadığı bir sorun daha vardı. Üç yaprak kâğıdın eksik olduğunu bir şekilde belli etmemesi gerekiyordu ve bunu tek kolla yapmak zorundaydı.

"Hadi, davranın!" dedi Berus. "Kâğıtlarınızı verin bana!"

* * *

Monitörlerin bulunduğu oda boştu. Karşıdaki masada birkaç tane açık bırakılmış psikoloji ders kitabı, üzerine notlar alınmış kâğıtlar, markör kalemler, bir bölümü yenmiş bir paket çikolata, içinde soğumuş kahveyle bir plastik bardak duruyordu. Pencerenin yan tarafındaki bilgisayar ekranında ekran koruyucu akıyordu. Akvaryumda renkli balıklar. Arada bir köpek balığı belirip balıklardan birini yutuyordu.

Bir numaralı ekran, yemekhaneyi gösteriyordu. 38 numaralı mahkum komşularının kâğıtlarını topluyor, karşısında duran gardiyana uzatıyordu.

"Hey, biraz daha düzenli ol, 38!" Gardiyanın sesi, monitör hoparlörünü yırtarak çıkar gibiydi. *"Her şey birbirine girmiş!"*

"Özür dilerim, Sayın Ceza İnfaz Memuru! Şey, düşündüm ki..."

"Düşünme, 38! Hepiniz kâğıtların üzerine numaralarınızı ve adresleri yazdınız mı?"

"Teşekkür ederim," diye belli belirsiz mırıldandı 77 numaralı mahkum.

"Neyin teşekkürü?" diye tısladı 38 Numara ayağa kalkarken.

Hava biraz ısınmış gibiydi, bahar kokuyordu. Güneş, insanın cildinde kıpırtılar oluşturuyor, bir sağanağın ardından açtığından enstitü binası önündeki ıslanmış tuğla rengi kaldırım taşlarını kurutuyordu. Kampüsün kenarındaki küçük kayın ormanından buharlar yükseliyor, çimenlikte, kendilerine böcek arayan kargalar gruplar halinde geziniyordu. Geniş kampüsün dışındaki

patikada bir kadın köpeğini gezdiriyordu. Kadın bir an durdu, biraz ilerideki botanik bahçesinin göz kamaştırıcı pleksiglas kubbesine ve hemen yanındaki enstitü binalarına baktı. Orada birkaç genç dikilmiş, sigara içiyorlardı. Sırık gibi bir herif, çocuk gibi su birikintilerinin içine atlayıp duruyordu. Binanın arkasındaki gökyüzü yine kararıyordu. Kadın, köpeğini çağırdı ve aceleyle yürümeye başladı.

Kadın, üç adamın binadan çıkışını göremedi. Üç adam ve karşıdaki gençler birbirlerine kısaca el sallayıp, karşılıklı bir şeyler söylediler. Sonra üç adam hızlı adımlarla park yerine doğru yürüdü.

"Onlarla konuşmamıza izin var mı yok mu?" diye sordu Lars, ıslanmış ayaklarıyla binaya girerken.

Jutta omuz silkti. "Ne kadar az konuşursak, o kadar iyi."

Ekibe yeni katılan ve laboratuvarı merak eden iki kişiden biri, "İçeri girmemiz gerekmiyor mu?" diye sordu.

"Tamam, gireriz, sakin olun," dedi Lars."Burada araştırma yapıyoruz, borsada değiliz. Önce biraz hava alalım. Aşağıda zaten pek bir şey olduğu yok. Aslında hiçbir şey olduğu yok, ne dersin Jutta?"

İki numaralı monitördeki görüntü hareketlenmişti. Mahkumlar tek sıra halinde hücrelerine götürülüyordu. Nöbetçiler, mahkumları bir süre, elleri başlarının arkasında, hücrelerinin önünde bekletip, sırayı baştan sona gidip geldiler. 12 Numara'nın öne çıkmasını istediler. Gardiyan Berus, mektubunu 12 Numara'nın burnunun dibine soktuktan sonra, mektubu yüksek sesle okumaya başladı. Diğer iki gardiyan gülüyordu. 12 Numara, mektubunu gardiyanın elinden çekip almak için öne atıldı, ama Berus daha hızlı davrandı. 12 Numara'ya avazı çıktığı kadar bağırdı, copunu adamın göğsüne bastırdı ve geriye doğru itti. Mahkum, hızlı bir hamle daha yaptı, ama diğer iki gardiyan anında ya-

nında belirdi. Berus, 12 Numara'yı tokatladı. Diğer iki gardiyan da bağırıp çağırıyordu. Diğer mahkumlar kendilerini yere attılar, toparlanıp, hazır ola geçtiler, sonra tekrar yere yattılar.

"Özellikle dikkat edilmesi gereken bir şey var mı?" diye sordu ikinci öğrenci. Denetim görevi kendisine ilk kez verilmişti. Profesör Thon'un yanında yaptığı deneysel stajın en can sıkıcı bölümü denetim göreviydi, ama sınava katılmaya hak kazanmak için burada olmak zorundaydı ve herhangi bir şeye özellikle dikkat etmeye hiç niyeti yoktu.

Lars, hayır anlamında başını salladı. "Devamlı monitörlerin başında oturacak, olup biteni izleyeceksin. Günde bir kez catering servisinden yemek geliyor. Üç öğün bir arada. Tek yapmanız gereken, teslim belgesini imzalamak. Vardiya değişmeden önce gardiyanların listeye adlarını yazmaları gerekiyor, ama bundan haberleri var zaten. Vardiya bitiminde gardiyanlardan biri, idrar ve tükürük örneklerini buraya yukarıya getirir. Sizin yapmanız gereken, yalnızca bunları kodlamak ve paketlemek. Thon geldiğinde alıp götürüyor onları. İçeride, duvarda en önemli telefon numaralarının yazdığı bir liste asılı. Bazen aşağıda bayağı kıyamet kopuyor, ama alışırsın. Anlayacağın, sıradan bir deney değil bu. Ama işler şimdiye kadar gittiği gibi devam ederse, yakında *Science Magazine* hepimizden söz edecek. Bilgisayara birkaç oyun yükledim, canınız sıkıldığında bakarsınız."

"Ee? Hiç aşağıya indiniz mi?"

Lars, başını iki yana salladı. "Yasak. Yasak bölge. Aşağıya inebilen üç kişi var, Thon, Jutta ve bir de ihtiyaç halinde doktor. Ama ekrandan bakmak daha keyifli. Televizyon seyreder gibi.."

Telefonun öbür ucundaki Hendrikje, "Peki şimdi neredesin?" diye sordu.

"Onun evindeyim." Dora telsiz telefonu kulağına bastırıp, diğer kolunu dirseğine destek yaptı.

"Peki, *o* şimdi nerede?"

"Bilmiyorum Rikje, nereden bileyim! Polise gittim, kayıtlarda bulamadılar, ama komşu kadına bakarsan, polis gelip tutuklamış onu! Oysa emniyetin sisteminde böyle bir kayıt yok! Ya da öyle diyorlar. Karakoldaki memur yarım saat boyunca her yere telefon etti, Tarek kesinlikle tutuklanmamış. Komşular bazen olmayan şeyler gördüklerini sanırlar, diyorlar."

Dora, apartmandaki kadının fersiz gözlerini hatırladı.

"Evet, bilirim," dedi Hendrikje. "Peki şimdi? Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Bilmiyorum."

"Ama ben biliyorum. Ona bir not yazıp oraya bırak ve geri dön."

"Ya başına bir iş geldiyse?"

"Bir kadının yanındadır. Yüzde yüz. Komşu kadın yanılmıştır. Dur bir dakika, orada karnaval zamanı değil mi şimdi? Evet, öyle! Gelip bir partiye götürmüşlerdir, kim bilir nerede sızmıştır, horul horul uyuyordur."

"Bilmiyorum, Rikje."

"Ya da gelip seni almamı mı istiyorsun?" Sesinde tehdit vardı.

"Hayır," dedi Dora hemen. "Çok tatlısın, ama gelmeni istemiyorum. Yarın tekrar polise giderim, o zaman da izini bulamazsam, döner gelirim. Yarın. En geç öbür gün."

"Ama uçağın yarın!"

"Biliyorum. Ama daha sonra uçacağım. Dennis ile konuş, burada işlerimin bitmediğini söyle. Lütfen canım, olur mu?"

Hendrikje telefonun öbür ucunda susuyordu. Dora, sadece onun nefes alıp verişini duyabiliyordu.

"Bir çılgınlık yapmayacağından emin misin?"

"Bu, senin fikrindi, Rikje!"

"Biliyorum. Zaten bu yüzden çok huzursuzum ya! Seni bu herifin peşine düşürmek belki de aptalca bir romantizmdi. Senin

uçağa atlayıp gitmeni istemiyordum. Ama şimdi korkuyorum. Lütfen dön, olur mu?"

"Kesinlikle, Rikje. Endişelenme sen, tamam mı? Her şey yolunda. Onu bulmak istiyorum sadece, sonra geliyorum."

Hendrikje, derin bir iç geçirdi. "Aptalca bir fikir bu! Ama nasıl istersen. Fırsat buldukça ara beni."

"Söz veriyorum."

Dora, telefonu kapattıktan sonra yerde, telefonun yanında uzun bir süre öylece oturdu, kafasından bin türlü şey geçti. Bir karar vermeden önce hep böyle yapardı. İş karar almaya gelince, dünya paramparça olurdu, camın kırılıp dağılması gibi binlerce olasılığa, binlerce yola bölünürdü. Dora her zaman, neyi *istemediğini* çok iyi bilirdi. Bunun dışında kendini hayatın akıntısına bırakmak, kocaman kocaman planlar yapmamak, onun yerine sağında ve solunda kendisine sunulan yolları, işaretleri, sesleri ve küçük çatallanmaları denemek, onlara kulak vermek en iyisiydi. Buna karşın karar vermek, sert ve acımasızdı, ahengi bozar, büyük bir hata yapmak anlamına gelebilirdi. Ama bazen karar vermekten başka seçenek de kalmazdı.

"Sayın Ceza İnfaz Memuru!"

"Ne var, 77?"

"Görüyor musunuz, 69 iyi değil."

Berus, hücreye şüpheyle yaklaştı. "Parmaklıklardan uzaklaş, 77!"

Tarek, kenara çekildi. Gardiyan, dikkatli bir adımla yaklaştı, parmaklıkların arkasından battaniyeye sarılmış 69'a baktı. Hücre, gözlük camlarına yansımıştı.

"Neyin var, 69?"

"Üşüyorum."

"Hasta mısın?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru. Sadece üşüyorum."

"Sadece üşüyormuş! Senne zırvalıyorsun öyle, 77?"

"İyi durumda olmadığı her halinden belli değil mi? Bence onu bir doktor görmeli. Burada bir doktor var, değil mi?"

"O, mükemmel durumda," diye Tarek'e kükredi Berus. "Onun sözcülüğünü yapacak bir menajere mi ihtiyacı var? Yine hava atmak istiyorsun, 77! Sen kendini ne sanıyorsun, adaletin sesi mi? Yoksa bir numara mı bu?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Ya da rol mü yapıyorsun, 69, hı?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Aferin. Çünkü yalancıların gideceği yer Kutu'dur! Kutu'ya girmek ister misin, 69?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Ama bir gofrete hayır demezsin, değil mi 69?"

"Evet... yani hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Gel benimle, 69!"

Berus hücrenin kapısını açtı, 69 Numara'yı koridordan yürütüp, götürdü. Bir süre sonra da geri getirdi, 69'un ağzının kenarındaki leke hariç, değişen hiçbir şey yoktu.

"Muayene edildin mi?" diye sordu Tarek.

"Hayır."

"Peki, ne yaptılar?"

"Soru formları."

"Soru formları!" diye ağır ağır tekrarladı Tarek. "Çikolatadan, öyle mi?"

O akşam, Berus'un uzun zamandan beri ilk kez randevusu vardı. İş çıkışı, uçak şirketinde çalışırken arasının iyi olduğu iş arkadaşı bir kadının numarasını arayıp bulmuştu. Şefkatle bakan, ince bedenli, ellerinin derisi kuru, Jessica adında bir kadındı bu. Adı fark etmiyordu zaten Berus için. İki hamleden sonra, kendinde ona telefon etme cesaretini buldu. Kadın, evine henüz girmişti, akşam için de programı yoktu. Sinema? Tabii, iyi olur. Ya da yemeğe mi

çıkılsa? Neden ikisi de olmasın? Kadın, telefonun öbür ucunda gülüyordu. Berus da güldü, kararını yemekten yana verdi.

Jessica, yemekte en taze havaalanı dedikodularını detaylarıyla anlattı. Berus güldü.

"Nasıl bir saçmalık bu! Bunlar, kendilerini pek ciddiye alıyor! Oradan kurtulduğum için öyle mutluyum ki!"

"Sen en iyisini yaptın!" dedi Jessica, bir yandan da ürkekçe Berus'un masanın üzerindeki eline dokunuyordu. "Peki, şimdi ne yapıyorsun?"

"Üniversitenin bir araştırma projesinde çalışıyorum." Çatalıyla ne olduğu anlaşılmayan bir hareket yaptı. "Bir psikoloji deneyinde bir tür süpervizörlük yani."

Kadının gözleri açıldı.

"Mahkumlar arasında grup içinde oluşan stresin etkilerini ve boyutlarını araştırıyoruz," diye açıkladı Berus. "Benim görevim, her şeyin kurallar çerçevesinde yürümesi için denekleri gözetim altında tutmak."

"Kulağa çok heyecan verici geliyor."

"Öyle zaten. Sorumluluk taşıyorsun, kendi hakkında bir sürü şey öğreniyorsun, eh parası da iyi."

"Bunun için mesleki eğitim almış olmak gerekmiyor mu peki?"

"Bayağı zorlu bir teste tabii tutulduk. Çoğu bunu geçemedi zaten. Bizi de konuyla ilgili kısa bir programdan geçirdiler, hepsi bu."

"Yani bizdeki gibi."

"Denebilir. Ama bizimki bilimsel bir araştırma."

"Peki, proje tamamlandıktan sonra?"

"Aynı alanda başka bir iş bakacağım. Bazı planlarım var. Ama bizim deney öyle kolay kolay sonlanacak gibi görünmüyor."

Berus, prensipten çok alışkanlıktan, vejetaryen menüden sipariş verdi. Ara ara riske girip, gözlerini Jessica'nın göğüslerine kaydırdı. Vücuduna göre hayli büyüktüler ve kadın konuşurken inip kalkıyorlardı. Jessica, bakışları fark etti.

"Ee?" diye sordu Jessica. "Beğendin mi yemeği?"

"Güzel, beğendim," dedi Berus, bir taraftan lokmasını çiğnerken.

Jessica, iki lokma arasındaki boşlukta, "Yani beni aramanı hiç beklemiyordum," dedi. "Değişmişsin gibi geldi bana."

"Ne gibi?"

"Değişik işte. Sesin mesela, değişmiş. Yeni işinin etkisi muhtemelen."

Daha sonra, restorandan çıkarken Jessica ani bir hareketle yüzünü Berus'a döndü, bedenini bedenine bastırdı ve onu öptü.

"Yemek için küçük bir teşekkür."

Berus, kadının göğüslerinin hareketini hissetti, kendisi bile anlamadan dokundu onlara, sonra da avucunda sıkı sıkı tuttu. Jessica hafifçe inledi, uzanıp Berus'u tekrar öptü.

"Hadi, evime götür beni, olur mu?"

kâğıdım var. kâğıt eşittir kuralları çiğnemek. kâğıt eşittir özgürlük. kâğıt eşittir göt yalamak. berus götümü yalasın. yazabildiğim için bütün olanlara dayanacağım.

Tarek, elini bileğinden silkeleyip, yatağının üzerine kıvrıldı. Işıksız, kağıdı doğru düzgün görmeden yazı yazmak hiç de kolay değildi. Hem küçük hem de okunaklı yazabilmek için kâğıdı burnunun dibine kadar çekmek zorunda kaldı.

"Sen ne yapıyorsun orada, 77 Numara?"

"Hiç. Soru formları."

"Kuralları çiğniyorsun, 77 Numara!"

"Sıçarım kurallara, 69 Numara! Ya çeneni kapa ya da Berus'un senden ne istediğini söyle! Gofret karşılığında kimin kafasını uçuracakmışsın bakayım?"

"Ne gofreti be?"

"Unut gitsin. O zaman az önce ağzına bulaşan şey boktu, demek ki. 38, uyudun mu?"

"Evet."

"Burada uzman sensin. Bu neden bu kadar iyi işliyor?"

" iyi işliyor?"

"Herkes, bu oyunu neden oynuyor? Sadece bir deney bu, öyle değil mi?"

Bir süre nefes seslerinden başka bir şey duyulmadı. Fakat sonra: "Bu, eski bir oyundur, 77 Numara. Dünyadaki her ordu bilir bunu. Eğer insanlara yapmak istemedikleri bir şeyi yaptırmak istiyorsan, yani öldürmek, öldürülmek ya da daracık bir yere kapatılmaya izin vermek; tek bir yöntem vardır: Göz açtırmadan talim. Kişiliğin tümüyle yıkıma uğraması. Buradaki gardiyanlar hakiki kışla talimlerine kıyasla çok daha paldır küldürler. Ama yine de sistem çalışıyor, gördüğün gibi. Sen de dahilsin buna."

"Yanıldın, 38 Numara. Ben dışındayım. Ben sadece izliyor ve yazıyorum."

"Susun artık!"

"Sen, bugüne kadar gördüğüm en büyük salaksın, 77. Aslında senin de bizden bir farkın yok. Çünkü biz hepimiz mahkum olduğumuzu biliyoruz. Çünkü söz hakkının kimde olduğunu biliyoruz. Sen, burada olup biteni bir simülasyon olarak algılıyorsun, 77 Numara, işte senin hatan tam burada. Simülatör uçağa binip de, hey bu sadece bir simülasyon diye düşünürsen, kaybettin demektir. O zaman gayret etmezsin, konsantre olmazsın, ilk *tehlike* anında, küt, gittin. Bu, doğa kanunudur. Uçarken bunu çabuk öğreniyorsun: Alıştırma diye bir şey yoktur. Sadece ciddi durum vardır."

"Bok bok ötüyorsun, 38. Ben özgürüm. Gitmek istersem, giderim."

"Dene istersen."

"Yapacağım, göreceksin. Hemen yarın."

"Tutun çenenizi, domuzlar!"

"Ooo, bakar mısın, 69 Numara'dan katılım geldi. Dur, yavaş ol da, dediklerini yazayım, seni çikolatalı puding seni!"

69 bir anda, hiçbir uyarıda bulunmadan ranzanın tepesinden yere atlayıp, Tarek'e girişti. O kadar hızlı alevlendi ki, Tarek neye

uğradığını şaşırdı. Yumruklar peş peşe ve çok sert geliyordu. 69, tecrübeliye benziyordu. Yumruklarının karşısındakinin neresine isabet ettiğine aldırmadan vuruyor, vuruyor, vuruyor ve hırıltıyla soluyordu.

"Seni pis domuz seni! Hep senin yüzünden başım derde giriyor! Dediklerimi yazmak mı istiyordun? Al sana... Pis kara kafa... Pis domuz!"

Tarek, yumruğu yedikçe inliyor, bağıramıyordu, çünkü ilk yumruklardan itibaren soluk alamaz olmuştu. Tek yapabildiği kıvrılmak, başını içeriye çekmek ve dayanmaktı. Burada hep yaptığı gibi.

38 Numara, ranzanın orta katından atladı, 69'u tutup geriye çekti, 69 duvara toslayıp, çığlık attı. Aynı anda ışıklar yandı.

6

Görüşme odasının, diğer odalardan farkı yoktu. Aynı plastik kokan duvarlar, aynı üzerine basıldığında altının boş olduğu hissini uyandıran, lastik terliklerin gıcırdayıp, gardiyanların botlarının gümlediği zemin. Diğer her yer gibi aşırı aydınlatılmıştı. Bu dünyadaki her şey gibi gölgesiz bir oda. Odanın ortasında, çevresinde birbirinin aynı üç sandalye duran bir masa. Tarek, sandalyelerden birine oturmuş, bekliyordu.

Kapı açıldı, Thon ve asistanı Jutta girdi içeriye. Onlar girer girmez gardiyan kapıyı hemen kapattı. Tarek ikisiyle selamlaşmak üzere yerinden kalktı, ama onlar masanın etrafını dolanıp, karşı tarafa oturdular. Asistan, masanın üzerine küçük bir ses kayıt cihazı koydu ve düğmesine bastı.

"Günaydın, 77 Numara," diye başladı Thon. "Benimle görüşmek istemişsiniz?"

Tarek oturdu. "Konu 69."

"Bana lütfen Müdür Bey diye hitap edin, 77 Numara. Gece vardiyasında ikinizin arasında bir sorun yaşandığını duydum. Doktora mı ihtiyacınız var?"

"Ben çok iyiyim, Müdür Bey," diye yalan söyledi Tarek. Her yeri mosmordu, kaburgalarında kas tutulmasınınkini andıran bir sancı vardı, bir kolu hissizleşmişti ve gece boyunca kopuk kopuk beşer dakikalık uyku uyumuştu. Yani iyi falan değildi.

"Her şey yolunda! Uykusuzluk dışında! Gece hiç de iyi geçmedi."

Tarek, hazırladığı cümleleri hatırlamaya çalıştı. Zordu. Normalde hazırlığa ihtiyacı olmazdı, konuşmak onun için hiçbir zaman sıkıntı yaratmamıştı. Ama şimdi durum farklıydı. Kafasının içi bulamaç gibi olmuştu. Bir de garip bir sahne korkusu sarmıştı.

"69, o küçük nöbetini geçirdikten sonra, gece vardiyası bize kollarımız kopana kadar şınav çektirdi. Sonra ışıkları sabaha kadar bir açtılar, bir kapattılar, bir açtılar, bir kapattılar."

"Gardiyanlardan şikâyetçi olmak mı istiyorsunuz, 77?"

"Gardiyanlardan? Elbette. Ah, boş verin, hayır..."

"Başka bir hücreye geçirilmek ister misiniz?"

"Beni dinlesenize! 69'un durumu iyi değil! Dün de belirtmiştim bunu."

"Duyduğuma göre, 69, bu konuda farklı düşünüyormuş."

"Hayır, artık değil. Yoklamadan önce buradan çıkarılmak istediğini söyledi. Adam bitti, tükendi, dayanamıyor. Ve bu durumda olan tek kişi de o değil, Müdür Bey!"

"Bu daha üçüncü gün. Ortamın, stresi ileri derecede körüklediğini kabul ediyorum, ama hepinizi bu durumlara hazırladık."

Tarek içini çekip, başını arkaya attı."69 ile konuşun. Lütfen!"

"Elbette. Hemen sizden sonra." Thon, Tarek'e sürekli gülümsüyordu. Tarek yerinden kalkmadı, derin nefes aldı, ellerini entarisine sürttü.

"Başka bir şey daha mı var, 77?"

"Evet. Ben de buradan çıkarılmak istiyorum. Para umurumda değil. Burada kesiyorum bu işi."

"Bir sözleşme imzaladınız, 77 Numara."

"Hiç umurumda değil. Ben, burada gönüllüyüm. Zorla tutamazsınız beni."

Thon, hem düşünüyor hem de Tarek'i dikkatle süzüyordu.

"Tutabiliriz," dedi Thon, çok sakin ve anlaşılır bir tonda. "Sözleşmenin 3. maddesine göre buna hakkımız var."

Tarek, Jutta'da bir huzursuzluk sezdi, kadın sandalyesinde iler geri hareket etti, bir şey söylemek istiyordu, ama Thon oralı olmadı.

"Sonuçta siz tutuklandınız. Bir hapishaneyi, hiç kimse keyfine göre terk edemez."

Tarek, sandalyesini masaya iyice yaklaştırdı, öne doğru eğildi, özenle hazırladığı cümlelerini hızlı ve sert bir şekilde sıraladı.

"Beni iyi dinleyin, Dr. Frankenstein. Ben. Buradan. Çıkmak. İstiyorum. Ben gazeteciyim. Burada olup biteni her yerde yazacağım, deneyinizi, bütün bu beyin yıkamaları anlatacağım, beni burada zorla tutmaya kalkarsanız aleyhinize öyle bir medya kampanyası başlatırım ki, deneyi meneyi bundan sonra ancak rüyanızda görürsünüz!"

Bitkin bir şekilde arkasına yaslandı, her şey söylenmişti sanki. Thon asistanına dönüp, bir an göz göze geldi. Genç kadının yüzü ifadesizdi.

"Şimdi gidebilirsiniz 77," dedi Thon. "Müdüriyetin kararını size bilahare bildireceğiz."

Tarek anlayamadı. "Yani bu durumda hala bir karar vermeniz gerektiğini mi sanıyorsunuz?"

Thon kolunu kaldırdı, aynı anda nöbetçiler kapıyı açtı.

"77'yi hücresine geri götürebilirsiniz!" dedi Thon.

Dora, ne olur ne olmaz diye kapı kolunun altına bir sandalye yerleştirip, geceyi Tarek'in yatağında geçirdi. Çarşaf ve yorgan leke içindeydi, ama Dora rahatsız olmadı. Bir gürültüyle uyandığında, rüyasında Tarek'i görüyordu. Birkaç saniye kımıldamadan öylece kaldı, nefesini tuttu, evde kendisinden başka kimse olmadığından emin olana dek ayak seslerinin uzaklaşmasını dinledi.

Bir önceki günkü temkinli hali sürüyordu. Tanıştıkları akşam Tarek'in üzerinde olan deri ceketi buldu ve denedi. Üzerine neredeyse oturduğundan çıkartmadı. Ceplerinde fıstık kırıntılarından ve benzinci fişlerinden başka bir şey yoktu. Ceketin ceplerini

silkele- yerek boşalttı, kendi seyahat çantasından Michael'le eskiden birlikte gölete gidip gizlice nişan talimi yaptıkları, babasına ait Walther'i çıkardı, kontrol edip cebine soktu. Ceketin cebi tam silaha göreydi. Dora'nın babası, Hollanda'dan dönmemek üzere ayrılırken eski silahı yanına almak istememiş, ama Dora duygusallığa kapılıp onu çantasına atmıştı. Silahın emniyeti açık, şarjörü de el çantasında bir yerdeydi. Eski, tanıdık aletin vuruş gücü, isabet oranı düşüktü. Onu Michael'le bağlayan bir tılsımdı ve bir yıldır, Almanya'ya her gelişinde üzerinde taşıyordu.

Evden hızla çıktı, yakında bir taksi durağı arayıp buldu, duraktaki üç şoföre de Tarek ile ailesinin fotoğrafını gösterdi. Ama Tarek'i aralarından sadece birinin gözü ısırıyordu. Adam Dora'ya, öğle saatinde taksici kantinine gitmesini önerdi, kantinin adresini bir kâğıda yazdı.

Hava elektrikliydi. İnsan, gerginliği neredeyse vücudunda da hissedecekti. Avluya çıkış, herhangi bir duyuru olmaksızın iptal edildi. Mahkumları, gelip hücrelerinden almadılar, o kadar. Mahkumlardan şikâyet eden de olmadı, sadece ara sıra belli belirsiz küfürler duyuldu.

Kaloriferleri çok açmışlardı. Ortalık ısındı, önce herkese iyi geldi, battaniyelere gerek kalmamıştı, ancak ısı artmaya devam etti. İçerisi, entarilerin önünde ve arkasında nemli lekeler oluşacak kadar ısındı. Nöbetçiler, hallerinden memnun gibiydiler.

69 Numara'yı alıp görüşmeye götürdüler. 69, sanki son kez bir yere gidiyormuş gibi yola koyuldu. Ancak, onu çok geçmeden geri getirdiler.

"Nasıldı bakalım? Ne diyor?"

69 Numara omuzlarını silkti, sesini çıkarmadı. Yatağına çökmüştü, ancak bir gardiyan geçtiğinde başını kaldırıp bakıyordu. Öylece yatağında oturuyordu, düşünceleri başka, buradan çok daha güzel olan bir yerdeydi.

"Talebimi gözden geçirecekler."

"Ne?"

"Tahliye talebimi gözden geçireceklerini söylediler."

Dora, saat on bir buçuğa doğru taksici kantinine gitti. Kantini epey aradıktan sonra, bir taksinin peşine düşüp avlusuna kadar girdi. Bina, dışarıdan araç-gereç deposu gibi görünse de, içerisi sıradan bir kantindi. Çelik bir tezgâh, plastik masalar, plastik sandalyeler, duvarlarda birkaç reprodüksiyon tablo, köşede de birkaç saksı. Her yer tertemiz. Yemeğin dağıtıldığı bölümün arkasında mutfağa açılan kanatlı bir kapı. Tahtada günün yemeği olarak soğanlı domuz bifteği yazılı. Zaten kokusundan da belli. Lambalarda serpantinler asılı. Hoparlörlerde bangır bangır karnaval şarkıları. İçerisi pek kalabalık değil henüz. Birkaç taksici, küçük gruplar halinde oturmuş. Dora içeri girdiğinde, kimse onunla ilgilenmedi.

"Affedersiniz, ben bu adamı arıyorum." Dora, sormak için boşalan garnitür kabını yeniden dolduran adamı seçmişti.

"Nesin sen, FBI mı?" Aşçı gülüyordu.

"Adı Tarek Fahd. Taksi şoförü."

"Burada taksi şoförü olmaz, burada tap dansçıları olur!" Ren şivesiyle şarkı söyler gibi konuşan aşçı, gülmekten kırılıyordu. "Kızım, sen nereye geldiğini sanıyorsun? "diye sordu, kendini toparladıktan sonra. Uzanıp, Dora'nın elindeki fotoğrafı aldı. "Hangisiymiş?"

"En dıştaki."

"Sol bek, hı? Çek elini, görüyorum. Sen ne istiyorsun bakayım bundan?"

"Onu mutlaka görmem lazım."

Aşçı, Dora'ya acır gibi baktı, fotoğrafı geri verdi.

"Hadi, kızım hadi, başına dert alma!"

"Ne demek istiyorsunuz?"

Arkada duran başka birisi, fotoğrafı Dora'nın elinden çekip aldı.

"Bir bok demek istemiyor."

Üzerine leke içinde bir kot ceket giymiş tıknaz adam, Dora'nın karşısına geçmiş, sırıtıyordu. Az önce, yemeğin dağıtıldığı noktada Dora'nın yanında durmuştu. Kot pantolonun beline folklorik kızılderili desenli bir kemer takmıştı, ayağında spor ayakkabılar, sırtında da, yakasını Country meraklıları gibi deri bir şeritle bağladığı bir oduncu gömleği vardı. İri yapılıydı, küçük gözlerinin kenarları kırış kırıştı, tıraş olmamıştı, ama yoğun bir şekilde tütünlü tıraş losyonu kokuyordu.

"Chris Dresemann," diye tanıttı kendini, elindeki fotoğrafı Dora'ya geri verdi. "Ama herkes Drese der bana."

"Tarek'i tanıyor musunuz?"

"Elbette. Sen fotoğrafı millete gösterirken hemen tanıdım. Biz böyleyiz." İki elinin işaret parmaklarını birbirine kenetledi.

"Bu yanındaki, ailesi mi?"

"Herhalde. Onları tanımam. Tarek'ten ne istiyorsun?"

Dora, mahcup, omuzlarını silkti. Drese, başını salladı.

"Kadınlar, bu kara kafalıda ne bulurlar, anlamam. Kusura bakma, öyle demek istemedim. Yemek söyledin mi? Gel, hadi bir şeyler ye. Tarek buralarda değil. İki gündür de hiç ses çıkmadı, kim bilir yine nerelerdedir? Merak etmiştim onu zaten. Yunan da merak etti, o da bizim patron. Şimdi bir de sen çıktın."

Drese, Dora'nın eline bir tepsi tutuşturdu, sonra onu boş bir masaya doğru götürdü. Oturduktan hemen sonra kalkıp, çatal bıçak ve iki bardak Cola getirmeye gitti.

"Hadi bakalım, yumul şimdi yemeğe! Afiyet olsun."

Talep reddedilmişti. Açıklama, öğle yemeğinden az önce Bosch'tan geldi.

"Yönetim Kurulu'nun kararına göre, tutukluluğa son verilmesiyle ilgili tüm başvurular reddedilmiştir. Disiplin Komisyonu, kuralları müteaddit kereler ihlal etmeleri ve hatalı davranışlarda bulunmaları nedeniyle, altta adları geçen mahkumların tutukluluk

sürelerini üçer gün uzatmıştır: 11 Numara, 74 Numara, 77 Numara, 40 Numara."

"Bu da ne demek?" diye haykırdı Tarek, parmaklıkları hırsla sarsarken. "Bu, doğru olamaz! İnanmıyorum! Bunların hepsi yalan!"

"Kes sesini, 77!"

"Bu... Ahhh!"

38, arkasına geçmiş, Tarek'in köprücük kemiğini iki elinin arasında ezdikçe eziyordu. "Sus!" diye tısladı. "Lanet olsun, kapa çeneni!"

Tarek, can havliyle kendini 38'in elinden kurtardı. "Ahhh! Tamam, oğlum, anladık, bırak beni!"

"Hala mı anlamadın?" diye haşladı onu Steinhoff. "Bu, bir simülasyon değil! *Bu, bir simülasyon değil!*"

Drese, tabağındakileri neredeyse çiğnemeden mideye indiriyordu. Dora'nın bakışlarını fark edip, sırıttı.

"Nerelisin sen? Fransız mı?"

"Hollandalı mı?"

"Aksanın çok şeker!"

"Tarek nereye gittiğini söylemedi mi?"

"Hiç söylemez ki. Bilmen lazım." Dora'ya baktı, çatalla bıçağı bırakıp, ağzını sildi. "Sen, yemeğe elini sürmemişsin!"

Dora bir lokma aldı, Drese memnun olup başını salladı. "Siz, Tarek'in arkadaşı mısınız?"

"Arkadaş? Bilmem. İş arkadaşı diyelim. Tarek'in pek arkadaşı yoktur. Kendisi yayınevinden kovulduktan sonra, Yunan'ın yanındaki bu taksi işini de o bana ayarladı."

"Ne yayınevi?"

Drese, Dora'ya şüpheyle baktı. "Yoo, bu iş böyle yürümez!" Ses tonunu yükseltmişti. "Şimdi sökül bakalım! Kimsin sen? Ne istiyorsun?"

Dora iç geçirdi. "Tarek'i sadece birkaç gündür tanıyorum. Biz birlikte... İşte, yani, şimdi de ortadan kayboldu."

"...Şimdi gitmiş başkasını düzüyordur. Pardon."

"O, böyle biri mi?"

"Ben bir şey demiyorum artık! Karıştırma beni bu işe!"

Dora, yemeğini kurcalıyordu. "Komşusu, onu tutukladıklarını söylüyor."

Drese'nin bir anda tüm beden dili değişti. Pek hareket etmiyordu, ama bütün vücudunun kasıldığı Dora'nın gözünden kaçmadı. Drese'nin göz bebekleri küçüldü, bedenini öne doğru eğdi, ellerini masanın altına kaçırdı.

"Ne tutuklaması?" Sesi, birden fısıltı halinde çıkmaya başlamıştı.

"Komşu kadın, tutuklandı, diyor. Ama ben polise gittim, onlara göre de böyle bir şey yok. Yok ama Tarek de yok! Çok tuhaf, değil mi?"

"Ev aranmış mı?"

"Bilmiyorum. Her yer zaten dağınık olduğu için bir şey anlaşılmıyor."

Drese düşünmeye başladı. Çok zorlandığı belliydi. Alnında boncuk boncuk ter birikti. "Ziegler'e sor. Abendpost'daki eski müdürüne. Tarek ne zaman ortadan kaybolsa, işin içinde Ziegler de vardır."

"İşten atılmış ama."

Drese, omuzlarını silkti. "Yerinde olsam, yine de Ziegler'le konuşmayı denerdim. Sonra da beni mutlaka ara."

Gece vardiyası sırasında hücreler yeniden biraz serinledi, iki mahkumun dışarı çıkarılması gerekti. Bunlardan biri, 53 Numara idi. Kara Kutu'dan çıkarıldıktan sonraki günü çevresini algılamadan hücresinde geçirmiş, kimseyle konuşmamış, içine kapanmıştı, sonra ani bir öfke nöbetine kapılıp bütün hücreyi yerle bir

etmişti. Bağırıp çağırmış, çevresine tekmeler, yumruklar savurmuştu. Bunları yaparken kendini de yaraladığını hissetmiyor gibiydi. Hücre arkadaşları parmaklıklara koşup, çığlık çığlığa yardım çağırdılar. Ama gardiyanlar, 53 Numara kendinden geçip, yere yuvarlanana, ağlayıp yalvarana kadar beklediler. Üç gardiyan, kendisini yerde sürükleyerek hücreden çıkarırken, karşı koyacak dermanı kalmamıştı.

Dışarı çıkarılan ikinci kişi, kısa bir süre sonra, 69 Numara oldu. Öğle yemeğinden bu yana yerinden kımıldamamıştı. Tarek merak edip ona baktığında fark etti, 69 Numara'nın yüzü kıpkırmızı kesilmiş, davul gibi şişmişti. Yüzünü, kollarını, ellerini, her iki bacağını ve ayaklarını kırmızı kabarcıklar kaplamıştı. 69 Numara, kendinde değil gibiydi. Kendi kendine bir şeyler fısıldayıp duruyordu. Tarek derhal yardım çağırdı. Gardiyanlar gelip, 69 Numara'yı ellerinde lastik eldivenlerle dışarı taşıdılar.

53 ve 69 için deney bitmişti.

Geri kalan dokuz kişi için sürüyordu.

Dora, 'un gazete binasını eliyle koymuş gibi buldu, ama Ziegler güya bina dışında bir toplantıdaydı. Dora, kendini kırmızı bir deri koltuğa bıraktı ve beklemeye başladı. Resepsiyon bankosunun arkasında oturan kız, ağzında sakız, arada Dora'ya bakıyordu.

"Kahve ya da başka bir şey içer misiniz?"

Ağız ucuyla söylediği, her halinden belliydi.

"Teşekkür ederim. İzin verirseniz, sadece beklemek istiyorum."

"Buyurun, tabii."

Binaya, çoğu çok genç olan bir sürü insan girip çıktı. Herkes Dora'ya bir dönüp bakıyor, ama tek kelime etmeden geçip gidiyordu. İkindi saatlerinde resepsiyondaki kız, hiç beklemediği bir anda Dora'yı yukarıya yolladı.

"Bay Ziegler, sizi bekliyor."

Beşinci kat. Kâğıt dolu bir ofis. Durmadan çalan iki telefon. Hepsinin ortasında, gömlek düğmelerini yarıya kadar çözmüş, öfkeyle tuşlara girişen, iri kıyım bir dazlak. Dora'nın gözüne çalışma masasının sağ tarafındaki viski şişesi çarptı.

Dora daha tam olarak kapıdan içeri girmemişti ki, "Tarek'ten ne istiyorsunuz?" diye havladı dazlak.

"Onu arıyorum."

"Şansına küs. Nerede olduğunu ben de bilmiyorum. Haydi, iyi günler."

"Bay Drese, bana belki yardım edebileceğinizi söyledi."

"Drese diye birini tanımıyorum. Hem bak, 'belki' demiş, 'belki olur' demek, 'belki olmaz' anlamına da gelir."

Ziegler tekrar işine döndü. Dora kımıldamadan, kapıda öylece duruyordu.

"Lütfen!"

Dazlak, bu kelimeyi yıllardan beri ilk defa duyuyor gibiydi, çünkü bir saniye için bile olsa klavyenin tuşlarıyla kavga etmeyi bıraktı, Dora'ya baktı.

"Oturun!" diye havladı. "Hadi, anlatın bakalım! Dur, siz, şu partideki ufaklık değil misiniz? Ta kendisi! Ben gördüğüm hiçbir yüzü unutmam! Ama yine de şanssızsınız. O akşamdan sonra Tarek'i ne gördüm ne duydum. Üzgünüm!"

"Ama sizin için çalışmış, öyle değil mi?"

"O fotoğraf yüzünden beni kazıklayana kadar, evet. Herif dev bir hikayeyi kendine sakladı! Bu durumda onu herhalde kovacaktım, öyle değil mi? Ne oldu? Yoksa sizi o mu gönderdi?"

Dora, başını hayır anlamında iki yana salladı, komşu kadından duyduklarını anlattı. Ziegler şaşırmış göründü, ama onu asıl şaşırtan, Tarek'in tutuklanmasından çok, polisin olaydan haberinin olmamasıydı. Tam Tarek'e göre bir işti yine!

"Ve siz gerçekten nerede olduğunu bilmiyor musunuz?" diye sorusunu tekrarladı Dora. Ziegler gözlerini kısıp, Dora'ya zehir gibi baktı.

"Bak, kızım, burada soruları ben sorarım. Buraya paldır küldür gelip, beni Tarek diye oyuyorsun. Bu ne şimdi, sorgulama mı? Tarek için yeni bir hikâye mi? Herifin nerede olduğundan zerre kadar haberim yok. Ama bu kadar tatlı bir aksanın olduğu için çevreme bir soracağım. Yalnız sen de karşılığında bana bir iyilik yapıp, Tarek'i tekrar benim için yazmaya ikna edeceksin. O piyasadaki en iyi koku alan adamlardan biriydi ve Ziegler böyle bir şey söylüyorsa, hikaye değildir! Söyle ona, o fotoğraf işini unuttum gitti. Şimdi röportaj için teşekkürler, bay, bay, dünya dönmeye devam ediyor."

"Ne fotoğrafıydı o?"

"O, ne olduğunu biliyor." Ziegler elini, 'tamam, bitti' der gibi salladı, yeniden klavyenin tuşlarına döndü. Dora, ayağa kalktı. Tam kapıdan çıkıyordu ki, Ziegler tekrar seslendi.

"Kız kardeşini tanıyor musun?"

"Hayır."

"Senin daha çömez olduğunu tahmin etmiştim zaten. Gel bakayım, az önce ki o nazik 'lütfen' için, kardeşinin adresini vereyim sana. Onun hakkında bilgisi olan biri varsa, o da kız kardeşidir."

Akşamüzeri, son dersler de bittikten sonra, kampüste hayat durmuş gibiydi. Sığınak benzeri, kütük gibi binalar gün batarken olduklarından büyük görünmekle kalmıyor, tehditkâr bir biçimde birbirlerine yaklaşıyorlardı sanki. Geçen hafta, biyoloji fakültesi çevresinde bir kız öğrenciye tecavüz edilmişti. Ondan bir hafta önce de, bir erkek öğrenci, kliniğin on birinci katından kendini boşluğa bırakmıştı. Bu seneki ikinci intihardı ve aylardan henüz şubattı.

Psikoloji enstitüsünün dördüncü katında, insanlar çalışmaya devam ediyordu. Bilgisayar odasından havalandırmanın vızıltısıyla klavyelerin takırtısı duyuluyordu. Profesör Thon'un 'Küçük Beyin'inde toplantı vardı.

"Ee, nasıl gidiyor?" diye sordu Jürgen von Seth, bir yandan paltosunu çıkarırken.

Thon, yanıt vermeden önce asistanıyla bakıştı.

"Aslında beklediğimiz gibi. Önceden tahmin edilemeyen birkaç komplikasyon dışında yani."

"Ne tür komplikasyonlar bunlar?"

"Şöyle başlayayım: İlk izlenimlerin değerlendirilmesi ve ölçüm verileri olağanüstü heyecan verici ön sonuçlar elde etmemizi sağladı. Deneklerimiz, çok kısa bir sürede ortama uyum sağladılar. Gardiyanlar çok aktif, baskın, otoriterler ve kontrolü elden bırakmıyorlar. Mahkumlar ise pasif, söz dinleyen, bağımlı ve çaresizler. Tabii ki, farklılıklar var, ama temel eğilim şimdilik bu yönde."

Jutta Grimm, Thon'un kısa duraklamasını fırsat bilip, sözü aldı.

"Deneyin başlarında, mahkumlar direnç gösterebiliyordu. Bu direnç gardiyanlar tarafından kırıldıktan sonra, mahkumlar grubundaki bütün denekler kendilerini gerçek birer mahkum gibi hissetmeye başladılar. Onlarla yaptığımız görüşmeler, bunu açıkça ortaya koyuyor. Bu, şaşırtıcı bir hızla gerçekleşti. Bu kadarını beklemiyorduk. İdrardaki adrenalin ve noradrenalin ölçümleriyle ve tükürükteki kortizon düzeyleri, mahkum grubundaki deneklerin stres düzeylerinin fırladığını gösteriyor. Bu düzeyler, gardiyanlar arasında ciddi anlamda daha düşük. Her iki gruptaki deneklerin de kendileriyle ilgili değerlendirmeleri, deneyden öncekine göre daha olumsuz, buna şaşırdık."

"Gözetim görevini üstlenmiş öğrencilerimizin davranışları da çok ilginç," diye bir tamamlama yaptı Thon. "Gardiyanlar ve mahkumlar arasında çıkan ilk sorunlarda hemen devreye girme ihtiyacı duymuşlardı. Ama deneyden sağlıklı sonuç alınması adına, onların olabildiğince nötr davranmaları gerektiğini ben kendilerine açıkladıktan sonra, şimdi izlemekle yetiniyorlar. Gelecekte üçüncü bir araştırma grubu kurmayı düşünmeliyiz."

Von Seth başıyla onayladı. "Harika. Peki, sözünü ettiğiniz komplikasyonlar nedir?"

"Mahkum grubundan üç deneği deneyden çıkartmak zorunda kaldık," diye devam etti Thon. "İkisinde hemen depresif

eğilimler baş gösterdi. Bağırma krizleri, korkular, kayıtsızlık vs. Birinci deneği ilk gün, diğerini ikinci gün çıkardık. Üçüncü deneğe bir test uyguladık. Çıkarılmak için rica etti, hatta alacağı paradan da vazgeçmeye hazırdı. Bu talebi, yönetim kurulu adlı göstermelik merci tarafından reddedildi. Sadece bir testti bu. Nasıl tepki göstereceğini görmek istedik. İlginç olacaktı: İsyan mı edecek, yoksa boyun mu eğecekti? Beklediğimizden farklı bir şey oldu; denek, psikosomatik bir deri döküntüsü yaşadı. Kendisini bir hastaneye nakletmek zorunda kaldık."

Von Seth, kaşlarını hafifçe kaldırdı.

"Gardiyanlar grubundan bir denek de, gizli kalacak bir konuşmada deneyden çıkarılmak istediğini bildirdi" diye raporunu sürdürdü Thon. "Ama Jutta onu ikna etmeyi başardı. Bir mahkum, gazeteci olduğunu söyleyip, onu bırakmadığımız takdirde aleyhte bir basın kampanyası başlatmakla tehdit etti. Çok yaratıcı."

"Ya gerçekten de öyleyse?"

"Hiç fark etmez. Tehdit bana işlemez. Ayrıca, eğer gerçekten gazeteciyse, şimdi değil, deney tamamlandıktan sonra ötmesi daha hayırlı olur."

Von Seth, başını onaylar biçimde salladı. "Peki, bizim adamımız ne yapıyor?"

"Sakin ve kontrollü görünüyor. Adrenalin ve kortizon düzeylerinde hafif bir yükselme var, ama diğerlerininki kadar şiddetli değil."

"Çok iyi. Ama komplikasyonların ne olduğunu hala anlamış değilim. Buraya gelirken deneyi yarıda kesmek istediğinizi düşünmüştüm."

"Bunu gerçekten tartıştık," dedi Jutta Grimm.Thon başıyla sessizce onayladı. "Denekler, beklediğimizden daha ağır stres altında. Daha en başta üç kişi ayrıldı ve laboratuvar ortamındaki hava da her geçen gün gerginleşiyor. Gardiyanların otoriter davranışlarının sıklığını ve yoğunluğunu değerlendirdik ve şiddetli bir artış tespit ettik. Bu, böyle devam ederse, karşılaştığımız psikosomatik reaksiyonun arkasından daha neler neler gelebilir.

Ben şahsen, deneklerin sağlıklarıyla ilgili risklerin önceden kestirilemez düzeyde olduğunu ve deneye, en azından planın üzerinde yeniden çalışabilmemiz için, ara verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Belki de istemeden bir yere yerleştirdiğimiz bir değişken, bambaşka etkiler yaratıyordur."

"Aksine!" dedi Seth yüksek sesle. "Her iki gruptaki deneklerin davranışları, tutukluluk yaşamış olan askerlerin anlattıklarıyla birebir örtüşüyor. Sen de deneyin kesilmesi gerektiğini mi düşünüyorsun, Claus?"

Thon tereddüt etti, sonunda "Hayır," dedi. "Sadece tartıştık bunu. Birincisi, şimdi stres düzeyinde yaşadığımız tırmanışın, bir süre sonra belirli bir düzeye ulaşıp orada sabitleneceğini düşünüyorum. Ben buna, termodinamik ve kendi kendini organize eden sistemlerden tanıdığımız istikrarsızlık dönemi diyorum. Bir sisteme enerji verilir ve sistemin dengesi bozulur. Ama sonra, istikrarsızlığın doruk noktasında, yani bir anlamda zirvenin en uç noktasındaki kayanın sallanması gibi, işte burada, en küçük bir aksaklık, sistemin yön değiştirerek yeni bir istikrarlı duruma geçmesini sağlar. Kaya, dağın herhangi bir yanından aşağı yuvarlanır ve ovada öylece kalır. Ben buna, kendi kendini organize eden sistemlerin 'Sisyphos Prensibi' adını veriyorum.

Sibernetik açıdan bakıldığında, beyin bir "Kara Kutu"dur, çalışma biçimini ancak onda dış etkiyle bir arıza yarattığımız ve dengesini bozduğumuz zaman analiz edebileceğimiz, kapalı bir sistem. Bu arızaya göstereceği tepkiden bile sistemin çalışma biçimiyle ilgili çıkarımlar yapabiliriz. Böyle bakıldığında, biraz keskin görünse bile, deney bugüne kadarki seyriyle benim beklen- tilerimi karşılıyor. Fakat aynı zamanda, Dr. Grimm'in tereddütlerini de anlıyorum. Çünkü burada Frankensteincılık falan oynamadığımız konusunda etik kurulunu ikna etmemiz hayli zor oldu. Ama diğer taraftan kayda değer büyüklükte teşvik fonları, araştırma bursları, istihdam alanları, mezuniyet ve doktora tezleri bu projeye bağlı. Bütün bunlara, başka gruplarla rekabet etmemizden kaynaklanan zaman baskısı ekleniyor. Kısacası, deneyin şu noktada

kesilmesinden yana değilim. Hatta bazı deneklerde itaate yatkınlığın ne kadar yüksek olduğunu ölçmek için bir miktar daha hareket alanımızın bulunduğunu düşünüyorum."

Jutta Grimm, başını arkaya attı, gözlerini kapatıp, başını hayır anlamında hafifçe iki yana salladı.

"Böyle düşündüğüne sevindim, Claus," dedi von Seth. "Sana tamamen katılıyorum. Hatta sizin tereddütlerinizi de anlıyorum, Doktor..."

"Grimm!"

Von Seth, kadına gülümsedi. "Tereddütlerinizi çok iyi anlıyorum, Dr. Grimm. Sonuçta, bizim adamlarımızdan biri de orada aşağıda. Ama deneyin yarıda kesilmesi bizim açımızdan da söz konusu değil."

"Ancak gerginlik tırmanmaya devam ederse..." diye devreye girdi Thon.

"... O zaman, elbette ki her şeyi bir kez daha ayrıntılarıyla analiz eder ve bir karara bağlarız," diye onun cümlesini tamamladı von Seth. "O zamana kadar devam ediyoruz."

Dora, Ziegler'in verdiği telefon numarasını defalarca çevirdi, ama her seferinde telesekreter devreye giriyor, bir erkek sesi duyuluyordu. Dora, not bırakıp bırakmamaya karar veremedi.

Tarek'in evi, ona artık başlarda olduğu kadar düşmanca gelmiyordu. Sabah pencereleri sonuna kadar açtıktan sonra, küf kokusu da kaybolmuştu. Ancak sabah hissettiği güven duygusu da, gün ışığıyla birlikte uçup gitmişti. Tarek'i arıyor olmak, ona birden bire abes gelmeye başladı. Neyin peşindeydi ki? Romantizmden öte bir dürtü müydü onunki?

Hendrikje aradı. "Neler buldun?"

"Hiçbir şey."

"Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Bitkin. Yorgun. Çaresiz. Karmakarışık."

"Âşıksın sen. Ne zaman geliyorsun?"

"Yakında Rikje, yakında."

"Peki, Dennis?"

"Bul bir şeyler, söyle, tamam mı? Lütfen!"

Tarek'in kız kardeşinin numarasından hala cevap alamamıştı. Dora, küçük mutfağa oturup, Tarek'in Türk kahvesinden içti. Fincanı yıkayıp, evin içinde dolaştı. Kendine bir iş yaratmak için, yerde dağılmış giysileri bir araya topladı, şişeleri, ambalajları kaldırdı. Düzen aşkından çok, kendine hareket alanı yaratmak için yaptı bunu. Sonra aramaya koyuldu. Tarek'in kendisini bulamadığı sürece, ona hiç olmazsa eşyalarıyla yakınlaşacaktı, kitaplarında, tıraş losyonunda, mutfak dolaplarına yapıştırdığı kartpostalların gönderenlerde, yazdığı yazıların fotokopilerinde, dosyalarında, ortalıkta duran ya da büyük kartonlarda sakladığı fotoğraflarda bulacaktı onu.

Bir an aklına Michael geldi, kardeşini Tarek'le kıyasladı. Benzer tarafları yok gibiydi. Belki de bilakis vardı... Sonra üzüntüyle başını salladı. Gözleri dolmuştu. Artık gözyaşlarını kontrol edemiyordu. Hüngür hüngür ağlamamak için o numarayı tekrar çevirdi.

"Evet?" dedi zil üç kez çaldıktan sonra bir erkek sesi soluk soluğa.

Zaman; darlık, ter kokusu ve can sıkıntısından bir çöldü. Sadece kısa çığlık ve panik fırtınalarıyla bölünüyordu. Aniden yine gelmişlerdi. Hole koşuyor, emirler yağdırıyor, coplarını parmaklıklara vuruyorlardı.

"Dışarı! Herkes dışarı! Öne Çıkın!"

Nabızlar yükseldi hemen. Çabuk olmalıyım. En sona kalmamalıyım. Çünkü olan, hep en sonuncuya oluyor. İtiş kakış hücrelerden çıktılar, birbirlerini ezdiler, ittiler, ayaklarına bastılar.

"Baştan say!"

"Bir! ... İki! ... Üç! ... Dört! ... Beş! ... Altı! ... Yedi! ... Sekiz! ... Dokuz! ... On! ... On bir! ... On iki!"

"Hastalanan var mı?"

Öylece dur, gözlerini indir, bakışlarını gardiyanlardan kaçır, sadece yere bak, sakin sakin nefes al.

"Hasta mısın, 86 Numara?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru!"

"Senin neyin var 77, hasta mısın?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru!"

Berus, yine 77 Numara'ya yaklaştı, parmağıyla başına vurdu. "Ama kafan kaşınıyor, değil mi?"

"Sorun yok, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Ne bu çekingenlik, 77? Hâlbuki senin için özel bir şey getirmiştim."

Berus, cebinden bir sakal kesme makinesi çıkartıp, Tarek'in burnuna sokar gibi uzattı. Alet, cızıldayarak çalışmaya başladı. Tarek'i, bir diğer gardiyanın getirdiği sandalyenin üzerine oturttular. Tarek direndi, ama iki gardiyan onu kıskıvrak yakalamıştı bile.

"Şimdi kımıldamadan oturuyorsun, 77 Numara!" Berus, Tarek'in bonesini başından çekti aldı. "Ya sakin sakin otursun ya da Kutu'yu boylarsın!"

Diğer mahkumlar tek sıraya dizilmiş, Tarek'in siyah saçlarının tutam tutam yere düşmesini seyrediyorlardı.

"Sen pek uyanıksın, 77 Numara, değil mi?"

Tarek, sesini çıkarmadı.

"Sen, kendini anasının gözünü sanıyorsun! Burada ne istersen yapabileceğini sanıyorsun! Ama burada herkes eşit, anladın mı? Burada ne uyanıklar ne de salaklar var, anladın mı? Burada sadece gardiyanlar ve mahkumlar var. Peki, sen nesin, 77?"

"Ben bir mahkumum, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Hah işte! Mahkum. Bunun bir de sebebi var tabii! Sen neden buradasın, 77?"

"Gönüllü müracaat ettiğim için, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Yanlış, 77! Hüküm giydiğin için! Buradaki herkes hüküm giydi! Sen hangi suçtan hüküm giydin, 77?"

Tarek yanaklarını kasıp bıraktı. "Uyuşturucu, hırsızlık, adam yaralama."

"Bu da yüzünden belli zaten, 77. Sende tam bir hırsız suratı var. Peki, sen niye buradasın, 82? ... Hey, 82?"

"Unuttum."

"Unutmuş! Ama hepinizin suçlarınızı bilmeniz gerekiyor! Düşün, 82!"

"Ağır soygundu, galiba."

"Ya sen, 38?"

"Dolandırıcılık, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

Berus, iğrenir gibi yüzünü ekşitti, başını iki yana salladı. Bir adım geri gidip, eserini inceledi. Tarek, dazlağa yakın olmuştu. Berus, kalan tek tük saçı da mahkumların sabahları kullanmak zorunda oldukları elektrikli tıraş makinesiyle kesti.

"Hepiniz suç işlediğiniz için buradasınız! On dört günle kurtulacağınıza şükredin. Başka kaşınan olursa, ona da 77'ye olduğu gibi anında yardım ederiz!"

Berus Tarek'in yer yer kızarmış çıplak kafasına bir şaplak attı, sonra lastik bonesini tekrar kafasına geçirdi.

"Hadi bakalım 77, şimdi kafan artık kaşınmıyordur! Çekil!"

Dora, asansöre binip üçüncü kata çıktı, üzerinde 'Nöroloji II' yazan cam kapıdan içeri girdi. Ciladan pırıl pırıl parlayan koridor boştu, sadece duvardaki iki loş acil çıkış ışığıyla aydınlatılmıştı. Koridora, bir de kapısı açık olan nöbetçi doktor odasının ışığı yansıyordu. Dora odanın kapısını çekinerek çaldı, sonra başını içeriye uzattı.

Hastane önlüğü giymiş üç kadın birlikte oturmuş, çay içiyordu. Kapının çalınmasıyla, içlerinden biri ayağa kalkıp Dora'ya yöneldi. Dora, onu hemen fotoğraftan tanıdı.

"Bayan Fahd?" diye başladı Dora kararsızca. "Hiç rahatsız etmek istemiyorum, ancak eşiniz telefonda sizi burada bulabileceğimi söyledi."

"Biliyorum, az önce telefon etti," dedi Tarek'in kız kardeşi, sonra Dora'yı içeriye aldı. "Tarek'i arıyormuşsunuz, değil mi?"

Dora, başını salladı. Tarek'in kardeşinin gizlice yaptığı bir işaretle diğer iki kadın ayağa kalkıp, odayı terk ettiler.

"Çay alır mıydınız?"

"Çok sevinirim."

Dora, fincanına çay doldururken; Tarek'in kardeşi onu izliyordu. Dora, kendini huzursuz hissetmeye başladı.

"Bolca şeker alın, çay çok demli."

Dora şeker katıp, çayını karıştırmaya başladı. Kaşığın fincana temasının çıkardığı ses bütün odada yankılandı. Tarek'in kardeşi iç geçirdi. "Kardeşimi neden arıyorsunuz?"

Dora mahcup, omuzlarını silkti, bir şey söyleyecek oldu, ama Sina cevabını beklemeden atıldı.

"Bu arada, benim adım Sina."

Dora ürkekçe gülümsedi, başını eğdi. "Ben de Dora. Bana neden böyle bakıyorsunuz?"

Sina da gülümsedi. "Çünkü zaman zaman bana Tarek'i soran diğer kadınlardan farklısınız da, ondan. Hiçbiri, bugüne kadar buraya servise gelmedi ve hiçbiri de sizin gibi değildi."

"Nasılmışım ben?"

"Henüz bilmiyorum. Farklı. Balık mısınız?"

Dora başıyla onayladı.

"Anlamıştım. Tarek'le nasıl tanıştığınızı anlatın bana, Dora."

Anlatacak fazla bir şey yoktu. Dora, yayınevinin partisinden söz etti, alçak sesle ama hızlı konuşuyordu, sonra birden durdu, ağzını Hendrikje'nin o sinir olduğu şekilde büzdü, düşündü, sonra konuşmaya devam etti. Söyleyeceklerini bitirince, fincanı iki eliyle birden kavrayıp, şekerli ılık çaydan büyük yudumlar aldı.

İkisi de susuyordu. Sina, saçlarını elleriyle düzeltip, arkaya attı. Dora da farkında olmadan aynı hareketi tekrarladı. Birbirlerine karşılıklı gülümsediler.

"Tarek'in nerede olduğunu biliyorum," dedi Sina bir süre sonra. "Ama şu sıralar ona ulaşmak pek kolay değil."

Sina, Dora'ya deneyden söz etti. Dora, önce bunun ne gibi bir deney olduğunu anlayamadı, kavrayamamasının sebebini Almancasının yetersizliğine bağladığı için de tekrar tekrar sordu.

"Hayır, doğru anladınız," dedi Sina. "Bir nevi hapishane."

"Neden böyle bir şey yapıyor ki?"

Sina ellerini havaya kaldırdı. "Tarek'in ne zaman ne yapacağını kimse bilmez. Belki size biraz onu anlatmam lazım. İster misiniz?"

"Çalışmanız gerekmiyor muydu?"

Sina, olsun, gibilerinden bir el hareketi yaptı. "Sakin bir gece. Şu karanlık oda hikâyesini anlattı mı size?"

Dora, başını iki yana salladı.

"Bizim babamız fotoğrafçıdır. Kendinden emin, mükemmeliyetçiliğiyle tanınan, öfke nöbetleriyle korkulan bir moda ve reklam fotoğrafçısı düşünün. Böyle bir adam işte. Tarek dokuz yaşındayken, onu bir gün boyunca karanlık odasına kapatmıştı. Tam bir gün, düşünebiliyor musunuz? Tarek, bir gün karanlık odada oynarken çok değerli orijinal bir filmi ziyan etmişti. Babamızın nasıl çıldırdığını tahmin edemezsiniz. Tarek'i alıp karanlık odaya attı, üzerinden kapıyı kilitledi, dahası sigortayı sökerek içerideki kırmızı ışığı da söndürdü. Bu zifiri karanlık delikte tam bir gün! Evet, bir tam gün! Her yer leş gibi banyo malzemesi, kimyevi maddeler kokuyordu. Tarek korkudan altına yapmış, mide bulantısından her yere kusmuş. Çocuk kapıyı yumrukladı, avazı çıktığı kadar bağırdı, babam ona yardım etmeme izin vermedi, zaten cesaret de edemezdim, annem de seyahatteydi. O karanlığa terk etmişti resmen Tarek'i! Kardeşimin artık öleceğine inanmıştım."

"Senin için yarın her şey bitmiş olacak," diye karanlıkta fısıldadı Steinhoff.

"Ne demek istiyorsun şimdi?"

"Yarın çıkabileceksin. Şu tıraş hikâyesinden sonra artık aşikâr. Thon'a gidip anlatırsan, gitmene hemen izin verir. Yarın özgür-

sün. Bugünkü perişan hallerine bakılacak olursa,12 ve 82'nin de eli kulağında."

"Çıkmak bu kadar kolaysa, peki sen neden hala buradasın?"

"Eğitim böyle gerektirdiği ve de sakin olmak, enerji harcamamak, yardımın gelmesini beklemek, en doğru taktik olduğu için. Evet, en doğru taktik her zaman budur."

"Saçmalama! Askeriyede seni iyice yumuşatmışlar. Bekleyene kimse yardım etmez, aksine çürür bekleyen! Sen bir şey yap ki, bir şeyler olsun."

"Yapıyorum, ama senden farklı olarak önce durup bir düşünüyorum ve en mantıklı olanı seçiyorum: Sakin olmak ve beklemek."

"Hayır, yarıda kesmeyi kendine yediremezsin sen. Haksız mıyım, söyle?"

Steinhoff cevap vermedi. Tarek lastik bonesini çıkarıp, başını kaşıdı. Kafa derisi tamamen tahriş olmuş, kaşınıyordu.

"Ben de seni zeki sanmıştım, 38. Bugüne kadar talimatlara aykırı hiçbir şey yapmadın mı? Kendi iradenin gücünü kanıtlayabileceğin, küçük ve boktan da olsa bir devrim yapmadın mı?"

Steinhoff bir süre sustu. "Olmaz mı," dedi sonunda. "Daha on altı yaşındayken, bir gün planörle tek başıma ilk üç uçuşumu yapacaktım. Planör hocam, savaşta iki kez vurulup kanala düşmüş ihtiyar bir kurttu. Binlerce saat uçmuştu. Başına gelmeyen kalmamıştı. Tartışmasız bir otoriteydi. Bugün bile, uçarken hata yaptığımda, başıma gelecek beladan çok onun beni azarlamasından korkarım. İlk kez tek başıma uçtuğumda, tek derdim her şeyi doğru yapmaktı tabii. İkinci uçuşumda telsizle sol daireler çizmemi istedi. Ben de sağ daireler çizdim. Şahane, yuvarlak sağ daireler! Piste iner inmez ağzıma sıçtı. Uff! Hem de ne sıçmak! Sağ ve solu karıştırmak hayati bir hata olabilirmiş. 'Oğlum, bunu niye yaptın?' diye bağırıyordu bana. Daha on altıyım, anlıyor musun, aklım beş karış havada, kendimi adam sanıyorum, 'Öyle istediğim için,' deyiverdim. Çünkü orada, yukarıda bir anda bir şeyi anlamıştım. Pilot *bendim*, başka hiç kimse değil, sadece ben!

İlk kez *ben* hayatım hakkında karar verebiliyordum. Bunu anladı ve uçuşlara devam etmeme izin verdi."

"Bravo, 38. Ama ne yazık ki işe yaramamış. Sen, hayatta bir kez cesaret göstermenin yeterli olduğunu sanıyorsun. Ama biri bir emir vermeye görsün, pat, hazırola geçiyorsun. Sen bir otomatsın, 38."

"Yanlışsın, ne yapacağıma *ben* karar veriyorum. Ben istediğimi yapıyorum, hazırola geçmek ya da geçmemek, karar benim, çaktın mı?"

"Aman da aman!"

"Hem sana ne oluyor? Yarın gidiyorsun zaten, sivilceli kafa seni!"

"Gitmeyeceğim!"

"Pardon?" Steinhoff yatağının kenarından eğildi. "Bu, büyük bir salaklık olur."

"Olabilir. Berus, canıma okumak istiyor. Hep bir kurban seçilir zaten. Eminim Berus, bana birkaç tane geçirmesi için 69'a şu çikolataları yedirdi. Buradan çıkmak istiyorum elbette, ama çıkarken de burada kimsenin bana boyun eğdiremediği duygusunu tatmak istiyorum, anlıyor musun?"

"Hayır. Bu aptalca."

"Sana göre öyle. Sağ daireler kadar aptalca. Bunu yapmalıyım. Buraya dayanmalıyım. Berus'a, bütün bu sisteme. Burada; kayıtsızlık, hissizlik ve korkudan oluşan bir örümcek ağına düşmüş sinekler gibiyiz. Hareket etmek zorundayız. Hareket etmezsek, ölürüz."

"Sen, geri zekâlının tekisin, 77. Kafan almıyor mu? Dünya böyle işliyor. Seni, tesadüfler bir gruba dahil ediyor, ya gardiyansın ya da mahkum, sonra program başlıyor ve yapabileceğin hiçbir şey yok. Ben otomatmışım, öyle mi? Öyle olsun! Sana şunu söyleyeyim, hepimiz birer otomatız."

"Hayır, 38. Uçarken sağ daireler çizebiliyorsak, değiliz demektir. Ve yarın ziyaretçilerimiz geliyorsa."

7

Drese, sabah çok erken geldi; Dora kapıyı açıncaya kadar elini zilden çekmedi. İçeriye buyur edilmeyi bile beklemeden, Dora'nın yanından geçip eve girdi.

"Sen, bana telefon etmeyecek miydin?" Drese evi dolaşıyor, bütün odalara meraklı gözlerle bakıyordu. Dora daire kapısını kapatıp, Drese'nin peşinden gitti.

"Sen burayı toparladın mı, yoksa kendisi mi yapmış?"

"Ben yaptım."

Drese, doğru yanıtı almış gibi başını salladı. "Tarek çok dağınıktır. Düzen nedir bilmez. Her şeye başlar, ama sonunu getirmez. Hedefi yoktur. Fazla yumuşaktır."

Drese üşümüş gibi ellerini ceketinin ceplerine sokuşturdu, sonra aniden dönüp, kapının çerçevesine yaslandı, ceketini, kollarını açıp kapatarak yellendirmeye başladı.

"Söyledim ben ona. Bak Tarek, fazla yumuşaksın, dedim. Biraz bencil olman lazım, dedim."

"Bana yeterince bencil gelmişti."

Drese kapıdan uzaklaşıp, Dora'ya doğru bir adım attı. "Ee? Ziegler'den bir şeyler öğrenebildin mi?"

Dora anlattı. Sina ile görüşmesinden söz etmedi, ama Tarek'in nerede olduğunu söyledi. Drese'nin yanak kasları atmaya başladı.

"Bu adam, neden böyle boktan işlere kalkışır?" diye kendi kendine söylendi. "Kafayı mı yemiş? Gönüllü olarak kendini içeri tıktırıyor! Kim kendi isteğiyle kodese girer ki?"

"Tarek."

"Doğru. Başka biri değil, ancak Tarek yapar bunu." Ceketinin cebinden bir sakız çekip çıkardı. "İster misin?"

Dora, başını iki yana salladı.

"Şekersiz!"

"Yok, teşekkür ederim."

"Kahven var mı? İyi giderdi şimdi. Şöyle sade! ... Neden böyle bir şey yapar ki?"

Dora, bir fincan kahve getirdi. "Tarek işten neden atılmıştı?"

Drese, bütün dikkatini vererek kahvesini üflüyordu. Alnında ince bir damar belirdi. "Eski hikâyeler. Bir şey yakalamıştı, ama o konuda hiçbir şey anlatmadı. Hep böyledir. Ne olduğu hakkında hiçbir bilgim yok. Ziegler, domuzun tekidir. Benim hakkımda bir şey...?"

Dora, başını iki yana salladı.

"Eminim söylemiştir o. Ama yalan söylüyor. Ben kimseye orospu çocukluğu yapmadım, tamam mı? Ne ona ne de Tarek'e."

Dora bir soru daha soracak oldu, fakat tam o anda cep telefonu çaldı. Açtı, fazla konuşmadı, yalnızca dinledi ama sonra karşısındaki kadının konuşmasını aniden kesti. "Yok, yapmayın! Ben hemen oraya geliyorum."

"Tarek mi?" diye sordu Drese, Dora telefonunu çantasına sokup, Tarek'in deri ceketini giyerken.

"Hayır. Bir kız arkadaşım. Yalnız hemen çıkmam lazım."

Drese'nin acelesi yok gibiydi, kahvesini sükûnetle içmeye devam etti. "Nereye gidiyorsun? Seni götürmemi ister misin?"

"Teşekkür ederim, gerek yok. Fakat hemen çıkmalıyım!"

Drese, kahve fincanını yavaşça masaya koydu, anlar gibi başını salladı. "Tabii."

Dora, dışarıya çıkınca hızla vedalaşıp arabasına yönelmek istedi, ama Drese onu yine durdurdu.

"Beni arayacak mısın?"

"Evet."

Dora'yı sıkı sıkı tutmuştu. "Sen, bana güveniyor musun?"

"Lütfen, gerçekten çok acil!"

"Bana güveniyor musun?"

"Evet!"

Drese ciddi bir ifadeyle başını salladı. "Çünkü güvenmek önemli. Güven ve arkadaşlar. Güvenilebilecek arkadaşlar önemlidir. Özellikle de, insanın yardıma ihtiyacı olduğunda. Anlıyor musun?"

bütün gece ışıklar açık. uyumak sadece kıvrılarak mümkün, yüzün duvara dönük, kolun başının üzerinde, kaslarının tutulması tekrar uyandırana kadar uyumak. nihayet uykuya dalıyorum, o da birkaç dakikalık kabuslarla dolu bir uyku, ama hiçbirini hatırlamıyorum. dora'yı düşünmeye çalışıyorum, çok zor. kendini veremiyorsun, net bir görüntü belirmiyor. düzüşmeyi hayal ediyorum, ama çüküm kalkmıyor. artık bu bile olmuyor, zavallı tarek. sina mektubu aldı mı acaba? kaloriferleri kıstıkları halde kan ter içinde uyanıyorum. sonra açım, bir de karnımdaki gaz, mesanem dolu. kafam deli gibi kaşınıyor, kanatana kadar kaşıdım. bir de sıçtığımın soğuğu. sadece sekiz kaldı. kahvaltıdan sonra, 38'in tahmin ettiği gibi 12'yi hücreden çıkardılar, alıp götürdüler. kızıl saçlı, çelimsiz bir tip. son günü kıvrılıp yatağında yatarak geçirmişti, kimseyle konuşmamış, kıpırdamamıştı. ama 82 kaldı. şişko büfecinin durumu iyi görünmüyor, ama zaten iyi görünen kaldı mı ki? yoklama için çıktığımızda sırada herkes sendeliyor, hepimiz kokuyoruz. yıkanmaya pek vakit yok, zaten her şey hep daha hızlı yapılmak zorunda.

fazla mesai yapıyorlar. şimdi her vardiyada üçten fazla gardiyan oluyor. yine de her gün bir önceki günden daha sinirliler. sabah vardiyasından eckert, kendine şimdi yeni bir eğlence buldu. kara kutu'nun önüne bir gofret koydu, 21 ve 40'ı yere yatırdı, eller sırtta yerde sürü-

nerek çikolatayı kapmak için yarıştırdı onları. bize'salaklar', 'ibneler' ya da 'kız kardeşler' diyor. o zamandan beri yemekhaneye dört ayak üzerinde götürülüyoruz.

bugün ziyaret günü diye herkes gergin. şimdi her avluya çıkışta 74, sürekli bir yanılgı sonucu kendini bu deneyin içinde bulduğunu söylüyor. bugün müdürle konuşup bu 'arıza'yı açıklığa kavuşturmak istiyor. 'arıza', öyle diyor. oldukça neşeli, hatta iyimser gözüküyordu. bazıları 'tutuklanma'larını anlatıyor. kendilerini bayağı suçlu gibi hissetmeye başladılar. geri kalanların seslerini bile duymak mümkün değil, boş boş bakıyorlar. ben de. bazen 38'le bir iki laf ediyorum. ama anlamıyor ki. sina bugün gelir mi acaba?

Tarek yatakta oturmuş; kâğıdı, kaldırıp kendine doğru çektiği dizlerinin arkasına saklamış, yazdıklarını okuyordu. Sık sık başını kaldırıp, gardiyanlardan birinin geçip geçmediğini kontrol ediyordu. Kâğıtlar yazmak istediklerine yetmiyor, bir de not edinceye kadar en önemli detayları unutuyordu. Bu durumda aklına geldiği gibi yazıyordu. 38 Numara, parmaklıkların arkasında, Tarek'in görünmesini engelliyor, gardiyanlardan biri gelince de ayağını yere sürtüyordu.

"Nasılsınız, 74?"

"Teşekkür ederim, iyiyim."

"İyi olmanıza sevindim. Benimle neden görüşmek istemiştiniz?"

"Bir yanılgıyı ortadan kaldırmak için."

"Hangi yanılgıyı?"

"Şöyle ki, ben başka bir deneye de başvurmuştum, fakat bir hata yapıp yanlış sözleşmeyi geri göndermişim. Salıverilmek istiyorum."

"Ve bunu şimdi hatırlıyorsunuz?"

"Fazla büyük bir yanılgı değilmiş gibi gelmişti bana. Deney deneydir, para da paradır, diye düşünmüştüm, yani. Ama bu, bir yanılgıydı. Zaten bu deney için uygun birisi de değilim, bu nedenle derhal salıverilmek istiyorum."

"Bu ödeneği almayacağınız anlamına geliyor, 74."

"Bunun bilincindeyim."

"Peki, ödeneğinizi iki misline çıkaracak olsak, o zaman kalır mıydınız?"

"Hayır."

"Hatta duruma göre bunun da üzerine çıkabilirdik."

"Teşekkür ederim, reddetmek zorundayım."

"Salıverilme dilekçeleriyle ilgili kararları biliyorsunuz Yönetim Kurulu alıyor, bu yüzden benim etkim sınırlı kalıyor, sözleşme de sonuçta sözleşmedir, yanılgı olsun veya olmasın... Ama durun bir dakika. Size şimdi gayri resmi bir teklifte bulunsam, tutukluluk sürenizi ciddi anlamda kısaltsam ve desem ki, karşılığında bana diğer mahkumlar hakkında bilgi vereceksiniz, ne dersiniz? Mesela avluya çıkıldığında konuşulanları, herkesi ilgilendiren konuları bana aktarsanız? Bizim bilimsel çalışmamıza destek verseniz? Bunu yapar mıydınız? ... 74 Numara?

"Evet."

"Teşekkür ederim, 74. Lütfen bir de şu formu doldurun, sizinle irtibata geçeceğiz."

Sina, o sabah gelen mektubu hemen gösterdi. Dora, merdiven çıkmaktan soluk soluğa olmasına rağmen mektubu aldı, bir çırpıda ayakta okudu. Mektup uzun değildi, ama daha ilk cümlede elektrik çarpmış gibi oldu.

** Sina, Dora'yı mutlaka bulmalısın! Soyadı mı??? Ama kendisi Hollandalı ve Benrath Şatosu'ndaki dairelerden birinde misafir. Şu an nerede olduğunu bilmiyorum, ama cep numarası 0653 – 2186453. Nerede olduğumu öğrenmek zorunda! Çok önemli!!!!!! Onunla mutlaka konuşmalıyım!!!!!!*

Onun dışında iyiyim. Askerlik gibi işte. Karanlık oda bile var burada. Öbür gün görüş günü. Lütfen gel ve pasta da getir. Seni seven T.

Dora, elindeki kâğıdı çevirdi, arkasında da bir şeyler yazılı olup olmadığına baktı, sonra ne yapacağını bilemeyen bakışlarını Sina'ya çevirdi. Tarek'in kardeşi, omuzlarını silkti.

"Böyle olacağını biliyordum. Askerlik, karanlık oda ve pastayla ne ima ettiğini anladığımı sanıyorum. Durumunun çok kötü olduğundan eminim. Korkuyor ve birisinin onu oradan çıkarmasını istiyor." Sina mektubu tekrar eline aldı. "Üniversiteyi aradım, ama deney hakkında bilgi bile vermiyorlar. Bugün, yakınlarının denekleri laboratuvarda ziyaret etme imkânları varmış."

"Gidecek misiniz?"

Sina, Dora'ya yüzünde ciddi bir ifadeyle baktı.

"Hayır. Siz gideceksiniz."

"Siz ne zavallı bir sürüsünüz böyle!"

Gece vardiyasının tüm ekibiyle birlikte sabah vardiyasından iki kişi bacaklarını açmış, duvarın önünde duruyordu. Berus, boynunu 'küt' edene kadar çevirdi, ama gözlerini mahkumların sırasından ayırmadı.

"Nesiniz siz? Erkek mi, kadın mı? Hatta insan mısınız siz? Bütün binayı leş gibi kokuttunuz, ama anlaşılan umurunuzda bile değil bu! Cici elbiseleriniz pislik içinde, ama umurunuzda değil! Domuz gibi tıkınıyorsunuz, ama umurunuzda bile değil! En fenası da, aptal olmanız! Ve bu da umurunuzda değil! Peki, neden aptal olduğunuzu biliyor musunuz? Çünkü bugün görüş günü ve sizler insan gibi davranmayı denemiyorsunuz bile!" Sesi daha da sertleşti. "Siz *salaklar*, bu durumda görüşe izin vereceğimizi mi sanıyorsunuz? Bizi ne zannediyorsunuz siz?"

Tuvalete gidip, kapıyı ardına kadar açtı.

"Buraya baktıkça midem bulanıyor! Kafanıza göre her yere sıçıp, işiyorsunuz! Arkasından doğru dürüst temizlenmiyorsu-

nuz bile! Yemekten önce de el yıkamak yok! Hayvanlar bile sizden temiz! Hayvandan betersiniz siz!"

Gardiyan, Tarek'te bir tepki sezdi.

"Bu konuda söylemek istediğin bir şey mi var, 77 Numara?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Vardır, 77, dilinin ucunda bir şey olduğu yüzünden okunuyor. Hadi bakalım, sökül!"

"Yeterince vaktimiz yok, Sayın Ceza İnfaz Memuru. Yıkanmak için ayrılan süre yeterli değil."

Tarek, yanında duran 38'in gözlerini kaydırdığını görür gibi oldu. Cümlesini bitirir bitirmez, Berus önünde bitti, bağırmaya başladı.

"Kendinizi temizlemekten aciz olmanızın suçunu yoksa bizim üzerimize mi atmak istiyorsun, 77? Bu, vücut bakımınızı bizim engellediğimiz anlamına mı geliyor şimdi?"

"Sadece demek istemiştim ki..."

"Sen, her şeyin suçu başkasının üzerine atılabilir, demek istiyorsun. Bu, belki senin daha önceki zavallı hayatında böyleydi, seni şımarık hanım evladı! Ama artık yok! Burada kıçını anan silmez! Kendin becereceksin! Anladın mı?"

"Evet, Sayın Ceza İnfaz Memuru."

"Hayır, anladığına inanmıyorum, 77. Ama artık kafana dank etmesi için, hayatta işine yarayacak bir şeyler öğrenmen için, tuvaleti şimdi *sen* temizleyeceksin! Hem de *cici elbisenle*! Diğerlerine gelince: Bir; bir saat içinde tekrar teftiş edileceksiniz. Bu süre yeterlidir, ne dersin, 77? Bu süre içinde baştan aşağı temizlenip, hazırlanmamış olanlar, ziyaretçilerini göremeyecek. İki; görüş süresinin zamanından önce kesilmesini istemeyenler, görüşte konuşacaklarını çok iyi düşünsünler. Hapishane ve nöbetçiler hakkında yakınma, şikâyet ya da benzeri yakışıksız açıklamalar, görüşün derhal kesilmesi, sonrasında da cezalandırılmanız anlamına gelir. Anlaşıldı mı?"

Kimseden çık çıkmadı.

"Anlaşıldı mı, diye sordum!" diye kükredi Berus.

Görüş, böylece hikaye olmuştu. Bütün mahkumlar yıkanıp temizleninceye kadar, Tarek hücresinde beklemek zorundaydı. Hücresinden alınıp götürüldüğünde, tuvaletin zeminini kaplayan santimetrelerce yükseklikteki köpüklü su, hole doğru sızıyordu.

Tuvaletten en son çıkan 38, Tarek'in yüzüne bakarak "Gerzek!" diye tısladı.

Tarek, tek kelime dahi etmeden çıkardığı entarisiyle, iki gardiyanın gözetiminde yerdeki sabunlu suları silmeye başladı. Çırılçıplaktı, sadece ayağında lastik terlikleri, başında da bonesi kalmıştı, daracık hücrede yere çömeldi, suları emdirdiği entarisini, ağırlaştıkça klozete sıktı; gardiyanlar da, onu seyrederken aralarında eğlendiler: Kırmızı göt, çıplak hizmetçi, hela gülü, bokyedi başı, salağın önde gideni.

Gömleğiyle çıkartamadığı klozet içine yapışmış pislikleri, tırnaklarıyla kazımak zorundaydı. Karşı koyamadığı kusma ihtiyacını bastırmak için, kesik kesik nefes almaya çalıştı. Her yer temizlendikten sonra, bütün hücreyi havlusu ve yatak çarşafıyla kurulamasını istediler.

Berus tuvaleti göz ucuyla teftiş ettikten sonra, "Leş gibi kokuyorsun, 77, ziyaretçini böyle karşılayamazsın," dedi. Ne büyük sürpriz!

Tarek, leke içindeki entariyi, havluyu ve çarşafı göstererek, "Bunlarla ne yapacağım şimdi?" diye kısık bir sesle sordu. Hepsi o kadar ıslaktı ki, kurumaları en az bir gün alırdı.

"Bunlar *senin* eşyaların, 77" dedi buz gibi bir sesle. "Götürülecekleri yer ise, *senin* hücren. Entarini giy ve hücrene dön."

Tarek dışında herkese, gardiyanların, *cici tören elbiseleri* adını taktığı, son derece temiz gömlekler dağıtıldı. Tarek, leş gibi kokan ıslak paçavra içinde zangır zangır titreyerek parmaklıkların arkasında durup, diğer mahkumların teftiş için dışarıçıkarılmalarını izledi.

"Onu geberteceğim," diye fısıldadı Tarek, Steinhoff hücreden çıkarılırken. "Zamanı geldi artık bu domuzun."

Gardiyanların, teftiş sırasında hiç aceleleri yok gibiydi, mahkumların ellerine, ayaklarına, kulaklarının arkasına ve ağızlarının içine baktılar.

"Siz şimdi buna temiz mi diyorsunuz?" diye bağırdı Berus. "Hepiniz hayal kırıklığısınız! Ama sizden de fazlası beklenmez ki! Aslında, görüşü iptal etmek en iyisi. Bu seferlik bir değil, iki gözümüzü birden yumuyoruz. Söylediğimiz gibi, en ufak bir ihlalde görüş sona erecektir. Karşılıklı dokunmak ve ziyaretçiden bir şey almak yasaktır! Baştan say!"

Mahkumlar, ayak bileklerinde hala duran halkalardan birbirlerine zincirlenip, dışarıya çıkarıldı. Tarek, tek başına kalakaldı.

Parmaklıkların arkasında durdu, bekledi, ama hiçbir şey olmadı. Buz gibi soğuk siyah çelik boruyu iki eliyle kavradı, titremesini kontrol edemiyordu, içindeki kusma ihtiyacına, ağlama ve bağırma isteğine karşı mücadele etti, öyle bir çığlıktı ki atmamak için çırpındığı, içindeki onu oraya bağlayan ve nefesini kesen o dehşet verici darlık, tiksinme ve korku dokusunu parçalasın!

Artık dayanamayacağını hissettiği, teslim olduğunu içi sökülürcesine haykırmak üzere derin bir nefes aldığı, tıpkı 11 Numara gibi onu da her şeyden kurtaracak ama bir ömür boyu da peşini bırakmayacak bir nöbet geçireceği sırada; Berus, yanında bir nöbetçiyle gelip hücrenin kapısını açtı. Tarek'in önüne temiz bir gömlek atıp, saatine baktı ve sadece "İki dakika, 77 Numara," dedi.

Tarek, üç dakika sonra yemekhaneye götürüldü. Mahkumlar ve ziyaretçileri, onları perforeli pleksiglas camlarla ayıran uzun masada karşılıklı oturmuşlardı, Tarek'in sandalyesinin karşısında ise Dora vardı.

"Deneyin derhal durdurulmasını talep ediyorum!"

Jutta Grimm, ofisine paldır küldür girince; Claus Thon, önündeki yazıdan şaşkınlık içinde başını kaldırdı. Kız, öfkeden titriyordu. "Siz, hepimizi yanılttınız!"

Thon, elindeki dergiyi kenara bıraktı. "Ne bu tavrınızın sebebini anlıyorum sevgili Jutta, ne de ne demek istediğinizi. Lütfen açıklar mısınız?"

"Az önce, son video kayıtlarını inceledim. Üstüne basa basa bunun yasak olduğunu belirttiğimiz halde, gardiyanlar fiziksel saldırılarda bulunmuşlar! Sizin kesin talimatlarınız sebebiyle kimse müdahale etmiyor! Bu, deneklerle yapılan anlaşmaya aykırı. Bu arada, iki denekte ağır akut depresyon ortaya çıktı."

"Evet, bu çok can sıkıcı ve dramatik bir gelişme. Ama sırf bu yüzden deneyin yarıda..."

"İşte tam da bu yüzden!" diye sözünü kesti Jutta. "Bu deneyle insanlar, bilgileri haricinde manipüle edildikleri ve ileri düzeyde saldırganlık geliştirdikleri için."

"Ama zaten konu da buydu! Saldırganlık ve itaate yatkınlık arasındaki bağlantıydı konumuz. Öfkenizi gerçekten anlamıyorum, Jutta. Baştan beri deneyin planlanmasında işin içindeydiniz. Denekleri nelerin beklediğini biliyordunuz."

"Hayır, bu kadarını değil."

"İnsanların potansiyelini küçümsüyorsunuz, Jutta. Son kayıtları ben de inceledim, deneklerin davranışları ve fizyolojik değerleri, evet, beklenilenin üzerinde, ama hala normal değer sınırları içinde. Göreceksiniz, ortam yakında istikrara kavuşacak."

"Doğrudur, bütün mahkumlar depresyona girdikten ya da gardiyanlar tarafından insanlık dışı muamele gördükten sonra. Deneyi kesmek zorundayız. Derhal!"

Thon arkasına yaslandı, asistanına baktı, iyi ki onunla yatmaya hiç kalkışmadım, diye içinden geçirdi.

"Hayır. Asla olmaz, Jutta. Bu deneye, bunun bilimsel bir çalışma olduğunu bilen, deney hakkında bilgilendirilmiş, duygusal açıdan sağlam vatandaşlar katılıyor."

"Ben bundan hiç emin değilim!" Genç psikolog, konuşmayı sürdürmek için sakinleşmeye çalıştı. "Deneyin uygulama safhasıyla ilgili çok net kriterler belirlemiştik. Denekler asla zarar gör-

meyecekti. Her şey hakkında bilgilendirileceklerdi. Deneyi istedikleri zaman terk edebileceklerdi! Ama birden bütün bunlar geçerliliğini kaybetti. Şu 3. madde, benim bilgim dışında eklenmiş! Bir denek, deneyi yarıda kesme talebinde bulunuyor ama siz aldırmıyorsunuz bile."

"Unutmayın ki, bu sizin de deneyiniz, Jutta. Bu verilerle doçent olacaksınız. Bu çalışmanın yarıda kesilmesini samimi olarak istiyor olamazsınız! Bilimsel kariyerinizi düşünün bir kere."

"İşte tam da onu yapıyorum! Bu deneyde bir terslik olsun, kariyerim falan kalmaz benim, Savunma Bakanlığına derse desin."

"Oturun, Jutta," dedi Thon, biraz daha yumuşak bir sesle. "Nasıl bir zaman baskısı altında olduğumuzu biliyorsunuz. Stanford'daki sempozyum haziranda."

Jutta bir şey demedi.

Thon iç geçirdi. "Siz, enerjik, olağanüstü bir bilim kadınısınız ve uluslararası bir kariyer yapacaksınız. Ama bunun için sağlam sinirler de gerekli... Hayır, bırakın sözümü bitireyim. Şu anki durumla ilgili değerlendirmenize katılmasam da, sizi çok takdir ediyorum. Ancak biz bir ekibiz. Ne sizi kaybetmek, ne de kararlarımla sizi ezmek istiyorum. Gelin bir anlaşma yapalım. Yarın, haftasonu yapılacak deneysel çalışan psikologlar buluşmasına katılmak üzere Weimar'a gidiyorum."

Jutta hemen atıldı. "Deneyin tam ortasında? Bu olamaz!"

Thon, onu sakinleştirme amaçlı bir el hareketi yaptı. "Biliyorum Jutta, zamanı değil. Ama bu toplantı çok önemli. Ne olursa olsun, projemizin ilk verilerini orada sunmak istiyorum. Pazartesi tekrar buradayım. Eğer laboratuvardaki durum o zamana kadar rayına oturmaz ya da bir denek daha fire verirsek, deneyi keser, yeni bir planlama yaparız. Bu teklife ne dersiniz?"

Dokunma imkanı yok. Masanın üzerinde baş hizasını biraz aşan, ağız hizasında delikleri olan pleksiglas cam, masanın altında da plastikten bir bariyer.

"Selam, Tarek."

"Selam, Dora."

Tarek burnunu ovdu, entarisini çekiştirip durdu, kumaşı bacaklarının arasına kıstırdı ve hafifçe öksürerek boğazını temizledi. Yeniden Dora'nın sesini duymak. Gözleri, balta girmemiş ormanlardaki göller gibi zümrüt yeşili, insanın içine dalıp gidebileceği türden. Tıpkı o akşam şatodaki gibi huzursuz, ne yapacağını bilemeyen, arayan, ama yine de reddeden bakışlar; ağzı, dalgalı bir denizde inip çıkan küçük bir sandal şeklini almış... Dora, Tarek'e gülümserken sürekli ellerini ovuşturuyordu.

"Öpüşmek maalesef mümkün değil," dedi Tarek, suskunluğu daha da uzatmamak için. Çevrelerinde mırıltılar. Yarım saat içinde söylenebilecekleri söylüyor herkes.

Mahkumlar, tek sıra halinde oturmuştu. Ziyaretçiler de dahil herkes sakin görünüyordu. Yakınlarını bu durumda görmek sanki çok normalmiş gibi davranıyorlardı. Sadece yanında oturan Steinhoff'un ziyaretçisi kadın çok kaygılı gözüküyordu.

"Bana durumu anlattılar," dedi Dora. "Nasılsın?"

"Her şey yolunda." Gülümsemeye çalışıyordu. "Yolunda sayılır. Peki, sen nasılsın?"

"Şu üzerinizdekiler gülünç derecede tuhaf."

"Evet, gülünç derecede. Bütün gün gülüyoruz halimize. Sen de, benim ceketimi giymişsin. Sina, seni bu kadar kısa bir zamanda nasıl bulabildi?"

"Ben, onu buldum. Seni arıyordum."

"Gerçekten mi?"

"Evet. Evine bile girdim." Tarek'in yüzündeki şaşkınlığı gördü. "Anahtarını sakladığın yer biliniyormuş. Güleceksin ama birkaç gündür de evinde kalıp, her yerde seni aradım. Dedektif gibi. Ne diyorsun buna?"

Tarek omuzlarını silkti. "Neden?"

Dora'nın yüzü gölgelendi, ağzının o güzel şekli bozuldu. "Sevinmedin mi? Gelmese miydim?"

"Olur mu, olur mu!" diye acele acele cevap verdi Tarek. "Ne kadar sevindiğimi bilemezsin. Ama yine de anlamakta güçlük çekiyorum. Sadece tek bir geceden sonra."

"Aslında ben de anlamakta güçlük çekiyorum."

Güldüler. Tarek, Dora'nın hareketlerinin tanıdık geldiğini fark etti.

"O gece çekip gitmemem gerekiyordu."

"Ama daha iyi bir programın varmış." Dora, başıyla salonu işaret etti.

"Ben, her şeyi yanlış yapıyorum. Ama buradan çıktığımda, belki de şey yapabilirim, diyorum ki, eğer istersen, hayatımda farklı olarak şunu deneyebili..." Takıldı kaldı. "Off, lanet olsun, yine gerçek bir mahkum gibi konuşmaya başladım."

"Doğru." Dora kızmış gibi görünüyordu. "Dışarıda belki yine farklı konuşursun."

Tarek dudağını kemirmeye başladı. "Evet, belki."

"Ayrıca..."

"Evet, ayrıca?"

"Yok, bir şey yok. Her şey çok hızlı gelişti. Biz bir aşk macerası bile yaşamadık."

"Açığı kapatırız."

Dora, onun yüzünde bir şeyler arar gibiydi. Meraklı, şaşkın bakışlar. Tarek huzursuz olmaya başlamıştı.

"Dışarıda hava nasıl?"

"Rüzgârlı. Bazen yağmur iniyor, ama çok kısa süreli. Hava, bazen de bahar kokuyor." Dora başını iki yana salladı. "Her yerde karnaval kutlanıyor. Dün daha öğle saatlerinde bütün şehir sarhoş doluydu, kadınlar sokağın ortasında adamların kravatlarını kestiler."

"Kocakarı Karnavalı," dedi Tarek düşünceli düşünceli. "O halde bugün cuma. Tanrım, cuma." Tarek saymak zorunda kaldı. "Dört gün. İnanamıyorum. Daha dört gün olmuş!"

Dora iç geçirdi ve etrafına baktı. "Burada her şey korkunç görünüyor. Bu aydınlık hapishane, gardiyanların şu garip gözlükleri. Bunu neden yapıyorsun, Tarek?"

"Bunun üzerine bir haber yazmak istediğimden. Ben aslında taksi şoförü değilim, biliyor musun?"

"Ziegler anlattı bana, sonra Sina ve Drese de."

"Ne? Ziegler? Bir de Drese?"

"Drese, seni bulmamda bana yardımcı oldu. Beni buraya o getirdi, yoksa kesinlikle bulamazdım."

"Bula bula Drese'yi bulmuşsun, pis domuzu."

"Senin arkadaşın olduğunu söylüyor."

"Siktirsin gitsin. Bir keresinde benim yüzümden polisle başı derde girdiği için, ona taksi işini ayarladım. Bilip de söylemediği bir bilgi yüzünden şartlı erteleme cezasına çarptırıldı. Bu bilgiyi bana da geç vermişti. Drese, sana hiçbir şey anlatmadı mı?"

"Hayır."

"Haris, beyinsiz aptalın biridir."

Yine susup, sadece bakıştılar.

"Lütfen bir şey söyle!" diye rica etti Tarek.

"Ne söyleyeyim?"

"Kendini anlat. Hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Kahretsin, iki kocaman hayatı anlatmak için sadece yarım saat."

"Gerekmez."

Yine sessizlik. Dora, kendini tutamayarak ağlamaya başladı. Sessizce. Bedeni minik ve kısa sarsıntılar geçirdi. Gözleri nemli nemliydi şimdi.

"Yapma! Lütfen!" dedi Tarek sesini biraz yükselterek. Çünkü fısıldasa, nöbetçilerin dikkatini üzerine çekerdi. Sonra cama biraz daha yaklaştı. "Dora! Ne oldu sana birdenbire?"

"Yok, bir şey!" Hızla gözlerini sildi. "Bu atmosferden oldu. Birden korkunç bir şeyi hatırladım."

"Ben sürekli aynı durumdayım. Şu deney berbat bir fikirmiş. Bir yıl önce başıma korkunç bir şey geldiği için oldu bütün bunlar. Biliyor musun, ben kötü bir gazeteciyim, Dora. Az soru soruyorum. Parzival'in hikâyesini bilir misin? Sorsa, Kâse'yi

rahatlıkla alıp götürecekken, sormadığı için kaçıran bir Kâse şövalyesi Parzival.* Bir sersem."

Dora burnunu çekti. "Ama bu sayede sersem olarak hayatına devam etmemiş. Sonra güzel bir de kadın bulmamış mıydı?"

"Bilmem."

"Kendini kahraman yapma şimdi."

"Yapmıyorum zaten. Ciddiyim. Belki de birinin ölümünde benim de payım olduğu için bütün bunlara katlanıyorum. Benim ve Drese'nin."

"Öldürdünüz mü onu?"

"Hayır. Ama geç kaldık. Eğer ben doğru dürüst soru sorabilmiş olsaydım, öldürülmesini önleyebilirdik belki."

Dora şimdi iyice sinirlenmiş, hemen Almancası bozulmaya başlamıştı. "Saçmalık şu söylediklerin! Ne biçim saçmalık! Geçenlerde senin gibi konuşmaya başlayınca, çok samimi bir arkadaşım bana bir hikâye anlatmıştı. Dinlemek ister miydin?"

Tarek etrafına bakındı, Berus'un uzaktan dik dik kendilerini izlediğini fark etti.

"Sen konuşurken ağzını seyretmeme izin verirsen, evet."

Dora gülümsedi, ama ardından hemen ciddileşti. "Bu, aslında bir masa oyunu. Genç bir kızın, nehrin karşı tarafında bir aşığı var ve akşamları anne babasından izin almadan gizlice onu ziyaret ediyor. Köprünün çevresi tekin bir yer olmadığından, her seferinde ortalık iyice kararmadan evine dönüyor. Ama bir seferinde aşığının kollarında uyuyakalıyor ve gecenin tam ortasında eve gitmek üzere yollara düşüyor. Köprüyü geçerken bir adamın tecavüzüne uğruyor ve boğulup öldürülüyor. Şimdi, hikâyenin anlatıldığı gruba kızın ölümünden kimin sorumlu olduğu soruluyor. Genç sanatçı, kızın aşığını suçlu buluyor, çünkü sevgilisini göndermemeliydi, diyor. Evin hanımı suçu anneye yıkıyor, katı kurallarının kızı gizliliğe ittiğini düşünüyor. Evin beyi, bu kadar sorumsuz ve aptalca davrandığı için suçlunun kızın kendisi olduğunu savunuyor. Evet, Tarek, sen ne diyorsun, suçlu kim?"

* İsa'nın Kutsal Kâse'si (ç.n.)

Tarek omuzlarını silkti. "Bir şekilde hepsi."

"Hikâyenin devamı var: Bütün bu tartışmalardan uykusu bölünen evin çocuğu kalkıp salona geliyor, bu defa eğlenceyi daha da artırmak adına, kızın ölümünden kim sorumlu, diye çocuğa da soruluyor. Çocuk hiç tereddüt etmeden cevaplıyor: "Katil."

Dora, Tarek'in tepkisini bekledi.

"Aptal bir hikâye."

"Olabilir. Ama yine de doğru: Suçlu katildir."

"Beş dakika kaldı!" diye seslendi gardiyanlardan biri gürültünün içine.

"Peki, biz ne olacağız?" diye sordu Dora. "Sana soracak bir sürü sorum vardı, ama zaman çok az. Üstelik tam yolculuk öncesi."

"Lanet olsun. Ne yolculuğu bu şimdi?"

"Kanada'ya döneceğim. Aslında orada yaşıyorum."

"Şimdi bana böyle bir şeyle gelme! Kanada'ymış! Kahretsin! Ben on gün daha burada kapalı olayım, senden başka bir şey düşünmeyeyim, tenini, göbek deliğinin kokusunu, konuşurken ağzının nasıl kıvrıldığını hayal edeyim ve ben çıktığımda sen burada olma!" Bağırır gibi konuşuyordu. Gardiyanlar dikkat kesildi.

"Ne yapmalıyım, Tarek? Söyle bana, ne yapmalıyım?"

"Gitme! Lütfen! Ben çıkıncaya kadar bekle!"

"... iki dakika kaldı!"

"Gerçekten benim için bir şey yapmak istiyor musun, Dora?"

Dora başını salladı. Tarek onun konuşmasını beklemedi. "Tamam, o zaman. Şimdi iyi dinle." Hızla etrafını taradı, gardiyanların nerede durduklarına baktı, hızlı ve kısık sesle konuştu. "Burası, tam bir işkence yuvası, Dora. İşkence ve beyin yıkama. Deney tamamlanmadan burayla ilgili bir haberin yayınlanması lazım. Burada konuşulabileceğini düşündüğüm bir gardiyan var. Bir ara tesadüfen taksime binmişti. Soyadı Bosch galiba, ördeğe benziyor, Ludwig Caddesi'nde yirmi ile başlayan bir numarada oturuyor. Konuş onunla. Notlarımı buradan gizlice çıkarması gerekiyor. Onları alınca bir televizyon ekibi organize etmelisin. Aniden burayı

basmaları ve olup biteni çekmeleri lazım. Benim için bunu yapar mısın, Dora? Bosch'la konuşup, bir kamera ekibi ayarlar mısın?"

"Görüş süresi sona ermiştir!" diye seslendi bir gardiyan. "Lütfen vedalaşın ve salonu terk edin! Görüş sona ermiştir! Lütfen vedalaşın ve salonu terk edin!"

Berus, Tarek ile Steinhoff'a yaklaştı.

"Bunu benim için yapar mısın, Dora?"

Dora hafifçe başını salladı. Gülümsemesi kaybolmuştu. Donmuş, korkmuştu. Tarek, yine de onun yüzünde huzur bulmasını sağlayan bir şey keşfetti. Diğer her şeyden daha fazla huzur yayan bir şey...

"Cam üzerinden öpüşecek miyiz?" diye sordu Dora. "Filmlerdeki gibi?"

"Yapmasak daha iyi." Tarek, Dora'ya gitmesini işaret eden Berus'u gösterdi. "Gitmek zorundasın."

Dora, başını onaylar biçimde salladı. Ayağa kalktı, bir gardiyan tarafından dışarı çıkarıldı. Kapıya gelince döndü, hafifçe el salladı.

"Sana söylemek istediğim bir şey daha vardı!" diye seslendi Dora.

"Benim de," dedi Tarek, Berus arkasına geçince de ayağa kalktı. "Daha sonra söylerim. Buradan çıkınca!"

"Şayet!" diye fısıldadı Berus arkasından. "*Şayet* buradan çıkabilirsen, demek istiyorsun."

"Ee, neler anlatıyor bakalım?" diye sordu Drese arabayla kampüsü terk edip caddeye çıkarlarken. Merak içindeydi. Dora yorgun yorgun omuz silkti, başını cama doğru çevirip dışarıya bakmaya başladı, bir yandan da konuştuklarını hatırlamaya çalışıyordu. Tüm kelimeler ve cümleler kafasının içinde darmadağın uçuşup durdu. Tüm bunların bir anlamı yoktu.

"Yani şimdi gerçekten kodesçilik mi oynuyor bunlar?" Drese neşeli gözüküyordu. "Yani bütün dekorlarıyla falan? Hakiki gardiyanlar falan da mı var?"

"Evet."

"Hücreler, teneke kâseler?"

"Evet!" diye bağırdı Dora, sinirli sinirli. Drese güldü.

"Sıkıymış!" Drese direksiyona vurdu. "Tarek kodeste! Kendi isteğiyle kodeste! Arıza bir durum! Söylesene, çok arıza bir durum, değil mi? Şu deney, daha ne kadar sürecekmiş?"

"İki hafta."

"İki hafta! Sıkı! Bir şey değilmiş! Bizim asil kara kafa sızlanıp duruyordur, hı?" Drese gülüyordu. "Tarek kodeste! Peki, içerisi nasıl? Anlatsana! Tarek neler diyor?"

Dora, Drese'ye döndü. "Yardıma ihtiyacı var."

"Ne yardımı? Pastanın içine eğe mi?" kıkırdıyordu. "Eğe! Sıkıymış! Kodeste!"

"Benden onun için bir şey yapmamı istedi. Ama yabancı olduğumdan benim yapmam çok zor. Bana yardım etmeniz lazım."

"Nedenmiş o?"

"Arkadaşı olduğunuz için."

Drese kıkırdamayı kesip ciddileşti. "Şimdi beni iyi dinle, kızım. Tarek'i arıyordun, sana yardım ettim, onu buldun. Onunla konuşmak istedin, sana yardım ettim, onunla konuştun. Bu kadar! Tarek, kodesçilik mi oynamak istiyor? Madem canı çok istiyormuş, buyursun! İyi gelir ona. O, bana oyun oynadı. En iyi bilgi kaynağına ve arkadaşına oyun oynadı ve beni aynasızlara ihbar etti. Tamam, bunun karşılığında Yunan'ın yanında iş buldu, böylece ödeştik. Ama burada bitti. Bu kara kafalı herif için kıçımı yırtmaktan başka işlerim de var benim. Mesela şimdi ortalık karnavaldan kırılıyor. Geberene kadar araba sürüp, para yapmak istiyorum."

"Peki, onu bulmam için neden yardım ettiniz bana?"

"Sadece meraktan."

"Ona yardım etmeyeceksiniz yani?"

"Yok."

"Lütfen!"

Şiddetle başını iki yana salladı Drese.

Dora bir an düşündü. Sonra Walther'i cebinden çıkarıp, Drese'nin şakağına dayadı. Drese korkuyla farkında olmadan ayağını gazdan çekti.

"Sağa yanaşın!" diye emretti Dora. Drese hemen denileni yaptı.

"Kızım, delirdin mi sen? Bu trafikte! Burada çekip vuramazsın beni, sen..."

"Kesin sesinizi!" dedi Dora katı bir ses tonuyla. Heyecandan, Almanca konuşmak birden zor geldi. Hiç konuşmadan, Walther'in namlusunu Drese'nin kafasına biraz daha bastırdı. Drese'nin alnı terden parlıyordu.

"Bunu yapamazsın!" Drese kesik kesik soluyor, yerinden kımıldamıyordu.

"Sen böyle bir şey yapamazsın!"

Dora sesini çıkarmadı, namlu hala Drese'nin kafasına dayalıydı.

"Nedir bu rezalet, hı?" Drese bağırmaya başladı.

Dora susuyordu. Ağzından tek kelime bile Almanca çıkmıyordu artık.

"Çek üzerimden şu silahı, hadi!"

Tepki yoktu. Drese yutkundu.

"Tamam, tamam, ne istersen yapacağım! Ama şu boktan silahı at artık!"

Dora, boş Walther'i tekrar cebine soktu, titreyen elini cebine sakladı, Drese'nin yola devam etmesine izin verdi.

"Lanet olsun, şu kara kafalı heriften sadece bela geliyor başıma! Sadece bela!" Tekrar direksiyona vurdu, caddeye çıkarken titriyordu. Ne Drese ne de Dora bir süredir onları takip eden ve şimdi hemen arkalarından yeniden trafiğe giren arabayı fark etmedi.

"Ha siktir!" diye kendi kendine alçak sesle küfretti Drese, bir yandan da göz ucuyla Dora'yı süzüyordu. "Silah çekiyor bana! Siktir! Ee, ne yapacakmışım şimdi?"

"Televizyondan tanıdığınız var mı?"

Dora'yla konuştuktan sonra içini kaplayan huzur, uzun sürmedi. Yerini, hastalık derecesinde bir gerginliğe bıraktı. Daracık hücrede bir aşağı bir yukarı volta attı, tutunabileceği bir şeyi düşünmeye çalıştı, olmadı. Belki de çok enerji gerektirdiği, o enerjiye hareket edebilmek için ihtiyacı olduğundan başaramadı. Olduğu yerde ayakta durduğunda, bacakları titriyordu. Başı ağrıyordu, kafasının içinde dolanıp duran bir basınç vardı. Tarek, adımlarını ağrının ritmine uydurmaya çalıştı. Gözlerini kapattığında bile içerideki aydınlık kaybolmuyordu. Ne kurtarıcı karanlık ne de kaçış vardı. Her şey, duvar ve parmaklıklar arasında gidip gelmekten ibaretti. Parmaklıklara ulaşıp dönüş yapmadan önce, şimdi her seferinde bakışlarını Kara Kutu'nun kapısına çeviriyordu.

"Otur!" diye uyardı onu Steinhoff. Ranzanın en alt katında, parmaklıklara yakın oturuyordu. "Bakmaya başladılar bile."

"Oturamam!"

"Kardeşinle görüşmen neden o kadar uzun sürdü?"

"Kardeşim değildi o. Ama boş ver. Senin karın mıydı gelen?"

"Kız arkadaşımdı."

"Çok hoş. Sempatik demek istedim."

"Yani onu yatacak kadar bile çekici bulmadığını söylemek istiyorsun."

"Hayır, gerçekten de sempatik olduğunu söylemek istiyorum, orospu çocuğu."

"Kendisine söyleyeceğim."

"Peki, senin şu eğitimine ne diyor?"

"Uçtuğum zamanlar daha çok endişeleniyor. Ee, şimdi ne olacak?"

"Hiçbir şey. Yorgunum. Çok yorgunum. Uyumak istiyorum, sadece uyumak."

"O zaman uyu! Deli gibi dolanıp durma! Otur!"

"Yapamam. Düşünmem lazım. Düşünmem, düşünmem, düşünmem, düşünmem." El ayasıyla kafasına vurup duruyordu.

"Neyi düşüneceksin, 77?"

"Sürprizi!"

"Yine bir bokluk çıkarma!" diye tısladı Steinhoff, göz ucuyla holdeki gardiyanları süzerken.

"Yakında hepsi bitecek, 38 Numara!" diye fısıldadı Tarek, şarkı söyler gibiydi. "Ve bizler buradan kazananlar olarak çıkacağız, güven bana!"

"Yanlışsın, 77 Numara! Bitmesine daha çok var. İnan bana. Ben kötü havanın kokusunu alırım. Ne kadar gergin olduklarını görmüyor musun? Bir olay çıksın diye bekliyorlar."

"Tavşancık çukura düşmüş - oracıkta oturmuş uyuyor, oracıkta oturmuş uyuyor- Zavallı tavşancık hasta mısın ki yürüyemiyorsun? Zavallı tavşancık hasta mısın ki yürüyemiyorsun?"

"Sürpriz bu mu, senin kafayı yemiş olman mı?"

"Düşünmeye çalışıyorum, orospu çocuğu. Dinlenmem lazım. Hazırlanmam lazım. Düşmanı gözlemem. Birliği toplamam. Dinlenmem lazım. Güç toplamam. Son bir gülüş. Sonra da haydi mücadeleye... *Haydi mücadeleye, torero...*" Steinhoff, Tarek'i yakalayıp, sertçe yatağa fırlattı. "Tut çeneni, 77! Ne yapmaya çalışıyorsun? Bak söylüyorum, ne yapmaya çalıştığını anlatmazsan hemen nöbetçileri çağırıyorum."

Tarek'i sıkıca kolundan tutmuş, parmaklarını bastırdıkça bastırıyordu. Bu kadar gücü mü vardı hala bu adamın? Tarek acıyla inledi, ama sonra sakinleşti. 2 Numaralı hücreden 74, bağırıp, nöbetçileri çağırdı. Ne dediği anlaşılmıyordu.

"Ee?" diye tısladı Steinhoff.

Tarek kolunu kurtardı. "Sen neden korkuyorsun, 38 Numara? Yani, gerçek korkun nedir?"

"Bu, bir cevap değil, 77 Numara."

"Hayır, söyle. Sen neden korkuyorsun?"

Steinhoff sustu. Sonra, "Ağrı çekmekten," dedi.

"Diş ağrısı mı? Baş ağrısı mı? Karın ağrısı mı? Kalp ağrısı mı? Ne ağrısı, 38?"

"Her türlü ağrı, acı işte. Sonuçta hepimiz bundan korkarız. Korkuların korkusu. Örümcekten neden korkulur? Bir yerini acıtabileceği için. Uçak korkusu, aslında uçağın düşmesi ve acı çekme

korkusudur. Sınavlardan neden korkarız? Sınavdan kalır, iş bulamayız, sokakta kalırız, karnımızı doyuramayız, üşürüz, yani canımız acır diye korkarız. Burada neden hepimiz itaat ediyoruz? İtaatsizliğin acı ve ağrı demek olduğunu öğrendiğimiz için."

"Tamam, 38. Ama yanıldığın noktalar var. Korku, ancak ona dayandığında kaybolur."

Steinhoff sesini çıkarmadı, başını iki yana salladı.

"Öyle, 38! Şimdi sana ne yapmaya çalıştığımı söylüyorum. Hep yapmaya çalıştığım bir şey bu. Bir hikâye yazmak istiyorum. Burada korkudan geberiyorum, Kara Kutu'ya her baktığımda bütün bedenimden korku çığlıkları yükseliyor. Ama bir şey yapmazsam da gebereceğim. Dora, her şeyi organize edecek. Bosch, notlarımı dışarı çıkaracak. Berus, onu provoke ettiğim için canıma okurken ya da Kara Kutu'ya tıkarken, bir anda bir televizyon ekibi burada bitiverecek. Planım bu."

"Yani deneyi dağıtmak istiyorsun?"

"Doğrudur."

"Öylesine. *Sen* istediğin için. Diğerlerine sormuyorsun bile. Kimse ödeneği alamayacak."

"Görmüyor musun, para umurlarında bile değil. Herkesin tek isteği var, o da buradan çıkmak. Hepsi kaçmaktan söz ediyor, ama orospu çocuklarının hepsi de bir şey yapamayacak kadar korkak. Siktirsinler. Söyle, var mısın, yok musun?"

"Hayır, kesinlikle yokum. Sen tehlikelisin, 77. Hala durumun bilincinde değilsin. Bu gerçekten sadece bir deneyse, o zaman gardiyanların böyle kontrolden çıkmasına neden izin veriyorlar dersin? Neden, 77? Sen bir mayınsın, 77, benim de üzerine basmaya hiç niyetim yok! Hep yapmak istediğin bir şeyi mi yapmak istiyorsun? Ben de! Ben de bu eğitimin tamamlanmasını bekleyeceğim. Yani hep yapmak istediğim gibi."

Yeniden sustular. Gardiyan, holde volta atıyordu. Hücrelerinin önünde durunca, ikisi de sustu, kımıldamadı. Gardiyan epey uzaklaştıktan sonra, Steinhoff konuşmaya devam etti.

"Gerçekten Kara Kutu'ya girmek niyetinde misin?"

"Hayır. Ama Dora televizyon ekibiyle geldiğinde, beni buradan çıkartıyor olmalarını istiyorum. O anı çeksinler istiyorum. Peki, 38, katılmazsan beni ihbar eder misin?"

"Beni tehlikeye düşürmediğin sürece etmem."

"Sen korkaksın, 38."

"Kışkırtmak için böyle numaralara girişme sakın. Her türlü gerginliğe yol açacak girişimlere karşıyım."

Dora, Tarek'in evinin önüne gelince Drese'nin arabasından indi, eve girdi. Haritada bulduğu caddeye gitmek üzere çıkmadan önce, on dakika evde bekledi. Kendisini saatlerdir takip eden eski Toyota dikkatini çekmedi.

Ludwig Caddesi, şehrin biraz dışında kalıyordu. Tarek'in söylediği ismi zillerden birinde bulana kadar kapı kapı dolaştı. Sonunda en üst kattan bir kadın ona kapıyı açtı.

"İyi günler. Bay Bosch'u arıyordum. Adım Dora van Hondeveld. Deneyle ilgili geldim."

"Üniversiteden misiniz?"

"Hayır. Nasıl diyorsunuz, benim erkek arkadaşım da bu deneye katılanlardan."

Arkada bir bebek ağlıyordu. Kadın kapıyı biraz daha açıp, Dora'yı içeriye davet etti.

"Kocam şu an dinleniyor. Ama buyurun."

Adam, Tarek'in anlattığı gibiydi. Koltuktan kalkmakta hayli zorlandı. Önce Dora'nın kendisinden ne istediğini anlamadı; ta ki Dora, Tarek'i tarif edene kadar. O zaman anlayarak başını salladı.

"77 Numara. Tahmin etmiştim. Sizi o mu yolladı?"

"İçerisinin korkunç olduğunu ve sadece sizin diğer gardiyanlardan farklı olduğunuzu söyledi."

"Evet, ben farklıyım." Bosch, mutfak kapısının önünde kucağında bebeğiyle duran karısıyla bir an bakıştı. "Ama bunun arkadaşınıza bir faydası olmaz. Onun için bir şey yapamam."

"Tarek bazı notlar almış. Bunları bir şekilde dışarı çıkartabilirsiniz, ona çok yardım etmiş olursunuz."

"Bu dediğiniz, yönetmeliğe tamamen aykırı."

Dora bir şey demedi.

"Bakın," dedi Bosch ağır ağır, sanki bu konuşma büyük güç harcamasını gerektiriyor gibiydi. "Ben de ortamı korkunç buluyorum, ama yapabileceğim bir şey yok. Size yardım etmem demek, deneyin yarıda kesilmesi demek, öyle değil mi? Aslında buna ben de memnun olurdum, ama bu aynı zamanda ödeneği alamamam anlamına da gelir ki, bizim bu paraya ihtiyacımız var."

"Ne kadar bu ödenek?" diye sordu Dora.

"Dört bin Mark," dedi kadın, daha kocası cevap vermeye fırsat bulamadan.

"Bunu ben size ödeyeceğim," dedi Dora duraklamadan.

Bosch, başını iki yana salladı. "Bu, yönetmeliğe aykırı. Bir duyulsun, bunların neler yapabileceğini tahmin bile edemezsiniz!"

"Beş bin," dedi Dora, aceleyle. "Yarısı hemen şimdi, yarısı yarın."

"Ben..." diye başladı Bosch, ama karısı sözünü kesti.

"Peki. Parayı getirirseniz, kocam dediğinizi yapar." Kocasına baktı, adamın uzun gövdesi sanki katlanmış gibi koltuğun kenarında büzülmüş, duruyordu.

Bosch güçlükle başını salladı. "Tamam." Sonra devam etti: "Ben de oradan çıkmak istiyorum. Parayı getirin, notları da yarın alırsınız."

"Nasılsınız, Bay Berus?"

"Kötü."

"Kötü ne anlama geliyor, Bay Berus? Açıklamaya çalışır mısınız?"

"Kötü işte. Berbat. Bir şekilde moralim bozuk."

"Kendinizi iyi hissetmiyor musunuz? İşiniz yüzünden mi?"

"Hayır, sağlıklıyım. İş yüzünden de değil. İşe şevkle geliyorum, hatta fazla mesai yapıyorum, sorun o değil. Yaptığı işten dolayı saygı görmesi, insana iyi geliyor. Ama bu iş, insanın bir şekilde moralini bozuyor. Mahkumlar, diğer her şey. Berbat kokuları, onlara bakmadığımız anları yakalamak için pusuya yatmaları, birbirlerini gözetleme biçimleri... Hayvan gibiler."

"Sizce bunun sebebi ne olabilir?"

"Gerçekle bağlarını kaybediyorlar. Her şeyi çok ciddiye alıyorlar."

"Görev sırasında neler hissediyorsunuz, sayım sırasında ya da hücreleri teftiş ederken?"

"Pek bir şey hissettiğim yok. Görevimi yapıyorum. Gözümü dört açıyorum, her şeyin düzenli gitmesini, mahkumların bir şeye kalkışmamalarını sağlıyorum. Çünkü her an bir fırsat kolluyorlar. Başlarda onları kontrol altında tutmak daha zordu bence. Ama şimdi oluyor."

"Bu mu moralinizi bozan?"

"Tam değil. Bu duygu eve gittiğimde beliriyor. O zaman kötü oluyorum. Tarif etmek zor, ama moralim bozuluyor bir şekilde."

"Doğru davranıp davranmadığınızdan şüphelendiğiniz oluyor mu?"

"Hayır. İnsanın bir hedefi varsa, şüphesi de kalmaz."

"Kız arkadaşınızla bunları konuşuyor musunuz?"

"Pek sayılmaz. Birbirimizi pek tanımıyoruz. O kadar da iyi gitmiyor, biliyor musunuz? Sanıyorum çok fazla düşünüyorum ben, bu da rahatsız edici bir şey."

"Cinsel problemleri mi kastediyorsunuz?"

"Yani. Birlikteliğimizin uzun süreceğini sanmıyorum. Eskiden bambaşka biriydim. Daha rahattım. Ama şimdi her şey o kadar karmaşık ki. Sonu gelmeyen konuşmalar, herkese saygı göstermek zorundasın, kimse ne olup bittiğini bilmiyor, herkes birbiriyle dalgasını geçiyor. Burası gibi değil yani. Burada her şey çok net. Sınırlar belli. Pat, pat ve herkes ne yapması gerektiğini biliyor."

"Hoşunuza mı gidiyor böylesi?"

"Evet."
"Böyle bir işi sürdürmeyi düşünür müydünüz?"
"Kesinlikle evet. Daha uzun süre böyle devam edebilirim."

Yeni adetler. Holdeki hoparlörden yayılan hışırtı, birbirleriyle konuşmalarını güçleştiriyordu. Havaalanındakine benzer bir gürültü. Akşam yemeğinden önce, 'güvenlik nedeniyle' yemekhaneye yerde sürünerek gitmek zorunda kaldılar; akşam ve gece vardiyasındaki gardiyanlar, ellerindeki coplarla acele etmeye zorladı ve hakaretler yağdırdı. Güvenlik nedeniyle. Yemekhanede elleri arkadan bağlandı, köpekler gibi yemek zorunda bırakıldılar. Güvenlik nedeniyle. Yemekleri üstlerine başlarına döktüklerinde gardiyanlar güldü. Su içerken insanın boğazı acıyordu. Tarek kendisini izlediklerinin farkındaydı, ama bu sefer özel bir muamele yapmadılar ona. Hücreye döner dönmez, hemen el yordamıyla yatağının altında notlarını aradı, avucunun içinde kâğıtların hışırtısını duyunca paniği geçti.

Neden sonra, yatağına uzanmış, sakin ve düzenli nefes almaya çalışıyordu. Sonunda artık uyuyabilmek için kaslarını gevşetmiş, gözlerini kapatmıştı. Son sayfaya, Dora için birkaç talimat karalamış, ertesi gün ne yapacağını da düşünmüştü ve artık uyumak istiyordu. Ama bir türlü uykusu gelmiyordu. Gece vardiyasında yine ışıkları söndürmemişlerdi, baş ağrılarına dayanabilmesi için hareket etmemesi gerekiyordu ama bu rahatsız yatakta hareketsiz yatabilmek imkânsızdı.

Dora'yı kafasında canlandırmaya çalıştı. Yüzündeki hızlı değişimleri, solgun cildinin altındaki damarları hatırladı. Yine yanında değildi. Her şey gerçek değilmiş gibiydi. Acaba daha önce başka bir yerde karşılaşmış olabilirler miydi? Kim bilir belki de çocukken, tesadüfen, bir bakış, sonradan unutulup gidecek kısacık bir düşünce? Nerede görmüştü onu acaba?

Düşünceler, su birikintisi üzerindeki yağ tabakası gibi dağılıp akıyor, onu uyutmuyordu. Dinlen. Hiçbir şey düşünme. Yumru-

ğunu sık, nefes al, yumruğunu tut, yirmi bir, yirmi iki, yumruğunu aç, nefes ver. Sonra kolunu uzat. Dora'nın alnı, düşünürken nasıl da buruşuyordu. Saçlarına dokunuşu... Bir yıl önce yaşadığı o korkunç şey neydi acaba? Yine sormamıştı. Hata! Hata yapma, Tarek. Dikkat et, Tarek. Dinlen Tarek. Yarın büyük gün. Yarın.

* * *

Dora, Tarek'in yatağına çırılçıplak uzanmış, evinin yabancı gece seslerini dinliyordu: eski buzdolabını, duvarın içindeki su borusunu. Sonra Tarek'in yüzünü hatırlamaya çalıştı, hatırladığı silüeti, ilk akşamdan aklında kalan yüzle ve üzerinde taşıdığı fotoğrafla kıyasladı. Nasıl bir fark! Üç ayrı insan. Görüşmeleri sırasındaki o huzursuz bakışlar. İlk akşamkinden tamamen farklı. Çok uzaklardaydı son gördüğü bakışlar. Bu bakışlarda neler gizlendiğini düşündü. Şaşkınlık, korku, sorular. Başka?

Yattığı yerde yan döndü, vücudunu iyice büzdü. Onu huzursuz eden bir şey vardı. Hapishanenin boğucu atmosferi ve önemli bir şeyi savsaklamış olma duygusu. Neyi? Ne zaman? Bosch'la görüştükten sonra, Tarek'in kız kardeşini arayıp, ona ziyaret hakkında bilgi verdi. Sina çok telaşlanmıştı, ona yardım edeceğine söz vermiş, ertesi akşam için onu evine davet etmişti.

Bir şeyi mi kaçırmıştı? Neyi? Ne zaman? Sina'yı ve Hendrikje ile birbirlerine ne kadar uyabileceklerini düşündü. İkisi de sağlam, net, samimi ama yine de mesafeliydi. Ralf, Sina'nın kocası, ona Dennis'i hatırlatıyordu. Bir de Michael'i. Ne kadar uzaktaydılar.

Dennis. İçini daraltan o duygu, belki de bu yüzdendi.

Suçluluk hissiyle tekrar öbür yana döndü. Tarek'in yüzünü getirdi gözünün önüne. Mutsuzdu ama Tarek'in yüzünde endişeleri dağıtan, henüz halledilmemiş olan şeylerle arasına mesafe koyan başka bir şey daha vardı... Toronto'ya bir uçak yolculuğuyla mesela. Ve daha birçok şeyle.

8

Volker Eckert, saat tam 4.30'da yerin iki kat altındaki görevinin başına gelmişti ki, monitör odasının kapısının açık olduğunu görünce gizlice içeriye süzüldü, odada adı Jutta olan psikolog, bir öğrenci kızla sohbet ediyordu. İki kadın, kapıdaki adamı fark etmeyince; o da, daha soru formlarını önüne koyduğu o ilk günden beri göz koyduğu kadını bir an için de olsa seyretme fırsatı yakaladı. Jutta, sabahlamış görünüyordu, ama üzgün fare suratına ve gözlüğüne rağmen, onu cezbeden her şey bu kadında vardı. Saçlar, bacaklar, kollar... Üstelik hepsi de uzun ve fazlasıyla mevcuttu. Yani birkaç hamle daha yapmaya kesinlikle değerdi.

"... bütün gece değerlendirdik. Sen de müdahale edilmesi gerektiğini düşünüyorsun demek ki," diyordu Jutta öğrenci kıza. Öğrenci kız emin değildi.

"Evet, belki. Profesör Thon da böyle düşünüyorsa ve bu sertlik sürerse."

"*Sertlik sürerse* de demek!" diye bağırdı Jutta sinirle.

Volker Eckert kapıyı çaldı, iki kadın suçüstü yakalanmış gibi irkildi.

"Günaydın, Doktor Hanım, soyunmaya başlayayım mı?"

Jutta yüzünü buruşturup, Eckert'in önüne hemen yoklama listesini uzattı. Eckert imzaladı, Jutta'ya göz kırptı ve kayboldu. Ama birkaç saniye sonra tekrar kapıdaydı ve kalçasını sallıyordu.

"Be – bop- a- lula, she's my baby, Be- bop- a- lula, I don't mean maybe"

"Ağzını büzmüş, ki bunda çok ustaydı, bir yandan şarkısını söyleyip, bir yandan da dans ederek, kendisine neredeyse acıyarak bakan genç psikoloğa gittikçe yaklaşıyordu.

"Bay Eckert, göreviniz başlamak üzere."

"Hey, lady, ama King'in işi bitmedi henüz. Öncesinde kalbimin acısını dindirmem lazım. Senin için çıldırıyorum, rüyalarımda sadece seni görüyorum! ... *I am burning! Burning desire!*"

Jutta ayağa kalktı, bir adım geri giderek, Eckert'in kendisine dokunmasını önledi.

"Gerçekten de işinizin başına gitmeniz gerektiğini düşünüyorum. Kendinizi gülünç duruma düşürüyorsunuz, Bay Eckert!"

"Olsun bebeğim! Sadece bir öpücük! Kendinden geçtiğini gösteren bir işaret ver, yeter! *I love you and you love me and the rest is extasy!*"

"Siz, en iyisi unutun onu!"

"Oooo! Bana karşı çok sertsin, bebeğim! Ama bu beni daha da tahrik ediyor. Deney bitene kadar daha çok zamanımız olacak."

"Yerinizde olsam, bundan bu kadar emin olmazdım, Bay Eckert!"

"Ne demek istiyorsun?"

Jutta, sanki gereğinden fazla konuşmuş gibi sustu. Eckert, kadına iyice sokuldu.

"Hadi, söyle bakalım!"

"Sarunm beni çok iyi anladınız. Ortalık acilen istikrara kavuşmazsa deney durdurulabilir."

"Hey, lady, bizde her şey istikrarlı. Acayip istikrarlı!" Eckert bir kolunu kaldırmış, sırıtıyordu. Jutta dik dik yüzüne baktı. Eckert şimdi iki kolunu birden havaya kaldırdı. "Tamam, tamam, lady! Şakaydı sadece, pardon!""

Arkasını dönüp, odayı terk etti.

"Hem şarkı söylemeyi de beceremiyorsunuz!" diye arkasından seslendi Jutta, Eckert çıkıp gittikten sonra.

Tarek not tuttuğu kağıtları katlayarak, küçük bir paket haline getirmiş, fırsat kolluyor, Ama bir türlü yakalayamıyordu. Sabah yoklamasında hücrelerinin kapısını açan Bosch değildi. 'Ördek' mesafeli duruyor, Dora ona ulaşmış mıydı, küçük paketi almaya hazır mıydı, asla belli etmiyordu.

Tarek, çocukluğundaki doğum günlerinde olduğu gibi, gergin bir keyif, içini tırmalayan bir sevinç içindeydi. Yoklama sırasında açık vermek istemiyordu, elinde olmadan kıkırdamaktan korktuğundan, kuralların öngördüğü şekilde başını öne eğdi. Bütün gece düşünmüştü. Her kelimesini ezberlemiş, her el hareketini tasarlamıştı. Planı hazırdı. Gerginliğine, endişe karışıyordu. Onu huzursuz eden bir şey vardı. Benliğinin derinliklerindeki ürkütücü bir şey, onu panik içinde bağırmaya, koşarak kaçmaya zorluyordu. Tarek, bu hissi gerginliğine, başının ağrısına yordu. Belki biraz da tecrit korkusuydu bu. Steinhoff da gergin görünüyordu. Tarek, pilotun acı hakkında söylediklerini tekrar düşündüğünde, adamın haklı olduğuna karar verdi. Acı çekmekten korkuyordu. Hem de çok.

"Bir şey mi dedin, 77?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru!"

"Yalanın için beş şınav, 77! Hadi, başla!"

Tarek, bütün diğer mahkumlardan daha ağır hareketlerle öne çıktı, şınavlarını tamamladı. Yavaş, Tarek. Daha yavaş, Tarek. Koala Tarek. Sümüklüböcek Tarek.

Gece vardiyası, sabah yoklamasında tam kadro hazırdı, yataklar yapılırken, kahvaltıda ve sonraki saatlerde de. Geceyi çok durgun geçirdikleri için, gardiyanlar şimdi kudurup duruyorlardı. Tarek her adımını düşünerek atıyordu. Kükrüyorlar, coplarıyla Tarek'i iteliyorlar, ama daha fazla sertleşmeye cesaret edemiyorlardı. İyi işaret. Derken herkes dizlerinin üzerinde sürünerek ve hakaretler eşliğinde yemekhaneye götürüldü.

"Daha hızlı, sizi salaklar! Yerleri temizleyin bakalım! İndirin kıçlarınızı, yoksa sikelim mi hepinizi?"

'Güvenlik nedeniyle', akıllarına bir fikir daha gelmişti: Tuvalet kapısı artık açık bırakılacaktı. Şikâyet eden olmadı.

Kahvaltıda hala Bosch'la irtibata geçememişti. Kımıldamıyor, adamın durduğu tarafa da bakmıyordu. Tarek tostuyla oynuyor, ekmekten küçük toplar yapıyor, topları tepsinin üzerinde yuvarlıyordu. Sırıtarak, bir ekmek dilimini 82 Numara'ya doğru salladı. Son günlerde tek bir kelime bile etmemiş olan büfeci, rahatsız olup, bakışlarını kaçırdı.

"Hey, 77! İbne ibne hareketler yapmayı kes!" diye bağırdı Eckert. "Yemek oyuncak değildir!"

Bosch'tan bir tepki gelmedi. Adam, kahvaltıdan sonra da parmaklıklardan uzak durdu. Eckert, avluya çıkılmadan önce 'Disiplin Komisyonu'nun kimlerin tutukluluk sürelerini uzattığını ilan etti.

"82 Numara, 15 Numara, 77 Numara, 38 Numara. Tebrikler, kızlar!"

Tarek, Steinhoff'un yanak kaslarının nasıl attığını gördü. Steinhoff'u dürttü, ama o hiç oralı olmadı.

Tarek sonunda küçük paketini avluda elden çıkarmayı başardı. Gözcülük görevi Bosch ve diğer üç gardiyandaydı, fakat Bosch onlardan belirgin bir şekilde ayrı duruyordu. Tarek önce cesaret edemedi, avluda gezinir gibi yaptı, Bosch'a yakın bir yerde duvara yaslanmış, önüne bakan 82 Numara'ya yaklaştı.

"Ee 82, nasılsın bakalım?"

82 cevap vermedi. Tarek'in yüzüne öylece bakıyordu.

"'Stille Quelle'yi mi düşünüyorsun?"

Adamın birden gözleri parladı. "Stille Quelle'yi bilir misin?"

"Tabii ki bilirim. Arabamla sık sık önünden geçerim. Çevredeki büfelerin tartışmasız en iyisi."

Hatta bir gülümseme. 82 Numara, başını önce onaylarcasına, sonra hayır anlamında iki yana salladı: "Ah, lanet olsun."

"Kaldır başını, 82. Yakında kurtuluyoruz buradan. Sana söz veriyorum. Senin orada pinekleyenlere anlatacak bir sürü hikâyen olacak."

"İnanmazlar ki bana. Yani buraya dayanabilsem bile."

"Bana güven, 82. Kurtuluş günü çok yakın. İşte o zaman şehrin en ünlü büfesi seninki olacak."

Kısa boylu adam, 74'ün onları izlediğini görünce şüphelenip, geri çekildi. "Ben kendi kendime de dalgamı geçebilirim."

Tarek, küçük çıkınını avucunun içinde tutuyordu. 82 ile konuşurken Bosch'a yeterince yaklaşmıştı. 82 yanından çekilince, Tarek kaçamak bakışlarla çevresini kollayıp bütün cesaretini topladı. Sendeler gibi yaptı, Bosch'la çarpışmayı başardı ve seri bir hareketle elindekini Bosch'un avucuna sıkıştırdı. Ne kadar kolay hallettiğine kendisi bile şaşırmıştı. Bir an için rahatladı. Bosch da hiç renk vermeden çıkını aldı, el çabukluğuyla pantolon cebine indirdi. Diğer eliyle de Tarek'i iterek kendinden uzaklaştırdı.

"Çek elini üzerimden, salak! Defol!"

Tarek hemen kenara çekildi. Aralarındaki alışverişi kimse fark etmemiş gibiydi. Sadece 74, Tarek kendisine bakınca aceleyle başını çevirdi.

"Sorun mu var?" diye seslendi Eckert.

"Hayır, her şey kontrol altında!" Bosch yeniden arkadaşlarının arasına katılmıştı.

"Bu salağın sende gözü var, Bosch!"

Güldüler. Ama kimse Tarek'in üzerine atlamadı. Hiçbir şey olmadı. Bir anda çılgın, insanı uyuşturan bir sevinç. Tarek, zaferini çığlıklarla ilan etmemek için kendini zor tuttu, boynundaki deli gibi atan damarları sakinleştirmeye çabaladı.

"Hey, baksana 77, bir şey mi var?"

"Hayır, Sayın Ceza İnfaz Memuru. Her şey yolunda."

Hücrelerine götürülüp, kapılar üzerlerinden kilitlenirken Tarek, 74'ün yokluğunu fark etti. 74'ün bir süre sonra sessiz sedasız hücresine getirilmesi, Tarek'in huzurunu kaçırdı. Gündüz vardiyası başladığında yoklama için kendilerini hücreden çıkarmaya kimse gelmeyince, bir şeylerin ters gittiğini hissetti.

Heiner Bosch, kameraların kör noktasındaki bir köşeye oturtulmuştu. Elleri ve ayakları kablo bağıyla sandalyeye bağlanmış,

ağzı da geniş bir bantla kapatılmıştı. Dövüldüğü yüzünden anlaşılmıyordu artık. Ama anlaşılan bir şey vardı, o da korktuğuydu. Tarifsiz, müthiş bir korku içindeydi, üniforması terden sırılsıklam olmuştu.

Gardiyanlar birkaç adım ötedeki masaya oturmuştu. Hepsi. Gece vardiyası, sabah vardiyası, gündüz vardiyası. Sven Gläser, Robert Amandy, Volker Eckert, Holger Berus, Boris Renzel, Werner Tode, Ulrich Kamps, Christian Stock. Sekiz adam. Bir sorunları olan sekiz adam. İşlerini, ellerinden geldiğince iyi yapan, üstelik kesinlikle severek yapan sekiz adam. 74'ün verdiği ipucu doğrultusunda Bosch'u yakalamışlar, üzerinde 77 Numara'nın notlarını bulmuşlardı. Sorgulamada hiçbir şey bilmediğini tekrarlayıp durmuştu, fakat bir de Berus ve Eckert'ten gelen bilgiler vardı. Durum çok karmaşık olduğu, onları da hazırlıksız yakaladığı için, önce Thon'a ulaşmayı denemişlerdi. Ama monitör odasındaki öğrenci, Thon'un bir toplantıya gittiğini, pazartesiden önce gelmeyeceğini söylemişti. Bu da, gerçekten bir sorunla karşı karşıya oldukları anlamına geliyordu. Neresinden bakılırsa bakılsın, sorun büyüktü.

"Sonsuza dek burada böyle oturup konuşarak vaktimizi geçiremeyiz," dedi Renzel. "Bir karar vermemiz lazım. Müdür yoksa kendi başımıza alacağız bu kararı."

Hepsi başıyla onayladı.

"Ben, bir sorun göremiyorum!" diye konuşmaya başladı Amandy. Şapkayı, gözlüğü çıkarınca çelimsiz duruyordu. "Bosch'u kovup, 77'yi de cezalandırıyoruz ve işimize devam ediyoruz, bu kadar!"

Berus, yumruğunu şiddetle masaya indirdi. "Hayır! değil! Hala farkında değil misiniz? Bu, bir kural ihlali değil! Burada söz konusu olan deneyin bütünü! Özetliyorum: 77, Bosch aracılığıyla dışarıya gizli bir mektup sızdırmaya çalıştı. Bu mektupla, yalanlar ve bizi aşağılayıcı iddialar yaymak istiyor. Deneyin durdurulmasını amaçladığı aşikâr. Kendisine yardım eden de, dün içgüdüsel olarak peşine düştüğüm ve iki kez Bosch'un evine

girip çıktığını gördüğüm sevgilisi." Berus, derin bir nefes alıp, herkesin kendisini dinleyip dinlemediğine baktıktan sonra, devam etti. "Şimdi dikkat! Eckert, bu sabah müdürün faresinden, onun da deneyi durdurmak niyetinde olduğunu öğreniyor. Yani deney adına iki yönden tehlike çanları. Yine dikkat! Tam bu anda müdür ortadan kayboluyor. Bu şimdi tuhaf değil mi?"

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu, o ana kadar sessiz kalan Stock.

"Şunu demek istiyorum! Bizim grup olarak, dış etkenlerden kaynaklanan sorunlar karşısında tepkimizi ölçmek istiyorlar. Bir test bu!"

"Ben hep diğerlerinin denek olduğunu düşünmüştüm!" dedi Tode. "O zaman bu şu anlama..."

"Aynen! Hepimizin denek olduğu anlamına geliyor. *Biz hepimiz deneğiz!*"

Grupta söylenenler oldu. Sandalyelerinde huzursuzca gidip geldiler.

"Hepsi saçmalık!" diye seslendi gece vardiyasından Kamps. "Sen şimdi ciddi ciddi 77'yi görevlendirdiklerine mi inanıyorsun?"

"Yani, neden olmasın? Onu saatli bomba olarak, ortamı kızıştırması için aramıza sızdırmadıkları ne malum? Garip değil mi: Diğer mahkumlarla iyi ya da kötü kolayca başa çıkıyoruz, sadece 77 ilk günden beri dik kafasıyla öne çıkıyor."

"Saçmalık!" diye atıldı Kamps, Berus sözlerine devam ederken.

"Hayır, saçmalık falan değil! Hani 77 gerçek olacak olsa bile, bizim için sorun olmaya devam ediyor! O, bir gazeteci. Bizim sırtımızdan ünlü olmak istiyor. Gazeteciler, toplumun kıçındaki sivilcelerdir. Gereksizdirler, sadece kaşıntı yaparlar. Onları sıkıp, patlatana kadar. Ayrıca, bir de deneyi durdurmak isteyen şu doktor hanımımız var."

Berus durup, bekledi. Bosch, arkalarında çılgın gibi sandalyesini itmeye çalışıyor, ağzındaki banda boğuk boğuk soluyordu. Berus, ona bir an baktı, bir şey söylemedi.

"Bir açıdan haklı," dedi Stock.

"Bence şimdiki gibi devam edelim," diyen Amandy'yi hepsi başıyla onayladı. "Başka ne yapabiliriz ki?"

"Ben söyleyeyim size ne yapacağımızı," diye Berus yeniden başladı. "Bosch'u ve 77'yi cezalandırıyoruz, buraya yerleşiyoruz ve müdür ortaya çıkana kadar da kimseyi içeriye almıyoruz."

"Yani burada *yaşayalım* diyorsun? Kışla gibi?"

Berus başını salladı. "Biz bir ekibiz, öyle değil mi?"

"Süper fikir!" diye atıldı Eckert. "Tıpkı ''ta olduğu gibi. Biz *içerde*, ötekiler *dışarıda*. Sadece biz, kendi başımıza."

"İhtiyacımız olan her şeyimiz var," diye devam etti Berus kararlı bir edayla. "Tuvalet, duş, yatacak yer. Kalanını, yatak, uyku tulumu, yemek vesaire kendimiz organize ederiz."

"Ve hepsini de videoya çekeriz!" diye tekrar atıldı Eckert.

"Zaten ne var ne yok çekiyorlar, beyinsiz!" diye iç geçirdi Kamps, eliyle tavandaki kameralardan birini gösterirken. "*Real Life!* Ne boktan işler bunlar, be!"

"Peki, ya yukarıdakiler?" diye sordu Tode.

Berus, bir parmağını dudaklarına götürdü. "Onu da halledeririz. Ama önce hepimiz hemfikir miyiz, bunu bilmem lazım."

"Hayır!" dedi Kamps. "Biz, yine güzel güzel talimatlara uyacağız. Sözleşmede yazan görevlerimize devam edeceğiz. Nokta. Bitti. Bu kadar. Aksi halde deneyi tam da bu sebepten durdururlar, söyleyeyim size."

"Hiçbir şey yapamazlar!" dedi Berus sert sert. "Ne yaptıysak hep başlarını salladılar. O halde doğru yoldayız! Tabii ki çalışma kurallarına uygun hareket edeceğiz. Ne diyordu çalışma kurallarında? Beklenmedik olaylara karşı hazırlıklı olmamız ve duruma uygun tepkiler vermemiz gerekiyor! Şimdi soruyorum size: Kim deneyin durdurulmasını istiyor?"

Kimseden tepki gelmedi. Berus memnun memnun başını salladı.

"Güzel. Bence, burada hepimiz harika bir iş çıkarıyoruz. Ve sanıyorum ki, herkes işini severek yapıyor. Ben kendi adıma bu

işe iki haftadan çok daha uzun bir süre devam edebilirim. Böyle düşünen tek kişi olmadığıma ve de bu yönde bir şans bulunduğuna inanıyorum."

"Ne demek istiyorsun?" diye tekrar sordu Stock.

"Açıklayayım. Birincisi, şimdiden birkaç mahkumun tutukluluk süreleri uzatıldı. Sonra kulaklarımı kabarttım ve öğrendim ki, daha bir dizi benzer deney planlıyorlarmış. Bana şöyle geliyor: Bizim küçük kodes, sürekli deneklerle dolu olacak. Eh, o zaman da, eğitilmiş ve güvenilir, dükkânı çekip çevirecek gardiyanlara ihtiyaçları olacak. Saçmalarsam, sözümü kesin. Bu ilk çalışmada bizim ne becerip beceremediğimize, tepkilerimize bakıyorlar. Kendimizi kanıtlarsak, gelecekte de buranın bir parçası olmaya devam ederiz."

Kamps etrafına bakındı ve gördü ki, Berus'un sözleri hedefine ulaşmıştı. "Aramızda herkes devam etmeyi düşünmüyor, Berus."

"Tamam. Ama yine de biraz dayanışma beklemeye hakkımız var, değil mi? Tekrar ediyorum: Bu, bir test. Bırakın işimizi yapalım. Hem de iyi yapalım! Bırakın, yapmak zorunda olduklarımızı yapalım!" Arkasına yaslanıp, yine beklemeye koyuldu.

"Oylama yapalım!" dedi Renzel. "Berus'un teklifini kabul edenler?" Kendisi elini kaldırdı, ekibe baktı. "Kamps, ne oluyor sana? Kararını ver! Harika! Demek ki, teklif oybirliğiyle kabul edildi. Şimdi sırada ne var, Berus?"

Dora, öğle saatinden beri boşuna Bosch'u beklemiş, telesekreterine defalarca not bırakmıştı. Kararlaştırdıkları zamanın üzerinden iki saat geçtikten sonra, dayanamayıp Ludwig Caddesi'ne gitti. Karısının evde olmasına şaşırdı. Kadın, Dora'yı daire kapısında bekliyordu, onu içeri almadan peşinat olarak ödediği iki bin beş yüz Mark'ı kapı aralığından uzattı.

"Kocam laboratuvardan telefon etti. Fikrini değiştirmiş. Deneyi riske sokmak istemiyor. Buyurun, paranızı alın lütfen."

Dora anlamamıştı. "İyi de, neden? Zaten deneyden ayrılmaya kararlı değil miydi? Kocanız nerede? Onunla konuşabilir miyim?"

Genç kadın kapıdan bir adım atmıyordu. "Kendisi laboratuvarda. Anladığım kadarıyla orada şu an özel bir çalışma yapıyorlarmış. Yarın akşamdan önce dönmez. Bu deneyi sonuna kadar götürmek istiyor, anlıyor musunuz? Bence de doğru bir karar. Her işi yarım bırakır çünkü. Kararını değiştirip, bu işi tamamlamak istemesi çok doğru. Sadece parayı düşünerek hareket etmek hataydı."

Dora, yapabileceği bir şey olmadığını anladı. Bu bakışı, annesinden tanırdı.

"Peki, hiç olmazsa döndüğünde beni arayabilir mi?"

Kadın ne olduğu anlaşılmayan bir hareket yaptı. "Kendisine söylerim."

Ne kadar vakit geçmişti? Bir saat? İki saat? Zaman, aydınlık ve ter kokusu karışımıydı. Zaman, geleceğe dair son umut parçasını da belirsiz bir önsezinin yakıp yıktığı bir savaş alanıydı. Tarek, battaniyesine sarılmış, sırtını parmaklıklara dayamıştı. Kulakları, hoparlörlerden yayılan hışırtıdan yara olmuş, gözünü holün ucundaki kapıya dikmişti. Avlu dönüşü içini kaplayan keyiften eser kalmamıştı şimdi, tek hissettiği baş ağrısıydı. *Yaralı* olma hissi. Her yeri yara içinde. Steinhoff hiç konuşmuyordu, bekliyor ve ikisinin bakışları karşılaştığı anda da kaşlarını iyice kaldırıyordu. Ukala. Diğerleri de, yoklama yapılmadığından bir şeyler olduğunun farkındaydı. Bir süre korku içinde sustuktan sonra, parmaklıkların arkasında durup konuşmaya başladılar.

"Hepsi gittiler! Hepsi!"

"Şirket gezisi mi var, ne? Yok canım, gitmediler!"

"Bir şey oldu. Bir yerler yanıyor ve aşağılık herifler bizi çıkarmadan sıvıştılar. Kokuyu almıyor musunuz? Yanık kokuyor burası. Burnum alıyor diyorum, kesin yanık kokusu bu."

"Kapa çeneni, 21 Numara!"

"Domuzlar hepimizi yakacaklar burada!"

"Yeni bir domuzluğun peşindedir onlar şimdi. Bizi korkutmak istiyorlar sadece."

"Başarıyorlar da!"

"Belki de deneyi durduracaklardır."

"Hayal görmeye devam et sen!"

Tarek dinlemiyordu bile, gözü, ardında avluya ve nöbetçi odalarına açılan bir koridor başlayan, holün sonundaki parmaklıklı kapıdaydı.

Sonra hoparlörlerdeki hışırtılar birden kesildi. Holde bir huzursuzluk ve hareket başladı. Plastik zemini sarsan ayak sesleri, küçük bir deprem gibi çevreye yayılıyordu. Parmaklıklı kapının ardındaki belli belirsiz gölgeler hızla yaklaşıyordu. Parmaklık tangırtı koparak açıldı, deneyin durdurulmayacağı da, bir yerde yangın çıkmadığı da belliydi. Önde Berus, sekiz gardiyan hole fırtına gibi girdi. İçlerinden ikisi, elleri kolları bağlı Bosch'u koltuk altlarından tutmuş, sürüklüyordu. Artık üzerinde üniforması yoktu. Üzerine, ördek boynunu daha da belirginleştiren, önünde ve arkasında '53' yazılı gri bir entari giydirilmişti. Kafasına bezden bir süpermarket torbası geçirmişlerdi. Gardiyanlar, hole dağılıp yerlerini aldıktan sonra; Berus, Bosch'un kafasındaki torbayı bir hamleyle çekip aldı. Bosch soluk soluğa burnundan nefes alıp vermeye çalışıyor, bağırmak için çabalıyordu. Ama ağzı hala bantlıydı. Bütün mahkumlar gibi kafasında bir bone vardı şimdi, aynalı gözlüğünü de çıkarmışlardı. Tarek, Bosch'un bakışlarını gördü. Bu bakışlarda korku vardı. Panik dolu, umutsuz bir korku.

İki gardiyan, hücresini açıp, Tarek'i kollarından yakaladı. Tarek direndi, ellerinden kurtulmaya çalıştı, ama gardiyanlardan biri copunu hışımla beline indirince, inleyerek yere yığıldı. Ellerini kollarını bağlayıp, onu holde, Bosch'un yanına diktiler.

"Bu sabah, hapishane düzenine yönelik bir saldırı düzenlenmiştir!" diye doğrudan konuya girdi Berus. Konuşurken Tarek'in

notlarını eliyle hava kaldırmış, gösteriyordu. "77 ve bir gardiyan, hapishaneye karşı isyan ve saldırı planını içeren bir mektubu dışarıya sızdırmaya çalıştılar. 74'ün dikkati ve nöbetçi personelin tetikte olması sayesinde bu saldırı önlenmiştir. Bu, iç güvenlik açısından bir tehdit oluşturuyor. Bizim açımızdan da, sizin açınızdan da tehlike söz konusu! Bu davranış, hak ettiği cezayı bulmalıdır. Adı geçen gardiyan, Disiplin Komisyonu tarafından derhal görevinden alınmış ve mahkumlar grubuna verilmiştir. Sık sık kuralları ihlal etmesi ve görevlerini yerine getirmemesiyle göze çarpan 77 içinse, Disiplin Komisyonu şu cezayı öngörmüştür: Belirsiz bir süre için, Kara Kutu'da hücre hapsi. Hücre hapsi, mahkum hapishane düzenine karşı davranışlarını ve bakış açısını değiştirene dek devam edecektir."

Hücre parmaklıklarının ardında kimse kıpırdamadı. Sadece 74 söz istedi.

"Peki, ben ne olacağım? Müdür Bey ne diyor? Buradan kurtuluyor muyum? O kadar işbirliği yaptım!"

Berus, onun önüne gelip durdu, parmaklıklar arasından 74'e bir gofret uzattı. "İşbirliğinin ödülü olarak, 74."

74 büyümüş gözlerle gofrete bakakaldı. "Bir dakika! İstemiyorum ben bunu! Çikolata istemiyorum, buradan çıkmak istiyorum! Bana söz verildi, eğer..."

"Sus, 74, yoksa bunu kural ihlali olarak kabul ederim. Elinden çekip almadan çikolatanı zıkkımlan ve çeneni kapa! Bu olaydan sonra, ölmediği sürece, hiç kimse cezasını tamamlamadan hapishaneden çıkmayacak. Anlaşıldı mı, salaklar?"

"Bu, işkence." Steinhoff, bağırarak değil ama herkesin duyabileceği bir sesle söyledi bunu.

"Ne demek istiyorsun, 38?"

Steinhoff, hücresine yönlendirilmiş olan kameraya dönerek yüksek sesle konuşmaya başladı. "Şöyle dedim: Bu, işkence! Bu yapılan, insan haklarına da, hepimizin imzaladığı sözleşmeye de, yasalara da aykırıdır. Deneyin derhal durdurulmasını talep ediyorum."

Steinhoff'un çabası, Tarek'e o kadar absürt ve yararsız gelmişti ki, berbat durumda olmasına rağmen, o an elinde olmadan sırttı. Fakat aynı anda, belki yukarıdan birinin artık müdahale edebileceğini düşündü.

Berus, gündüz vardiyasından gardiyanlardan biriyle bakıştı, gardiyan hemen parmaklıkların önüne geldi.

"Yaa, *talep ediyorsun* demek?" dedi ve copunu havaya kaldırdı.

"Evet," diye tekrar etti Steinhoff. "Deneyin durdurulmasını talep ediyorum."

O daha konuşurken, cop, Steinhoff'un parmaklıkları kavrayan sağ eline büyük bir hızla indi. Steinhoff zıpladı, içgüdüsel olarak büzüldü, yaralanan parmağını yokladı.

"Burada kanun *biziz*," dedi ona vuran gardiyan.

Berus, copunu Tarek'in vücuduna indirdi. "Çenesini bu kadar açmayı senden öğrenmiş, hı?"

"Kıçımı yala!"

"Zevkle!" Berus burnunu büzüp, Tarek'e tükürdü.

Tarek başını eğdi, gardiyanın elinden kurtulmak ve Berus'a kafa atmak için ani ve sert bir hareket yaptı. Ama arkasındaki gardiyan, Tarek'in kollarını koparırcasına havaya kaldırdı, neredeyse iki kolunu birden çıkaracaktı. Tarek acıyla bağırdı ve Berus'a doğru bir tekme savurdu, ama boşa gitti.

"Siz çıldırmışsınız!" diye soludu Tarek. "Yukarıdakiler, bütün bunlara neden izin veriyor, anlamıyorum. Ama domuzlar, bir şeyin önüne geçemeyeceksiniz. Bugün, en geç yarın televizyon ekibi kapınıza dikilecek. Kız arkadaşım her şeyi organize edecek. Sana da, Kara Kutu'na da sıçarım, Berus. Yarın bu ülkenin gelmiş geçmiş en büyük orospu çocuğu sen olacaksın. Seni yarın bitireceğim!"

Berus, bir sopayla Tarek'in dizine vurdu. Çok sert değildi, ama tam isabetti. Tarek acıyla inledi.

"Sen öyle mi sanıyorsun, 77, hı? Sen bizi aptal mı sandın yoksa? Dün o küçük kız arkadaşının peşine düştüm. Nerede

oturduğunu bile biliyorum, 77. Yoksa sen, bizim, kurum düzenini bozacak bir girişime izin vereceğimizi mi sanmıştın? O kızla geç olmadan ilgileneceğiz, 77."

Acı hissetmez olmuştu. İçini deli gibi bir öfke kapladı, her zerresini esir aldı, uyuşturdu, ne düşüncelere ne de acıya yer bıraktı. Tarek kendini gardiyandan kurtardı, hareketleri, ona ağır çekim gibi geliyordu, sonra bir çığlık atıp kafasını Berus'un mide boşluğuna gömdü. Darbeyle birlikte, Berus'un ciğerlerindeki bütün havanın boşalmasının çıkardığı o boğuk sesi, çok uzaklardan gelir gibi algıladı. Ölesiye dövülmeden ve acı, yüzlerce kez yankı yaparcasına yeniden üzerine çökmeden önce, Tarek'in algıladığı son şey, çevredeki kulakları tırmalayan düdük sesleri olmuştu.

Tarek, beklediğinin aksine bayılmadı. Yerde yatıyordu, biri botunu beline bastırmıştı. Acıdan hırıl hırıl nefes alırken, yattığı yerden gözünü açıp yukarı baktığında, Eckert'in cebinden bir gaz tabancası çıkardığını gördü. Tabancasını herkese gösterdikten sonra, bacaklarını açıp Bosch'un önünde durmuş, Bosch'un burnuna dayamıştı. Tarek, orjinaline benzeyen aletin her yerde satılan gaz tabancalarından olduğunu bilmiyordu. Tek bildiği, Eckert'in aniden elinde tuttuğu tabancayla, kendini kurtarmak için kıvranıp duran, ağzını kapatan banda rağmen bağırmaya çalışan Bosch'u tehdit ettiğiydi.

"Şimdi gelelim sana, 53. Sence ihanetin cezası nedir? Ne dedin? Duyamadım seni. Haklısın. *En ağır ceza* O halde diz çök!"

Bosch, kafası kıpkırmızı kesilene kadar boğuk boğuk bağırdı, sonra onu tutan gardiyanlar tarafından zorla diz çöktürüldü.

"Başlığı!"

Gardiyanlardan biri, bez market torbasını tekrar Bosch'un kafasına geçirdi. Bosch, bütün bedeni zangır zangır titrer halde, sadece inliyordu artık. Eckert silahı elinde çevirdi, duyulacak şekilde ağzına mermi sürdükten sonra Bosch'un kafasına dayadı. Bosch'un titremesi durdu, bütün bedeni taş kesilmişti. Eckert tetiği çekti.

Tık! Ses, plastik duvarlara çarpıp sonra kesildi.

"Ufak bir şaka yapayım dedim!" Eckert gaz tabancasını tekrar cebine soktu. "Eli bastonlu kör bile bunun hakiki olmadığını anlardı!"

Gardiyanlar güldü. Bosch yine titremeye başladı, bedeni öncesinden daha şiddetli sarsılıyordu şimdi, artık umurunda değildi, kendini bırakmış, ağlıyordu. Bacaklarından sıvı gibi bir şey akıyor, entarisinde koyu renk bir leke bırakıyor, dizlerinin etrafında küçük bir birikinti oluşturuyordu. Gardiyanlar yüzlerini buruşturup, güldü.

"İğrençsin, 53 Numara! Hemencecik leş gibi kokan bir salağa dönüşüverdin!"

İşte o an, 82'nin birden tepesi attı. O güler yüzlü, kibar büfeci gitmiş, yerine parmaklıkları yerinden sökecekmiş gibi sarsan, tepinen, bağıran, Eckert'e hakaretler yağdıran gözü dönmüş bir adam gelmişti.

"Seni domuz! Hayvan! Pis Nazi domuzu! Geberteceğim seni! Lanet olası leş kargası! İktidarsız domuz! Hayva..."

Copunu üzerine indirmek için parmaklıkların önüne gelen Eckert'e tükürdü.

"Yeter!" diye kükredi Berus ve Eckert'e bir rulo bant attı. "Çıkar şunu dışarı, sesini kes, bir sandalyeye bağla, sonra ibret için holde beklesin, yeter artık! Arkasından da 77'yi Kara Kutu'ya tıkın. 2 Numaralı hücreyi boşaltıp yeniler için hazırlayın, gerisini biz yaparız."

Aynı saatlerde Claus P. Thon, Erfurt'un merkezinde, Krämer Köprüsü ve eski öğrenci yurtlarının yakınlarındaki güzel bir otele giriş yapıyordu. Erfurt'u sevdiği ve buradan Weimar'a çok rahat ulaşabileceği, ayrıca derslerinde hep en ön sırada oturan ve resepsiyonda şimdi yanında duran kız öğrenciyle meslektaşlarına yakalanma riski burada yok denecek kadar az olduğu için seçmişti. Kızla odaya çıkar çıkmaz, Thon hemen perdeleri kapattı

ve soyunmaya başladılar. Thon, vücuduyla gurur duyduğu için kadınların kendisini soymasına bayılırdı. "Küçük Beyin"deki ilk sevişmeleri kadar hızlı soyunmuyorlardı şimdi ama yine de aceleleri vardı. Thon kıza, göğüslerinin aynen ders sırasında hayal ettiği gibi olduğunu, kız da ona derslerde hep neresine baktığını söyledi. Kız, şehvet dolu birkaç ses çıkardı, sonra gıdıklanıp irkildi. Thon'u sırt üstü yere yatırıp, ata biner gibi üzerine çıktığında, Thon'un aklına birden bir şey geldi.

"Bir dakika!" diye fısıldadı, kızı hafifçe yana itti ve kalktı.

"Ne var?"

"Cep telefonumu kapatacağım."

"Deneyden dolayı ulaşılır olmak istemiyor muydun?"

"Yalnızca her yerde ulaşılır olmak zorunda değilsen, başarılısın demektir. Jutta, iki günlüğüne işleri pekala götürür."

Dr. Jutta Grimm evinde bilgisayarın başına oturmuş, 'bir sibernetik davranış modeli olarak sosyal kontrolün ana hatları' konulu kısa bir konuşmanın son şeklini yazıya döküyordu. Bu düzenli ve şirin iki odalı evde erkek arkadaşıyla birlikte yaşıyordu. Erkek arkadaşı, şu sıralar balık yumurtaları üzerine doktora tezini hazırlamak üzere bir bursla İsrail'de bulunan bir biyologdu. Jutta düzen için çok emek verdiğinin belli olmasını istemese de, bu evde her şey yerli yerindeydi. Kitaplar, alüminyum kase, Japon işi tahta figürler, vazolar, eski fotoğraflar, yastıklar, tenekeden nostaljik reklam tabelaları, bir yerden aşırıp yatağın üzerine astığı parfüm afişi, her şey...

Deney başladığından beri uykusunu alamadığı için hep yorgundu. Esnedi, konuşmanın son şeklini yazıcıdan çıkarmak üzereydi ki, o gece monitörlerin başında gözetmenlik yapan Lars aradı.

"Jutta, Lars ben. Seni bulmam iyi oldu!"

"Lars! Bir sorun mu var?"

"Hayır. Yani, aslında evet, bence gelsen iyi olur."

"Ne var? Ne oldu? Birisi mi yaralandı?"

"Gel ve kendin gör, tamam mı?"

"Lars, delirtme beni! Çabuk söyle, ne var!"

"Telefonda anlatmak çok zor. Kalk gel ve gör! Görüşürüz."

Jutta'nın bir soru daha sormasına fırsat vermeden telefonu kapattı. Psikolog kadın, bilgisayarın karşısında öylece kaldı, bir an Thon'u cebinden aramayı düşündü, ama sonra vazgeçti. Ayağa kalktığında, gördükleri ne olursa olsun, deneyi kendi inisiyatifiyle sona erdirmeye karar vermişti.

Yarım saat sonra monitör odasına girdiğinde, karşısında gece vardiyasından Gläser vardı.

"Selam, Doktor Hanım!" diye rahat bir tavırla karşıladı onu Gläser.

"Bay Gläser? Bu saatte ne işiniz var sizin burada? Mesaiiniz çoktan bitti. Lars nerede?"

Gläser, başparmağını aşağıya çevirdi.

"Aşağıda. Sizi bekliyor."

Adamın duruşu ve bakışında Jutta'yı alarma geçiren bir şey vardı.

"Ne oldu?" Jutta sesini yükseltmiş, bir adım geri gitmişti ki, odaya Eckert girip, kapıyı arkasından kapattı. Elinde gaz tabancası vardı.

"Siz ne yaptığınızı..."

Eckert, Jutta'nın burnunun dibine kadar geldi, bir parmağını kadının dudaklarına bastırdı. "Şşşşt! Bağırmayalım, Doktor! Yoksa..." Kendi kafasına sıkacakmış gibi yaptıktan sonra silahın geri tepmesini de taklit etti ve irkildi. ""Siz deneyi durdurmak istiyorsunuz, değil mi?" Gläser, telefonu ve gözetimle görevlendirilmiş öğrencilerin listesini uzattı. "O halde, hadi! Küçük gözleyicilerinizi arayın, gelmelerine gerek kalmadığını, deneyin bittiğini söyleyin."

Jutta sürekli, bir Eckert'e, bir tabancaya bakıyor, boğazında takılıp kalan dehşetten kurtulmaya çalışıyordu.

"Bana. Lütfen. Anlatabilir misiniz? Bütün bunlar ne demek?"

Eckert, yüzüne bakıp sırıttı. "Tahmin et, bakalım, psiko-doktor!"

"Profesör Thon'un bu eylemden haberi var mı?"

"Ulaşılamıyor."

"Tabii ki ulaşılır!" dedi Jutta heyecanla. "Cebinden ulaşılır!"

"Arayın onu!" Gläser, eliyle telefonu işaret etti. "O zaman bu meseleyi hallederiz."

Jutta, Gläser uzatıp elinden alana ve kendisi numarayı çevirene kadar, titreyerek adres defterini karıştırdı.

"... aboneye geçici olarak ulaşılamamaktadır" cümlesini tekrarladı Gläser ve telefonu kapattı. "Denemeye değerdi, Doktor Hanım."

"Tekrar deneyin!"

"Deneyeceğiz, deneyeceğiz. Ama siz şimdi adamlarınızı arayacaksınız!"

"Ya kabul etmezsem?"

"O zaman ellerinizi ayaklarınızı bağlar, bu kapıdan her giren her hıyara da aynısını yaparız. Küçük Lars da, aşağıda 'ah, vah' edip duruyor."

"Peki... *Neden*?"

"Güvenliği ve düzeni korumak adına. Bunun için. Evet, ne yapıyoruz şimdi? İşbirliğine var mısınız, yok musunuz?"

Dora, Tarek'in evinde bir aşağı bir yukarı gidip gelirken, kafasını toplamaya çalışıyordu. Önceki akşam, Bosch'un, bedeli ne olursa olsun, deneyden ayrılmak istediğinden kesinlikle emin olmuştu. Bu ani fikir değişikliği de nereden çıkmıştı şimdi? Kadının yüzünü hatırlamaya çalıştı, acaba yüzünde bir yalanın izleri var mıydı diye düşündü, ama kadın çok ciddiydi, hatta parayı kendisine iade edebildiği için de rahatlamış görünüyordu. Aslında düşüncelerini yerli yerine oturtunca bunun pek bir anlamı da yoktu. Tamam, Tarek'in notlarını ele geçirememişti ama televizyon kameralarıyla hala laboratuvarı basabilirdi. Tabii Drese bir şeyler ayarlayabildiyse.

Dora, Tarek'in evine döndüğünden beri defalarca yaptığı gibi, Drese'yi cebinden aradı, ama telefon bir türlü açılmıyordu. Neden bütün dünya bu aletlerle dolaşır ama yine de kimseye ulaşılamazdı acaba?

Dörde çeyrek var. Sekizde Tarek'in kardeşinde olmalıydı. Yani Drese'yi beklemek için hala yeterince vakti vardı. Aklından geçirmek istemediği düşünceler için de yeterince vakti vardı. Dikkatini dağıtıp, doğru olanı yaptığına kendini hala inandırabilmek için, Tarek'in evindeki keşif gezisini sürdürdü. Tarek'in, içinde fotoğraflarını ve büyük zarflarını muhafaza ettiği bir başka büyük kartonu raftan indirdi ve yere devirdi. Zarfların hepsi birbirine benziyordu. Dora aralarından rastgele birini seçti, içinden ilk fotoğrafı çekip çıkardı.

Daha sonra sık sık, onun fotoğrafları değil, fotoğrafların *onu* bulduğunu düşünecekti. Fotoğrafa bakar bakmaz, belli belirsiz bir inilti yle dizlerinin üzerine çöktü. Fotoğrafta, eziyet edilmiş genç bir adamın bir çukurun içindeki cesedi görülüyordu. Kardeşinin cesediydi bu. Ona kimse, Michael'in çukurdaki bir resmini göstermemişti. Böyle bir resme, hem de bu evde rastlayacaktı, öyle mi?

Başını çeviremiyordu. Kımıldayacak gücü kalmamıştı, fotoğraf elinde, inliyor, ağlıyordu. Titreyerek kardeşine bakarken, 'şimdi aklımı kaçırıyorum' diye düşündü. Ne yapacağını bilemezken, birden Tarek'in sadece bir hikaye yüzünden kendisiyle ilgilendiğini *kavradı;* o, kim olduğunu başından beri biliyordu, büyük ihtimalle kendisini daha önce izlemiş ve uygun zamanı kollamıştı! Çaresizlikten nefesi tıkandı, öne doğru sendeleyip, soluk soluğa yere yığıldı, yerde iki büklüm oldu, ağladı, çırpındı, durmadan ağladı, kaskatı bedenini tarifsiz acılar sardı; duyduğu acı, onu savuran, biraz doğrulacak gibi olsa, onu olduğu yerden koparıp, öldürecek bir fırtına gibiydi.

Ölü bir dünya. İçerisi, Tarek'in, kollarını açamayacağı kadar dar, ayakta duramayacağı kadar basıktı. Yarı oturur yarı ayakta, iki

büklümdü, ama uzun süre bu pozisyonda kalmaya dayanamazdı. Tek mümkün olan, oturmak, diz çökmek ya da çömelmekti. Duvarlar, zemin ve tavan, kalın çelik ızgaralardan yapılmıştı; çelik teller öyle sıktı ki, aralarından bir parmak bile geçmiyordu. Çevresi kalın köpüklerle kaplanmış, kayıt stüdyolarındaki gibi ses izolasyonu sağlanmıştı. Parmaklarını çelik ızgara üzerinde gezdirince, bu köpüklere dokunabiliyor, hafif de olsa onları içe doğru bastırabiliyordu. Ama hiçbir şey göremiyordu.

Ses ve ışıktan yana ölü bir yer. Tarek, kalın izolasyon kapısını görür görmez, yalnız kalacağını anlamıştı. Tek başına. Kapı arkasından kapanınca deli gibi bağırdı, çünkü aynı anda kulak zarlarının içe büküldüğünü duyar gibi olmuştu. Ama çığlıkları, kulaklarındaki basıncı artırmaktan başka bir işe yaramadı. O zaman bağırmaktan vazgeçip, suya dalarken yaptığı gibi, ellerini kulaklarının üzerinde bir açıp bir kapattı, bu hareketi sonra sık sık tekrarladı.

Köpükler küf kokuyordu. Hava sanki yağ kıvamındaydı, solumak mümkün değildi. Köşede gardiyanların koyduğu kapaklı ihtiyaç kovası vardı.

Ses geçirmez bir mekanda bulunmak, Tarek'e zifiri karanlıktan daha dehşet verici gelmişti. Tık yoktu, ne dışarıdan bir ses duyuluyor ne de kendi solukları yankı yapıyordu. Köpük, her tür sesi yutuyordu.Tarek ilk paniğini atlatıp, bir köşeye kıvrıldıktan sonra, içini garip bir özgürleşme hissi sardı. Son günlerin acımasız aydınlığından sonra, karanlık ona iyi gelmişti, onu sarıp sarmalamış, ışıktan yanan gözlerinin acısını almış, uykusunu getirmişti. Ama bu rahatlama hali uzun sürmedi. Duyuları uyuştuğu için, çok geçmeden, deli gibi uyarılmaya susamış sinirleri isyan etti. Kulak zarları, bir ses duyma hevesiyle bu kez dışa doğru bükülmüş gibiydiler. Derisinin her yeri batıyor, kaşınıyordu. Entari, her zamankinden daha çok kaşındırıyor; Tarek, kumaşın her lifini, hatta parmaklarının ucundaki parmaklıkların yapıldığı metalin yüzey dokusunu bile hissedebiliyordu. Şakakları atıyordu.

Tarek, iki büklüm halde uyuyakalmıştı, ızgara zeminin baskı yaptığı yerlerdeki sızlamayla uyandı. Tarek, Kutu'ya atıldığının daha ilk saatinde, dakikalar mı, yoksa saatler mi geçtiğini ayırt edemeyecek duruma gelmişti. Böylece panik, daha öncekinden ve diğer her şeyden daha şiddetli bir biçimde geri döndü. Paniği büyüdükçe büyüdü, bütün mekanı doldurdu, onu bir süre sonra boğacakmış gibi yoğunlaştıkça yoğunlaştı. *Tak. Tak. Tak.* Tarek öğürmeye başladı. Kasları onu dinlemiyordu artık. Bedeni değişmeye başlamıştı sanki, uzuyor, esniyor, sonra tekrar küçülerek eski haline dönüyordu. Güçlükle soludu ve kulaklarını kaygan bir tabaka gibi yapıştıran sessizliğe karşı çaresiz çığlıklar atmaya başladı. Kulaklarındaki korkunç basınca rağmen bağırmaya devam etti. Sessizliğe, geceye ve korkularına karşı çığlık attı ama çığlıklarıyla o korkunç şeyleri yalnızca besliyor, daha yoğun, daha karanlık ve daha büyük hale getiriyordu. Ama yine de bağırmaya devam etti, hayatı uğruna bağırdı, sesi tükenene kadar bağırdı.

"Evet! Evet! Evet! Evet!"

Tarek, Kara Kutu'da bayılana kadar çığlık atarken; Erfurt'taki bir otelde, Thon'un kız öğrencisi de çığlıklar atıyordu. Ancak kızın çığlıkları, her nefes alışında kısa aralıklarla tekrarlanıyordu, her biri bir öncekinden biraz daha tizdi, korku ya da acıyla alakaları yoktu. Daha çok, altında elinden geleni yapan adamı kışkırtmanın son derece etkili bir yoluydular.

"Eveeeeeeet!"

"İşe yarıyordu. Hep işe yarardı zaten.

Biraz sonra Thon, kan ter içinde yanına uzanmış, kıza sıkı sıkı sarılmıştı. Formda olduğundan, nefesi çabuk düzene girdi. Meslektaşlarının çoğunun aksine, çuvalın teki değildi o. Thon iç geçirip, komodinin üzerindeki saate uzandı.

"Ne? Beşi çeyrek geçmiş!"

Yanında yatan kadın, kalçasını iyice onun kasıklarına bastırdı.

"Karını mı araman lazım?" Kıkırdıyordu.

"Daha sonra. Ama arama deyince...!"

Yalnızca öylesine bir düşünceydi. Claus P. Thon yataktan kalktı, cep telefonunu yeniden açtı ve bir numara çevirdi. Karşı taraf açmayınca başka bir numara daha denedi, ondan da bir sonuç alamadı. Birden içine yayılan endişe, rüzgârın yerdeki yaprakları havalandırması gibi kafasının içini darmadağın etti.

"Kahretsin, nerede bunların hepsi?"

"Sorun mu var?"

"Hayır. Yok, sorun yok. Ama kedi kapıdan çıkınca, meydan farelere kalırmış. Gerçekten."

Kız, Thon'u yukarıdan aşağıya süzdü. "Hadi gel yanıma."

Adamın kafasındaki endişe, yerini mahcubiyete bırakmıştı. Zoraki gülümsüyordu. "Sen beni mahvediyorsun, Ilona, biliyor musun? Önce biraz gezip, sonra karnımızı sıkıca doyurmaya ne dersin?"

"Sonra. Önce yanıma gel. Yoksa çığlık atarım!"

Kara Kutu'nun öbür tarafında sessizlik hâkimdi. 82 Numara, holde bir sandalyenin üzerinde oturuyordu, kıpırdayamayacak durumda ve herkesin rahatlıkla görebileceği bir noktadaydı. Bedeni, yapışkanlı bantla sımsıkı sarılmıştı. Kafası, ağız hizasında tam burnunun altına kadar sarılıydı, aldığı her nefesle birlikte bandın yapışkanının kokusunu içine çekmek zorunda kalıyordu. İlk başta panikle başını sağa sola savurmuş, boğuk boğuk bağırmıştı. Ama şimdi kımıldamıyordu artık, burnundan zar zor nefes alıyor, arada bir inliyordu.

Berus susmuş, o tarafa arada kısaca göz atıyordu. Diğer bütün mahkumların da ağızlarını bantlamışlardı. Şimdi üzerlerinde 11 Numara ve 12 Numara yazan kadının ve öğrencinin de ağızları bantlıydı. Jutta diğer öğrencilere telefon etmemekte diretince; Ec-

kert ve Gläser, onu da aşağıya getirmişti. Sıska öğrenciyi, Jutta'nın gözleri önünde Berus hafiften de olsa tokatlamaya başlayınca, kadın durumu ancak kavrayabilmişti. Akıllı kız. Şimdi onun üzerinde de bir entari vardı ve sesini kesmişti. Eckert, Jutta'nın önünde nöbet tutuyor, bir yandan da küçük bir el kamerasıyla onu çekiyordu. Thon'a hala hiçbir numaradan ulaşılamıyordu, zaten tahmin de etmişlerdi. Berus, bunun ne anlama geldiğini biliyordu. Olağanüstü hal.

Berus, gözden kaçırdığı bir ayrıntı olup olmadığını düşündü. Eksi 2. kata inen tek asansörü imdat freniyle devre dışı bırakmış, merdivene açılan kapıyı kilitlemişlerdi, artık kimse dışarıdan bodruma giremezdi. Video kameraların ve mikrofonların kablolarını kesmiş, sadece bina içi telefonu çalışır durumda bırakmışlardı. Gläser ve Amandy, üniformalarıyla dışarı çıkmış, ailelere haber veriyor ve en önemli ihtiyaçları gideriyorlardı. Yiyecek içecek, şişme yataklar, uyku tulumları ve dergiler.

Berus başını onaylar biçimde yukarı - aşağı salladı, gerindi, ısrarlı bir şekilde düdüğünü öttürdü.

Ciddi bir ses tonuyla, "Herkes dinlesin. Ağzındaki banda elini sürmeye kalkan, kendini derhal 82'nin yanında bulur!" dedi ve aynı ciddiyetle ama sesini yükselterek devam etti: "Durum tümüyle kontrolümüzdedir! Olağanüstü halin ne kadar süreceği biraz da sizlerin davranışına bağlı. Şunu kesin olarak bilmelisiniz: Bundan sonra kimse sabır ve anlayış beklemesin. Düşünmeyi beceremediğinizi bildiğim için açıklamak istedim. Bu ortamdan yararlanabileceğini sanan varsa, başına gelecekleri önceden düşünsün. Her türlü direniş derhal cezalandırılacaktır. Anlaşıldı mı?"

Etrafına bakındı. Hem eski hem de yeni mahkumlar, kıpırdamadan ve tek kelime etmeden, parmaklıkların arkasında duruyordu.

"Anlaşıldı mı, diye sordum, salaklar!" diye kükredi Berus.

Hücrelerdeki mahkumlar başlarını salladı.

"Güzel. Hiç olmazsa bunu anlamış olmanız güzel! Talimatlara uyun ve sakin olun."

Jutta ile Lars'ın bakıştıklarını gördü. "Bu dediklerim öncelikle aramıza yeni katılanlar için geçerli! Ne yapmanız gerektiğini anladığınıza göre, günlük işlerimize dönebiliriz."

Dora uzun bir süre orada öylece uzanıp kaldıktan sonra hafifçe kımıldadı, ama kımıldadığını bile algılayamaz durumdaydı. Hava kararmıştı. Cep telefonu çalmış, ama onu bile fark etmemişti. Sina'nın telesekreterdeki sesini de, kendisinin sürekli "Hayır!" diye inlemesini de, hatta bir zamanlar Almanca dersinde öğrendikleri bir çoban şarkısını kendi kendine mırıldandığını da duymamıştı.

Karanlık bir bulut çöküyor şimdi,
Yağmur geliyor gibi,
Bulutlardan inen yağmur
Yemyeşil çimenler üzerine.
Ve sen, çıkmayacak mısın artık sevgili güneş,
Çık da yeşil ormanı canlandır artık,
Canlandır bütün yorgun çiçekleri,
Yoksa hepsi ölecek yorgunluktan.

Dora neredeyse hiçbir şeyi algılamıyordu. Saate bakmadan, ışığı yakmadan, tükenmiş ve bitmiş, el yordamıyla bulduğu birkaç parça eşyasını kaptığı gibi olabildiğince hızlı daireyi terk etti, kimseye haber vermeden, evine doğru yola çıktı. Arabayı kullanırken de hiçbir şeyin farkına varmadı. Ne yağmurun, ne kendisine tuhaf tuhaf bakan gümrük memurlarının, ne de birdenbire arkasında belirip, hızla kendisine doğru yaklaşan, bütün kornalarını çalan, uzunlarını yakıp söndüren, arabasının içini gündüz gibi aydınlatan kızarmış patates kamyonunu fark etti. Bütün bunları fark etmediği gibi, hemen sonrasında kopan iğrenç madeni gürültüyü de algılayamadı.

9

Sessizlik, karanlık kadar eksiksizdi. Eksiksiz bir boşluk. Eksiksiz bir hiçlik. Artık yalnızca şakaklarındaki kanın akışını duyuyordu. Tarek kendini, her şeyi, tüm dünyayı, tüm zamanları yemiş yutmuş, şimdi de ağır ağır kendisini de sindirmeye çalışan büyük bir hayvanın midesindeki zor hazmedilir kocaman bir lokma gibi hissediyordu. Yarı yarıya sindirilmişti zaten. Evet, yarı yarıya sindirilmişti.

Ama artık aldırmıyordu. Düşünmek zaten mümkün değildi, artık yalnızca uyuşuklukla öfke arasında bir yerlerde bir düşünce bulamacı ve belirsiz duygular vardı. Bir gece ve neredeyse bir de gündüz geçmişti, ama Tarek bunu bilmiyordu. Şakaklarının üzerindeki aralıksız basınç, sanki madeni bir tokadan kaynaklanır gibiydi. *Tak tak tak tak tak.* Buna artık dayanamıyorum. Buna artık dayanamıyorum. Sürekli bu cümle. Tarek farkında olmadan dişlerini gıcırdatıyor, sürekli kaşınıyor, bütün vücudunu tırmalarcasına kaşıyor, inliyor, ağzını şapırdatıyor, hep aynı melodiyi mırıldanıyordu: *"... oracıkta oturmuş uyuyor. Zavallı tavşancık hasta mısın ki yürüyemiyorsun..."* Artık bağırmıyordu, çünkü buna gücü kalmamıştı. Hiçbir şeye gücü kalmamıştı.

Sonra birden ter boşanıyor, bütün vücudunu bir ateş sarıyor, boğulur gibi oluyordu. Bütün kasları yay gibi geriliyor, çelik ızgaralar derisini ezerek üzerinde izler bırakıyor, tüm hissizleşmesine rağmen acı çekiyordu. Bedeniyle ilgili algıları, tezatlarla

doluydu. Bazen kendini tüy gibi hissediyordu, tepeden tırnağa yumuşacık ve pürüzsüz, ama aynı anda kristal gibi sert, dokunulduğunda parçalara dağılıverecekmiş gibi kırılgandı. Eskiden ateşi çıktığında gördüğü kabuslardaki gibi.

Kimi zaman, bir anda şiddetlenen bir hareket etme dürtüsü ağır basıyordu. Parmaklarıyla sağlam bir düğümü çözmek, bir ağaç parçasını yontmak, kil yoğurmak, bir uçuruma doğru koşmak, kollarını açıp derinlere atlamak, düşmek, tam yere çıkılacakken düşüşünü yavaşlatmak ve süratle toprağın üzerinde kayarcasına gitmek istiyordu.

Bazen, yeşil gözleri, kendisinden daha sıcak ve gerçek olan bir vücudu düşünüyordu.

Tarek bazen de, parmaklarını gözlerine bastırıp, ışık hareleri yaratmaya çalışıyordu. Parıltılı daireler, kıvılcımlar, kayıp giden çizgiler, titreşen boy boy geometrik şekiller, saf geometriden oluşan bir deniz. Mavi-yeşil işlemeler, belirgin bir biçimi olmayan bulutumsu görüntüler. Bilgisayar tarafından çizilmişe benzeyen, sisle kaplı sarp dağlar. Neden sonra parmaklarını gözlerine bastırmamasına rağmen bu görüntüler kaybolmamaya başladığında; Tarek, onlardan korkmaya başladı.

Bir yerlerde bir saat, tik tak ses çıkarıyordu. Ya da damlayan bir musluk. Tarek, tik takları saymaya başladı; önce, bir şeylere dikkat çekmek ister gibi hafif bir öksürük, sonra kendisine anlaşılmaz bir şeyler fısıldayan bir ses duyunca avaz avaz haykırdı. Uyanık olmakla rüya görmek arasında bir fark yoktu. Yarıyolda takılıp kalmış gibi bir ikisinin arasında kalmışlık. Yakıtı bitmişti. Motor, gece vakti çöl ortasında bozulmuştu. Soğuk bastırdı. Tarek titriyordu.

Mesanesinde durmak bilmeyen bir basınç. Tarek, işememek için sürekli kendini zorluyordu. Kovadan keskin bir idrar kokusu yayılıyordu. Kovadan korkuyordu. Nefes alma. İçine sinsice yayılan, ne idüğü belirsiz, tam olarak mide bulantısı olmayan bir rahatsızlık hissi vardı şimdi. Bazen de, bir yerinde bir açık olduğu, bir şeylerin dışarı sızdığı hissine kapılıyordu. Eksilerek

yok olacaktı. Öylece bitip tükenecekti. Zaten tükenmesine ne kalmıştı ki?

Susuzluk. Açlık değil ama susuzluk. Büyük bir susuzluk. Susuzluk, susuzluk, susuzluk. *Pat. Patpat. Pat.* Ve kaşınma. Kaşınan her yerini düzenli olarak, hiç atlamadan kaşıyordu. Zor işti bu. Sürekli, kaşınan yeni yerler çıkıyordu.

Şu an deliriyorum galiba, diye düşündü Tarek ve bu düşünceye, geçerliliğini koruyan son gerçekmiş gibi sarıldı. Şu. An. Deliriyorum.

Sonra bir düşünce daha geldi, çok netti: Ben ölüyorum.

Ben. Ölüyorum.

Kesindi. Onu ya hiç dışarı çıkarmayacaklardı ya da çıkardıklarında çok geç olacaktı. Burada ölecekti. Ölüm vakti geldiğinde bir rahatlama, vurgun yiyenlerde olduğu gibi bir huzur hissi yayılır diye düşünmüştü hep, ama şimdi tek hissettiği derin bir korkuydu. Gürültülerden korkuyordu, fısıldayan seslerden, ışık harelerinden, kovadan, üzerinde yattığı ızgaradan, ızgaranın altındaki köpükten, kendi bedeninden korkuyordu ve hayatında ilk kez anlıyordu ki, korku sadece bir duygu değildi. Korku, aynı zamanda insanı öldürebilirdi ve onu öldürmeye başlamıştı bile. Evet, başlamıştı.

Hazırdılar. O an gece vardiyasının uyuduğu görüşme odası, şişme yataklar, uyku tulumları ve büyük çantalarla doluydu, kalorifer peteklerinin üzerine renk renk havlular asılmıştı. Her yer ter kokuyordu. Berus'un herkesten toplattığı parayla aldıkları yiyecekler nöbetçi odasındaydı. Ekmek, margarin, bol miktarda ucuzundan salam ve peynir, bol çikolata, mikrodalgada ısıtılacak hazır yemekler, dergiler, dört kasa soda, süt ve kahve. Yani temel ihtiyaçlar. Kurallara aykırı olduğu için, Berus birayı yasaklamıştı. Berus, genel olarak çalışma talimatlarının uygulanmasında ısrarcıydı, bundan sonra da herkesin tıraş olup, kusursuz bir üniformayla işinin başına gelmesini istiyordu.

Hazırdılar. Hem de yaklaşık yirmi saattir. Berus'un uyumadığı yirmi saat. Mahkumların ağızları yirmi saattir bantlıydı, bantlar sadece yemek için çıkarılıyordu. 82 Numara, yirmi saattir mumyalanmış gibi kımıldamadan sandalyesinde oturuyor, inliyor ve altına yaptığından leş gibi kokuyordu. 77 Numara, yirmi saattir Kutu'daydı. Yirmi saattir avludaki olay dışında hiçbir şey olmamıştı.

21, 74, 14, 86 ve 40 Numaralar birdenbire, herkese mesafeli duran Bosch'u itelemeye başladılar. Önce hafifçe yaptılar bunu, eğlenir gibi, ama iş yavaş yavaş sert itip kakışlara, en sonunda da ciddi darbelere dönüştü. Bosch'un panik halinde bu beşlinin elinden kurtulmaya çalışmasına Berus seyirci kaldı, ta ki 38 ve iki yeni mahkum araya girene kadar. Berus bir an için, içlerindeki hıncı birbirlerine boşaltmalarının iyi olup olmayacağını düşündü, ama sonra akıllarına başka şeyler gelmesinden çekindiğinden vazgeçti. Herkesi coplarıyla ayırıp, hücrelerine götürdüler. Ondan sonra avlu saati tamamen kalktı. Böylesi daha güvenliydi.

Her şey yolundaydı. Hazırdılar.

Berus yine de gerginliğini üstünden atamıyordu. Uyanık kalmak için kendini zorluyor, durmadan kahve içip, kolalı çikolata yiyordu, çünkü her saniye bir sonraki testi bekliyordu.

"*Daha* ne testi, Berus?" diye inledi Stock tıraş olurken. "Bu kadarı yetmiyor mu sana?"

"Sen şimdi bizi bu hale soktular ve her şey bitti mi sanıyorsun? Yok, oğlum, bitmedi. Zaten hep böyle değil midir, boka basmışsındır, artık daha kötüsü olamaz derken, köpeğin bir arkana geçip, bir güzel üzerine işer."

"Yeter be Berus, yeter!"

"Afiyet olsun!" Kamps esneyerek nöbetçi odasına girdi.

"Hey, uyuyun dedik, zıkkımların demedik!" diye söylendi Tode.

Kamps, ona orta parmağını gösterip, kahve makinesine yöneldi. "Uyuyamıyorum. Ayrıca bir şey daha çıkacağını sanmıyorum, Berus. Yani bunların bir test olduğu doğruysa."

"Test değil de, ne peki? Söyle Kamps, test değil de, ne?"

"Bir Rastlantı. Kaza. Yanlış anlama! Lanet olsun, ne bileyim ben, ne!"

Berus sertçe güldü. "Sen rüya görmeye devam et, spastik! Bu, bir deney! Burada başka kurallar geçerli. Burada tesadüfe yer yok. Senin tesadüf dediğin, bizim tepkilerimizi ölçmek için en ince ayrıntısına kadar hazırlanmış bir plan. Yoksa sen, bunların burada bir deneye kalkışıp, sonra olup biteni doğru dürüst denetlemediğini mi sanıyorsun?"

Kamps, sesini çıkarmadan kahve makinesiyle uğraşıyordu. Berus keyifle başını salladı, bakışlarını etrafta gezdirdi. Ama herkesin gergin olduğunu fark etti.

"Şimdi kendi başımızın çaresine kendimiz bakmamız gerekiyor diye kafayı yemeye başlamayın!"

"Bana bir daha sakın spastik deme, Berus!" dedi Kamps alçak bir sesle, bir taraftan bir eliyle fincanına kahve dolduruyor, diğer eliyle de ambalajından çıkardığı bir avuç salamı tek seferde ağzına tıkıyordu. Sesi alçak da olsa, diğerlerinin duymasına yetecek kadar yüksekti.

"Pardon, Kamps. Öyle demek istemedim. Gerginim, ondan."

"Hey Kamps, hepsini zıkkımlanma, bize de bırak!"

"Hepimiz gerginiz, Berus, hepimiz. Baksanıza, bütün bunlar size çok aşırı gelmiyor mu? Yani bizler, şu kendimizi izole etmemiz, buranın kuşatılması. 77, Kutu'da çürüyor. 82'nin her tarafı bantla sarılmış, diğerleri sanki yaşamıyor. Bir de Bosch mevzuu. Böyle bir şey aklınıza gelir miydi? Hepsi üzerine saldırdı. Kurtlar gibi!"

"Canım biraz itiştiler!" diye geçiştirdi Renzel. "Abartma o kadar."

"Yalnızca hak ettiğini aldı," diye tamamladı Ulrich Tode. "Hain domuz. Zaten bir şey de olmadı."

"Biz araya girdiğimiz için! Ya girmeseydik? Çok, çok aşırı! Mantıklı düşününce..."

"Hey, herkes dinlesin!" diye araya girdi Renzel. "Mantığın sesinden bir anons var şimdi!"

"Kanalı değiştirin! Kanalı değiştirin!"

"Kapa çeneni, Tode! Mesela 77 ile 82'nin cezaları daha ne kadar sürecek?"

"Gerekli olduğu kadar!" diye açıkladı Berus.

"Peki, *gerekli* olanı ne kadar? Yirmi saattir hiçbir şey olmadı. Bu, daha ne kadar sürecek, Berus?"

"*Bir şey olana kadar* sürecek!" dedi Berus. "Gerekli olduğu kadar! Ya da sen ne duymak istiyorsun?"

Kamps, Berus'a döndü. "Ben, herkesin bilmek istediğini bilmek istiyorum: Buradan ne zaman çıkacağımızı!"

"Eğitim çalışması tamamlandıktan sonra. Böyle karar aldık."

"O zaman başka bir karar da alabiliriz."

Berus, ağır ağır Kamps'a yaklaştı. "Dene bakalım!" dedi çok alçak bir sesle. Fısıldar gibiydi. Ama bu vurguyla sesini yükseltmesi gerekmiyordu, alçak sesle de derdini çok iyi anlatmıştı. Kamps bakışlarını kaçırdı ve sanki Berus'un yakınında olmak katlanılmazmış gibi biraz yana çekildi.

"Ne oldu? Kokuyor muyum? Bir şey söylemek istiyordun, Kamps!"

"Tamam, boş ver, Berus. Rahatla biraz."

"Rahatım ben! Hem de çok rahatım! Sizlerde durum nasıl, siz de rahat mısınız?" Gözlerini yine hepsinin üzerinde gezdirdi.

"Afiyet olsun!" Gece vardiyasının son iki nöbetçisi, Gläser ve Amandy içeriye girdi. Berus onlara bakıp, başıyla selam verdi. Holde volta atıp, kamerasıyla kendisini ve mahkumları çeken Eckert dışında, bütün ekip tam kadro oradaydı.

"İçinde bulunduğumuz durumu mantık çerçevesinde inceledikten sonra, bu şekilde hareket etme kararı aldık, " diye söze devam etti Berus. "Şu durumda geri adım atmak, hiç de akıllıca olmaz, aksine histerik bir tavır olur! Beyninizi kullanın! Aksi halde yandaki salaklardan farkımız kalmaz! Karar verin, biz histerik salaklar mıyız, yoksa gerginliğimizden sıyrılıp her şeyi kontrolümüz altına aldık mı?"

Hepsi başını salladı. Konuşmadılar, ama başlarını salladılar.

"Şimdi," dedi Berus. "Sen ne durumdasın, Kamps?"

"Ben, üzerimdeki gerginliği attım. Görevimi sizler gibi yerine getirmek istiyorum. Ancak hata yapmak istemiyorum."

"Harika o zaman. Spastik lafı için özür dilerim, Kamps. Öylesine ağzımdan kaçtı. Anlaştık mı, Kamps?"

"Tamamdır, Berus. Sorun yok."

Berus, başparmağı ve işaret parmağını tabanca şeklinde büktü, Kamps'a dostça gülümseyerek ateş etti. Sonra yine diğerlerine döndü.

"Kamps haklı. Yirmi saattir hiçbir şey olmadı. Bu, bir sonraki testin başlamak üzere olduğu anlamına gelir, ama biz yine de salakların ağzının bantlarını şimdilik sökebiliriz. Kimse sonra bize canavar demesin."

"Peki, 77 ve 82?"

"Onlar, oldukları yerde kalacak."

Kocaman, karanlık bir deniz, sonsuz derinlikte. Buz gibi, sonsuz bir soğuk. Ciğerlerinin üzerinde basınç var, sonsuz bir basınç. Ağrıyan ciğerleri temiz havayla doldurmak için tarifsiz bir özlem, sonuçsuz bir çaba. Olmuyor, olamıyor. Burada, aşağıda mümkün değil. Yukarıda, son mavide, suyun yüzeyinde. Çok uzaklarda, pırıl pırıl, cıva gibi oynak. Cıvadan bir deniz içinde inip çıkan küçük bir sandalın salması görünüyor sanki. Sandaldan bulanık bir yüz, suya doğru eğiliyor, neredeyse suya değecek kadar eğiliyor, bir şey arar gibi. Tarek'in yüzü. Ağzını oynatıyor, bir şey söylüyor, ama Dora dediklerini anlamıyor. Hava kabarcıkları Tarek'e doğru yükseliyor. Dora'nın hava kabarcıkları. Dora hareket etmeye çalışıyor, yukarı doğru yüzmeye, ama hiç gücü yok. Seslenemiyor da, çünkü ciğerlerinde hava yok. Bir girdap çekiyor Dora'yı, daha aşağı, daha aşağı çekiyor, ta ki yukarıdaki yüz, suyun yüzeyi ve mavilikler tamamen kaybolana ve geriye sadece gece kalana kadar. İçindeki her şey nefes alabil-

mek için çığlıklar atıyor. Sadece nefes almak, bütün denizi soluğuyla içine çekmek, soğukla ve karanlıkla bütünleşmek ve acıdan kurtulup rahatlamak için. Güzel bir düşünce. Yine de aniden tekrar hareket etmeye başlıyor, kollarıyla ve bacaklarıyla kürek çeker gibi, hareketleri bir öncekinden daha hızlı şimdi, milyonlarca tonluk suyla mücadele ediyor ve o kendini güzel düşüncenin kollarına bırakmadığı için kendine kızıyor. Yapamamış, dürtüye karşı koyamamıştı, hareket ediyor işte, yüzüyor tekrar, ağır ağır, nefes alma refleksine ve o dayanılmaz acıya karşı bütün kaslarını sıkıyor şimdi, ta ki üzerinde o parıldayan cıvayı yeniden görene ve sesler duyana kadar. Dalgaların hışırtısına benzer sesler. Çok uzakta ve anlaşılmaz. Merak edip ve yavaşça yukarıya yüzmek için zorluyor kendini, sırf o sesleri duyabilmek için. Adını sesleniyor o sesler.

"Dora! Dora, uyan! Ziyaretçin geldi!"

Dora boğuk bir çığlıkla sarsıldı, elini göğsüne bastırarak, ağzını sonuna kadar açıp nefes aldı.

"Dora!" Hendrikje hemen yanına koştu, ona sarılıp, ağır ağır tekrar yatağına yatırdı. Dora, bir anlık tereddütten sonra onu tanıdı.

"Rikje!"

"Sakin ol, canım. Sakin ol!"

"Rikje, ben..." Nefes almanın çok kolay olduğunu fark edince rahatladı. "Korkunç bir rüya gördüm."

Hendrikje gülümsedi. "Belli oluyordu."

"Ne kadar uyudum?"

"Sakinleştiriciden sonra çok uzun bir süre. İkindi vakti şimdi."

"Tanrım! Peki, ya araba?" Kazayı hatırlamaya çalıştı, ama gözünde son anlara ait sadece birkaç görüntü canlandı, gözünü kamaştıran parlak farlar, doktorun yüzü, Rikje'nin yüzü, otoban ve gece.

"Araba kötü durumda. Büyük şansın varmış. Aniden şerit değiştirmişsin, ama sağa fazla kırmışsın, sonra bariyerlere çarpıp, yüz metre kadar sürüklenmişsin."

"Bir de kamyon vardı."

"Biliyorum. Seni çok geç fark etmiş. Ama bütün bunlar artık önemli değil. Büyük şansın varmış! Doktor, şok dışında bir şeyinin olmadığını söyledi."

"Buraya nasıl geldim?"

"Benim numaramı ajandana, acil durumlarda aranacak kişi, olarak kaydetmişsin."

"Rikje, öleceğimi sandım."

"Geçti artık, canım."

"Hayır, anlamıyorsun! Korkunç bir şey keşfettim!"

Dora yine doğrulmaya çalıştı, ama arkadaşı izin vermedi. "Biliyorum, uykuya dalana kadar hep onu sayıkladın. Bir fotoğrafla ilgili karmakarışık şeyler söyledin. Birazını anladım, birazını parçaları birleştirerek çıkardım, geri kalanını da az önceki ziyaretçin anlattı. Her şeyi biliyorum."

"Ne ziyaretçisi?"

Hendrikje kapıya gidip, Sina'yı odaya aldı. Sina, bembeyaz kesilmiş ve altüst olmuş gözüküyordu. Hemen yatağının kenarına oturup, Dora'nın elini tuttu.

"Hayır, irkilmeyin lütfen! Olanları biliyorum. Resimleri bulduğunuzu da biliyorum. Korkunç bir rastlantı bu! Size bundan daha önce bahsetmemiş olduğum için yol boyunca kendimi o kadar suçladım ki! Size bir şey olmadığına çok sevindim! Çok sevindim!"

"Beni nasıl buldunuz?"

"Hatırlar mısınız, Tarek'in mektubunda cep telefonunuz yazılıydı? Saat dokuz olup da siz hala yemeğe gelmeyince, cep telefonunuzu saat başı aradım, ta ki arkadaşınız çıkıp, kaza haberini verinceye kadar."

Dora, Sina'ya dik dik bakıyordu. "Tarek'in, Michael'in kaçırılmasıyla nasıl bir alakası var?" diye sordu bin bir güçlükle.

"Hiçbir alakası yok," dedi Sina kararlı bir sesle ve bunu üzerine basa basa tekrarladı. "Hiçbir alakası yok. Size açıklayacağım."

Bu boktan işe bulaşmayı hiç istemiyordu. Hem de hiç. Bu aptal amcık, hangi cesaretle şakağına silah dayamaya kalmıştı? O boktan silahıyla kalkmış onu tehdit etmişti. İstemiyordu. Hiç ama hiç istemiyordu. Ama yine de RTL'in Köln'deki stüdyolarını aramış olması, bir tür profesyonel bir refleksti, bu işten belki kendisine de bir avantaj çıkabilirdi. Sırf o sebepten. Ama onlar ilgilenmemişti. Orospu çocukları! Neyse, bu boktan işe bulaşmayı zaten onun da canı gerçekten hiç istemiyordu. Bu boktan mesele yüzünden karnaval müşterilerini kaçırmaya da niyeti yoktu.

Drese, sessizce kendi kendine küfrederek, taksisini yoğun pazar trafiğinde, beklenmedik derecede güzel hava tarafından şehre çekilen kitleler halindeki karnaval ziyaretçilerinin arasında sürüyordu.

Şimdi Kö*'de, kıyamet kopuyordu. Günlerdir olduğu gibi, şehir merkezi de, Ren Nehri kıyısı da tıklım tıklımdı. Ama Drese için sorun değildi bunlar, mücadelelerin adamıydı o.

Önceki geceden beri, yirmi saattir aralıksız direksiyon başındaydı, tam sekiz yüz girmişti kasaya, bu da onun payına düşen net beş yüz Mark demekti. İçini ısıtmak için iki tek atmıştı, sonra sayısız Red Bull içmiş, Geisten Caddesi'nde de köfte yemişti, arada ağzına attığı kafein tabletleri ve kafasına diktiği küçük guarana şişeleriyle uyumamaya çalışıyordu. Hala pili bitmemişti. Bu pis kara kafalı herif için neden kıçını yırtacaktı ki? Biraz kodes havası iyi gelirdi ona. Zaten hepsi oyunmuş. Ee, ne lüzum vardı o zaman strese girmeye? Karı kalkmış, o boktan tabancasıyla tehdit etmişti. Aptal karı. Ben yokum bu işte. Yokum. Şansına küs, kara kafa.

Drese kendinden memnun, radyodaki neşeli bir şarkıya mırıldanarak eşlik ediyor, bir yandan da parmaklarıyla direksiyona vurarak tempo tutuyordu. *"Tirami ich, Tirami du, Tiramisu, keiner liebt mich außer Du!"* Aynen oğlum, aynen öyle. O gün bilmem

* Königsallee Bulvarı, kentin en işlek caddesi. ç.n.

kaçıncı kez Ratinger Caddesi'ndeki taksi durağına uğramıştı. Caddede, belki de binlerce kişi birbirlerine yapışmış, eğleniyor, içiyor, öpüşüyordu. Drese, normalde barlar caddesine en uygun sapaktan girmeye dikkat ederdi, fakat şimdi yorgunluk ve gerginlikten küçük hatalar yapmaya başlamıştı, mesela bir kere kırmızıda geçmişti, şimdi de arabaların ilerlemesine izin vermeyen, bağırıp çağıran sarhoşlarla dolu dev bir insan kalabalığının içinde bulmuştu kendini. Arkasındaki arabanın sürücüsü kornaya basıyordu. Drese de defalarca kornaya bastı, ama korna sesleri, sarhoşların onun yüzüne yüzüne şarkılar söylemeye başlamasına, kaputa elleriyle vurup, arabanın üzerine boş bira şişelerini bırakmasına yaramıştı sadece. Drese milim milim ilerlemeye çalıştıysa da, maskeli kalabalık arabanın önünü kesip, yolu tamamen kapattı. Drese gerildikçe gerildi. Her taraf insan doluydu. Şimdi kaputun üzerine oturmuş, ön cama yaslanmışlardı. Arabanın içi ısındı. Derese terledi. Titremeye başladı. Camları kapalı arabanın içinde bağırarak küfrediyor; insanlar da, onunla dalga geçip, keyiften bağırarak karşılık veriyordu. Arabadan inmek istedi, izin vermediler. Kalabalık, kapıyı dışarıdan ittiriyor, kahkahalar atıyordu. Taksisini önden ve arkadan tutup sallamaya başladıklarında, Drese artık delirmişti; vitesi bire takıp, gaza köküne kadar bastı.

Joachim Gehlen, nam-ı diğer Joe, iki gün hastanede yattıktan sonra taburcu olmuştu. Bütün vücudunu saran kabarcıklar ve şişlikler, birkaç kırmızı leke dışında tamamen sönmüştü. Hastane atmosferi ona hiç yaramadığından, doktoru taburcu konusunda tereddüt etmedi. Joe dalgındı, kimseyle konuşmuyordu, sürekli uyuyor, doktor ve hastabakıcılardan korkuyordu. Hastaneye giriş işlemleri yapılırken adı sorulduğunda, '69' diye cevap vermişti. Normal hasta geceliği giymeyi de şiddetle reddetmiş, annesi ona evden yumuşacık bir pijama getirince çok mutlu olmuştu.

Joe, geceleri sık sık bağırarak uykusundan uyanıyordu, hep kabus görüyordu. Rüyaları; aynalı gözlükler, coplar, tiz tiz çalan düdüklerle tam bir işkenceydi. Hastanede kaldığı iki gün boyunca kabusları nedeniyle kendisiyle bir kadın psikolog ilgilendi, çünkü psikoza bağlı depresyon belirtileri gösteriyordu. Ama Joe kadınla konuşmak istemedi. Bu kadın da, onu sonuçta bir şeylere ikna etmeye çalışacaktı, boku yiyense yine kendisi olacaktı. Hiçbir şekilde konuşmak istemiyordu. Tek istediği, eve gitmekti. Onlar da, her gün hastaneye uğraması şartıyla onu evine gönderdiler, giderken reçetesine kortizon ve bir de sakinleştirici yazdılar.

Küçük dairesinden içeri girerken, Joe çok mutluydu. Ne var ki, çok geçmeden o korkunç duygu, bir yere kapatılmış olma duygusu geri döndü. Evde olduğu sürece hareket etmiyor, sadece yatağının üzerinde oturuyor, koridordan gelen sesleri dinliyor ve bir yerde bir kapı çarptığında irkiliyordu. Dışarıya çıkınca daha iyiydi. Açık havada kendini daha güvende hissediyordu. O da sık sık gezintiye çıkıyor, şehri dolaşıyor, karnaval kalabalığına karışıyor, eline çift porsiyon mayonez ve ketçaplı kızarmış patates alıp parkta bir banka oturuyor, parkta öylesine uzun süre kalıyor, üşüyünce de evine dönüyordu. Bulunduğu yerin hapishane olmadığını biliyordu Joe, sonuçta aptal değildi, ama ya şimdiki süre de deneye dahilse? Ya her şey bitmediyse, ya onu tekrar alıp götürürler ve her şey baştan başlarsa? Bunu düşündükçe titriyor, midesi bulanıyordu, ilk gece gözüne uyku girmedi. Ertesi sabah çok erken kalktı, sakinleştiriciyi aldı, geçen sene karnavaldan kalma lateks canavar maskesini bulup çıkardı, yüzüne taktı, sıkıca giyindi ve evden alelacele çıktı. Bir gün önceki gibi, nereye gideceğini bilmeden şehirde dolanıp durdu. Yüzünde maskeyle kendini güvende, açık havada da özgür hissediyordu. Boku yiyecek olan, o değildi artık. Kalabalıklara karıştı, bunca insan içinde kimse kolundan tutup tutuklayamazdı onu, öğleden sonra şehir merkezinde Ratinger Caddesi'nde buldu kendini, çılgın gibi eğlenen kocaman bir kalabalığın içinde;

hatta çok üşümesine rağmen, leş gibi kokan lateks maskenin üzerinden bir bira içti. Birayla sakinleştiricinin etkileri birbirine karıştı, başının biraz dönmesine ve bitkinliğine rağmen, Joe halinden memnundu. Çevresindeki coşku, yavaş yavaş ona da bulaştı. Arkalarda bir yerde, uzakta değil, arabalar korna çalıyordu. Aynı anda bağırtılar koptu, kalabalığa dalga dalga yayıldı. Joe da bağıranlara katıldı. Artık boku yemeyecekti. Caddede biraz hoplayıp zıpladı, en sevdiği savaş çığlığını attı.

"Oleeee- olé- olé- olé! Oleeee - olé- olé- olé!"

Böyle haykırmak ona çok iyi gelmişti, içini ısıtmıştı, iyiydi işte.

"Arabanın lastiğinde bok var – hela- helala- ho- frene basınca yerde kahverengi çizgiler çıkıyor – hela- helala – ho! Oleeee - olé- olé- olé! Siz Kölnlüsünüz, asosyal Kölnlülersiniz, ya köprü altlarında ya da evsiz yatakhanesinde yatarsınız! Oleeee - olé- olé- olé!"

Terden, lastik maskesinden buharlar yükselene, Joe artık hiçbir şey göremez ve duyamaz hale gelene kadar; Joe hem hoplayıp zıplamış, hem de keyifle haykırarak şarkılara eşlik etmişti. İşte bu yüzden hemen yanı başında uğuldayan motoru duyamadı, çevresindeki hareketlenmeyi fark etmedi, kalabalığın panik içinde bağrışarak sağa sola kaçıştığını, kendisinin caddede tek başına kala kaldığını da anlamadı. O, mutlu mutlu bağırmaya devam ediyordu, tek başına, hoplayıp zıplamaya, haykırarak şarkı söylemeye devam ediyordu. Tam gaz üzerine gelen taksiyi ve şoförün gergin yüzünü, arabanın kaputu ona cepheden çarpmadan ve dünya karanlık ile boşluğa gömülmeden hemen önce görebildi.

Meslektaşlarının sabahtan beri yaptığı sunumlar, onu pek ilgilendirmiyordu. Kendi çöplüklerinin dışına, bırakın çıkmayı, bir bakış atmaktan dahi aciz küçük işlerin adamları, veri fetişistleri, istatistik manyakları diye geçirdi içinden. Thon, onları dinlemek,

slayt projektörleriyle duvara yansıttıkları veri grafiklerini anlayabilmek için kendini zorladı. Verilen kısa aralarda, lobide bakteri kültürleri gibi toplaşan, küçük tartışma grupları oluşuyordu. Çoğu genellikle ayaküstü sohbetten ibaret olan bu konuşmalardan Thon nefret ederdi, bu yüzden sık sık özür dileyip, Jutta ya da gözetim odasından başka birine ulaşmak için telefon açmaya devam etti. Ama çabaları boşunaydı, hiçbirine ulaşamıyordu. Başlangıçtaki belli belirsiz endişe, yerini yavaş yavaş huzursuzluğa bırakıyordu. Thon buna rağmen, oradan hemen ayrılmaya karar veremedi. Yapacağı sunumu iptal etmek pek nahoş olurdu, ayrıca bu gece, Ilona'yla sevişmek için şimdilik eline geçirdiği son fırsatlardan biriydi. Bundan sonra onunla ancak 'Küçük Beyin'de hızlı numaralar yapabilirdi, bunu da fazla uzatmaya niyetli değildi zaten, çünkü maceralarını kısa kesmeye özen gösterirdi. Zaten öğrenci kızların çoğu da fazlasını beklemezdi.

Öğrencilik yıllarından arkadaşı olan, şimdi Seewiesen'deki Max Planck Enstitüsü'nde davranış psikolojisi biriminde çalışan seminer yöneticisi kadın, Thon'un sunumunu anons etti. Thon acele etmeden kalktı, ağır ağır kürsüye doğru yürüdü, her zamanki gibi içinden üçe kadar sayarak, dinleyicilerine kendisine hazırlanma fırsatı verdi. Gülümsedi, sunumunun başlığını gösteren ilk slaytı rica etti.

"Sayın Bayan Dr. Schneider, sayın meslektaşlarım, sunumumun konusu 'Kurgulanmış hapishanede özörgütlenme ve kişiler arası dinamikler'. Burada size sunmak istediğim, çalışma grubumuzun halen sürdürmekte olduğu bir deneyden şimdilik elde ettiğimiz çalışma raporudur." Thon öksürdü. "...Büyük Rus yazar Dostoyevski, Sibirya'daki bir kampta esir tutulduğu dört yılın, içinde insanlığın geleceğine dair büyük bir iyimserlik uyandırdığını söylemişti. Çünkü ona göre, insan bir hapishanenin dehşetini yenebiliyorsa, her şeye katlanabilecek bir varlık olmalıydı."

Ölmüştü.

Ölmemişti. Henüz değil.

Ölmek istemiyordu.

Tarek, aklından sık sık ölümü geçirirdi. Ölümünün, kendi elinden olacağını düşünür; bunu nasıl yapacağını hayal ederdi. Düşünmesi kolaydı. Her şey üst üste gelince, moral bozukluğu, banka mektupları, şüpheler, kâbuslar, işte öyle zamanlarda bütün hepsine katlanmayı kolaylaştırıyordu bu düşünceler. İstediği zaman kendi arzusuyla imdat frenini çekebilmek, kendini açıp, sonra kapatabilmek hayali onu rahatlatıyordu. Pat. Tak. Ölüm. Tak. Oyun bitti. Tak. Tekrar başlat. Yirmi bir, yirmi iki, yirmi üç. Tak. Yeniden doğuş. Sonra tekrar başa dönmek, hiçbir şey hatırlamadan, ta ki işlerin yolunda gittiği bir hayat bulana kadar. Böyle bir düşünce işte. Güya, donarak ve oksijensizlikten ölmek en güzeliydi. Kafayı tamamen bulmuş ve mutlu kayıp giderdi insan öbür tarafa, daha gitmeden hafiflemiş olarak. Bungee ipi kopup da insan boşluğa düştüğünde de, tam yere çarpmadan önce endorfinin tavan yaptığını duymuştu. Hiçlik öncesi kusursuz bir mutluluk zirvesi. Hatta boğulurken bile benzer bir ruh hali ortaya çıkarmış. Sondan hemen önce her şey önemsizleşir, insanın tek istediği öbür tarafa geçmek olurmuş.

Tarek, bütün bunların doğru olmadığını biliyordu artık. Ne öbür tarafa coşkulu bir geçiş ne kafayı bulmak. Acı ve korku içini kemiriyor, onu acımasızca ve boğarak tahrip etmeye devam ediyordu.

Tarek ölmek istemiyordu. Bir süredir bedeninde tanımadığı bir his belirmişti. Üzerinde sanki dalgıç kıyafeti vardı ve sanki bu kıyafet gitgide daralıyor, derisine yapışıyordu. Bu duyguyu, önce dirseklerinde ve dizlerinin arkasında hissetti; tulum büzüldükçe büzülüyor, yavaşça onu havasız bırakıyordu.

Tarek ölmek istemiyordu. Hemen ölmemek için, eski yaşamından onu hayata bağlayacak bir şeye ihtiyacı vardı, bunu anlamıştı. Tutunacağı, sıkı sıkı sarılıp bir daha bırakmayacağı bir

liman. Sadece Dora'yı düşünmek yetmiyordu artık. Başka bir şeye, *gerçek* bir şeye ihtiyacı vardı.

Ve buldu. İmkânsızı buldu. Sonsuz bir tuz çölünün ortasında bir su şişesi buldu. Okyanusun ortasında tutunacak bir kalas buldu. Kara Kutu'da bir tornavida buldu.

Saatlerdir ızgaranın üzerinde kıvrılmış, parmağını araya sokup gezdirmiş, köpüğü ezmişti. Her bir köpüğü teker teker. Arka sol uçtan başlayıp, sağ ön uca kadar. Öylesine başlamıştı buna, kendine bir iş yaratmak, delirmemek için, ama tersi olmuştu. Artık parmakları onun emrinden çıkmıştı, ona ait değillerdi şimdi. Ama Tarek devam etti, uyanıklıkla uyku arasında hiçbir fark kalmamıştı zaten, öylesine köpüğü ezip duruyordu. Sonra eline birden fuarcılık şirketinin montaj ustalarının unuttuğu bir tornavida geldi. Tarek, düz ve sert nesneye dokununca korktu, bir an bunu yeni bir halüsinasyon sandı, ama nesne gerçekti. İçinde bulunduğu durumda olabileceği ladar gerçekti. Tarek, ne olduğunu anlamadığı nesnenin biçimini dokunarak anlayabilmek için, parmaklarını ızgaradan iyice içeri sokmaya çalıştı, nesneyi yakalamayı başaramayınca çaresizlikten neredeyse bayılacaktı. Ama en azından orada duran şeyin tornavida olduğunu çok geçmeden anladı. Orta büyüklükte, ince, keskin uçlu bir tornavida. Tarek, bir TORNAVİDAnın Kara Kutu'da ızgara ve köpük arasına nasıl girmiş olabileceğine akıl erdiremedi. Ama umurunda değildi. Yine halüsinasyon görüp görmediğinden de hala emin olamamıştı, ama bu da umurunda değildi. Gerçek ya da değil, bu TORNAVİDAya tutunabilirdi, onu hissedebilir, onun üzerine düşünceler geliştirebilirdi. Bir TORNAVİDAyla başka neler yapılabilirdi? Kara Kutu açılabilir miydi? Gardiyanlardan biri öldürülebilir miydi? Evet! Öldürebilirdi. Düşüncesi bile onu heyecanlandırıp, canlandırdı. *Bir tornavidayla adam öldürülebilirdi.*

Tarek, sevginin en karanlık noktada bile ışık saçtığına her zaman inanmıştı, ama nefret çok daha aydınlıktı şimdi. Daha net, daha belirgin şekilde, onu bir süreliğine ısıtmış, yeterince uzun

bir süre mantıklı davranmaya davet etmiş olan yeşil gözlerin yaydığı ışığı da aşıyordu şimdi nefret. Tarek, TORNAVİDAsıyla Berus'u, Eckert'i ve diğerlerini nasıl öldüreceğini hayal ettikçe, üzerindeki hayali dalgıç tulumu yavaş yavaş esniyordu. Tarek, orada altta sıkışmış tornavidayla onları nasıl öldüreceğinden başka bir şey düşünemez hale gelince, dalgıç tulumu da yok olmuştu.

Onu çılgına çeviren tek problem, limanına, kurtarıcısına, şans meleğine ulaşamıyor olmasıydı. Tarek, üzerinde oturduğu ızgarayı heyecanla araştırdı ve vidalarla sabitlenmek yerine, bir çerçevenin içine preslendiğini fark etti. Kendi ağırlığıyla üzerine bastırdığı için ızgarayı kaldıramıyordu. Tarek yine de denedi, tornavidayı santim santim duvara doğru itti, bedenini yan duvarlara doğru iterek, ızgaranın üzerindeki yükü kaldırmaya çalıştı.

Başaramamıştı. Yorgunluktan soluğu kesilince bıraktı, o sevgili nesneye dokunmakla yetindi. Ancak kesin olan bir şey vardı. Berus ölecekti. Bir şekilde. Tarek değil. O ölmeyecekti. Tarek. Ölmeyecekti.

"Parzival."

"Pardon?"

"Parzival."

Bir isim, kafasının içinde dolanıp duruyordu. Dora, şimdi boş duran ve yeni sahiplerini bekleyen Michael'in odasının penceresinin önüne geçmiş, dışarıya bakıyordu. Karşıdaki iki evin arasında, rüzgârın yığdığı küçük bir kum tepesi ve kapalı bir iki büfe vardı. Arkada bir yerde deniz olmalıydı.

"Tarek, kendini Parzival gibi hissettiğini söylemişti. Kendinden bir efsane yaratmak istediğini düşünmüştüm. Şimdi ben de aynı durumdayım."

"Tarek, kendinden *her zaman* bir efsane yaratmıştır zaten," dedi Sina. "O, öyle biri işte. Parzival ise onun en sevdiği efsanedir. Bu deneye de işte bu yüzden katıldı bence. Bir mağaraya

girip, Kutsal Kase'yi bulmak istedi. Aşağısı onu kurtarmaz. Sanırım, ona çok benziyorsunuz, Dora."

"Ben, kendimi hiçbir zaman efsaneleştirmem."

Soğuk kalorifer peteklerine yaslanan Hendrikje iç geçirdi. "Ah, tabii canım! Hiçbir zaman!"

"Peki, bana inanıyor musunuz, Dora?"

Dora düşündü, ikindi güneşine bakıp, gözlerini kırpıştırdı. "Ne güzel bir gün, değil mi?" dedi, cevap vermek yerine. "Evi beğendiniz mi? Satın alabilirsiniz, pahalı değil. Bu oda, erkek kardeşimindi. En iyi manzara hep onundu." Dudaklarını ısırdı.

"Sana bir şey sordu!" diye atıldı Hendrikje kızgın bir sesle.

Dora, pencereye sırtını döndü. "Tabii ki inanıyorum size. Hatta size inanıyor olmak, beni az da olsa rahatlatıyor, ama durumu değiştirmiyor. Tarek'i tekrar göremem. Anlıyor musunuz, yapamam. Tüm bunlardan kurtulmak istiyorum. Yarın uçağım var, Kanada'ya dönüyorum."

Sina cevap vermek için derin bir soluk aldı, ama sonra fikrini değiştirdi.

"Onu görmem, sizin için neden bu kadar önemli?" diye sordu Dora. Anlam veremiyordu. "Neden buraya kadar geldiniz?"

"Kim olduğunuzu öğrendikten sonra, Tarek'i bulmak uğruna beni kullandığınız için size hesap sormak istedim. Hendrikje, bana her şeyi anlatana kadar."

"Peki, şimdi?"

"Size yardım etmek istiyorum. Ve sizin de Tarek'e yardım etmenizi istiyorum. Bakın, Tarek'i sevip sevmediğinize kendiniz karar vereceksiniz. Onun sizi sevdiğini de garanti edemem. Dürüst davranmam gerekirse; son yıllardaki hayatına baktığımda, bu pek de mümkün görünmüyor."

"Peki, ona neden yardım edecekmişim o zaman?"

"Uğruna bir şeyler yaptığımız insanları seviyoruz, ondan. Erkek kardeşinizi kurtarmak için bu son şansınız olduğu için. Kendinizi suçluyorsunuz, sebepsiz yere suçluyorsunuz, ama bu normal. Belki olanları engelleyebilirdiniz diye düşünüyorsunuz.

Babama karşı çıkıp, Tarek'i karanlık odadan kurtarmaya cesaret edemediğim için, ben de kendimi hala suçluyorum. Tarek yardım istemeyecek kadar inatçıdır, istemez ama bekler. Kendim yapmak isterdim, ama o *sizden* rica etmiş, lanet olsun, yardım edin ona işte! Hiç olmazsa erkek kardeşiniz için yapın!"

Sina, sesini yükseltmiş olduğunu bunları söyledikten sonra fark etti. Kıpkırmızı kesildi ve sustu. Hendrikje, ona gülümsedi.

"Siz de bayağı ateşli bir aileymişsiniz," dedi Dora.

"Siz daha benim sinirli halimi görmediniz."

Dora gülümsedi. "İnsanın, sizden öğreneceği eminim çok şey vardır."

"Öyledir, sonrasında utandıran çıkışlar, mesela. Ee? Geliyor musunuz şimdi benimle?

Dora derin bir nefes aldı.

"Hayır," dedi. "Michael için değil. Tarek için yapacağım."

10

O gün hava, hava raporuna aynen uydu. Günlük güneşlik bir Gül Pazartesi* ve buz gibi soğuk olmasına ve şubatın sonuna gelinmiş olmasına rağmen, şehre hala yüz binlerce ziyaretçi bekleniyor.

Sabah 08.00'de Thon, Saab'ıyla A4 otoyolunda Gotha-Eisenach arasında seyrediyordu. Öfke ve endişe karışımı bir ruh hali içinde bütün hız sınırlarını ihlal etti, sol şeritte 160 kilometrenin altında hız yapan herkesi selektörle yoldan kovalamaya uğraştı.

Saat 08.04'te Sina ile Dora da, Zandvoort'dan Düsseldorf'a dönmek üzere yol çıkmıştı. Neredeyse bütün geceyi konuşarak ve Drese'ye boş yere ulaşmaya çalışarak geçirmişlerdi.

Saat 08.12'de bir kan pıhtısı, saatlerce her yeri yapışkanlı bantla sarılmış halde durmak zorunda kalan, büfe sahibi o sevimli adamın, Harry Schütte'nin hayatını sona erdirdi. Harry, holde herkesin gözünün önünde oturduğu halde, zaten saatlerdir hareketsiz olduğundan, öldüğünü kimse anlamadı.

Saat 08.13'te iki gardiyan, kırk iki saatten sonra Tarek'i canlı olarak Kara Kutu'dan çıkardı.

Onu sürükleyerek dışarı çekmek zorunda kaldılar. Çünkü Tarek ızgaranın üzerinde taş kesilmiş gibi iki büklüm oturuyordu. Ayağa kaldırılıp, dışarıdaki parlak hapishane ışıkları göz-

*Rosenmontag: Gül Pazartesi, karnavalın sona ermesinden bir önceki gün. (ç.ı

lerini yaktığında irkildi. Ama yaşıyordu. Ve yaşadığını biliyordu. Neden hala yaşadığını da biliyordu.

Eline musluk suyu dolu bir plastik şişe verip, hemen hücresine attılar. Tarek gözlerini hala açamıyordu, ranzasını el yordamıyla aradı, uyuşmuş parmaklarıyla şişeyi açmaya çalıştı. Steinhoff yardım etti. Destek olup, Tarek'i ranzasına doğru yürüttü, şişesini açtı, konuşmadan Tarek'in dudaklarına götürdü.

"Dora ne yaptı?" diye soludu Tarek şişeyi ağzından indirir indirmez.

"Bilmiyorum. Gardiyanlar bir şey söylemiyor, soru sormak da yasak."

"Ona bir şey yaptıysa, Berus'u bitiririm. Hepsini gebertece-ğim zaten. Televizyondan gelmediler mi?"

"Kimse gelmedi. Olanları görüyorsun işte. Kuşatma durumu. Sen Kutu'ya girdiğinden beri, 82 orada öyle oturuyor. Neredeyse hiç hareket etmiyor. Şu kadın doktor, Grimm; o ve öğrenci bir çocuk ağızları bantlanıp 82'nin yanına oturtuldular. Onların dışında yukarıdan kimseyi indirmediler."

"Kahretsin! Ben ne kadar zaman yoktum?"

"Tahmin etmesi zor. Artık ışıkları kapatmıyorlar, vardiyalar da eskisinden farklı. Belki bir gün, kestiremiyorum, ama bize verdikleri öğün sayısına göre bir gün olabilir. Ama belki de üç gün, bilemiyorum. Ya da yarım gün. Kim bilir."

"Siktir." Tarek, içmeye devam etti.

"Öldüğünü düşündüm, 77."

"Öldüm de zaten." Tarek, suyu güçlükle yutuyordu. Boğazı acı içindeydi. Geğirdi. "Ama şimdi döndüm."

"Berbat görünüyorsun, 77, biliyor musun?"

Tarek gözünü kırpıştırdı, sesini çıkarmadı, Steinhoff'u seçmeye çalışıyordu.

"İçerisi nasıldı?" diye sordu Steinhoff.

"Boktan."

Steinhoff sırıttı. "Ne kadar boktan?"

"Boktan. Bildiğin bombok işte."

"O zaman, ben denemek istemiyorum."

"Akıllı çocuk."

Şimdi gözleri ağır ağır görmeye başlıyordu. Son yudumu da aldıktan sonra şişeyi bıraktı. "Aslında artık gidebiliriz."

Steinhoff başını salladı. "Aslında, evet."

"Artık dayanmaktan, yardım beklemekten vaz mı geçtin?"

"Şartlar değişti. Dışarıda, belli ki ters giden bir şeyler var, burada her şey kontrolden çıktı. B planı yani."

"B planı! Harika. Peki, nasılmış bu B planı?

"Bilmem."

"Lanet olsun! Ben Kutu'da çürürken, bari sen de burada bir plan yapsaydın!"

"Sen şu halinle firar mirar kaldıramazsın ki!"

"O, benim sorunum. Ayrıca beni beklemene de gerek yok."

"Zaten beklemem." Seslerini yükseltmişlerdi. Steinhoff göz ucuyla, ileride kapıya dayanmış, motosiklet dergisi karıştıran gardiyana baktı. "Tek yolu var. Gardiyanlardan birinin üzerine çullanmak, anahtarı kapmak, kapıyı açıp holden fırlamak."

"Gardiyanların önünden geçerek mi? Unut o planı! Üç koridordan *ve* bir de nöbetçi odasının önünden geçmemiz lazım. En geç ikinci ve üçüncü koridor arasında yakayı ele veririz. Boktan bir planmış gerçekten!"

"Daha iyisini biliyorsan, söyle!"

Tarek içini çekti.

"Gördün mü bak! Böyle bir şey yapabileceğimizi hesaba katmamaları çok çılgın. Şu anda kendilerini bayağı güvende hissediyorlar. İkimiz de seri davranır ve soğukkanlılığımızı korursak, belki başarabiliriz."

Tarek, başını iki yana salladı.

"Yine ne var?"

"Kaçacaksak, hepimiz birlikte kaçalım."

"Çıldırdın mı? On bir kişi birden? Olacak iş değil! İkimiz deneyelim, sadece ikimiz, sonra da yardım çağıralım. Ancak böyle olur."

"Hayır," dedi Tarek kararlı bir sesle. "Ya hepimiz, ya hiçbirimiz."

"Ötekilere güvenilmez!"

Tarek sessiz kaldı. Şimdi Steinhoff içini çekti.

"Harika," dedi Tarek. "Ne zaman yapıyoruz?"

Steinhoff, başıyla holdeki bandajlı adamı gösterdi. "Bir an önce. 82 iyi görünmüyor. Ne yemek ne su verdiler. Artık hareket de etmiyor."

"Bir an önce de ne demek! Şimdi hemen, derhal yapıyoruz!"

"Yemekten ve vardiya değişiminden sonra. O zaman ortalık biraz sakinleşiyor. Sanırım o zaman mola veriyorlar."

Beklediler. Tarek, tornavidadan söz etmedi, üzerinde konuşulduğu zaman büyüsü kaybolacak değerli bir sır gibi kendine sakladı. Yatağına uzanmıştı. Çok sakindi, bütün o huzursuzluklardan sonra çok sakindi. Dora için endişelenmesine rağmen, içi neredeyse coşku doluydu. Şimdi usul usul nefes alıp veriyor, tornavidayı düşünüyordu, bir taraftan da hapishanenin yapısını gözünün önüne getirmeye, geçtiği koridorları ve parmaklıklı kapıları hatırlamaya çalışıyordu. Ama bunun yerine, o an aniden bambaşka bir şey hatırladı. Bir anda gelmişti aklına. Dora'yı daha önce nerede gördüğünü işte şimdi biliyordu. Polisin gösterdiği bir fotoğrafta görmüştü onu. Kaçırılan adamı ailesiyle gösteren bir aile fotoğrafıydı ve baktığında Tarek, kendi ailesiyle çektirdiği benzer bir fotoğrafı hatırlamıştı. Polisteki fotoğrafta, Dora gülümseyerek erkek kardeşinin yanında duruyordu. Dora van Hondeveld.

"Ha siktir!"

"Ne yapıyorsun?" diye tısladı bir kat üstte yatan Steinhoff.

"Yok bir şey."

"En iyisi uyu sen."

"Yeterince uyudum ben. Şu an uyanmakla meşgulüm."

"Hadi anlat. Gerçekten nasıldı içerisi?"

"Kendin dene."

"Hadi, tarif etmeye çalışsana!"

Tarek susup düşündü. Steinhoff cevaptan ümidini kesince de konuştu: "Kutu, bir tür korku artırıcı. Senin en büyük korkunu anlıyor, onu milyonlarca kat büyüterek önüne koyuyor ve seni yiyip bitirmesini sağlıyor."

"Öfff. İnsan buna nasıl dayanır?"

"Dayanamaz."

"O zaman nasıl atlattın?"

"Kurtarıldım."

Steinhoff yanlış anladı. "O zaman teşekkür et onlara. Çıktığında ölmene bir şey kalmamış gibi duruyordu. Ha, bu arada, dışarı çıktığında ilk iş olarak *ne yapacaksın*?"

"Sikişeceğim." Tarek alelacele düzeltti. "Yok, hayır. Yoluna koymam gereken bir şey var."

"Neymiş o?"

"Her şey. Ya sen? Sen ilk iş olarak ne yapacaksın?"

Yanıt hemen geldi. "Uçacağım."

Gardiyanlar yeniden holde görününce, Tarek gerildi. Üç kişi yemekleri dağıtıyorlardı. Mahkumları uzaklaştırmak için coplarıyla parmaklıklara vurdular, sonra tepsileri hücre kapılarının altından içeriye ittiler. Her hücreye bir tepsi.

"Sadece *bir* tepsi mi?" diye fısıldadı Tarek.

"Her hücreye tek tepsi. Epeydir böyle artık. Sanıyorum arkası gelmiyor."

"İkimize sadece bir şişe mi su var?"

"3 numaralı hücrede sesler kesilsin!" diye kükredi bir gardiyan.

Pilavlı tavuk ve sebze vardı, sözde. Tarek ile Steinhoff, bulamacı ses çıkarmadan hızlı hızlı kaşıkladılar. Yemek, Tarek'e yirmi dört saatlik yoksunluktan sonra fazla baharatlı geldi. Lokmalarını çiğnemeden mideye indirirken, gözünü holdeki kıpırdamayan bandajlı adamdan ayırmadı.

Steinhoff'un tahminlerinin aksine, yemekten sonra nöbeti çift kişi devraldı. Nöbetçilerden biri, sakız çiğneyerek koridora açılan parmaklıkların önünde duruyor; diğeri, Eckert, holde volta atı-

yor, bir yandan da ortamı kameraya çekiyordu. İki yeni mahkumun hücresinin önünde durdu.

"Hey lady, nasıl bir hismiş bakalım?"

Cevap gelmedi. Eckert parmaklıklara iyice yaklaştı. Tarek, onu yandan görebiliyordu.

"Nasıl bir ağız bu böyle! Vavv! Hepsi de doğal! Şu ağzındaki bant çok kötü, değil mi? Biliyor musun, senin için bir şeyler yapabilirim. Ciddiyim, sana yardım edebilirim." Birden durdu, bir şey düşünüyordu. "Şarkı söylemeyi beceremiyormuşum, öyle mi? Sen belki, tip olarak birbirimize uymadığımızı da düşünüyorsundur. Oysa ben bambaşka biriyim, biliyor musun? Tam bir sokulgan kedi, gerçekten. Hem de nasıl! Sana o kadar çok şey verebilirim ki. Öğrenmek için denemen lazım. Kendini şöyle bir rahat bıraksan!"

Tarek, Jutta'nın boğuk bir ses çıkardığını duydu. Konuşmaya çalışıyordu, belki de küfrediyordu. Eckert hücreden uzaklaştı.

"Hey, Gläser, bana bir yardım etsene!"

Hücreyi açıp, bütün gücüyle direnen Jutta'yı çeke çeke dışarı çıkardılar. Tarek, Jutta'nın kollarının kablo bağıyla arkadan bağlı olduğunu şimdi görebiliyordu. Ayaklarını da bağladıktan sonra, kollarının altından tutup, Kara Kutu'ya sürüklediler. Gläser, Kutu'dan tek başına çıkıp, kapıyı kapatınca; Tarek durumu anlamıştı.

"Şimdi!" dedi, Steinhoff da başıyla onayladı.

"Sayın Ceza İnfaz Memuru?"

"Ne var, 38?"

"Tuvalete gitmem lazım."

"Reddedildi, 38. Daha sonra."

"Ama çok sıkıştım, Sayın Ceza İnfaz Memuru. Üstelik bugün hiç çıkmadım."

"Reddedildi dedim, bitti. Senin kulakların ağır mı işitiyor? Reddedildi! Şimdi kes sesini!"

Tarek çaresiz, gözlerini kaydırdı.

"Ama çok sıkıştım, orospu çocuğu!" diye seslendi Steinhoff. Gläser hemen yanlarında bitti.

"Az önce bana ne dedin, 38?"

"Anlamadım? Her zaman söylediğim gibi, Sayın Ceza İnfaz Memuru, dedim."

"Hayır, sen başka bir şey söyledin, 38. Çok başka bir şey."

Gläser'in çenesi şimdi sakızı hışımla öyle bir eziyordu ki, adamın yanak kemikleri belirginleşiyordu.

"Orospu çocuğu, dedin bana. Sağır mıyım sanıyorsun, hı? Sıkışmıştın, öyle mi? Hadi gel bakalım!"

Gläser, copunu kemerinden çıkarıp eline aldı, hücre kapısını açtı. "Bokun kulaklarından fışkırana kadar götüne sokacağım bu aleti! Çık dışarı, 38! Hey, 77, sen geri git!"

Tarek denileni yaptı. Steinhoff hücreden ağır ağır çıktı. Diğer mahkumlar parmaklıkların arkasına dizilmiş, birazdan yaşanacak işkenceyi bekliyorlardı.

Gläser, Steinhoff'a yaklaşmadan eliyle hole çıkmasını işaret etti.

"Şimdi entarini kaldır ve eğil!"

"Hayır!" dedi Steinhoff.

"Hayır mı? Nasıl hayır?" Gläser seri bir hamleyle copunu havaya kaldırıp, bir adım yaklaştı. İşte bu hataydı.

Steinhoff, Tarek'in kendisinden beklediğinden çok daha seri hareket etti. Hiç düşünmeden gardiyanın bacak arasına tekmeyi yapıştırdı ve neredeyse aynı anda bütün kuvvetiyle yumruğunu adamın göğsüne indirdi. Gardiyan, boğulur gibi bir ses çıkardıktan sonra dizlerinin üzerine yığıldı. Steinhoff bir hamle daha yaparak adamın arkasına geçti, bir eliyle kollarını sırtında bükerek birleştirdi, diğer elini de adamın boğazına bastırdı. Gläser karşı koymuyor, acıdan inliyordu. Hücrelerde çıt çıkmıyordu.

"Gıkını çıkarırsan, gebertirim seni!" diye tıslad Steinhoff, gardiyanın yüzüne dik dik bakarak. "Tarek, bana yardım et!"

Tarek hemen yanına koştu, Gläser'in kemerinde taşıdığı bant rulosundan bir parça koparıp, adamın ağzını tıkadı. Sonra ellerini ve ayaklarını iyice bağlayıp, gardiyanı hücreye attılar.

"Hey," dedi 15 Numara.

Tarek hücreden dışarı fırladı. "Çenenizi tutun ve bekleyin!"

Tarek, kafasındaki lastik boneyi fırlatıp attı, yerdeki copu alıp, eliyle tarttı. Steinhoff, Kara Kutu'nun önüne gelmişti bile.

"Üçe kadar sayalım mı?"

"Hayır!" diye bağırdı Tarek ve o ağır, ses geçirmez kapıyı hızla açtı.

Eckert tepki verecek fırsat bulamadı. Elleri kolları bağlı, tepinip duran psikolog kadını ufacık hücrenin arka duvarına sıkıştırmış, göğüslerini avuçlamak için entarisini yukarı doğru sıyırmış, kendi pantolonunu indirmiş, tam zorla kızın içine girmeye hazırlandığı anda, lastik copu arkadan kafasına yedi.

"Nasıl, tanıdın mı burayı?"

Sina, Dora'yı enstitünün bomboş olan park yerinde arabadan indirirken, kampüsün diğer binalarından izole edilmiş hissini uyandıran, pencereleri yeşil çerçeveli, beş katlı binayı işaret etti. "Blok 23.21, herhalde burası."

Dora başını salladı. "Aklımda daha kasvetli bir yer gibi kalmış."

"Yolu bulabilecek misin?"

"Sanıyorum."

"Kendini nasıl hissediyorsun? Her şey yolunda mı?"

"Evet. Sadece biraz yorgunum ve biraz da..." Dora doğru kelimeyi bulmaya çalıştı. "...kafam karışık." Gülümsemeye gayret ediyordu.

"Seninle gelmemi istemediğinden emin misin?"

"Evet!" dedi Dora hemen. "Teşekkür ederim. Ben hallederim."

Sina başını iki yana salladı, huzursuz gibiydi. "Seni baştan savmalarına izin verme. Onu serbest bırakmak *zorundalar*. Beklenmedik bir durum olursa, onu avukatla dışarı çıkarırız."

"Beklenmedik durumlarda Flamanca küfrederim. Mucizevi etkisi oluyor."

Sina gülümsedi. "Gerçekten her şey yolunda mı?"

"Evet. Gerçekten. Ama... Ay, yok bir şey."

Sina, bunu yanlış yorumladı. "Belki sandığımız kadar kötü durumda değildir, görürsün. Eve vardığınızda ara!"

Sina'nın arabası yola çıktıktan sonra, Dora binaya doğru yürüdü. Geçen seferki girişi hemen buldu, ama hem o kapı hem de diğer bütün kapılar kilitliydi. Dora binanın bütün çevresini dolaştı, ne açık bir kapı ne de camların arkasında sorabileceği bir kişi bulabildi. Bina da, park yeri gibi bomboştu, bütün kampüs terk edilmiş gibiydi; işte tam o anda Dora, Sina'nın da kendisinin de o günün Gül Pazartesi olduğunu unuttuklarını, o günün Renanya'da ulusal bayram gibi bir şey olduğunu hatırladı.

"Kahretsin!"

Birden acele etme ihtiyacı duydu. Şansını diğer binalarda da denedi, bir sonuç alamadı. Psikoloji enstitüsünün çaprazındaki, tıp fakültesinin poliklinik binasında açık bir kapı buldu. Girişten itibaren her yerde karnaval müzikleri çınlıyordu, Dora sese doğru ilerledi, iki koridordan geçip tıpçılar partisinin tüm hızıyla kutlandığı kafeteryaya ulaştı. Katılanların çoğu ağır yaralı ya da vücutları parçalanmış hasta kıyafetlerine bürünmüştü. Çalan her şarkıya avazları çıktığı kadar eşlik ediyorlardı, ortamın da gerektirdiği gibi hepsi zil zurna sarhoştu. Dora, içlerinden birine kapıcıya nasıl ulaşacağını sordu, ama mantıklı bir cevap alamadı.

"Ne yapacaksın şimdi kapıcıyı?" dedi, baştan aşağı sargılar içinde olan koltuk değnekli adam. Her yeri, sargı bezi ve bira kokuyor, doğru dürüst hareket edemiyordu. "Bir şey mi oldu? Panik yapma, biz burada hepimiz doktoruz."

"Ve de tehlikeliyiz!" diye bağırdı omzunun üzerinden bir diğeri.

"Acilen Blok 23.21'e gitmem lazım."

"Psikoların oraya mı? Orada bir şey yok ki! Kal bizimle!"

"Bizimle kal! Bizimle kal!" diye hep bir tempo tuttu birileri.

"Soyun! Soyun!"

"Oraya gidip, deney hayvanlarıma yem vermem lazım. Bütün hafta sonu aç kaldılar. Onlar ölüp giderse, doktorayı unutabilirim!"

Bandajlı adam, yüzüne baktı. "Ne hayvanları bunlar? Sıçan mı?"

Dora başını salladı.

"Kahrolası sıçanlar!" diye seslendi adamın bir arkadaşı, serum hortumundan bira içerken.

Bandajlı, elini salladı. "Sıçanlar dayanıklıdır. Kolay kolay ölmez onlar. Hadi, kal burada."

Adam, kolunu Dora'nın beline dolamaya çalıştı. Ama Dora elinden kurtulup, bir görevli bulabilmek için kalabalığa karıştı.

"Hey, dursana!" diye seslendi bandajlı adam arkasından. "Karşıya geçmek için kapıcıya gerek yok! Tedarik koridorundan geç."

Dora derhal arkasını döndü. "Ne koridoru?"

"Bodrumdaki, iki binayı birbirine bağlayan eski malzeme tedarik koridoru. Bilmiyor musun orayı? Halbuki herkes bilir. Acil durumlar için hep açıktır orası."

"Nasıl bulacağım orayı?" diye sözünü kesti Dora.

"Arayarak!" dedi bandajlı adam sırıtarak.

Dora içini çekti. "Lütfen!"

"Gösteririm, ama dönüşte buraya tekrar uğrayacağına söz verirsen! Söz ver!"

"Tamam, tekrar geleceğim!"

"Sıçanlarını da getirebilirsin!" diye avazı çıktığı kadar bağırdı adamın arkadaşı.

Eckert de, Gläser gibi eli kolu bağlı, ağzı bantlı, Kara Kutu'da iki büklüm çömelmişti. Başına yediği darbenin acısıyla hala inliyordu. Tarek tek kişilik hücrenin kapısını kapatınca sesler kesildi. Acele hareket ettiler. Steinhoff, yere serilmiş yatan Jutta'ya

hemen bir battaniye bulup getirdi. Steinhoff, 82 Numara'yı dikkatlice bantlardan kurtarmaya çalışırken, Tarek gidip diğer hücreleri açtı.

"Her şey yolunda mı, Bosch?"

"Hayır."

"Özür dilerim. Her şey... Her şey için."

Bosch sesini çıkarmadı, kimseye de yaklaşmadı.

"Şimdi gürültü etmeden beni dinleyin!" diye tısladı Tarek bütün hücreleri açtıktan sonra. "Her şeyin süratle olup bitmesi lazım. Gardiyanların önünden olabildiğince hızla geçip çıkışa ulaşmaktan başka çaremiz yok. Her şey, koridorlardan ne kadar hızlı sıvıştığımıza bağlı. Anladınız mı?"

"Dur!" dedi Jutta kararlı bir sesle ve ayağa kalktı. "Bu çok tehlikeli."

"Başka bir yol yok."

"Var."

Tarek, şaşkınlıkla kadına baktı.

"Laboratuvarı tanırım. Bir de acil çıkış var. Bir sonraki merdivenlere açılıyor."

"Biz şimdi neredeyiz peki?"

"Psikoloji enstitüsünün bodrumunda."

"Peki, ya acil çıkışı ya da merdivenleri de kilitlediyseler?" dedi Tarek. "O zaman tuzağa düşeriz."

"Her türlü tuzağa düşmüş durumdayız zaten."

"Hey!" dedi Steinhoff kısık bir sesle, ikisi konuşurken. Tarek'le Jutta'yı el hareketiyle yanına çağırdı. Hareket etmeden duran büfecinin bantlarını, adamın başına ne geldiğini anlayacak kadar sökmüştü.

Tarek'in sandalyedeki buz kesilmiş cansız bedene dokunmasını, sonra da elini yanmış gibi irkilerek geri çekmesini diğer mahkumlar seslerini çıkarmadan seyretti. Tarek, Jutta'dan onu muayene etmesini rica etti; büfecinin nabzını dinleyip, gözlerini inceledikten sonra, o da başını iki yana salladı.

"Üzgünüm. Hiç şüphe yok."

Tarek, içinde yükselen bulantının boğazını tıkadığını hissetti. *Tavşancık çukura düşmüş - oracıkta oturmuş uyuyor, oracıkta oturmuş uyuyor- Zavallı tavşancık hasta mısın ki yürüyemiyorsun? Zavallı tavşancık hasta mısın ki...*

"Bana bak!" Steinhoff, Tarek'i yanına çekti.

"Şimdi şu acil çıkış nerede?" diye sordu Tarek boğuk boğuk.

"Şunun arkasında." Jutta hücrelerin karşısındaki uzun duvarın plastik plakalarına işaret ediyordu. "Bunun arkasında daracık bir havalandırma ve kablo tüneli var. Ama oraya tek giriş, gözetim odasının tam karşısında. Yapmamız gereken, şu plastik plakalardan birini sökmek. Zor değil, ama sökmek için bir alete ihtiyacımız var."

"Ama aletimiz yok işte!" dedi Steinhoff. Bir yandan da, elleriyle bastırdıkça esneyen plastik plakaların dayanıklılığını kontrol ediyordu. "Bunlar üstten de alttan da tutturulmuş. Tek çare tekmeyle indirmek."

Tarek, onu durdurdu. Hiç konuşmadan, Eckert'i Kara Kutu'dan çekip aldı, hücrenin zeminindeki ızgarayı çıkarmak için Steinhoff ve Lars'dan yardım istedi. Steinhoff, köpüklerin arasında tornavidayı görünce, dişlerinin arasından kısık kısık ıslık çaldı.

"Niye daha önce söylemedin ki?"

"Ya gerçekten orada değilse diye korkmuştum," diye fısıldadı Tarek, kurtarıcısını ilk kez parmaklarının arasında tutarken ve bir daha bırakmayacakmış gibi sıkı sıkı sararken. "Haydi o zaman, gidiyoruz!"

"Ben gitmiyorum!" diye bir ses yükseldi 15 Numara'dan. "Siz manyaksınız! Sen manyaksın, 77! Hesaplarınız tutmayıp, bizi bir ele geçirdiler mi, işte kıyamet o zaman kopacak. Ben kesinlikle..."

O daha lafını bitirmeden Tarek yanına gelmişti. Uyarıya bile lüzum görmeden 15 Numara'nın saçlarını sert bir hareketle parmaklarına doladı, adamı çeke çeke götürdü, yüzünü 82 Numara'nın ifadesiz yüzüne dayadı. "Biz manyağız, öyle mi? Hı? Bundan da kötüsü olabilir, diyorsun, öyle mi?" Adamın kafasını

tutup çekti, tornavidayı boğazına dayadı. "Biz belki gerçekten manyaklaştık, ama sen yine de bizimle geliyorsun, orospu çocuğu! Hep birlikte gidiyoruz. Ama bir bokluk yapmaya kalkarsan, gardiyanları alarma geçirecek tek bir adım dahi atarsan, seni deşerim! Anlaşıldı mı?"

15 Numara hafifçe başını salladı. Yüzü korkudan kireç gibi olmuştu, normalde onu sadece gardiyanlar bu kadar korkutabilirdi. Tarek, 15 Numara'yı itti, hemen duvara doğru gidip, tornavidanın ucunu iki plastik plakanın arasına bastırmaya çalıştı. O arada Steinhoff da koridora açılan parmaklıkların arkasında nöbetçilerin hareketlerini gözlüyordu. Aklına bir şey geldi, elleri kolları bağlı Gläser'in yanına gitti, sakız paketini buluncaya kadar adamın üzerini aradı, bütün sakızları tek seferde ağzına attı. Jutta, soran gözlerle ona bakıyordu.

"Kilit!" dedi Steinhoff kocaman sakızı çiğnemeye çalışırken.

Plastik plaka güçlükle esniyordu. Tarek bütün gücüyle yüklendi. Diğer mahkumlar heyecan içinde sessizce arkasında duruyor, yaptıklarını izliyordu. Hiç kıpırdamadan. Düğmelerine basılıp, kapatılmışlardı sanki. 15 Numara da aynı durumdaydı. Tarek durdu, öksürdü, onlara baktı. "Eee?"

Savunmasızlığı Tarek'in en başından beri çok dikkatini çeken 40 Numara, öne çıktı, Tarek'i yana itip, plakaların arasında sıkışıp kalan tornavidaya el attı.

"Güçten düşmüşsün," diyerek, plakayı tek el hareketiyle birkaç milimetre yerinden oynattı. 40 Numara, tornavidayı kuvvetlice yukarı doğru çekip, plaka da çerçevesinden sökülmeye başlayınca, Tarek diğerlerine döndü. "Bir şey daha: Buradan birlikte çıkıyoruz ve birbirimizden ayrılmıyoruz. Tek başına hareket etmek yok, tamam mı?"

Hepsi yine başını salladı. Tarek, hepsine sinir oluyordu.

"Şu sıçtığımın bonelerini de çıkarın artık!"

Claus P. Thon, öğrenci kızı evine bıraktıktan sonra, üniversiteye gidebilmek için şehri bir baştan diğer başa geçmek zorunda kalmış, sinirden delirmişti. Karnaval nedeniyle şehir merkezinin yarısı trafiğe kapatılmış, bütün yanyollar tıkanmıştı. Üniversiteye zar zor ulaştıktan sonra, önce beşinci kata çıktı, ilk dikkatini çeken, gözetim odasının boş, monitörlerinse kapalı olduğuydu. Laboratuvara inmek için asansöre koştu, ama asansör çalışmıyordu. Hemen merdivenlere yöneldi, ama aşağıya vardığında -2. kata açılan çelik kapının kilitli olduğunu gördü. Küfür etti. Bina yönetimine mi haber vermeliydi, yoksa binanın arka bölümündeki merdivenleri mi kullanmalıydı, bu iki seçenek arasında gidip gelirken, aklına birden malzeme kabul kapısının giriş rampası geldi.

Thon binadan hızla çıktı, kurallara uygun olarak kapıyı da kilitledi, önce binanın çevresinde koştu, otoparka benzeyen rampadan da koşar adımlarla indi. Rampa, yalnızca içeriden açılabilen kepenklerin önünde bitiyordu. Ancak kepenklerin bir bölümü normal bir kapıydı ve Thon'da bu kapının anahtarı vardı.

40 Numara'nın plastik plakayı tüm gücüyle sarsıp, iki eliyle çerçevesinden tamamen sökmesiyle aynı anda, Claus P. Thon, geniş malzeme deposuna diğer taraftan girmiş, laboratuvarı bulmaya çalışıyordu.

Holger Berus, nöbetçi odasında üç saat oturarak uyuduğu halde kendini berbat hissediyordu. Başı, midesi, kolları, bacakları, her yeri berbattı. Ensesi, yine boynunu çeviremeyeceği kadar sertleşmişti. Berus, 'tak' edene kadar boynunu çevirdi, ama kasılmalar geçmedi. Kendine bir sandviç hazırlamak için kalkmış, gördüğü şeyler yüzünden kızıp, gürlemeye hazırlanıyordu; salam da kahve de bitmişti, peynirin ambalajı açık bırakılmıştı, sonra Eckert'i 11 Numara ile yalnız bıraktığına, tuvaletin leş gibi olmasına, hala hiçbir şeyin olmamasına canı sıkılmıştı ki, gümbürtüler ve şakırtılar duydu.

"Bu neydi şimdi?"

Gürültüleri diğerleri de duymuştu; başlarını defalarca okuyup bitirdikleri dergilerden kaldırdılar, omuz silktiler. Berus nöbetçi odasından çıkıp, koridordan haykırdı.

"Hey, ne oluyor orada? Hey Gläser! Eckert!"

Bir an bekledi. Dinledi. Karşı taraftan anlaşılmaz gürültüler geliyordu. İşte o an, vaktin geldiğini anladı.

"Alaaaaaaarm!"

Hole, nöbetçi odasına doğru haykırdı, kendini, copunun asılı olduğu kemerin bulunduğu masanın diğer ucundaki sandalyesine attı, böğürmeye devam etti.

"Alaaaaaaarm! Hareket edin! Alaaaaaaarm!"

Diğerlerinden bir an tepki gelmedi, ama sonra anladılar.

Alaaaaaaarm!"

Görüşme odasında uyuyan üç kişi bağırtıları duymuş, kendilerini külotlarıyla koridora atmışlardı. Berus yanlarından geçip köşeyi döndü, hücrelerin bulunduğu bölüme doğru koştu.

Duvara bir şekilde açtıkları delikten şimdi hepsi tek tek kayboluyordu. 77, çıkışın kenarında durmuş, hepsini acele ettiriyordu.

"Hızlanın, hadi, geldiler!"

"Olduğunuz yerde kalın!" diye kükredi Berus, parmaklıkları sarstı, bir yandan da heyecanla kemerinden anahtarlarını çıkarıp, koridor kapısını açmaya çalıştı. Ama kapı açılmadı. Kilidin içinde, takılan bir şey vardı.

"Ne halt olmuş buna böyle?" derken, Berus birkaç saniye sonra durumu kavradı.

"Kilidin içindeki o rezaleti temizleyin!" diye diğerlerine bağırınca, Amandy kelepçe anahtarıyla kilidin içindeki sakızı kazımaya çalıştı. O bunu yaparken, Berus parmaklıkları bütün gücüyle sarsıyor, yuvasından sökmeye çalışıyordu, ama parmaklıklar zayıf gibi görünmelerine rağmen, Berus'un hiddetine karşı koyacak kadar sağlamdı.

"Yardım etsenize ulan bana! Olduğunuz yerde kalın, salaklar! Durun dedim, yoksa hepinizi gebertirim! *Hepinizi geberteceğim sizin!*"

Mahkumlar bir bir duvardaki delikten girip, ortadan kaybolurken; gardiyanlar parmaklıklara el birliğiyle giriştiler, tekmeler savurdular, yumruklar indirdiler, yer gök inledi, sanki bütün koridor gümbür gümbür sallandı, ama parmaklıkların yuvası sağlamdı. *Lanet olası parmaklık sökülmedi!*

"Bosch! Sen bizden birisin! Onları durdur, bu bir emirdir! *Bosch!*" Berus'un bağırmaktan sesi kısılmıştı. Onlara ateş edebileceği, hiç olmazsa üzerlerine atabileceği bir şey aradı. Ama eline bir şey geçiremedi. Plastik duvarın arkasında yanlarından geçip gittiklerini fark edince bütün gücüyle duvara bir tekme indirdi. Bu, onları korkuttu, ama durdurmadı.

"Olduğunuz yerde kalın, sizi boktan salaklar!"

O sırada 38, bedenini öne doğru iterek delikten geçmeye çalışıyordu, arkasında sadece 77 kalmıştı. Görünüşe bakılırsa kaçış, sandıklarından daha ağır seyrediyordu. Bunlar nereye defolup gidiyordu böyle? Duvarın arkasında ne vardı? 38 gözden kaybolunca, 77 arkasını döndü.

"Geberteceğim seni, kara kafa! *Seni geberteceğim!*"

77 hiçbir şey söylemedi. Öylece durup, Berus'a baktı. 38 delikten geçip geri döndü, Tarek'i çekiştirdi. "Tarek, deli misin, ne yapıyorsun sen! Hadi, yürü!"

77 arkasını döndü. "Görüşürüz, Berus."

"Sizi elime geçireceğim!" diye haykırdı Berus arkasından. *"Hepinizi elime geçireceğim!"*

Sahte hapishanenin duvarının arkasında, dar ve karanlık bir bakım koridoru vardı. Burası o kadar dardı ki, iki kişi yan yana duramıyordu. Zaten aralarında kimsenin durmaya niyeti yoktu. Koşuyorlardı. Işıktan yanmış gözleriyle yarı kör bir halde daracık koridorda çılgınlar gibi koştular, yerdeki borulara takılıp sende-

lediler, kapısız bodrum duvarlarına omuzlarını sürttüler, bir taraftan da gardiyanların bağırtıları onları kovalıyor, sesleri sinsi bir taşkın gibi onları aşıyor, hapishanenin karşı duvarı boyunca önlerinden akıp geçiyordu. Neyse ne, devam! Düşünmek yok! Onlar arkalarından yetişmeden önce, devam, yola devam! Hapishane koridorlarının floresanları plastik plakalar arasından sızıyor, böylelikle hiç olmazsa nereye koştuklarını görüyorlardı. Kimse gittiği yöne bakmıyordu, herkes kendi önündeki adamı izliyordu. Yalnızca Tarek sık sık çevresine bakıyordu. Adımlarını duyuyor, yerin sarsıntısını duvarın arkasından bile hissediyordu. Geliyorlardı. Tarek daha hızlı koşmaya başladı.

Dar koridor, Tarek'ın batı kanadı dediği hücre bölümünü izliyor, sonra T biçimindeki bir kavşakta diğer büyük bir koridorla kesişiyordu. Büyük koridor, az da olsa birkaç lambayla aydınlatılmıştı. Kalorifer yakıtı kokuyordu. Kablolar, kalorifer ve havalandırma boruları tavanı damarlar gibi sarmış, iç içe geçmişti.

74 ve 15, nefes nefese durdular.

"Devam! Durmak yok!" diye zorladı Tarek. 74 gayretle koşmaya devam etti. Ama 15 öylece duruyordu.

"Koş!" diye öne doğru itti onu Tarek.

Şimdi hepsi bodrumdaki yeni koridorda ilerliyordu, böylece hapishaneyi geride bırakmışlardı. Koşuyor, düşe kalka, topallayarak ilerliyorlardı. Tek duyulabilen, hırıltılı nefes alıp verişleri ve onları ele veren bir iz gibi sürüyüp durdukları lastik terliklerin sesiydi. Tarek'in gözü hep etraftaydı. 15 Numara yine arkada kalmıştı.

"Koş! Daha hızlı!"

"Dermanım kalmadı!"

"Hadi, canlan, yağ tulumu!"

Yine koridorlar kesişti. Jutta kararsız gözüküyordu. Derken, en ucunda çelikten bir yangın kapısının bulunduğu bir koridora geldiler, kapının arkasında iyi ışıklandırılmış merdivenler yukarıya çıkıyordu. Tarek bir zafer çığlığı attı. Tırabzana tutunarak basamakları tırmanmaya başladılar, gücü olan basamakları çifter

çifter çıkıyordu. -2. kat. - 1. kat. Zemin. Ve nihayet – son durak.

Merdivenler, sonunda küçük bir fuaye olan bir koridora çıkıyordu. Ortalıkta kimseler yoktu, duvarın birinde asılı olan uzun pano küçük kağıtlarla doluydu. Asansörün de bulunduğu merdiven boşluğu, sağında ve solunda bir sürü seminer odasının bulunduğu uzun koridorlar. Onlar sol koridordan gelmişlerdi. Hemen önlerinde bir çıkış vardı ama kilitliydi. Tarek inanamadı, kapı koluna tüm gücüyle yüklendi, kapıyı sarstı, salladı.

"Lanet olsun!" Kapıyı tekmeledi. "O zaman öteki çıkışa yürüyoruz!"

"Dur!" Jutta durdurdu onu. "Bu anlamsız!"

Sebebini onlara açıkladı.

"Peki, buradan nasıl çıkacağız?" diye bağırdı Tarek.

"Çıkmayacağız."

"*Çıkmayacak* mıyız?"

"Çıkışlardan biri tesadüfen açık değilse, çıkamayız. Açık olacağını sanmıyorum, çünkü son yıllarda meydana gelen hırsızlık olaylarından sonra kapıcı çok dikkatli."

"Peki, senin neden anahtarın yok, Doktor Hanım?" diye çıkıştı Tarek üzerinde mahkum entarisi olan kadına. Fakat aynı anda saçmaladığını fark etti. "Pardon, özür dilerim."

Bu sırada bir takırtı duydular, ardından da asansörün giderek artan vızlama sesi geldi.

"Ve birazdan bir sorunumuz daha olacak," dedi Tarek.

"Tüyelim!" diye bağırdı 86 panik halinde. Tam kaçmaya yeltenirken, Tarek onu sıkı sıkı kolundan tuttu, sertçe kendine doğru çekti.

"Tek başına hareket etmek yok demiştim! Jutta, başka bir önerin var mı?"

Jutta başını iki yana salladı. Asansör vızıldıyordu. Sağdaki ve soldaki koridorlar o kadar boş, düz ve uzundu ki, oradan kaçmak imkansızdı ve asansör vızıldıyordu.

"Yukarı!" diye bağırdı Tarek. "Merdivenlere, hadi, yukarı! Ama sesinizi çıkarmayın!"

* * *

Amandy sonunda, sakızdan yapış yapış olmuş kilidi açtı. Gläser'i ve pantolonu hala inik olan Eckert'i kurtardılar, Berus da duvardaki deliği incelemeye koyuldu. Durum analizi yapabilecek kadar sakinleşmişti. Madde bir: Mahkumlar bir şekilde duvarın arkasındaki bir koridordan kaçmıştı. Madde iki: Nereye kaçmışlardı? Tabii ki, yukarıya ve çıkışlara doğru. Madde üç: Çıkışlar kilitliydi, bu kesindi. O halde aceleye gerek yoktu.

"Dağılıyoruz! Amandy, Gläser ve Eckert kaçış yolunu takip ediyor. Diğerleri yukarıda benimle birlikte çıkışları tutuyor. Orada da kıstıracağız onları. Zaten hepsi tuzakta. Yarım saate varmaz salakları buraya indirmiş oluruz ve hepsini gebertene kadar sikeriz. Herkes cep telefonunu yanına aldı mı? İyi. Birbirinizle irtibat haline olun. Anlaşıldı mı? Hadi bakalım!"

Asansörle zemin kata çıktılar. Asansörden çıkarlarken Berus parmağını ağzına götürdü, sesleri dinledi, sağ ve soldaki iki koridoru da iyice inceledi. Çıkışları kontrol etmeleri için Stock ve Tode'yi önden yolladı, ama kaçaklardan iz yoktu, çıkış ise tahmin ettiği gibi kapalıydı. Berus keyifle başını salladı.

"Diğer üç çıkışı deneyeceklerdir," diye fısıldayarak sağdaki koridoru gösterdi. "Şu yönde peşlerine düşelim. Renzel, sen burada beş dakika bekliyorsun, dikkatini çeken bir şey olmazsa peşimizden geliyorsun. Hadi bakalım!"

Berus ve diğerleri çıkışlara bakmak için zemin kattaki koridora hücum ederken, Gläser ve Amandy bodrumdaki kaçış yolundan mahkumların peşine düşmüştü. Eckert tek başına kaldı. Başında yediği darbeden hala ayakta duramayacak kadar kötü hissediyordu kendini. Titreyen parmaklarla üniformasını düzeltti, sekerek nöbetçi odasına yöneldi, kustu, bir sandalyeye oturup, kendini biraz daha iyi hissedinceye kadar gaz tabancasıyla oynadı. Bir süre sonra bir gürültü duydu. Önce yanıldığını sandı, ama gürültü giderek yaklaşıyordu, Eckert gaz tabancasını iyice

kavradı, dikkat kesilip, seslerin nereden geldiğini dinledi ve ayağa kalktı.

Dora, tıp fakültesinin koridorlarında ve merdivenlerinde bir süre dolanıp durduktan sonra, - 1. kattaki malzeme tedarik koridorunu nihayet buldu. Bu koridoru daha kasvetli, dar ve karanlık hayal etmiş olduğu halde, burası geniş, iyi aydınlatılmış ve üniversitenin tüm holleri ve koridorları gibi renklerle işaretlenmişti. Dora, tıp fakültesinin yan tarafında bulunan çelik acil çıkış kapısından geçti, yeraltından geçen bağlantı koridoruna yöneldi, yarı yolda hafifçe kıvrılan koridoru önüne bir çelik kapı daha çıkana kadar takip etti. Dora, bu kapıdan da geçtikten sonra artık psikoloji enstitüsündeydi. Koridor, enlemesine ve boylamasına mavi çelik dolap dizilerinin bulunduğu bir holde son buluyordu. Dev bir giyinme odasıydı burası, dolaplardan oluşan mavi boyalı bir labirent, dolapların üzerinde çok az sayıda kilit asılı olduğuna göre de, öğrenciler tarafından pek kullanılmıyordu burası demek ki.

İçindeki umut ve iyimserlik tamamen yitip gitmişti. Acele ediyor, sık sık korkuyla arkasına bakıyordu. Dora, arkasında bir diğer merdiven boşluğu ve asansör olan bir sonraki çelik kapıya ulaşmak için giyinme odasının içinden geçerken adımları taş zemine vurup, yankılanıyor, yükselen ses dolapların metaline çarpınca da kesiliyordu. Hapishanenin bir alt katta olduğunu biliyordu, ama önce daha birkaç gün evvel diğer ziyaretçilerle girdikleri dördüncü kata çıkmak istiyordu. Çünkü deneyin bu katta yirmi dört saat izlendiğini duymuştu. Orada mutlaka biri olmalıydı. Bu kişi her kimse, Tarek'i dışarı çıkaracak ya da Dora canına okuyacaktı.

Dora asansörle yukarı çıkarken kendine cesaret vermeye çalıştığı sırada, Claus Thon -2. katta yolunu kaybetmişti. Burası sandığından daha karışıktı; birincisi, buraya çok ender gelirdi; ikincisi, bodrumdaki yerleşim, olağan koridor ve oda sistemine uymuyordu. Thon, laboratuvarını bulmak için ardı arkası kesil-

meyen koridorlarda ve depolarda koşup dururken, az önce on mahkumun kaçtığı, birkaç saniye önce gelmiş olsaydı Gläser ve Amandy'e rastlayacağı koridora çıktı. Koridorun sonunda, laboratuvarının plastik duvarlarının arka yüzünü tanıdı. Adımlarını daha da hızlandırdı. Sonra solda, mahkumlar bölümünden açılmış delikten sızan ışığı fark etti. Hiç ses gelmediği için huzursuz oldu, ne insan ne de ayak sesleri vardı.

Delikten içeri tırmandıktan sonra Thon'un ilk dikkatini çeken şey, hücrelerin boş olmasıydı. İkincisiyse, 82'nin bantlarla sarılı cansız bedeniydi. Ondan sonra Volker Eckert'i fark etti, adam elinde tabancası bağırarak tuvaletten fırlayıp karşısına dikildi, hiçbir uyarıda bulunmadan tabancanın içindeki göz yaşartıcı gazı Thon'un yüzüne ateşledi.

Zemin ve birinci kat arasındaki merdivenlerde iki büklüm oturmuş, kendilerini kovalayanların kendi aralarındaki konuşmalarını duyuyorlardı. Kimse kıpırdamıyordu. Tarek'in gözü, 15 Numara'da idi, ama ondan bile çıt çıkmıyordu. Alt katta birisi, giriş kapısını sarsıp duruyordu. Az sonra aşağıdan Berus'un sesi duyuldu, sonra hızla uzaklaşan sert adımlar.

"Bunlar şimdi diğer çıkışları tutup, keyifle bizim ortaya çıkmamızı bekleyecekler!" diye inledi Tarek.

"Bizi bitirecek bunlar, hele bir ele geçirsinler, bitirecek bunlar bizi," diye sızlandı 74. "Kaçmak büyük hataydı! Hiç şansımız yok!"

"Kapa o çeneni!" diye kükredi ona Steinhoff.

"İşe yarayacak başka bir öneri?"

"Yardım çağıracağız," dedi Jutta.

"Yaa, öyle mi? Peki, nasıl? Her yer kilitli, görmüyor musun?"

"Ama dördüncü kattaki gözetim odası açık. Lars'la beni alıp götürdüklerinde orayı kilitlemediler."

"Unut o işi," dedi Lars. "Beni götürürken telefonu da kırdılar."

"Ama orada bilgisayarlar var. Tamam, tuhaf gelebilir ama internet üzerinden yardım çağırabiliriz."

Tarek yüzünü buruşturdu. "İnternet! Boktan bir fikir."

Jutta, başını şiddetle iki yana salladı. "Hayır. Bu, gerçek bir şans. Zaten olan son şansımız."

"Yukarıda kendi ayaklarımızla tuzağa düşeriz," diye müdahale etti Steinhoff. "Koridor, çıkmaz sokak."

"Barikat kurar, birileriyle irtibata geçene kadar da orada kalırız. Ne diyorsunuz?"

"Seçme şansımız varmış gibi görünmüyor," dedi Tarek.

"Var!" dedi Lars birden. "Belki de var. Bir de enstitüyü tıp fakültesine bağlayan eski malzeme tedarik koridoru var! Yağmurlu havalarda karşıya geçmek için kullanırız orayı. Orası kesin açıktır. Oradan... "

Tarek sertçe sözünü kesti. "Peki, tıp fakültesi? *Orası* açık mıdır?"

Lars omuzlarını silkti. "Ama belki birileri vardır."

"Ya da yoktur. Nerede bu koridor?"

"-1. katta, ama binanın diğer kanadında."

"Fazla riskli," dedi Jutta. "Biz daha koridoru göremeden, kıskıvrak yakalarlar bizi."

Tarek süratle başını çevirip, Steinhoff'la bakıştı.

"Elli – elli," dedi Steinhoff, omuzlarını silkerek.

"Aynen. Bu durumda dağılarak şansımızı yükseltmiş oluruz. Bir grup, şu koridora ulaşmaya çalışsın. Nasıl geliyor kulağa?"

"Deli saçması, ama işe yarar," dedi Steinhoff. Diğerleri sesini çıkarmadı. Sadece Jutta şüpheyle yüzünü buruşturdu.

"Steinhoff ve ben, o koridoru arayacağız. Kendini güçlü hissedip, bize katılmak isteyen kim var? İki adam daha lazım!"

40 Numara elini kaldırdı, onları şaşırtsa da bir de 74 Numara, çekinerek.

"Sanırım, düzeltmem gereken bir hatam var," diye açıklama yaptı.

Tarek, 74'e bakıp başını salladı. "Adın ne senin, 74? Gerçek adın yani."

"Tobias Roloff."

"Peter Cornelius," dedi 40 Numara.

"Tamam, o zaman," dedi Tarek. "Ben zemin kata gidiyorum, Steinhoff da birinci kata, Tobias ikiye, Peter de üçe. Diğerleri yardım gelene kadar dördüncü katta barikat kuruyor."

Adları geçenler başlarını salladı. Tarek, Lars'a döndü. "Şimdi bu koridorun tam olarak nerede olduğunu bize anlat."

Fazla vakti yoktu. Renzel, merdiven boşluğunda sesler duymuş, iyice dikkat kesilmişti.

"*Salaklar* katlara dağılıyorlar, Berus!" diye cep telefonundan fısıldadı, bir taraftan da sol koridordan geldiklerini gördüğü Amandy ve Gläser'e sessiz olmaları için işaret etti. "Ne?" diye fısıldadı cep telefonuna. "... Tamam, iyi, anladım. Acele edin! Birinci kat üzerinden gelin!"

Aynı anda Dora dört kat yukarıya çıkmış, ama kimseleri bulamamıştı, gözetim odası bomboştu. Laboratuvara inmek için asansörün yanındaki düğmeye bastı, basar basmaz da zemin kattaki asansör kapıları gürültüyle kapandı.

Profesör Thon şu an ki durumu -kapatılmış bina, mahkumlar, onları kovalayanlar, Dora- sibernetik açıdan herhalde İLERİ DERECEDE İSTİKRARLI BİR SİSTEM olarak tanımlardı. Asansör kapılarındaki gürültüleri de, daha sonra yeniden İSTİKRARLI DURUMa geçecek olan sistemin ÇÖKÜŞünü ateşlemeye yetecek bir ARIZA olarak tanımlardı. Birçok istikrarlı durum vardı. Ölüm örneğin, istikrarlı bir durumdu.

Profesör Thon, SİSTEM BİLEŞENLERİnin iç süreçleriyle pek ilgilenmeyecekti mutlaka, çünkü onun için beyin, içine bakılamayan bir KARA KUTU idi. Sistem bileşenleri, bu durumda bireysel düşünce ve davranış biçimlerine sahip insanlar oluyordu. Profesör Thon'u daha çok tüm sistemin hareketi, çöküşü ve sistemin hangi istikrarlı durumda kalacağının önceden tayin edilmesinin imkansızlığı ilgilendiriyordu. Bu yüzden Thon, herhalde

bu karmaşık süreci sibernetik açıdan tarif etmeyi denerdi. Eğer o anda kendi bedeninin karmaşık sistemi çok istikrarlı bir duruma geçmek üzere olmasaydı, bunu mutlaka yapardı.

Kapanan asansör kapılarının koparttığı gürültü, zincirleme reaksiyona yol açtı. Tarek ve diğer mahkumlar ürküp, yerlerinden sıçradılar. Renzel, Gläser ve Amandy mahkumların huzursuzluğunu, Berus ve diğerlerinin birinci kata ulaştıkları şeklinde yorumlayarak, fırtına gibi merdivenlerden yukarı çıktılar. Böylece zemin kat Tarek'e kapalıydı.

"Hadi, yukarı!" diye bağırdı Tarek. "Her şey konuştuğumuz gibi!"

Renzel, erken davrandıklarını çabuk kavradığı halde, Berus'un emirlerine uydu. Gläser, birinci kata giren 77 ve 38'in, Amandy ikinci katta 74 Numara'nın, Renzel de 40 Numara'nın peşine düştüler. Renzel hem koşuyor hem de telefonla Berus'a son durum raporu veriyordu. Berus ise, Kamps'ı dördüncü kata yollamıştı, Renzel de, henüz erken olmasına rağmen, *salakların* tuzağa düştüğünü düşünüyordu.

Dora asansör beklerken, merdiven dairesindeki bağrışları duymuştu. Eğilip merdiven dairesinden aşağıya doğru bakınca, birkaç mahkumun koşarak merdivenlerden çıktığını, üniformalı üç gardiyanın da bağırıp çağırarak onları kovaladığını gördü. Sonra birden Tarek'i fark etti, birinci katta koridora sapıyordu. Aynı anda neler olup bittiğini kavradı. Diğer mahkumlar, koşarak merdivenleri tırmanmaya devam ediyordu. Aralarından ikisi, ikinci ve üçüncü kata girdiler, kalanları yukarı koşmaya devam etti.

Mahkumlar, merdivenin ağzında Dora'yla karşılaşınca önce korktular, ama bir saniye bile geçmeden yüzlerinde rahatlama belirdi.

"Buraya nasıl girdiniz?" diye sordu Jutta hemen.

"Tıp fakültesinden, koridordan."

"Başka gelen var mı?"

"Hayır. Ama nere..."

"Cep telefonunuz var mı? Verin hemen!"

Dora, küçük telefonunu çantasından çıkarıp Jutta'ya uzattı, ama günlerdir doldurmadığı şarjı bitmişti. Jutta çaresizlik içinde iç geçirdi.

"O halde devam, konuştuğumuz gibi, yoksa yakalayacaklar bizi!" Jutta, Dora'yı da tutup çekti. "Gelin! Burası çok tehlikeli!"

Dora kolunu kurtardı. "Tarek nerede?"

Birinci katın koridorundaki halı ayak seslerini kesiyordu. Sağda ve solda açık gri renkte kapılar. Hepsi kilitli. Tarek ve Steinhoff, her kapıyı ikişer kez zorladılar, sonra vazgeçip, koridorun sonundaki cam kapıya doğru koştular, çünkü onları kovalayanla araları gitgide kapanıyordu. Tarek, adımlarını ve soluklarını artık duymuyor olsa da, onun peşlerinden geldiğini biliyordu. Artık sadece kendini duyabiliyordu. Steinhoff etrafına bakındı. Bir sonraki camlı kapının ardında dört koridor kesişiyordu. Tarek ve Steinhoff tek saniye bile düşünmeden sağdakine saptılar. Bu koridorda yerler çıplaktı. Adımları bütün koridorda yankılandı. Tarek başını çevirdi.

"İki kişiye karşı tek kişi!" diye seslendi Steinhoff.

"Hiç vakit yok!"

Tarek, dalağını tutuyordu, yavaşlamış, biraz geride kalmıştı.

"Koş!" diye kükredi Steinhoff. *"Koş!"*

O da koştu. Önündeki cam kapıya doğru, arkasında başka koridorların kesişeceği cam kapıya doğru koştu.

"Merdivenlere gelince zemin kata ineceğim!" dedi Tarek, soluk soluğa. Steinhoff başını salladı. Ama o kadar ilerleyemediler.

Ağır kanatlarından dolayı güçlükle açılan bir sonraki cam kapıyı geçip, koridoru yarıladıkları anda, önlerinde ve arkaların-

daki kapılar açıldı. Berus, Stock ve Tode önden, Gläser arkadan üstlerine koşuyordu.

Önde üç, arkada bir kişi. Düşünmeye vakit yoktu. Tarek ve Steinhoff bir anda durdular. Tarek tornavidayı sıkı sıkı kavradı, Setinhoff'la göz göze geldi, onun da aynı şeyi düşündüğünü anladı. İkisi birden önce öne, sonra geriye doğru koştular. Gläser hafifçe eğilip, onları durdurmak için copunu kaldırmıştı ki, Steinhoff atlayıp copu tutan kolunu kavradı, hızla arkaya doğru büktü. Aynı anda Tarek tornavidayı gardiyanın diğer omzuna sapladı.

Gläser böğürerek yere yığıldı. Tarek ile Steinhoff, ona dönüp bakmadan, birlikte geri dönüp, cam kapıdan geçtiler, merdivenlerden aşağıya inip, zemin kattaki koridorlardan birine saptılar. Hangi yöne gittiklerine aldırmadan sadece koştular, kovalayanlarla aralarındaki mesafeyi mümkün olabildiğince açmak için sadece koştular.

Tobias Roloff, bir tuvalete saklanmıştı, enerjisi tamamen tükenmişti. Dalağına saplanan sancıdan, bırakın koşmayı, dik dahi duramaz haldeydi. Daha bodrum katında kaçış başlarken dalağının şiştiğini fark etmişti. Dışarıya kaçış planına gönüllü olarak katılmak çılgınca bir fikirdi. Harakiri girişimi. Roloff, kapağı kapalı klozetin üzerinde oturmuş, dalağına bastırıyor, dışarıdaki seslere kulak verip, sessizce inliyordu.

Hiç olmazsa, Amandy ile kendi arasına iki koridorluk mesafe koyacak kadar önde koşmuş, sonunda kimseye görünmeden tuvalete gizlenmişti. Üstelik kadınlar tuvaletiydi burası, Roloff'a göre cin fikirlilikti bu. Deyim yerindeyse, bir Kızılderili numarası. Tam da burada beklemeye kararlıydı, tuvalet, dedikodu yapan, keyifli kız öğrencilerle dolana kadar; bunun için ebediyete kadar beklemesi gerekse bile, bekleyecekti.

O, kendisini güvende hissetse de, burası iyi bir yer değildi. Çünkü beyaz fayanslı, küçük tuvalet kabinlerinin plastik duvar-

larla birbirinden ayrıldığı ortam, ona fazlaca hapishaneyi hatırlatıyordu. Roloff titremeye başladı. 'Acaba kendime başka bir sığınak arasam mı' diye düşündü, bir asansör mesela, iki kat arasında freni çekip, öylece kurtarılmayı bekleyebilirdi. Ama cesaret edemedi. Kadınlar tuvaletinde kaldı, korkarak soludu, dinledi ve titredi. Peşinden ikinci kata geldikten sonra nereye kaybolduğunu hemen anlayan Amandy, onu orada öylece kıvrılmış, usul usul ağlarken buldu.

Amandy, *salağı* çok doğalmış gibi kadınlar tuvaletlerinde aramıştı. İkinci girdiğinde, bir kabinden 74'ün sesini duymuştu, zaten kapı kilidi kırmızıya dönmüş tek kabindi orası. Amandy, copunu çekip çıkardı, ağır ağır yaklaşıp kabin kapısını bir tekmeyle kırdı. 74, klozet ve kabin duvarı arasına sıkışmış, oturuyordu. Kabin kapısı kırılarak açıldığında, korku ve panikle çığlıklar atmaya başladı. Ancak can çekişen bir insanın bağırabileceği gibi bağırdı. Amandy, copla üzerine vurup, onu zorla kabinden dışarı çıkarmaya çalışınca, 74 can havliyle klozete sarıldı. Gürültüler ancak, Amandy gerilip, çizmesini tam isabetle 74'ün kafasının ortasına indirince, bir anda kesildi.

Dora, dördüncü katta hala onu bekleyen asansöre bindi. Üç kat aşağıya inerken, elini, hala üzerinde olan Tarek'in ceketinin cebine atıp, Walther'i çıkardı. Çantasını karıştırıp, şarjörü buldu, mermileri saydıktan sonra şarjörü yuvasına yerleştirdi, emniyet mandalını kapattı, ama silahı cebine sokmadı. Çok düşünmedi. Tek düşündüğü dikkatli olup yaralanmamaya bakmaktı. Asansör durdu. Kapılar açılırken, Dora, Walther'i sıkıca kavramıştı. Ne bir şey gördü, ne bir şey işitti. Sadece duvardaki sigorta kutusunun takırtısı duyuluyordu.

Dora, birinci kattaki birkaç koridoru geçti, ama kimseleri bulamadı. Ortalarda ne Tarek'den ne de üniformalılardan bir iz vardı. O da, gelirken geçtiği yer altı koridoruna döndü, çünkü

dördüncü kattaki kadından Tarek'in de o koridora gitmek üzere yola çıktığını öğrenmişti.

40 Numara'nın kaçışı, üçüncü kattaki psikoloji kütüphanesinin kilitli kapısının önünde son buldu. Kütüphane, üçüncü katın iki bölümü arasında olup, geniş bir bariyer gibi o bölüme ait bütün hol ve odaları kaplıyordu. Açılış saatleri dışında bu holler kapalıydı. 40 Numara, başka bir kata kaçabileceği merdivenlere de rastlamadı. Tuzağa düştüğünü, kıstırıldığını anlayınca; Peter Cornelius, böyle durumlarda hayvanlar ne yaparsa onu yaptı ve saldırdı.

Heyecan hissetmiyordu. Koridorun dönemecinde tamamen yoğunlaşmış ve neredeyse rahatlamış olarak beklemeye başladı. Renzel karşıdan çıkıp, köşeyi dönünce de, hiç beklemediği bir anda yolunu kesti, tek bir uyarı yapmadan üzerine atlayıp, vurdukça vurdu. Renzel yapılı bir adamdı, ama boyu Cornelius'tan kısaydı ve saldırı öylesine ani gelmişti ki, kollarını yüzüne götürdüğünde burnu çoktan kanıyordu. Ama uzun boylu ve uzun kollu adam, büyük bir kararlılıkla ona yumruklar indirmeye devam ediyordu. Yumruklar hızlı hızlı değil, ama tam isabetle, bir sağdan, bir soldan, Renzel'in kafasına iniyordu. Renzel dizlerinin üzerine düştü, Cornelius ona şimdi de yukarından aşağıya yumruklar indiriyordu. Savurduğu her yumrukla özgürleştiğini hissetti ve Renzel tamamen hareketsiz kalıncaya dek durmadı.

Bitmişti. Yorgun ve ne yapacağını bilemez bir halde, yerde hareketsiz yatan gardiyanın yanına oturdu. Gardiyanın gömlek cebinden düşmüş, öten cep telefonuna aldırmadı. Onu kullanmayı da düşünmedi. Orada öylece bekliyordu şimdi.

Dördüncü kattaki gözetim odasının kapılarını gerçekten de açık buldular. Jutta hemen bilgisayar başına geçmiş, çeşitli haber

gruplarında ve chat forumlarında imdat çığlıklarını duyurmaya çalışıyordu. Bir taraftan da Lars, 21 Numara ve 86 Numara, hole tek giriş sağlayan büyük cam kapının her iki kolunu da, gözetim odasından getirdikleri bilgisayar kablolarıyla bağlayarak barikat kuruyorlardı. İdare ederdi. Ama ciddi bir saldırıya dayanmazdı.

Beş adam, Jutta'nın kararlı bir biçimde parmaklarını hızla klavyeye indirmesini seyretti.

"Beni ciddiye alın, lanet olasılar!" diye ekrana bağırıyordu Jutta.

Lars ve 21 Numara da, diğer iki bilgisayarda uğraş vermeye başladılar.

"Her şey bitti," dedi Bosch. Serin şubat havasının içeriye dolduğu camın önünde duruyordu. Dışarıda seslenebileceği tek bir insan yoktu. Aşağıya atlanamayacak kadar da yüksekti. Çok yüksek. "Bunlar herkesi öldürecek! Hepimizi öldürecekler!"

"Kapa çeneni, sinir etme!"

"Geliyorlar!" diye seslendi 15 Numara. Kapıda nöbet tutup, koridoru gözlüyordu. "Kapıda iki gardiyan var!"

Dışarıda cam kapıyı yumruklayıp, haykırarak bir şeyler söyledikleri duyuluyordu.

"Hiç şansımız kalmadı," dedi 15 Numara.

"O halde ne yapalım?" diye bağırdı ona Jutta.

"Teslim olalım. Evet, bakmayın öyle yüzüme. En mantıklısı bu. Dışarıya bir baksanıza! Arkadan diğerlerinin gelmesi sizce ne kadar sürer? Bence gelin, teslim olalım!"

"Kendimi öldürürüm daha iyi," dedi pencerenin önünde duran Bosch.

"Yap o zaman, gardiyan domuzu."

"Sen en iyisi, çeneni tut," dedi Lars omzuna dokunarak 15 Numara'ya. 15 Numara, omzundaki eli itti.

"Çek elini! Ulan, kimin yüzünden oturuyoruz burada? Lanet olsun! Siz hepiniz kafayı yemişsiniz! Dışarıda gardiyanlar kapıya dayanmış, siz bilgisayarla uğraşıp duruyorsunuz! Evet, iyice ka-

fayı yemişsiniz! En çok kafayı yemiş olanınız, kesin şimdiden aşağıda geberiyordur!"

Niklas Tanberg, kendini öfkeyle döner sandalyelerden birine attı, sonra sandalyesini sürekli sağa sola sürmeye başladı. Dışarıda Kamps ve ikinci kattan yukarı koşan Amandy kapıya tekmeler, yumruklar indiriyor, haykırıyorlardı.

Tanberg, kendilerini dikkatle bilgisayara vermiş üç kişiyi izledi, sonra sandalyesini yavaşça kapıya doğru kaydırdı. Onu, ancak yerinden fırlayıp, kapıya koştuktan sonra fark ettiler. Çok geçti.

Zaten ötekilerin kapıyı açmalarına da ramak kalmıştı. 15 Numara, kabloları kapı kolundan ayırıp, kapıyı açtığında, kabloların çoğu zaten çoktan esnemiş ya da kopmuştu.

"Tamam, tamam, biz tes..."

Sözünü bitiremedi, çünkü iki gardiyan coplarıyla ona teşekkürlerini ilettikten sonra gözetim odasına saldırdılar.

Dört mahkum hiç karşı koymadı. Gardiyanlar coplarını kafalarına, ellerine, klavyelere ve monitörlere indirince, tek yaptıkları, kollarını yüzlerine siper ederek kendilerini korumaya çalışmak oldu. Onlardan biraz uzakta camın önünde durduğu için, sadece Bosch tepki verme fırsatı bulmuştu. Adamları görür görmez hemen açık camdan dışarı tırmandı, şimdi daracık pervazın üzerinde ilerleyerek camdan uzaklaşmaya çalışıyordu.

"Kimse yaklaşmasın!" diye bağırdı, Kamps'ın kendisini fark ettiğini görünce. "Yoksa atlarım!"

Botlarının topukları, taş zemin üstünde gümlüyor, kasırga öncesi esen rüzgarlar gibi, kendilerinden önde gidiyordu. Berus hem yürüyor, hem de cep telefonuyla diğerlerinden sırayla bilgi topluyordu. Görünüşe bakılırsa, durum kontrol altına alınıyor gibiydi. 74, devre dışıydı. Kamps ve Amandy, dördüncü katı kontrol altına almıştı. Yalnızca Renzel'den haber yoktu. Ec-

kert'ten de hiçbir iz yoktu. Kahretsin, neredeydiler? Muhtemelen telefonları çekmiyordu. Tornavidanın omzunda açtığı yara ilk bakışta görüldüğü kadar ağır olmasa da, Gläser'den artık hayır yoktu. Yani üç kişi kalmışlardı. Tode, Stock ve kendisi, tıpkı onlar gibi binanın bir yerinde koşturup duran silahlı iki kaçağa karşıydılar şimdi. Onlarla aralarındaki fark, 15'i ezen Amandy'den, kaçan iki kişinin hedefini öğrenmiş olmalarıydı. Berus, telefonu cebine sokup, bir adım daha attı.

"Daha hızlı, hadi!" diye diğer ikisini gaza getirmeye çalıştı. *"Daha hızlı be, daha hızlı!"*

Volker Eckert, yüzüne silah sıktığı adamı ağlayarak bodrumdan yukarıya kadar sürüklemiş, kilitli çıkışlardan birinin önüne bırakmıştı. Bodrumda kaldığı sürece çekmeyen cep telefonu ısrarla çalmaya başladı.

"Eckert, neredesin be! Kamps ben. Hangi cehennemdesin? Berus her yerde seni arıyor."

"Zemin katta. Ben..."

"Sonra anlatırsın. Dördüncü katta desteğe ihtiyacımız var. Çabuk gel!"

"Fakat burada..."

"Yukarı gel. O kadar."

Eckert hala ağlar halde, hafif yaşam belirtileri gösteren adamın yanından ayrıldı, asansör bekledi ve dördüncü kata çıktı. Kamps ve Amandy, onu gözetim odasında bekliyordu.

"Bir sorunumuz var."

"Bosch, kendini aşağıya atmak istiyor."

Dört mahkumu kablo bağıyla bağlamışlardı. 15 Numara hala koridorda yatıyordu, Bosch da dışarıda camdaydı.

"Bence kendi bilir," dedi Kamps. "Onun sorunu. Hey, Eckert, sana ne olmuş öyle?"

Eckert tepki vermedi.

Kamps onu dürttü. "Hey, Eckert!"

"Profesörü vurup öldürdüm!" diye bağırdı Eckert. "Ve 82 öldü!"

"Ne?"

Anlattı. Bir kez. İki kez. Onlar anlayana kadar.

"Bitti, her şey bitti!" diyerek ağlıyordu. Aynı anda Kamps ve Amandy, kanı çekilmiş yüzlerle mahkumların ellerindeki bağları kesiyordu. Jutta, elleri çözülür çözülmez cama gidip, elini Bosch'a uzattı.

"Bitti, geçti!" dedi Jutta ona.

Bosch ona inanmadı. "Bir adım daha yaklaşma! Atlarım!"

"Gerçekten. Her şey bitti!"

"Her şey bitti!" diye bağırdı Eckert içeriden.

Yanılıyordu.

Bu sefer farklıydı, bir yıl önceki gibi değildi. Zikzaklar çizerek koştuğu halde. Yanında gayret etmekten nefesi tükenen birisi daha koştuğu halde. İçini saran o olumlu his, şimdi de uçup gittiği halde. Koridorlar, holler, kapılar, merdivenler ve fuayelerden oluşan bu dünya da, üzerlerine çiğ yağmış çıplak ağaçlar kadar tek tip ve karmaşık olduğu halde. Yine de bu kez farklıydı. Bu kez hayatı için koşuyordu ve içini saran sezgi, bu sefer de geç kalacağını söylüyordu. Bu sezgi, üzerine, ruhuna işlemişti, gözlerini yakan, içine batan floresan ışıkları gibi, temizlik maddesi kokusu gibi entarisine sinmişti, baş ağrısının temposuna göre atıyor, lastik terliklerin yankısıyla binlerce kez tekrarlanıyordu. İkisinin adımlarından, etrafı kolaçan etmek için durduklarında duyulan hırıltılı nefeslerinden başka bir ses yoktu. Bazen nereden geldiği belirsiz adım sesleri ya da kesik kesik konuşmalar, onları yollarını değiştirmeye zorluyordu. Bir ara bir derslikte bankların arasına gizlenmeyi başardılar, orada sıkıntı içinde uzun süre bekledikten sonra salondan çıkmayı göze alabildiler. Sonra yine

devam. Zemin kat, birinci kat, zemin kat, bodrum, çıkmaz yol, sonra yine geri. Artık yön duygularını kaybetmişlerdi. Neredeyse her şey bir yıl önceki gibiydi. Tek fark, bu kez olanlar ona olacaktı. Dora'ya hiçbir şeyi açıklama fırsatı da bulamayacaktı.

Tarek aniden durdu.

"Dur!" Dizlerine dayanıp, öksürmeye başladı.

"Ne var?" diye soludu Steinhoff. "Devam! Hadi!"

Tarek cevap vermedi. Hırıltılı nefesi ıslık sesleri çıkarıyordu, yüzü kıpkırmızıydı.

"O koridoru asla bulamayacağız."

"Hadi, yürü dedim!"

"Tek başına daha hızlı gidersin. Koş, gitsen. Ben Berus ve diğerlerine bakarım."

"Saçmalama da, koş şimdi kara kafa."

"Bana öyle deme!"

"Kara kafa!"

"Bana öyle deme, dedim!"

Steinhoff artık bağırmaya başlamıştı. Yüzbaşı olmuştu şimdi. "Pis kara kafa! Koş ya da kanatlanıp uçana kadar sikerim seni, orospu çocuğu! Kapa çeneni ve hemen koş, pis kara kafa!" Sonra Tarek'i itti. "Ulan bunda sırıtacak ne var, orospu çocuğu? *Koş*!"

"Vay be, az önce benim adımı kodladın!" Tarek doğruldu, taş kesilmiş bacaklarıyla güçlükle ilerlemeye çalıştı. "Adımı doğru kodlayabilen ilk insansın!"

Steinhoff koşarken, kötü havalarda motorlu planörle uçmanın nasıl olduğunu düşünüyordu. Herhangi bir şey görebilmek için tehlikeli olacak kadar alçaldığı zamanlarda, dışarıyı göstermeyen kalın perdeler gibi yukarıdan aşağı sarkan yağmur bulutlarının yanından geçip, ancak zikzaklar çizerek yolunu bulabildiği zamanlarda, rotası yönünde ışıklı bir delik bulana kadar devam ederdi. Şansın ondan yana olmadığı bazı zamanlarda, o ışıklı delik olmazdı. İşte öyle zamanlarda bir şekilde yağmur bulutlarının içinden geçmekten ya da iniş yapmaktan başka çare kalmazdı ve şu an ikisi de mümkün değildi.

Tarek artık hiçbir şey düşünmüyordu. Şişen dalağıyla baş edebilmek için başparmağını avucunun içinde bastırıp, koşmayı sürdürdü. Önünden koşup gittikleri camların ardında ışıklı, yabancı ve insansız bir dünya vardı. Onlarla dalgasını geçiyordu bu dünya. Tarek, o tarafa bakmayı bıraktı.

Duvarları sarı boyayla işaretlenmiş merdiven boşluğuna daha çok tesadüfen ulaştılar. Lars'ın onlara tarif ettiği merdivenlerdi bunlar. Buradan bodrum kata indiklerinde, aradıkları bağlantı koridoruna ulaşacaklardı. Onları kovalayanların sesleri kesilmişti. Tabii bu sessizlik, onları bir yerde kıstırmak için bekledikleri anlamına da gelebilirdi. Steinhoff, Tarek'e dikkatli olmasını işaret etti. -1. kata indikten sonra çok dikkatli ilerlemeye başladılar, usul usul yürüyor, her adımlarını çevreyi iyice kolaçan ettikten sonra atıyorlardı. Kendilerini kovalayanlara ait tek bir ize bile rastlamadan, dev soyunma odasına açılan çelik kapıyı buldular.

Her şey, Lars'ın tarif ettiği gibiydi. Sıra sıra numaralı mavi çelik dolaplar. Uzunlamasına dolap sıralarını enlemesine dolap sıraları izliyordu, hepsi gizli bir tür düzene göre dizilmişti. Önlerine çıkan geniş koridor, salonun tam ortasından geçerek, bir kapıdan diğerine uzanıyordu. Karşı taraftaki acil çıkış kapısının hemen arkasındaysa, onların aradığı koridor olmalıydı.

Bir saniye durup, etrafa kulak verdiler.

"Ee? Finiş mi?" diye sordu Tarek. Steinhoff, susmasını işaret etti. Kapıya doğru dikkatlice birkaç adım attılar, dolap sıralarının sağına ve soluna baktılar. Sonunda Steinhoff: "Evet. Finiş!" dedi.

Ama sandıkları gibi olmadı. Onlar daha koşmaya başlamadan önce Berus, Stock ve Tode koridorda çevrelerini sarmış, coplarını hafif hafif avuçlarına vuruyorlardı.

"Bu ne acele böyle?" derken, Berus sırıtıyordu. "Finiş burası!" Keyiften dört köşe gibiydi.

"Yürü!" diye bağırdı Steinhoff ve yana doğru atlamak için bir hareket yaptı ama bu kez gardiyanlar daha hızlıydı. İlk cop darbesi, Steinhoff'un şakağına isabet etti. Tarek hızını aldı, tornavi-

dayı Berus'a batıracaktı ki, Berus bir hamleyle copunu, vücudunun bütün ağırlığını vererek Tarek'in uzanan koluna indirdi. Tarek kolu kırılırken can acısıyla bağırıyordu. Tornavida şimdi, duyarsızlaşmış elinden kayıp gitti, bir çınlamayla yere vurdu ve dolaplardan birinin altına yuvarlandı.

Dora, çelik kapının ardındaki patırtıları duyunca, Walther'in emniyet mandalını açtı. Hole girer girmez de, adamların ellerindeki coplarla Terek ve Steinhoff'a giriştiklerini gördü, yerde iki büklüm olmuş, kollarıyla başlarını korumaya çalışan savunmasız iki adamı botlarıyla tekmeliyorlardı. Dora, Walther'i tavana doğru tutup, ateşledi. Mermi, neredeyse görülmeyecek kadar küçük bir delik açarak tavana saplandı. Küçük silahın geri tepmesi, elinde ufak bir sarsıntı yaratmaktan ileri gitmedi. Ama silahın sesi, holü kaplayıp, havayı kulakları acıtacak şekilde patlatınca, Dora irkildi. Üniformalı üç adam, ellerini kurbanlarından hemen çekti.

"Derhal durun!" Dora bağırmıyordu. Konuşmakta zorlanıyordu, zorlanmasının tek sebebi yabancı bir dilde konuşuyor olması değildi. "Derhal. Durun." 'Lütfen' dememek için kendi zorlamak zorunda kaldı.

Gardiyanlar, kurbanlarının üzerinden çekildiler, ağır ağır Dora'ya döndüler, aynalı gözlüklerinin ardındaki o cansız gözleriyle baktılar ona. Dora, korkudan kasıldığını fark etti.

"Durun!"

Tarek, hala kolları korumak amacıyla başının üstünde, yerde yatıyordu. Gruptaki adamlardan biri hareket etti.

"Bak hele! Bizim güzel Hollandalı!"

Dora silahını ona yöneltti. "Geri çekil! Olduğun yerde kal!"

"Hey, Berus! Dikkat! Ateş edecek!"

"Kes sesini! O ateş etmez, patlatır, değil mi? Bunların hepsi, simülasyonun bir parçası. Stock, al şunun elinden o silahı!"

"Yoo, Berus! Vurur yoksa beni!"

"Dert etme, hakiki değil o silah. Bu da sınavın bir bölümü şimdi. Haksız mıyım? Hadi bakayım Stock, al şimdi kızın elinden silahı!"

"Lanet olsun. Kendin yapsana!"

"Bu bir emirdir, Stock!"

Arkalarında Tarek ağır ağır doğruldu.

"Dora? Ne... Dora dikkat et!"

Dora titriyordu. Emri alan gardiyan, bir saniye tereddüt ettikten sonra Dora'ya doğru bir adım attı.

"Oyuncağını amcaya ver bakayım!" diye seslendi Berus gardiyanın arkasından.

"Dur, yoksa ateş ederim!"

"Ateş et o zaman, Hollandalı!"

Dora da aynen söyleneni yaptı. Stock'un bir adım daha kendisine yaklaşmasına izin vermeden, adamın bacağını hedef alıp, tetiği çekti. Michael'le kumlukta yıllarca tabancayla atış talimi yaptıktan sonra, bu kadar bir mesafe, Walther'in isabet oranının düşüklüğüne rağmen sorun değildi. Darbe gücü zayıf olduğundan, mermi bacağı delip geçmedi; bacağın üst kısmında, kanayan kötü bir yara açtı. Gardiyan tökezledi, sendeledi, sonra bir acı çığlığı atarak yere düştü.

Silahın hakiki olduğuna hepsi inanmıştı şimdi. Oldukları yerden kımıldamadılar.

"Tarek, siz iyi misiniz? Yanıma gelin. Çabuk olun!"

Dora silahını hala ayakta olan iki gardiyana doğrultmuşken, Tarek ve Steinhoff güçlükle yerden kalkıp, topallayarak Dora'ya doğru gittiler. Tarek, hissizleşmiş kırık kolunu tutarken bir an için nişan hattına girdi. Berus, fırsatı kaçırmayıp Tarek'in sağındaki dolap sırasına doğru atladı. Dora bağırdı.

"Tarek! Çekil!"

Steinhoff'un refleksleri, Tarek'inkilerden iyiydi. Hemen eğildi. Tarek biraz ağır hareket ediyordu. Arkasını döndüğünde, Berus çoktan kaybolmuştu. Sadece Tode hala orada duruyordu, ama sonunda o da durumu anlayıp kendini sol taraftaki dolap-

ların arasına attı. Dora bir kez daha havaya ateş etti ama bu adamı durdurmadı.

"Dora, kapıya git ve orada bekle!" diye bağırdı Tarek.

"Ne yapmak istiyorsun?" diye sordu Steinhoff.

"Gidip Berus'u alacağım!"

"Manyak mısın sen? Hadi hemen kaçıyoruz!"

"Hayır! O domuzu almadan bir yere gitmem!"

Steinhoff'un ne diyeceğine aldırmadan Berus'un kaçtığı taraftaki dolaplara koştu.

"Tarek!"

"Kapının önünde bekleyin!" diye Dora'ya bağırdı Steinhoff ve Tode'nin peşine düştü.

Hepsi ortadan kaybolmuştu. Dolaplar labirentinde adımlarının yankıları duyuluyordu, uzak, yakın, tam olarak nereden geldikleri anlaşılamıyordu. Sadece Stock inleyerek yerde kıvranıyor, elini yarasının üzerine bastırıyordu. Haki pantolonu, yaranın hizasında kan içinde kalmıştı.

"Bana yardım edin! Bana yardım edin!"

Dora ona doğru yöneldi, ama mesafeyi korudu.

"Bunu niye yaptınız?" diye sızlandı Stock. "Kurallara aykırı bu!"

Dora önünde diz çöktü. "Sakin olun."

"Kan kaybından öleceğim!"

"Hayır, kan kaybından falan ölmeyeceksiniz. Yalnızca yaranızın sarılması lazım."

"O halde yardım edin bana!"

Dora, adama entarisini çıkarıp, şerit şerit yırtmasını söyleyecekti ki, buna fırsatı kalmadı. Bir el, bağırmaması için arkadan sertçe ağzını kapattı, bir diğer el de elinden tabancasını çekip aldı.

"Aferin, Stock!" dedi Berus ve Dora'nın bir kolunu arkaya doğru kıvırıp, kadını kendine doğru sürükledi.

"77!" diye kükredi hole doğru. "38! Çıkın dışarı! Size bir sürprizim var!" Elini Dora'nın ağzından çekti.

"Tarek!"

"Bil bakalım elimde kim var, 77! Hollandalı Bayan Antje!"* Berus kahkaha attıktan sonra, silahı Dora'nın şakağına dayamış, onunla birlikte ağır ağır dolapların önünden ilerliyordu. "Hey, 77! 38! Neredesin? 38? Tode!"

"Buradayım Berus!" diye boğulurcasına bağırdı Tode holün bir köşesinden.

"Nerede?"

Cevap gelmedi.

Berus ,Dora'yı Tode'nin bağırdığı yöne doğru iteliyordu. "Çık dışarı, 77, yoksa senin Meisje** şimdi ağlamaya başlayacak!"

"Bırak onu, Berus!" diye çınladı Tarek'in nereden geldiği belli olmayan sesi.

"Her şey bitti, 77! Yallah, doğru sepete şimdi!"

"Onu bırak yoksa seni gebertirim!"

Berus gülerek arkasını döndü. Ama görünürde kimseler yoktu. "Korkudan altıma sıçıyorum, 77! Göster kendini! Hey, 38, sen de! Siz *salaklar* çok zavallısınız! Kaçmayı bile beceremiyorsunuz!"

"Tode devre dışı! Tek başına kaldın, Berus! Vazgeç! Kızı bırak ve vazgeç!"

"Boş versene sen, 77! Ama fazla beklemeyeceğim!"

Berus, Dora'yı kendine doğru o kadar şiddetle bastırdı ki, kadın, adamın uzvunun sertleştiğini hissetti. Dora tehlikenin boyutlarını işte o anda fark etti.

"Tarek! Yardım et bana! *Bana yardım et*!"

"Evet, yardım et ona, 77! Çık dışarı ve yardım et!"

"Şarjörde mermi kalmadı Tarek! Ben saydım!"

Berus, Dora'nın arkaya kıstırdığı kolunu gaddarca havaya kaldırdı.

"Kapa çeneni!"

"Şarjörde mermi kalmadı, Tarek!"

* Hollanda Mandıracılar Birliği'nin kullandığı ünlü bir reklam figürüdür. Almanya'da, yoğun olarak tüketilen Hollanda peynirlerini sembolize eder. (e.n.)
**Hollandaca, kız çocuğu. (e.n.)

"Hey, 77, kalmış mı kalmamış mı denemeden önce çık ortaya!"

"Emin misin Dora?" Tarek'in sesi, bu kez bambaşka bir yönden gelmişti.

Berus fırıl fırıl dönüyordu. Uzaklaşan adımların yankısı duyuldu.

"Kapa çeneni dedim!" diye tısladı Dora'ya, dolapların önünde sıranın sonundaki enlemesine dolap sırasına kadar ilerledi.

"Emin misin?"

Dora var gücüyle bağırdı: *"Eveeeeeeeeet!"*

Aynı anda Tarek saldırıya geçti. Beyin, mantık, her şey devreden çıkmıştı şimdi. Köşeyi dönüp, Berus'un Dora ile birlikte önünde durduğu dolap sırasına girdi, üstlerine doğru koştu. Planladığı pusuyu kuramamıştı, Berus'un silahı kendisine doğrultmasını umursamadan, cepheden saldırıyordu şimdi. Tarek eğildi, ama koşmaya devam ediyordu. Berus silahı ateşledi. Şarjörde olmaması gereken mermi, Tarek'i ıskaladı. Dora bacağını kaldırıp, ayakkabısının topuğuyla Berus'un dizine bir darbe indirdi. Berus haykırdı ve içgüdüsel olarak kızı bıraktı. Dora hemen kendini kurtardı. Aynı anda, sanki çalışılmış gibi, Tarek Berus'la sertçe çarpıştı. Sağ kolunu kullanamayacağı için, başını hafif ama keskin bir şekilde eğerek, Berus'a doğrudan toslamıştı. Gardiyanın yüzünün tam ortasına bir kafa attı, Berus'un burnu kırıldı. Klasik kafa atışı. Birlikte yere yuvarlanırlarken, Tarek'in sağ kolundan, sıcak, hiç tanımadığı bir acı bütün bedenine yayıldı, her yer kararda. Karanlığa gömülmeden önce, dolap dizisinin diğer ucunda Steinhoff'un ortaya çıktığını gördü. O an, her şeyin sona erdiğini anladı.

Hapishane ortamı, tüm deneklerin duygu durumu üzerinde büyük etkiler yaratmış olup, iki deney grubu arasındaki kişiler arası süreçleri de etkilemiştir. Genel olarak bakıldığında her iki grupta da, kendi özdeğerlerini konumlandırmada belirgin bir şekilde olumsuz yöne meyil gözlenmiştir. Deney süresince mahkûmlar, giderek artan sıklıkta diğerlerinin canını acıtma arzularını dile getirmişlerdir.

Gerek gardiyanlar gerekse mahkûmlar kendi ifade biçimlerinde özgür oldukları (pozitif ya da negatif) gerçeğine aldırmadan negatif, saldırgan ve insanlık dışı davranışlara eğilim göstermişlerdir. Mahkûmlar çok kısa bir zamanda genel olarak pasif bir tutum içine girerken, gardiyanlar baskın ve etkin tutumlar sergilemişlerdir. (Tablo 1) Deney süresince, sözel iletişim biçimi genelde komutlardan ileri gitmemiş, hiçbir şekilde kişiselleşmeden ve bireysel kimliklere çok az atıfla gerçekleştirilmiştir.

Ortamın denekler üzerindeki etkisinin en dramatik kanıtı, dört deneğin akut depresyon, korku krizleri ve psikosomatik belirtiler nedeniyle deneyden uzaklaştırılmak zorunda kalmaları olmuştur. (Tablo 2) Fiziksel şiddetin yasak olduğunun altının çizilmesine rağmen, altı gün sonra beklenmedik, yoğun reaksiyonlar ortaya çıkınca, deneyin vaktinden önce durdurulması kaçınılmaz olmuştur. Her iki grupta da ortaya çıkan söz konusu ileri düzeydeki patolojik reaksiyonlar, bu tür ortamlarda etkin olan toplumsal güçlerin etkinliğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte ortamla başa çıkma ve ortama adapte olma konusunda da kişilere göre farklılıklar gözlenmiştir (Tablo 3). Ancak, deneyden önce deneklerin kendilerini tanımladıkları metinler ve onlara uygulanan standart testler doğrultusunda, hepsi son derece normal ve duygusal açıdan dayanıklı görünen deneklerin bu farklılıkları gösterecekleri öngörülememiştir. (Tablo 4)

Steinhoff bağlayıp bıraktığı gardiyanı alıp getirirken, Tarek silahı yerden aldı, kablolarla elleri ayakları bağlanmış olarak Stock'un yanında oturan Berus'a yaklaştı. Dora, Stock'un yarasını sardı. Tarek, Berus'un gömleğinden yayılan ter bulutunu hissedecek kadar yakınına oturdu, sonra namluyu adamın alnına dayadı.

"Tarek!" diye fısıldadı Dora korku içinde.

"Hişşşt!" dedi Tarek. Sonra Berus'a döndü: "Her şey bitti, Berus!"

Berus soludu. "Bunu yapamazsın."

"Sen yapabiliyordun, ben niye yapamayayım?"

"Lütfen yapma!" diye yalvardı Berus.

"Bana yapmamam için bir neden söyle!"

"Bu sadece bir deneydi!" diye bağırdı Berus. "Sadece bir simülasyon! *Sadece bir simülasyon*!" Tarek adamın korkudan ağlamak üzere olduğunu gördü, onun bu hali midesini bulandırdı.

"Aynen." Tarek tabancayı yana çevirip, tetiği çekti. Tık. Berus panik içinde irkildi ve çığlığı bastı.

Tarek, üzerindeki entariyi eski malzeme tedarik koridorunda üzerinden sıyırıp, oraya attı. Steinhoff da öyle yaptı. Şimdi ikisi de çırılçıplaktı. Solgun, grileşmiş bedenlerinin her yeri şişlik ve morluk içindeydi.

Karşı taraftaki karnaval partisinin müziği ve gürültüsü tüm binada çınlıyordu. Dora yaklaşık iki saat önce ayrıldığı kafeteryaya girdi, kostümlü ağır yaralılar kendilerini Polonez dansının ritmine kaptırmıştı.

"Hey, sıçanlı kadın geliyor!" diye bağırdı bandajlı öğrenci ve Dora'ya el sallayarak selam verdi. Diğerleri de, ıslık çalarak Dora'yı takdir ediyorlardı, çünkü yanında getirdiği her yerleri çürümüş çıplak adamların kostümlerini çok yaratıcı bulmuşlardı. Onların bu yaklaşımı, durumu izah etmeyi de güçleştiriyordu.

Steinhoff bir telefon aradı. Tarek ve Dora, kargaşanın ötesinde bir yerde kendilerini sandalyelere bıraktılar.

"Tüm bunlar nasıl oldu?" diye fısıldadı Dora.

Tarek sesini çıkarmadı, acıyan kolunu sıkı sıkı bastırıyordu.

"Hastaydı bunlar!" dedi Dora. "Gardiyanların hepsi hastaydı."

"Hayır," dedi Tarek. "İçinde bulundukları durum hastaydı. Sorun, durumda. Şayet gardiyan olmuş olsaydım, o zaman... Ay, boş ver, bilmiyorum."

"Üşümüyor musun?" diye sordu Dora.

"Hem de çok."

"Dur o zaman." Dora yerinden kalkmak istedi, ama Tarek tuttu onu.

"Senin kim olduğunu biliyorum, Dora!"

Dora başını salladı. "Evet. Ben de fotoğrafları buldum."

"Ne boktan tesadüfler, değil mi?"

"Ayrıca, nasıl değerlendirirsen, öyle."

"Artık gelmezsin sanmıştım."

"Önce istememiştim zaten."

"Ama yine de geldin. Ayrıca."

"Evet. Geldim."

"Ee? Şimdi Kanada'ya mı döneceksin?"

"Dönmek mi? Bilmiyorum."

"Uçuşunu ertelemeyi düşünür müydün?"

"Ne kadar süreliğine mesela?"

Tarek anlamı anlaşılamayan bir hareket yaptı. "Ebediyen?"

Dora düşündü. Steinhoff, şaşkınlıktan ne yapacağını bilemeyen kapıcının eşliğinde, elinde battaniyeler ve çayla geri döndü. Dora, Tarek'e bakıp, başını iki yana salladı.

"Hayır."

Ama sonra: "Aslında..."

Sonsöz

Bir yıl sonra

"Bu komisyonun nihai kararını duymadan önce şunu söylemek isterim ki, ben şahsım adına bu deneyi başarılı buluyorum." Jürgen von Seth salona göz gezdirdi, uzun toplantı masasının etrafında oturan adamların kendisini dikkatle dinlediklerini görünce, keyfi yerine geldi. "Sürecin kendisi ve dramatik son, elbette ki ortaya etik ve hukuki açıdan sorunlar koyuyor ve medyada hala büyük yankılar uyandırıyor. Ben yine de, işin bu tarafının bizi pek alakadar etmediğini düşünüyorum. Serinkanlılıkla analiz edildiğinde görülüyor ki, deneyin bilhassa bu özel dinamiği ortaya beklentilerimizin çok ötesinde bir sonuç çıkarmıştır. Deney şunu gösterdi ki, tam da resmi araştırmaların sınırlarının belirdiği yerde bizim menfaatlerimiz başlamaktadır."

Karşısında oturan sivil kıyafetli, ufak tefek bir adam sözünü kesti. "Yani siz gerçekten deneyin tekrarlanmasını öneriyorsunuz, öyle mi?"

"Kesinlikle. Ancak farklı bir çerçevede ve farklı şartlarla. Şunu demek istiyorum; bunları, adına 'eğitim çalışması' diyelim, etik problemlere yol açacağından sivil kişilerle uygulamamalıyız. Bundan böyle, resmi araştırma kurumlarıyla işbirliği yerine kendi kaynaklarımızı kullanarak çalışmalar yapmalıyız. Bu, daha verimli olmasının yanında, bizi sansasyona meraklı basının dilinden de korur."

Albay rütbeli bir subay dayanamayarak öfkeyle atıldı. "O dediğiniz çoktan oldu, Binbaşı von Seth! Deneye katılan o paparazzi bunları çoktan yazdı, şimdi de bütün talkshow'ları tek tek dolaşarak aleyhimizde kampanya yürütüyor! Biz çoktan basının dilindeyiz! Siz şimdi bu şüpheli deneylerin, Alman Ordusu'nun saygın çalışma merkezlerinde gizli saklı yürütülmesine bizleri ikna etmeye çalışıyorsunuz, öyle mi?"

"Sizleri hiçbir şeye ikna etmeye çalışmıyorum!" diye sertçe yanıt verdi von Seth. "Gerçekler üzerine konuşuyorum. Bu eğitim çalışmalarının gerekli olduğu bir gerçektir. *Bizim* bu çalışmaları güvenli bir şekilde yapabileceğimiz bir gerçektir. Basındaki bu kargaşanın zamanla geçeceği ve bu deneyin bilimsel açıdan başarısız olarak görülemeyeceği de gerçektir. Dinamiği öngörülebilir değildi, hepsi bu. Buna rağmen, adamımız bu son derece kritik ve nasıl sonuçlanacağı bilinmeyen durumda olağanüstü büyük bir başarı göstermiştir."

Karşısındaki silik adam genzini temizledi. "Bir ölü, bir kısmı ağır beş yaralı, dört denek ağır depresyonla psikiyatrik tedavi görüyor, bir denek geçirdiği trafik kazasından beri komada; işte sizin deneyinizin bilançosu bu! Profesör Thon, bir gözünü kaybetti ve hala hayatta olduğu için şanslı. Bay von Seth, bu boyutlardaki bir deneyi etik açıdan kabul edilebilir ve Alman Ordusu içinde uygulanabilir mi görüyorsunuz?"

Von Seth yüksek bir sesle nefes verdi. "Bakın, bu deney sonlara doğru neredeyse denetimsiz gerçekleştirildi. Bu, büyük bir sorumsuzluk. Gelecekte, bunların elbette ki tekrarlanmaması gerekiyor. Ama bunun sorun olacağını düşünmüyorum. Gerekli olan tüm altyapımız mevcut. Ben ayrıca, askerlerimizin hazırlıksız olarak çatışma ortamlarına gönderilmelerini de etik açıdan kabul edilebilir bulmuyorum. Etik açıdan kabul edilebilirlik hususunda şuna dikkatinizi çekmek isterim ki, deneklerden bazıları ölüme sebebiyetten ve tehlikeli boyutlarda adam yaralamaktan yargılanmışlarsa da, Profesör Thon, adam kaçırmaktan ağır adam yaralamaya yardım etmeye ve cinayete teşvike kadar hak-

kında açılan birçok davadan beraat etmiştir. Yani hukuki açıdan olay nettir. Profesör Thon aleyhine yürüyen görevden alınma davasına ise gerek kalmamıştır. Çünkü hoca görevinden istifa etmiştir ve komisyon burada önerdiğim projenin kabulüne karar verirse, kendisi bundan böyle danışman olarak bizimle çalışacaktır."

"Peki," dedi silik adam ve etrafına bakındı. "Ön açıklamalarınız böylece bitmiştir. Şimdi projenizin detaylarına gelelim, Binbaşı von Seth."

* * *

Bazen yataktan neredeyse hiç çıkmıyorlardı bile, çok acıktıklarında kendilerini bir büfeye atıp bir şeyler atıştırıyorlardı, sonra Dora yine ah deyip, elinde bir sosis sallıyordu. Her yerde sevişiyorlardı, mutfakta ayakta, duşta, Hendrikje'nin atölyesinde, bir soyunma odasında ya da otomobilin içinde. Sinemada en arkaya oturup on yedi yaşındaki gençler gibi birbirlerini kurcalıyorlar, plajda sevişmek için havanın hala ısınmadığından yakınıyorlardı.

Tarek'in Hollanda'da yaşamakla ilgili bir sorunu yoktu. Onun için Hollanda'nın diğer ülkelerden bir farkı yoktu. Dillerini de çabuk öğreniyordu. Ve her yer alabildiğine denizdi. Evin içindeyken bile denizi duyuyor, kokusunu alıyor, hatta dudaklarında tadını hissediyordu. Köpük köpük, gri, mavi, yeşil. Onun gözleri gibi yeşil. Bunu Dora'ya her fırsatta söylüyor, O da gülüyordu.

Gökyüzü. Tarek, bu gökyüzüne doyamıyordu. Rüzgâr, alev alev yanan bilmem kaç ordu bulutu denizden karaya kovalıyordu. Tarek, hayatının ilk günbatımı fotoğrafını çekti. Hava soğudu. Plajda daha uzun süre kalabilmek için, Tarek Dora'nın babasının birkaç eski, ama sıcak tutan kazağını denedi üzerine. Tarek, gemi direğinin üzerindeki kuş kakasının fotoğrafını çekiyordu, Dora'nın her yaptığı şeyde fotoğrafını çekiyordu. Onun her hareketini kamerasının içine hapsetti. Dora mavi tulum

içinde, Dora havalı ambalaj folyosuna dolanmış, Dora'nın, Hendrikje'nin, Sina ve Ralf'ın plajda çıplak kalçaları. Objektifin ta dibinden Dora, çarşafın altında Dora, kucağına güneş vurmuşken Dora. Fotoğraflardan birini Dora çekmişti. Bu fotoğrafta, Tarek ve Steinhoff bir planörün yanındaydı. Tarek kusuyor, Steinhoff ise kameraya sırıtıyordu.

Tarek, bazen kötü rüyalar görüyordu. Ama bazen. Bir sabah yataktan her zamankinden erken kalkıp, notebook'unu açınca, Dora ona ne yapmak istediğini sordu.

"Bir hikâye yazmak."

"Ne hikâyesi?"

"Bizim hikâyemizi."

Bu roman, 1972 yılında Stanford Üniversitesi'nde gerçekleştirilen bir psikoloji deneyi sırasında meydana gelen olaylardan yola çıkılarak yazılmıştır. (Haney, Banks & Zimbardo: "Interpersonal Dynamics in a Simulated Prison", *International Journal of Criminology and Penology, 1/1973)* Deneklerin gösterdikleri aşırı tepkiler sonucunda, deney altı gün sonra durdurulmak zorunda kalmıştır.

Bu kitabı yazmadan önce yaptığım araştırmalar sırasında itaate yatkınlık, tecrit, dayak ve beyin yıkama konularında başta S. Milgram, Ch. Browning, H. Hansen ve P. Zimbardo olmak üzere çeşitli uzmanların çalışmalarını ve Uluslararası Af Örgütü'nün yıllık raporlarını inceledim.

Yine de bu roman tamamen hayal ürünüdür, aynı şekilde kahramanlar, görüşleri ve olası teknik hatalar da bana aittir.

Bana verdikleri destekten dolayı Hartwig Hansen, Uluslararası Af Örgütü'nden Renate Hardt, Hamburg Sosyal Araştırma Vakfı ve editörüm Michael Kunitzsch'e sonsuz teşekkürler ederim.

MARIO GIORDANO

Deney*

Türkçesi: Regaip Minareci

Roman

1972 yılında Stanford Üniversitesi'nde hapishanenin insan psikolojisine etkisini araştırmak için gerçekleştirilen ama kontrolden çıkarak 6. gününde bitirilmek zorunda kalan Zimbardo Deneyi'nden esinlenerek yazılmış *Deney - Kara Kutu*, okuyucularını insana ve insanlığa dair varsayımlarını gözden geçirmeye zorluyor.

Bir grup sıradan insan yaratılan cezaevi simülasyonunda mahkum ve gardiyan olarak ikiye ayrılır, ancak çok kısa bir süre içinde kendilerini rollerine öylesine kaptırır ki, "mahkumlar" firar etmenin yollarını aramaya, "gardiyanlar" ise sükûneti sağlamak adına şiddete başvurmaya başlarlar. Deney ölümcül bir gerçeğe dönüşür.

İki kez filme de uyarlanan *Deney*'de Giordano, toplumsal bir kurum olarak başarısız olmuş hapishaneden yola çıkarak, insanın otorite ve güç ile ilişkisini, iktidarın büyüsünü ve içinde bulunulan koşulların insanları nasıl baştan yaratabildiğini çarpıcı anlatımıyla sorguluyor.

ISBN 978-975-570-552-1

TL

www.selyayincilik.com

*SEL